

REGÉLŐ

ELSŐ MAGYAR SZÉPMŰVÉSZETI
FOLYÓIRÁS

1833-KI

OCTOBER, NOVEMBER, DECEMBERRE.

ALAPITÁ, ÉS SZERKEZÉ

RÓTHKREPT GÁBOR.

PESTEN,

TRATTNER-KÁROLYI NYOMTATÁSA

ÚRI UTSZA 612.

304280

ÖZÖR

1850. ÉVI MAGYAR ÉRTÉKESÍTÉS

1850. ÉVI

1850. ÉVI

1850. ÉVI

A MAGY. TUD. AKADÉMIA
VIGYÁZO FERENC
KÖNYVTÁRA.
8549 sz.

REGÉLŐ FOGLALATJA.

A' számok a' folyóírás mindenkorai számára utasítanak.

Történet és elbeszélés.

A' leány nem tiéd 53. — A' szerencsés lábtörés 53. 54. — Az érzéketlen 55. 56. — Árpád Margit, görög császárné 57. 58. 59. 60. — Esztiike 61. 62. — A' rabságba esett kísértet 63. — Akarattya 64. — Az eleven halott 65. 66. — Karpát völgye 67. 68. 69. 70. — A' rossz szemek 70. 71. — A' lovagművészek 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78.

Élettörténet.

Szigetvári hős asszony. A' magyar asszonykatona 54. — Az ókor kitünőbb asszonyai 66. — Egri hős asszonyok 67.

Országismertetés.

Lunkaszprie barlangja 56. 57. — A' szegszárdi apátság 59. 60. — Bezdin 61. 62. — Viszhang a' bihar vármegyei Körös völgyéről. 63. 64. — Esztergom vára 1831ki Septemberben 65. 66. — Tengelicz 77. 78.

Népi smertetés.

Chinai ebéd 54. 55. — Romai asszonyok idegenkedésük az illaktól 58. — Angoly élet Indiában 68. 69. — Nemzeti szokások 70. — Franciaország északi lakosai 72. — Kakas viadal. Orosz kocsisok 73.

Jeles mondás.

Szemérem. Tűrés, Győzelem. Erény utja 53. — Használd az időt. Rossz hazafi. Természet 54. — Örömeink tűnése. Igazi szépség. Természet 55. — Élet kincse. Szerencsés ember. 56. — Remény 56. 63. 73. — Gyermeki örökség. Vallás. 57. — Boldogtalan. A' jó hírnév. 58. — Jó tétel. Két nem munkaköre 59. — Szív és erény. Önmaga meggyőzése. Honszeretet 60. — Virtus jutalma. Öröm. A' jótétel 61. — Ki a' nemes? 62. — Méltó megvetés. Barátság. 63. — Fiúi tisztelet 64. — Emberi élet. Hatalmas fejtő 65. — Élet 65. 67. — Tisztelet. A' tudatlanság 66. — Magyar indulat. Részvét és tett 67. — Élet vezérei 68. — Házi asszony boldogsága 69. — Mulandó szépség. Mi a' csók 70. — A' szív. Házasság. Muzsika fensége 71. — A' boldog 72. 77. Áldozat, Kötelesség 72. — Gondolat-törédek 73. 76. — Hold és ember. A' barátság 74. — Nemzeti nyelv. Szívünk kártekonysága 75. — Gyáva és bölcs. Keservek. Életszabályok 76. Nagy szívűség. A' szerencse. Asszonyi rendeltetés 78. — Aphorismák Erdélyből 55. 57. 59. 64. 68. 72. 75. — Aphorismák arab nyelvből 58. 66. 69. 76. — Aphorismák Budáról 74. 75. — Szerelem 54. 58. 63.

Költészet.

A' remény 53. 64. — Az álom 54. — Elszánt 55. — A' szendergő 56. — Leánykámhoz 57. — A' mátrai vadász 58. — Hív szerelem próbája 59. — Az áldozó anya 60. 61. 62. — A' bujdosók 63. — Vőfél. 65. — Szendervár 66. 67. — Az élet. Kérelem és ígélet 68. — Totvaj Lina. Lina szemre hányásaira 69. — Laurám ajkai 70. — Gondolatok Tátikán 71. — A' költő és színész 72. — Emlékül 73. — Az echo 74. — Confucius mondása Schillerből 75. — Búcsú a' temetőből 76. — Csapodár 77.

Világi Telegraf.

Chinai gyász. Leánylövész 53. — Wyndham testamentoma. A belga óriás mozsár 54. — Rappo az új Hercules. Napoleon tiszteltetése Parisban 55. — Sz. Simonisták pénze. Napoleon képszoobra 56. — Hármás leányok. Ellenszenv 57. — Különös bolond. Tolvaj verés és tolvaj csin 58. — Theatrumoknak hajadon fővel látogatása. Drágaság Krimióban 59. — Bika-harcz. Londoni elefant étvágya 60. — Rablást felfedező papagály. Tojás-lopó 61. — Hajó-törés és emlék-írás. Új mód hitelezőjít elűzni 63. — Asszonyi diadal. Mahumedánus doctor 65. — Öreg urak vendégsége. Szerencsétlenség 66. — Berliini családtság. Szultán kisasszony férhez menetele 67. — Salto mortale. Paukers Karolina gyors-futó 68. — Angoly gyors-szekerek sebessége. Még egy testamentom Parisból. Bika-viadal-iskola. A' dohányozás és tobákolás szaporodása Parisban. A' luxori Obelisk 69. — Folyóírások szaporítása. Asszony-eladás 70. — Orgazda. Parisban az asszonyoknak tilos a' börze 72. — A' speculatiók különfélek! Derék koplalás 74. — Udvarias felelet. Szerencsétlen nyereség 75. — Asszonykérők. Csónak verseny 76. — Gyászhir az írók számára. Szerencsétlenségek 77. — Ablak-adó. Lélek-ébretség 78.

Különféle.

Szép-nemi kalapviseletnek reformbillje. Nagy hor-árverés 53. — Házi barometrum. Első vas-ut 54. — Nagy fatorlat. Különös észláng 55. Rabelais fortélya. A' bal eset jól esett 56. — Jámbor intézkedés. Hős szabó. Compliment 57. — A' vidámság. Serquis arcz-szépítő fű 58. — Könygyűjtés. Mahomed zászlója 59. — Párisi fényűzés. Tolvaj genie 60. — Rabszolga kereskedők kegyetlensége. Puskapor vipera-csipés ellen 61. — Hirlapi katekismus. Valódi román 62. — Útsza-kövezés kezdete. Példás büntetés. Szokatlan tünemények a' litteratura egén 63. — Betlehem-i iker-templomok. Haines angoly színjászó 64. — Szabad asszony-gyülekezet. Gyűjtés-düh angoly országban 65. — Hasznos látogatás. Gyengéd szeretet 66. Pontos király. Berghoffer Amand 67. Benserade. Francia festészet 68. — Az islandi költész John Thorlakson. Amerikai vallási journalok 69. — Indiai szeretet. Europai vétetés Ázsiában aratnak 70. Hasonlítás. Divatos szótár 71. — Városi bölcselkedés. Keleti nyelvek 72. — Ali Pascha. Új szó 73. — Örökké tartó játékszin. Előítélet és gyermekveszteség. A' kalkuttai Bramin 74. — 13ik Lajos és Chatelet Marquis. Csintalan vallomás 75. — Az északamerikai mértékletesség társasága. A' pénz megvesztegeti az embert 76. — Furcsa lovaglás. A' francia udvar gyászöltözete 77. — Téli gondolatok. Londoni vásárlás. mód 78.

Tréfaszesz 54. 61. 65. 67

Nevettető pilula 55. 57. 58. 59. 62. 66. 69. 70. 71. 74. 75. 78.

Democritusi porok 56

Rejtvények.

Csere-rejtvény . 60. 68. 77. — Hasonzórejtvény . . 61. 70.

Kérdőrejtvény . 58. 65. 74. — Komolyrejtvény . . 64. 73.

Szórőrejtvény 53. 57. 59. 63. 72. — Számrejtvény . . 55. 67. 76.

Tagrejtvény 54. 62. 66. 75. — Tréfarejtvény . . . . . 71.

Viszasz rejtvény . 56. 69. 78.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön October 3^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön: Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával. A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

AZ ELŐFIZETŐ SZÉPNEM.

Boros Thérézia asszonyság.

Nagy Esther kisassz.

Némethszeghy Anna, Alföldyné assz.

Splény Maria báro kisassz.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' szerencsés lábtörés.

(Való történet a' cholera korából.)

Gyakran csudálatosan üzi a' sors velünk játékát. Sokszor válik visszás következményüvé az elért szerencse, mellynek megnyerhetése fő célja minden törekedésünknek. Mindenki különböző alakban és színben képzei őt, különböző utakon vél hozzá legkorábban juthatni: 's mind ezen különfélesége mellett-is mindnyájunk célja — bármi alakban rejtezzék — ugyan az: t. i. a' szerencse. — Hogy ellenben ollykor a' bal eset-is hozhat szerencsés következéseket maga után, erre például szolgálhat a' következő történet; mintegy vigasztalásul azoknak, kiket a' sors üldözőbe vett: hogy ez által-is erősbedjék abbeli reményök, mellynek távulfénye nélkül sokan kétségbe esve az ut közepéről vissza térnének — hogy jelen szomorú sorsuk szerencsésé változand, 's a' cél felé vezető akadálytalan biztos utra talán éppen az előttök levő örvényen túl jutandanak.

R — császár uhlán ezredbeli hadnagy mind azon tulajdonságokkal birt, mellyek szükségesek, hogy valaki magát a' szépnemnél megkedveltesse. Enyelgve mulattató vidám társalkodása tiszta 's mivel lelkét tükrözé; szép növését 's karcsú termetét a' csinos forma-ruha még szembetűnőbbé tevé. — Ez utolsó körülmény különös figyelmet érdemel;

mert mindenek előtt tudva van, mi nagy elsőséget szerez ez a' férjfiaknak szépeink előtt: azért egy irántam hideg szépnek tetszeni vágyván, miután minden próbáim sikertelenek levének, mint legbiztosabb 's vég próbául — mellyet, a' kiktől kitelik, azoknak mindjárt eleinte ajánlok — huszár vagy uhlán (az magában értetődik, hogy legalább kapitányi) formaruhában kívánnék rideg (sprüde) szépem előtt megjelenni.

Az említett ezred egyik osztályának, a' veszedelmes cholera alatt, a' V—i pusztá rendelteték tanyául P — vármegyében. Ezen osztálynál szolgálá R — hadnagy, és szállását a' pusztán lakozó tiszttartónál vevé. Félt ő az unalomtól itt a' pusztá magányában, el levén zarva az egész vidéktől; de féelme oszlani, 's kedve derülni kezdé, midőn a' házi urnak szép leányai nyájas arcczal fogadák. Az előbb érintett okoknál fogva tettszett ő mindeniknek 's első tekintetre azonnal Terézt választá a' többi közül, ki ugy tüneki testvérei köréből, mint nyiló rózsabokor szegfűk 's violák közül. — E' szerint nem sok előkészületekre vala vitézünknek szüksége az ostromhoz, hanem a' várat azonnal felkeré; 's azon esetre, ha hogy annak szépszerinti feladása megtagadtatnék, segédül vevén hatalmában levő csapatjait, állandó 's heves ostromot határoza: de az ajánlatok 's feltételek igen barátságos volta, a' bent gerjedő tűz, 's a' kívülről nem remélhető segedelem, az utóbbikat szükségtelessé tevék; 's jól tudván a' várnak ura, hogy a' közönséges katonai törvények ellen vétend, ha a' helyet ostromalóli menekvés reménye nélkül makacsul védelmezi, 's magát czéltalanul az ellenség tűzének vakmerőn ellenszegezi, holott előbb utóbb annak prédája leend: a' bajnok vezérnek hódola, 's kapujit megnyitá, mellyeken örömtelve mentbe győztes hőnök ujdón szerzett birtokába.

A' hadnagy és Teréz egymást szerették. Milly hő, 's milly bolgogító volt légyen e' szerelem, azt szép olvasónéim, kik először szerettek, 's kik most először szeretnek, (pedig tudom egy se lészen e' két categorián kívül) sokkal jobban érzették 's érzik, mint én leírhatnám: elég légyen tehát minden további szőszaporitás helyett — melly itt ugyis csak annyit érne, mint világtalant a' szinek megkülön-

bözésére tanítani — még egyszer azt mondanom, hogy ők egymást szerették. Csak azt tartom még szükségesnek érinteni, hogy, szép olvasónéimban kívánt fentebbi feltétellem szerint, Teréz-is először szeretett; 's ki ne szeretné úgy, mint kegyetek képzelik, az olyat, ki szép mint ő, 's ki először szeret mint ő?

Lehet-e az ilyen szerelmet eltitkolni? van-e itt szava az észnek? nem álmodja-e magát az ilyen boldog túl minden világi tekinteten? — mind olyan kérdések, mellyekre én ismét semmit se szóllok; hanem a' feleletet szépeinkre bizom. Igy volt az ő szerelmök-is: minden mozdulat annak tolmácsává lett. A' lelki szerelmet e' testi világon a' házasság szokta követni; hol pedig erre bizonyos kilátás nincs, nem kell-e a' szorgos szülőknek a' baj és gyötrellem koránti eltávoztatását siettetni? Igy határozottatott-el Teréznek-is a' háztól leendő elküldetése valamelly szomszéd atyafihoz, míg a' különben tisztelt 's szeretett vendég eltávozand. De egy akadály, melly egész hazánkat rettegettsébe hozta, a' cholera, itt ohajtott következt. szüle: e' miatt — el levén különözve a' V — i pusztá az egész vidéktől 's minden közösülés eltiltva — Teréznek otthon kelle maradni; 's némelly arany pecsétgyűrűseken kívül talán egyedül R — hadnagy örvende a' cholérának.

Egy kevéssé vissza tartozkodóbbak levének ugyan tetszetőleg egymás iránt szerelmesink; de a' titkos kézszorítások, az epedő tekintetek, az elnyomott sohajtások mind meg annyi táplálékai valának a' lappangó tüznek. — A' szóttalan szerelmet szavakkal leírni nem lehet; mert mi csodák a' szavak a' sokkal több értelmű pillantatok 's mosolygások helyett annál, ki imádottja viszonszeretetében bizonyos? nem elég-e a' tekintet arra, hogy velünk örömet vagy gyötrelmet tudasson? 's az arcz nem hitelesebb tolmácsa-e a' meg nem romlott sziv indulatjának a' pusztá szavaknál? — R — hadnagy-is csak némán ült Teréznek által ellenében; de annak egy tekintete elég volt arra, hogy ezt szerelméről bizonyossá tegye, 's így viszont: mellynél a' még csak most kifakadt tiszta szerelem egyebet nem kíván, 's így ők boldogok voltak.

Egy mindig rettegett, de még se olly korán várt csapás idézé vissza a' boldog ábrándozókat, az érzéki túlhabzó e' sanyarúságok testi lakhelyére, 's a' hajnal sugaraitól pirosló fellegekre rakott arany várakat fekete füsttel borítá el. R — hadnagynak, ezrede parancsára, osztályával e' vidékről el kelle távozni.

Kín, a' legnagyobb fájdalmat jelentő szó; 's hogy még is ezen elválásból eredő szivbeli götrelemnek kifejezésére tökéletlen, 's csak annyiból használható legyen, mint a' szerelmes ifiú, midőn leghőbb indulatját jelentőleg a' szeretett Szépnek azt mondja, hogy imádlak; mellynél százszorta többet érez, de nyomosabbat nem [mondhat: ennek bizonyosságául hívom érzékeny olvasónéimat, kik az elválás fájdalmát valaha érzették; 's ha szint olly kevés reményök volt a' viszontlátásra, mint Teréznek, ha szint olly forrón szerették az örökre távoztó mint ő; ugy azon állításomat hogy R — hadnagy 's Teréz a' kínnál többet érzettek, méltányolni fogják.

Még egyszer tekintte vissza R — kesergő kedvesére, kinek néma fájdalmát csak rebegő ajka jelenté; 's tovább ki nem állhatván epedő tekintetét, még egy Isten hozzádot inte nyugtalan lováról a' szoborkint mozdulatlan álló Teréz felé, és elnyomatva kínja nagyságától, mintha e' világból akarna kirohanni, olly erővel dőfé sarkantyújít különben-is tüzes paripája oldalába, melly a' szokatlan serkentésre ágaskodni kezd, 's urát a' nyeregből kivetvén, ennek egyik alsó lábszára ketté törik. (Vegz. köv.)

A' leány nem tied!

1271-b ó l.

Az öreg Várinak minden öröme egyetlen fijában, a' derék Gáborban, 's néhai barátjának, Dárdainak leányában, a' kellemes Rózában vala. A' jámbor ősz sokszor álmodozott a' szeretett gyermekek boldog jövőjéről, vevén észre, hogy mentől inkább nevednek, annál nagyobbban nő egymáshoz hajlandóságuk-is. Hajh, de ezen szép álmai füst gyanánt enyésztek-el!

Midőn szint azon pontnál állna a' jó ifiú, hogy Rózával a' házassági élet boldogságait éldelje (geniessen), hirtel-

len eltetik magyar ország azon hírrel, hogy a' Mongolok érkeznek, kik nem sokára árvizként el-is boríták édes honunkat. „Kedves fiú — szólt most az öreg — egybekelésed Rózával elmarad! Most el a' csatába, hova engem agg kórom menni nem enged! El szép hazánk oltalmára, 's mutasd-meg, hogy dicső Előidnek nem vagy méltatlan unokája! Majd ha drága honunknak nehéz idővel fenegető ege feltisztul, akkor vedd hősi bérül a' szép virágot!”

„Értelek legjobb atyám! El a' kedves anya védelmére! Kedves Róza! int a' pálya; de majd babérral térek vissza, és akkor én tiéd, 's te örökre enyim leszel!”
 'S a' szép három levelű fűnek egyik levele eltűnék.

Egy év — egy hosszú év folyt-le, hogy Gáboráról Róza legkisebbet sem tudhata, midőn az év tüntén egy csoport ellenség a' jámbor ősz lakhelyét körül vevé. Vári elesett, 's hattyú-fürtjéit rózsavére pirosra festette. Az ellenség fel-dulta a' pompás lakást 's a' kétségbe esett leányt elrabol-ván, amazt felgyujtá, és így a' vitézi szép épület láng martalékja lett.

Ekkor érkezék, de már későn, a' derék fi, 's megpillantva atyjának saslaka hamvait, tébolyodva kiált: „Ret-tentő ég! hát csak a' keserű pohár kiűritésére tartád-meg életem az ellenség sűrű csapásai közt? Hol van agg atyám? hol Rózám? Vissza te szerencsétlen — vissza a' vár piarcz-ra! Föld! fogadd kebledbe az égtől lesujtott fiú utolsó csep-vérét!”

'S mint dühödt oroszán rohant a' csatára } vissza; de a' király, a' szerencsétlen Béla, kit népének vissza vonása rontott-meg, elfutott a' gyász-hazából, serege részint elfogatéék, részint felkonczoltatott, 's Gábor csaknem egyedül támadván-meg az ellenséget annak rabja lett.

A' dühös Mogolok még egy esztendeig minden ellent-állás nélkül szabadon pusztíták rabhonunkat, 's midőn abban többé semmit se találtak, vissza készülének Ázsiába. Vigadtak elindulások előtti napon; 's midőn ugyan azon nap estvéjén a' szerencsétlen rabok felvigyázója, kinek Tokaj édes nedve fejébe hatott, tántorogva vizsgálgatná fog-lyait, Gábor őt megragadja, 's a' tőle elragadott fegyver-rel vérét ontván kulcsait elvette, és ezeknek segítségével

magának 's társainak szabadságot eszközölt. De boszúja őt nem engedé távozni, hanem a' már álomba merült Chám sátorát-is felkereste az éji setétben, 's az álmos örök vi-
gyázatlanága által rést kapott Batu vezérre rohanni. Már fegyverét rá emelte, midőn egyik szegletből e' hangokat hallá: „Szegény Gábor! tán atyád után már te-is el-
költöztél! ó, vajha követhetnék én-is!“ 's a' kinyögött hangokat keserves sirás követé.

Gábor sebesen ment, honnan a' hang jött 's egy elő-
lepelt félre vonván meglát egy alélt leányt. „Te vagy Róza?“ 's őt karjaira vevén, sokáig szótlán maradtak, míg Róza a
eszmélve csendesen e' szókat hallatá: „Kedves barátom! két éve, hogy nem láttalak; esztendő óta hordom lánczaim,
ma éve vesztém-el agg atyádat; engem Batuhoz hozának, ki szüntelen gyötör szerelmével, de hozzád hű maradtam!
ó! ha még szeretsz, fossz-meg éltemtől, mellyben számomra többé öröm virága nem nyilhat!“

A' Chám e' zajra felébredvén, vont karddal megy Rózához, 's őt egy halvány ifiú karjain megpillantván, rá rohan e' kiáltás közt: — „Lakolj vakmerő merészségedért, a'
leány nem tied!“ 's fegyverével rajta csap; de azon pillanatban Róza vére-is patakzék a' kedvesnek vasától, 's a'
haldokló hős visszhangozá: „A' leány nem tied!“

K. D. M.

II. JELES MONDÁS.

S z e m é r e m.

A' rózsza színű szüz szemérem, melly magát
Megvonva gyengéd érzeményibe
Titkon virágzik, szép leány!
Legédesebb, legbájosabb kegyed;
Hajolva és remegve hódol nékie
A' férjfiúi büszkeség 's erő.

Kisfaludy Sánd.

T ü r é s. Gy ő z e d e l e m.

A' sorssal küzd, harczol egész éltében az ember,
'S megnyugvással győz rajta, ha tünni tanult.

Prim. Sz. Miklóssy Aloyz.

E r é n y u t j a. Életünk mezején a' virtus ösvénye sokszor kiet-
len, és meredek kősziklákon megy, 's mellette szép virágos völgyet
látunk, melly minket a' virtusnak fáradsággal teljes útjáról el akar
csalni. Ki ez által magát elhagyja csábítani, az hirtelen lecsuszik
a' hegynek meredek oldalán a' völgybe; de nehezen, igen nehezen
tud azután ismét a' hegyre felmászni.

Kis Ján.

III. K Ö L T É S Z E T.

A' R e m é n y.

Schiller után.

Sokat beszélnek, álmodoznak, a' De ennek éjre dült rögén felül
Homályba burkolt jobb Jövőről; Csillagpalástban fénylik a' Remény.
Egy boldogabb arany cél az, mit itt Hát nem hiú, 's ál-élemény ez,
Elérni vágnak minden emberek. Nem szülte csak rajoskodók agya;
Mégvénül a' világ, ismét megíjful, Szívünk sugalja érthetőleg ezt;
'S az ember még-is jobbulást remél. Dicsőbbre, jobbra vágy rendelteté-
Remény vezet-be kitkit lét körébe, sünk.
Ez repdez a' vidor gyermek körül. A' mit pedig mond belső szózat—azt
Az ifjút elragadja bájhatalma, Reménylő lelkünk nem csalhatja-
Az ősz öreggel se temettetik ez el; meg.
De végzi a' sirnál utját ugyan; Á n g y á n Mihály.

IV. VILÁGI TELEGRAF.

Chinai gyász. Kiachtából írják, hogy Pekingben Július 16-kán a' chinai császár felesége meghalt. E' halálos eset végett egyetemes gyász parancsoltatott: 1) a' mandshuri tiszteknek 27 napig fehér ruházatot kell viselniük goromba vászonból, és sapkákat sallang és gombok nélkül; hajokat nyíratni pedig 100 napig nem leszen szabad. 2) a' mongoli tisztek tartoznak ugyan ezen gyászt felvenni, kivéren a' fehér ruházatot. 3) A' Chinaiaknak hasonlólag nem szabad fejeket nyíratni, 's 7 napig nem hordozhatnak sallangot sapkájikon. — A' császárnét, vagy-is a' császárnak első feleségét a' császár anyjának van csak jusa kinevezni, kit 3 esztendő alatt kell ki választania fijának öt feleségei közül.

Leány-lövész. A' minap Lucern-ben tartatott nagy lövészet alkalmával, a' lövészek közé egy 14 esztendőös leányka Meyer Aloysia-is állott, 's magának egy lövő csőt kérvén a' versenyzőkkel versenyre lőtt. Soha se hibázott, minden jutalomdíjt megnyert, 's zajos tapsal vezetteték a' lövészársaság pompás vendégségébe.

V. K Ü L Ö N F É L E.

Szép-nemi kalap viseletnek Reformbillje. „Feltette nagy setétségben élünk, barátom, e' felvilágosodott században. Háborút ohajtanék izenni a' szépnemnek egy reformbill által, midőn ők az illendőség rendét olly makacsul letiporják! 's mi több, mi férjfiak ezt olly tunyán nézzük-el; vagy tán a' szerelemvágy lep-lezi-be szemeink világát? Nagy setétség, gyávaság, aluszékonyság!“ így boszorkodék egy valaki, midőn éppen a' 10-dik párosodási kosarat nyeré válaszul, 's még-is tüzesen forra szívében a' nővagy. — „Mi lelt barátom?“ — „S te még kérdezheted? — felelé. — Nem veszed észre a' szépnem kevélységét, 's felettünk uralkodását? Ám köszönj neki, kalapot sem emelint, ha bár a' mienket földig borítsuk-is; mi több, bár milly tisztes társaságban, fejedelme előtt, sőt még az Isten házában-is kalap feltéve jelen-meg. Iszonyú vad sza-

badság ez! Csudálom, hogy a' nemzetek közül: eddig még ezt egy se vevé-fel országos tárgyul! — „Ugy de barátom — felelek — hátha ők perbe idéztetvén ezen általad mohón kiabált nagy szabadságot átengedik azon szabadságunkért, mellyel mi eddig a' nőkérés-'s válogatásban éltünk?“ — „Gondolod, barátom — viszonzá — hogy vesztenénk?“ — „Koránt sem; hidd-el sokkal szerencsésebben ütnének-ki a' párosodási köttetések, miután a' szépnemnél az e' tárgyi bíráló erő — a' vizsgább szem, és a' tiszta szerelem súlya — minden egyéb érdekes tekinteteket felül mulnának, 's ezeknek választatása sokkal alaposabb lenne, és mi férjfiak viritőbb 's boldogabb páros életet remélhetnénk, sőt honunkban a' már-is szembetűnő nőtelenek száma megkevesednék. Kössünk tehát barátom frigyét a' szépnemmel, tartsuk-meg a' régi szokást a' leánykeréssel; de a' szépnem-is, mig férjhez nem megyen, ősi szokás szerint viseljen pártát, és ennek színével jelelje-ki szándékát. A' kék szín jelentse a' nagyra vágyást; sárga a' pénzvágyat; fehér az erényes lelket; piros a' szépséget, deliséget; fekete a' tudákoságot; zöld a' minden egyéb érdekes tekintet nélküli tiszta szerelmet; 's így könnyebb lesz a' leánykérés, nagyobb számú a' boldog házasság, 's kevesebb az agg nőtelen.“ — „Bravo barátom, erre én-is reá állok, 's tán II-dik kosaram nem viszem üresen haza, és így ennél fogva lemondok a' kalap-reformbillről.

Szilv. G a a l József.

Nagy bor-árverés. Rheingauban az eberbachi (Rajna melléki) várbán a' mult hó 12-kén igen érdekes bor-árverés tartatott, mellyre több mint 400 ember jelent-meg. Eladatott mintegy 56 hordó (Stück) rajnai bor; ezek közt 44 hordó 1832-iki termés steinbergi, hattenheimi, markobrunni és rüdesheimi, 's áruk 250 ftól — 500 forintig emelkedett. Végre 8 hordó cabinet-bor hozatott elő az 1811, 1818, 1819, 1825, 1826, és 1828-ki termésből, mellyek közül a' legcsekélyebb 1,000 forinton kelt-el, 's a' legnagyobb, t. i. egy hordó steinbergi (1826) bizonyos Mannskopf nevű frankfurti lakostól 3150 fton vétetett-meg. — Árverés után a' nassauai herczeg valamennyi jellenvoltakat megvendégelte.

S z ó r e j t v é n y. (Logogriph)

Két szótag az egész, a' Tisza öblében
 Nagy számmal felleled a' halak nemében.
 Siess óvni magad előfogásától,
 'S ha első betűjét veszti, szurásától;
 Adó szereti, ha nagy, 's vevő, ha csekély.
 Fordítsd hármás fejét, érdemli, vele élj.
 Hazánkban nem csekély nemzetség az egész,
 Csongrádban birtoka egy jól kiterjedt rész.

Miskoltzy István.

Előbbi rejtvény: 1) Februariusban; mert ebben csak 28 nap van. 2) Sárvár.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ó.

PESTEN Vasárnap October 6^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válhatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával. A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' szerencsés lábtörés. *(Végzet.)*

Teréznek hangos sikoltása követé a' hadnagy esését, 's ájúlva rogyott egyik testvérének karjai közé. R — hadnagyot-is megfoszták az egyesült testi és lelki fájdalmak ön eszméletétől, 's magán kívül vitetett vissza előbbi lakhelyére. Teréz nem sokára magához tért, 's addig-is, míg az orvos megérkezék, kiért már elküldöttek, szorgosan borongatá hideg vizes ruhával az aléltnak lábtörését. Végre a' szenvedő-is feltekinte, és szemei kedvesének könnyes szemeibe ütközének, kitől lelkében magát már távol lenni gyanítá. — Fájdalmas mosolygás vonult-el ajkain, 's egy hálaadó csókot akarván nyomni az érte kesergőnek hókezére, ezen mozdulásából eredt fájdalma emlékeztető vissza esésére. — Az orvos megérkezett, 's a' bajnak megvizsgálata után megtevé a' teendőket, biztatva távozáék-el a' betegtől, de mind a' mellett több heteket állita szükségeseznek, hogy eltávozott osztályát a' hadnagy követhesse: azonban ezen halasztás betegünknek éppen nem vala kedvetlen; 's mostani felgyógyultával talán még a' másik lábát-is eltörette volna, csak hogy annál tovább mulathasson kedves Terézje mellett, 's annál több jeleit tapasztalhasa forró szerelmének. Ennek társaságában, ennek gondviselése alatt, kinek szorgos ápolását a' sajnálkozó szülők se tagadhaták-meg a' betegtől, óráknak tetszének a' napok, 's napoknak a' hat hetek.

R — hadnagy azonnal irt esése után hazájába özvegy anyjának; 's akkor még bizonytalan levén, ha felgyógyultával a' további szolgálatra alkalmas lesz-e, anyját arra kérte, hogy anyavárosában számára valamelly hiva-

talt szerezzon. — Betegünk már olly állapotban volt, hogy a' szobában Teréztől vezetve sétálhatott, 's az orvos még csak néhány napra halasztá, hogy a' hadnagy vezető nélkül mehessen-ki a' szabadba. Egy délután éppen együtt mulatának; Teréz kötése közben az előtte nyitva levő 1825-diki Hebéből a' „Hónalymanokókat“ magyarázá figyelmesen halgató kedvesének, 's magát Eleonóra helyzetébe képzelé, valamint R — a' lábatlan Völgyi főhadnagyéba.

„Ha egészen elvesztem vala-is lábamat — mondá R — a' történet végével egyet sohajtva — csak olly boldog lehetnék mint ő! De szeretne-e Teréz akkor engemet?“

„Ha Eleonóra szerethette Völgyit, miért ne én kegyedet?“ mondá Teréz elpirulva, 's R — e' feleletért megakará ölelni kedvesét; de a' kívülről hallatszó lábkopogás visszatartoztatá 's a' tisztartó lépett a' szobába egy éppen most érkezett, 's a' hadnagnak szóló levelet hozván kezében. Ez anyjától jött, mellyre még számot nem tartván annál nagyobb volt meglepetése; képzelhetni a' sebességet, mellyel R — a' levelet feltöré, mellynek tartalma egy egész mennyet derite arczára. Nem tartoztatá többé vissza az atyának jelenléte; hevesen ugrott fel — felejtve baját — ülő helyéből, 's átkarolva kedvesét: „százszor boldogabb vagyok Völgyinél — mondá egy forró csókot nyomván az átöleltnek piros arczára — olvassa kedves tisztartó ur e' levelet; anyám részemre senatori hivatalt nyert, mellynek jövedelméből Terézzel kényelmesen (bequem) élhetek; 's te kedvesem mit mondasz e' hirre?“

„Hogy boldog vagyok, mint Völgyi karjai közt Eleonóra“ mondá Teréz a' kedvesnek dobogó melljére még jobban simulva.

„Én pedig, gyermekim, boldog vagyok, mint báro Pataky“ mondá az atya, örömében könybe lábadt szemekkel; 's Teréz még az napon eljegyeztetett.

A' kéjt (Lust), 's ezutánni érzelmeket festeni nem czélom, kitől még igen távul van, hogy azokat érezvén helyesen leirhassam; 's kegyes olvasónéim-is halasszák ennek képzetét azon időre, mellyben a' sors őket illy szerencsés viszonyzatba (Verhältniss) helyezi: kik ezen viszonyzaton átestek, ugy-is visszaidézhetik emlékezetjebc.

R — hadnagy másnap azonnal ezredéhez irt elbocsátásáért, mellynek megérkeztéig lába tökéletesen meggyógyult; ugy hogy mint völegény szeretett menyasszonyával a' lakodalmon már tánczolhatott: azután kedvelt hölgyével nem sokára hazájába utazott, hol azóta talán valamely új lény köszöni lételét a' szerencsés lábtörésnek.

Végre még a' boldog párt kell tisztelettel megkérnem, hogy — ha nem vakmerőség e' lapoknak külföldre juthatásukat reményleni, midőn hazájokban-is olly csekély pártfogásra méltatnak — a' helyett, hogy mostani boldogságuk ritka okának nyilvánosítása által magokat megbántottaknak érzének — nékem-is illy szerencsés lábtörést kívánjanak, ki ép lábbal szépeinknél eddig nem boldogulhattam: melly lábtörésnek következésében — ha különben csakugyan nem lehet — feltalálhassam azt, kit olly epedő vággyal keresek; 's vele szint olly boldog lehessek, mint Völgyit Eleonórával boldognak képzelem, 's ezen elbeszéléssnek személyeit boldogoknak lenni gyanitom.

Hi de g é r y.

Szigethvári hős asszony.

Maximilian ült a' magyar királyi széken, midőn Szolimán a' Törökök hatalmas császára 1566-ki Július 30-án Szigeth várát megszállá. Rettentő serege majd két száz ezerre ment, 's csak lovassága 100 ezerből állott. A' halhatatlan nevű hős gróf Zrinyi Miklós 2500 emberrel oltalmazá a' várat; 33 nap alatt 23 ostromrohanást vert vissza maroknyi de bajnok embereinek segedelmével. Végre Sept. 8-án (kisasszony napján) lángba borultak a' várnak épületei; vizök, élelmök, 's mindenök elfogyott, mi az ostrom további kiállítására képessé tette volna az őrséget. Nem marada egyéb számukra, mint utolsó kirohanás, és dicső halál. — A' fővezér tehát még egyszer állhatatosságra, bátorságra buzdítá 's halálra inté bajtársait. Ezek mindepre készek voltak, mire vezérök szöllítá; hites társaikat, 's leányaikat férjfi köntösbe öltöztették, 's fegyvert adván kezeikbe, oldalaik mellé állították. A' vitézek egyike azonban nemes törzsökből származott szép 's fiatal feleségének boldogtalan jövendő sorsáról szer felett bánkodván, erősen feltevé magában, hogy kedves nőjét inkább ön ke-

zével fogja keresztül döfni, mihelyt az elválás keserű órája bekövetkezik, hogy sem őt a' zsarnok Töröknek fertőztető kezeibe esni engedje. — Az asszonynak csak hamar tudtára esett, férje milly irtózatot szándékot forgat elméjében. Megelőzé tehát az embertelen tettet, 's arról férjét mindenkép lebeszélni igyekezett. „A' halál, — így mond a' jeles asszony — mellyet nekem szántál, annyival keserveesebb lenne reám nézve, minthogy életem legkedvesebb barátjának vég veszedelmében nem osztozhatnám, 's tőled, kit mindenek felett szeretek, időnek előtte válnom kellené. Jól emlékezem ama fogadásomra, mellyel ígértem, hogy téged semmi szükségben, életed veszedelmében se hagylak-el. Társod akarok tehát lenni utolsó veszélyedben, sőt vég órádban-is, nehogy a' halál minket elválasszon, kiket a' szeretet kötege életünkben olly szorosán öszve csatlott.“ Ezek után megengesztelődve borultak egymás melljére; az asszony azonnal férjfi ruhát vett magára, 's férje fegyvert adván kezébe, balja mellé vevé őt. — Készen állott már Zrinyi csekély számú seregével a' ki-rohanásra; a' kapuk megnyiltak, 's a' vonóhid lebecsáttott. Véres ütközet következék, Zrinyi elesett, 's véle minden. — A' szép magyar Amazon, kinek bátor elszántsága férjfi erővel mérközött, oldala mellett látá öszve rogyini férjét; de ennek halála nem zibbasztá-el a' hős asszonynak bátorságát, sőt újabb erővel rohana férje vesztét boszulni. Végre ő is halálos sebet kapott, 's férje tetemét ölelve adá-ki hős lelkét. Az évkönyvek nem jegyzék-fel a' jeles hősnének nevét.

A' magyar asszonykatona.

Murat Török császárnak fő vezére a' nyughatatlan Szinan basa másodsor vezeté magyar országba duló táborát, 's azt több felé felosztván 1594-ben 280 ezer török és tatár csoporttal pusztitá honunkat. Az esztendő vége felé haza szólitá a' nagyvezért császáranak parancsolatja, 's pogány szokás szerint számos magyar rabot hurczolt magával Konstantinápolyba. A' vitéz rabok közt egy magyar asszony-is volt katona köntösben; neme csak akkor tudódott-ki, midőn honi társaival együtt testalkotásuk minéműségének megvizsgálása

okaért levetkeztetett. Ezen váratlan felfedezés Murat tudtára adaték, ki a' hős asszonyt magához vitetvén megtudá, hogy ő a' magyar vitézek közt katonáskodott. Kérdvén tovább a' szultán, vallyon a' bajnok asszony ölt-e meg valamely Törököt, így felele Muratnak: „Mindig pontosan teljesítém a' becsületes katona kötelességét; minden ütközetben igyekeztem, mennyire tőlem csak telhetett, a' Töröknek ártani, 's tudtomra tizet öltem-meg ön kezemmel.“ A' császár álmélkodva hallgatá a' vitéz asszonynak bátor feleletét, 's őt legkedvesebb szultánnejának ajándékozta.

II. NÉPISMERTETÉS.

Chinai ebéd. A' Chinaiaktól úgy nevezett „menyei országban“ vagyon a' lakosoknak egy caracteristikai vonásuk, az élet minden viszonyzataiba behozott ama felettébb szoros szertartás, melly a' Chinaiak minden lépéseit valamint a' legfontosabb körülményekben, úgy a' legcsekélyebb dolgokban-is egyiránt igazgatja, 's a' társalkodási életet szoros udvaretiquette-i mechanizmussá változtatja által. Ezt az itt következő asztali társaság leírása leginkább igazolhatja, mellyet Dorsen ur irt-le, ki nem régiben hagyá el Chinát.

„A' meghívás valamely innepélyes ebédlésre“ mond ő „már néhány nappal előre történik-meg, még pedig háromszori irás elküldözgetése utján. Az első meghívás veres papirosból álló nagy lapra iratik, és szorgosan összetéve, 's bepecsételve a' pompás ebéd előtt legalább nyolcz nappal küldetik-el. A' második rózsa színű papiroson már kisebb 's az innepet megelőző estén adatik által; a' harmadik meghívást szürke papiroson selyem szalagocskával övezve, az innep napján kapják kézhez a' vendégek.

A' társaság eleinte egy nagy bejelentő terembe gyülekezik, mellyben az imént jöttek körül járnak, hogy a' már jelen vendégeket, mindenkit rangjához vagy czimzetéhez képest, nagyobb vagy kisebb mértékben tisztelkedő főhajtással megköszöntsék. E' cerimonia után szabad leülni, 's szomszédjához némelly lassú szavakat susogni; mert egyáltalában az egész társaság legmélyebb hallgatásnak bókol. A' megnevezett órában minden vendég ebédlő terembe siet,

hol most a' házi uron van a' sor talentumait és fényüzését (luxus) kifejtteni. Egyéb iránt a' bevett szabályok szerint minden vendégnek különös asztalt kellene adni, mellynek helyzetése amannak állapotjához 's rangjához legyen alkalmazva, 's már egyedül ez kiváltképpi gondoskodást kíván-meg a' vendéglő részéről. Hogy ha azonban ezt vagy-nossága, vagy a' terem nagysága meg nem engedi, legalább arról kell szorgoskodnia, hogy a' vendégeket jól elrendelje, egyesítse; de mind e' mellett-is az etiquette szerint három személynél több ugyan azon asztalhoz sohasem ültethetik.

(Végzet következik.)

III. JELES MONDÁS.

Használd az Időt.

Használjuk életünkben
A' nyíl gyanánt repülő
Időt! ne vesztegessünk
Egy perczet-is belőle.
Használjuk, és betöltünk
Száz éveket, be ezret
Igy élve; és maradjunk,
A' mik vagyunk, Halandók!

Vitkovics.

Rosz hazafi.

Barbarus az, kinek a' köz jó nem örülteti szivét,
És ki tehetségét nem szánja-fel annak ügyére.

Virág.

Szerelem az élők minden szenvedéseiknek édes enyhítő szere-
te az egymásba forrott lelkeknek gyönyörűséggel teljes ittassága!
milly örömek hasonlithatók a' tiedhez?

Wieland.

Természet vezérli lelkünket az erényhez, és az erkölcs vezeti
a' természethez.

Tiedge.

IV. KÖLTÉS Z E T.

A z á l o m. *)

Mi világít ott a' setét éj ködében?
Mi zaj, mi lárma hatja fülemet?
Kit látok a' klastrom gerjedő tüzeben?
Öldökölve mindent, véres kard kezében,
Melly rettegéssel tölti lelkemet.
Vérbe borította égnek boltozatját,
A' fellegekig érő láng özön.

*) Bővebb magyarázatul lásd az 53-dik sz. Társalkodót. A' tettnek okát fel-fedezni nem szabad.

Ki hangoztatja olly menydörgve szózatját;

Ki gerjesztheté-fel boszú kívánatját?

Kik futnak felém itt a' kis közön?

Nem barna köntös-e, melly fedi teatöket?

Nem veres kereszt van-e mellyeken? —

Elkerülni futnak hijába veszteket,

Mert semmi se menti többé meg élteket;

A' kardok éle mindjárt fejeken.

„Nyiss ajtót, gyorsan nyiss!“ az egyik így rebeg,

„Nyiss gyorsan ajtót! rajtunk Báthory.“ —

Zárva még az ajtó, 's felettek vész lebeg,

Mert itt az üldöző, 's vele a' vad sereg;

'S így szól: — mint harsány kürt, a' tábori —

„Nem futtok-el gyáva lelkűek előlem —

Mért temettétek gyászba házamat?

Egy se nyer kegyelmet közületek tőlem —

Rajta, és vágjátok! hadd tudják felőlem,

Mint gerjesszék-fel boszúvágyamat.“

'S boszús parancsának engedelmeskedve

Rohant vadon rá minden embere,

'S fegyverével szerte szét kegyetlenkedve,

Öldököl a' szolga urától vezetve,

Kinek halált oszt éles fegyvere.

Az utsalporát már vérpatak itatja —

De itt további álomképemet,

Éjutáni lenge ködként szét oszlatja,

Egy felém üzött illy esdeklő szózatja:

„Légy irgalmas! és mentsd-meg éltemet.“

Nyír — Bátorban.

Hidegéry.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Wyndham lord testamentoma. Wyndham lord angol admiral Londonban meghalálózván jószágainak egyetemes örökösévé Miss Fanny Obaldiston-t a' Kings-theatrum tánczosnéját nevezé-ki. A' hagyomány több milliókra megyen. — Eszünkbe jut ez esetnél Vestris mondása: „D'une pirouette à la fortune, il n'y a qu'un pas.“ (Egy fordulástól a' szerencséig csak egy lépés van. Vagy: a' szerencséhez csak egy ugrás szükséges).

A' belga óriás-mozsár nincs többé! Junius 18-kán Daine és Langermann generálok 's több főtisztek jelenlétökben próba-lövés tartaték amaz óriásmozsárból, melly az antverpifellegvár-ostromlásán olly nagy hirre kapott. Az első lövések pontosan estek-meg, 's a' hajító lövések a' közönséges czélfalon túl több száz lépésre estek. A' lövések a' legnagyobb töltésen (13 kilogram)

kezdődtek 's ugy menetesen lefelé folytattak. De az ötödik lövésnél az iszonyú megrázkódtatás által eltörött a' kakas, a' hatodiknál pedig maga a' mozsár szakadt ketté egész hosszában. A' felső darab, melly mintegy 3000 kilogramot nyomott, 40 meter magoságra repült-fel, 's mintegy 30 meternyi távulságra esett-le. Az alsó darab, melly színt oly nehéz, néhány meternyire vettetett előre. Szerencsére senki se sebesítették-meg; de milly nagy szerencsétlenséget okozhatott vala, ha több darabra szakad! —

VI. KÜLÖNFÉLE.

Házi barometrum. Ha szarka csörög a' ház tetején, vendég jön; — 's ha még a' czicza-is kendőzik, kedves vendég sőt leány-kérők-is jönnek. Ha a' házi állatok rínak, 's a' fecskék fellengősen repdesnek, eső lesz; — ha pedig a' vezér-ürü kolompoz, fergeteg-is leszen. Ha a' hegyek 's erdők pipáznak, tartós esők lesznek: — ha pedig sok 's felette sok vendégek pipáznak a' házban, tartós szem-könnyes esők 's házi zivatarok fenegetnek. Ha a' férj és nő különb szobákban laknak, a' házi család tartja a' kormányt. Ha a' férj sokat utazik, akkor derek és szív-fagylatok környékezik a' házat. Ha az asszony-cseléd cifrább, akkor a' férj tartja a' kormányt. Ha a' konyha-szerek 's ruházatok contókra hordatnak, kevés idő alatt zsidók lesznek a' vendégek: ha pedig már ezek környelik a' házat, 's a' bagoly-is sokat huhukol az ablak alatt, akkor bizonyos mind a' két halál.

Szilv. G a á l József.

Első vas ut. Nagy Constantin találta-fel, és készítette az első vas utat, midőn a' nagy porphyroszlopot Romából Constantinápolyba vitte. A' kapu, melly az előtt Kadriga-limani nevet viselt, ez okból szinte, mivel azon keresztül vitették az oszlop a' városba, vas kapu nevet kapott.

Móritz.

VII. TRÉFA-SZESZ.

Báró P. . . ni József és lelkes társa közelebb itt Pesten szekér-kenőcs-fabrikát állítván-fel, az áruba bocsátott kenőcs-köcsö-gökre eme — hatóságinknál-is divatozó — mottót tétetik: „a' ki ken — az megyen!“

Szekrényesy.

Tagrejtvény.

Elsőmmel a' takács készíti műveit,
Másikkal a' vadász tölti-el ideit.
Egészen a' Magyar bőséggel termesztí,
Kellemes ízével búját elszélesztí.

Előbbi rejtvény: K á r á s z.

Szerkezi R ó t h k r e p f G á b o r, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszaja 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön October 10^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Az érzéketlen.

Eredeti történet.

„Az élet fellegdúlta egén nap a' sziv; hiv kiömlései, a' tiszta érzemények, sugárok, mellyek boldogságot fejtenek-ki az emberből“ szólla Gyerő a' láng érzelmű, 's lélek-teljes ifiú. Szégyennel pattantak vissza szavai a' merész ön bizottságú Luizáról, ki így felelt: „Sziv és érzemény üres hangok, mellyek csak kimondatásuknál hallatnak, azután tompán enyésznek-el. A' szerelem hiú lepke; megfogatása után leporlik róla azon kis ékesség, melly széppé tevė.“ — „Megengedem, hogy ugy van némellyeknél — felele Gyerő — kik azt lepkéhez hasonlítják; a' szerelem fényes nap, melly valamint virágot fejt feljöveteleivel, ugy letüntével-is boldogit, gyümölcsöket hagyván maga után.“ „Valóban—viszonza Luiza — Gyerő ur elragadva beszél kedvelt tárgyáról; csudálkozom, hogy mint erősebb férjfi nem tudott kivetkezni ezen felette szegény indulatból, törpéknek tulajdonsága ennek hódolni, a' nemes pedig lábával tapodja azt, mint kegyére méltatlan szenvedelmet.“ — „Engedelemmel kisasszony, az erősnek ugy mint a' gyengének egyiránt természetéhez tartozik, 's kétszer boszúlja-meg magát az elnyomott természet azon, ki elég mindennapi gondolkozású volt, midőn azt lábával tapodta. Ez olyan érzés, melly széppé varázsolja az élet tövisrakta pályáját; hiv ösztön, melly bátorit a' bajok levivásában, 's végre édes nyugalommal kosszorúzza a' kiállott szenvedéseket“ viszonna Gyerő. — „Talán hosszas fáradság után jutott a' szerelemnek illy szép leírásához Gyerő ur; vagy talán éppen szerelmes-is“ szólla Luiza. — „A' sértést bántatlanul türöm, az utólsóra pedig azt

mondom, igen, én szeretek egy angyalt, ki előttem áll itt, 's viszont szerelméért esdeklem“ monda Gyerő. — „Viszont-érzelemről ábrándozik az ur? — felele Luiza — igazán sajnálom, ha csak úgy ismerte Luizát, ki minden illy érzégesen nevet, 's megveti azt, ki ilyenekről férjfi létére is álmodozik. Ezen érzés bennem nincs meg, 's szánom azt, kibe a' végzés eztbelé öntötte.“ Ezzel Luiza komolyan végig nézvén Gyerőt szobájába ment. — „Mi volt ez? nagy ég! hogy szenveded-meg egy érzéketlentől még munkádat-is bíraltatni; ó add meg néki méltó érdemét. Átok feküdjék rajtad Luiza; fellobbant érzésed tárgy nélkül vezessen az életbe; szerelmed mindenki nevesse, 's ne találj soha megfelelő rokon szívet; átok, nagy átok nyomja szerelmedet, mig végre sirkövedben megakadsz, 's halálodkor-is részvétlenek vigasztaljanak!“ felkiálta Gyerő.

Minden férjfiban van egy kényes hur, az ön érzet hurja, melly ha érintetik, bár kedves tárgy legyen is annak oka, kevélység viszhangját adja. Így volt ez Gyerőnél-is. —

Boszúsan tért vissza lakába Gyerő, de még-is nyugalommal, mellyet fellobbant ön érzete eszközölt. Ettől fogva kemény elhatározat volt nála, hogy figyelmét komolyabb dologra vonja; mire nézve feltette magában, hogy a' külföldet járja-be, és sok részben elmaradt hazáját gyűjtött tapasztalásiból gazdagítsa. Szülőji nagyon bámultak elhatározásán; a' mindig szelidebb gondolkozású és finomabb idegzetű anya féltette egyetlen fíját; de a' hazája hijányát ismerő, 's nem minden kis veszélytől féltő derék férjfi, Kérei Béla, nyugodtan 's örömmel szemlélé fíjának büszkeségtől fellobbant indulatját, 's nem ada neki megtagadó választ.

Kérei Gyerő a' gazdag, és nemes gondolkozású Bélának egyetlen szülöttje volt; a' gondos szülők semmit se mulasztottak-el gyermekök jó nevelésére. Fáradtságuk kivánt haszonnal-is volt tetézve; Gyerő mindenben megfelelt az atyai várakozásnak: szép tudomány magamutogatás nélkül, jámbor erkölcs, jóra kész sziv, emberekért forrón lángoló kebel, hazája boldogságaért hevülő érzelem bélyegzék őt. Szülői birtokával Lengeieék határos szomszédok voltak, 's a' két ház költsönös barátságban élt.

Gyerő együtt tanult volt Lengei Boldizsárnak Kálmán fijával 's barátság kötö a' két ifiút egybe; a' városból, hol sok ideig voltak, tanulásuk végzete után a' két barátok vissza tértek szülőjükhöz, 's Gyerőt Kálmán megismerteté testvérével Luizával. E' leányka, szülőjinek öröme, minden kellemekekkel birt, mellyek egy leányt kitüntethetnek: mivel gondolkodás, a' tudományos ismeret körén felül szépség, kevélység nélkül egyesült benne; de egy vissza taszító valami volt maga viseletében, mellynél fogva a' szívnek gyengéd érzelmeit gunyolta, 's annak bajnokit lenézte. Ritkán jelent-meg társaságokban, 's barátnéji már előre félték megjelenésétől, mivel gunyakazajnak tevéki ezeknek érzelmeiket, sőt attól még a' férjfiak se valának menttek. Társaságába voná Gyerőt a' tudományos Luiza; szép miveltsége előbb többszöri vele lételre, végre szerelemre-is bírá a' deli ifiút, 's ámbár tudta jól Luiza gondolkodásának módját; de még-is biztatta a' férjfiaknál szinte közös hiú remény, hogy talán ő Luizát köréből kiveheti. Ezen édes képzelet bátoritá Gyerőt előbbi vallomása tételére.

Gyerőt szülőji elkészíték 's rövid időn utazandó vala; de előbb Kálmántól és ennek szülőjítől bucsút akart venni. Boldizsár áldását adá a' lelkes ifiúnak nagy czéljára, 's oktatásul tapasztalásit. Ekkor Gyerő bement Luizához-is hogy tiszteletét utólszor nála megtegye, midőn így szóllitá-meg Luiza: „Hát? maig is szerelmes Gyerő ur? gondolom a' külföldön elfelejti e' gyáva indulatot!“ — „Én is gondolom — felele Gyerő — a' kis asszony is más érzést vált akkorra, midőn ismét szerencsém leend.“ — „Édes Gyerő, ha szabad lenne, egy oktatást adnék az utra, melly csak e' lenne: a' szívnek semmi jóval nem kamatozó érzelmeit felejtse messze; futó meteor az, mit szerelemnek neveznek, fénye pedig csak rossz levegőnek gyüledéke. Az efféle indulatok időt rabolnak-el mind a' két nemtől. A' férjfi az általa elvesztett időt mennyi jó dologra tudná használni a' maga nagy pályáján: az asszonyi nem pedig komolyabb ismeretek szerzésére fordithatná az így elfecsérelt időt; 's így mind kettő lelki nagyságot sajátolván, csak egyforma lelki miveltség lenne az egyesítő pont a' házasságnál.“ — „Kedves Luiza — felele Gyerő — ha nem nehez-

telne, én ezen szerény ajánlásra ezt mondanám: „az érzés mind a' két nem tulajdona, de különbséggel; a' komolyabb czélú férjfiúnak kevesebb jutott, de annál több a' szép nemnek; ez a' nagy rész arra van határozva a' természettől, hogy a' férjfiiban a' kisebbet felköltse, nem pedig hogy lenyomja. Mind a' két nemre nézve egyiránt illik ez; a' láng fellobbanásának se ideje, se tárgya nincs hatalmunkban. Kétszer szerencsétlen, ki azt gondolta, hogy el van benne temetve ezen érzés; nem, nincs eltemetve; csak fellobbanásának ideje nincs még jelen; 's a' ki ezt magától elperelte, idővel mint rejtett tűz nagy erővel ront-ki benne, 's ha tárgyát nem találja-fel, maga magát emészti-meg.“ Nevetve fogadá Luiza az oktatást, 's Gyerő nyugodtan mene külföldi útjára. De midőn hazája földjét utólszor csokolá, megnyहितé Luizára mondott átkát, 's azt kíváná csak, hogy fellobbant szivének tárgyát hosszas könnyek után nyerjemeg valaha.

A' gyenge leányka háromszor fűzött koszorút a' tavasz virágából; 's még mindig a' külföld foglalá-el Gyerőt, honnan áldást árasztandó volt hazájára, bár csak a' maga körében-is. Az alatt Luiza mindig a' régi marada; kerülték sokan társaságát, mert hol megjelent, bár szép tulajdoni bámultattak, még-is mint vést hozó csillagtól félték tőle. Ő végre megunván a' körülte tapasztalt hasztalan érzélgéseket — a' mint azokat nevezte — szülőji ellenére-is a' portroyali Bernadita apácák klastromát választá magának menedékiül. Szülőji hasztalan igyekeztek szándékáról lebírni, kik végre egyezésöket adván, elvitték szeretett leányukat a' klastromba. Portroyal a' francia föld kies vidékén egy mély völgyben feküdt; setét erdők környékeztek a' magánosan álló klastromot. Itt voltak a' Bernadita apácák, kikhez tudományosságukért több tudósok vonultak. A' klastrom kertje nagy erdővel vala határos, melly séta helyül szolgált a' beveendő apácáknak. Itt szokott mulatozni Luiza - is büszke elbizottságát még le nem vetkezve. (*Végz. köv.*)

II. NÉPISMERETÉS.

Chinai ebéd. (*Végzet.*) Valóban Chinainak kell lenni, hogy az emberek annyi kedvetlenségeken, mellyeknek illy

alkalommal a' házi ur ki vagyon téve, meg ne botránkozzék. — Csak akkor vehet ismét szabadon lélekzetet, ha végtére sok hajlongások, számtalan complimentek és más költsönösen felváltott mentegetések után mind egyik helyet foglalja, 's a' társaság egynemű részei egyesültenek. Erre legott egy sereg inas tolúl elő, melly nagy szám elmellőzhetlenül szükséges, minthogy egyszerre szolgálnak minden asztalon. Először-is egy findza mandola-tejet tesznek a' vendég elejébe, melly az étvágyat (appetitus) ingerelje. Ezután közönségesen az étkek három fogásban (Tracht) következnek; az első fogás béeczetelt (marinirt) hal, hideg sódor, madár-begy, madármáj, besózott kácsák, és némelly czukornádban találtató kukaczkókból áll, melly utólsók a' chinai izelgők-től (Leckermäuler) különösen dicsértetnek. Mihelyt ezen étkek feladatnak felkel a' házi ur, 's poharát vendégeire köszönti, mellyet amazok in corpore viszonzoznak. Az asztalok nem terítettnek-meg, valamint nálunk Európában, hanem az asztaloknak kettős táblájik vannak, 's így a' felsőt valamennyi tárgyakkal együtt mindenkor el lehet vinni. Az első és második ételfogás között több közbevetett mellék-ételek (Entremets) hordatnak-fel, mellyeket a' vendégek fel 's alá sétálás közt költenek-el a' teremben, 's egyszersmind társalkodásba elegyednek, melly többnyire rejtvények 's más elmés feladásokból áll. De mihelyt a' cerimonia-mester a' második ételfogást bejelenti, melly ama madár-fészkekből készített hires levesből áll, legott kiki helyére ül, 's titkos örömmel várja a' szerencsés pillantatot, midőn ezen izes étellel kedveskedhetik szájának. Tudva vagy-on, hogy ezen fészke: nem egyebek tengeri fecske (Seeschwalbe, hirundo esculenta) fészeknél, mellynek belrésze bizonyos sóanyagból áll, 's mellyet felolvasztva több nemű fűszerekkel, és galamb, 's hurosmadár tojása székével készitenek-el. Hogy az embernek ez étel fontosságáról fogalma (Begriff) lehessen, az inasoknak csak ama fontos, és innepies arczára nézzen, mellyel ezen ételt feladják, vagy a' vendégek édes vággyal teljes kacsintásaikat, mellyeket a' ditsóított ételre oda-oda vetnek. Csak a' festő ecsetje lehet képes a' physiognomiáknak ezen bohókás változó játékát hiven lerajzolni. — Vége levén a' második fogás-

nak, ismét poharak űrítettnek, de most az ur egészségére; a' midőn erkölcei, fényüzése, 's vendég-szeretése a' legfárasztóbb bőbeszédűséggel dicsértetnek, emeltetnek. A' harmadik fogás öt-hat halból áll, mellyekben párolt (gedünst) halak, megapritott elefantfark, sült madarak, 's nagy számú mártások foglaltatnak. Felesleges még említeni, hogy ezen pompás ebédeknél a' legkülön neműbb borok 's liqueurök-is nagy szerepet játszanak. A' csemegék gyümölcs, kocsonya 's czukor süteményekből állnak, 's állva költetnek-el, mind ezeket pedig végezetül a' thea zárja-be. —

III. JELES MONDÁS.

Örömeink tünése.

Futva fut éltünk szakasza,
Csak kórókat hagy majd örömünk tavasza,
'S ama koszorúból, mellyet ifjúságunk
Készített, minden nap kihull egy virágunk.

Kis János.

Aphorismák Erdélyből. Inkább kenyeret koldulni, mint jó szívet: amazt adhatja idegen-is, ezt pedig csak magad.

A' boszút, akkor-is ha igazságos lenne, kikerülni, nemes indulat: a' megbántót szeretni, azzal titokban jót tenni, nyomorúságában felsegélni, mennyei dolog.

iffj. Thoroczka y László.

Igazi szépség. Ha a' szépséget szenvedő pillanatban nem láttad, soha se láttál még szépséget.

Schiller.

Természet. Itt alant akarta vala a' természet nekünk megmutatni, mennyit képes ő oda fent tehetni.

Petrarca,

IV. KÖLTÉSZE T.

Elszánt. (Regély.)

Fény-aczéllal beboritva
Vér-ohajtó élt szoritva
Husz vitéz egy körben áll,
Arczaikon az elszántság,
Karjaikban a' bátorság,
Képeiken ül halál.

Köztök Béla, a' legifjabb
Vere tüzeben szilajabb,
Boszút forral szívében:
'S hogy eljut feltett céljára,
Megesküszik aczéljára,
Melly szinte reng kezében.

Nellit látta! Nellit kérte!
Szíve vágyát még sem érte,
Bár a' lány-is kedvelé;
Ádor félénknek mondá őt,
Atyja pedig a' szeretőt
Vitéz hősnek nevelé.

Ádorral kész hát küzdeni,
Hírét, szívet megmenteni,
És sisakját lekapja;
Utánna! 's szól az érzet,
Hogy erre kar és kard vezet,
Má lesz a' boszú napja.

Zajra zaj kel, kardra kard vág,
 El-el borzad a' fél világ,
 Villog a' vértelt aczél.
 Egy csapás! és most hirtelen
 Lerogy Ádor, le az ellen,
 'S Béla vig derűre kél.

Bajtársainak egyet int,
 És sísakot ránt-le megint,
 Neheztelni nincs kire!
 Elrémült a' számosb csoport,
 Karjok vitézül nyitott sört,
 Tiszta már a' hős hire.

És le térdel — letérdelnek,
 Könnye gördül a' vitéznek
 Mert hű szépét nyerte-el;
 'S Ádor most megaláztatva,
 Seregétől elhagyatva
 Szemet sűt, 's magányba kel.

Társait Béla öleli,
 Boldogítójit kedveli,
 És most — most jó még a' nép;
 Vitézségét megisméri
 Nevével az eget méri
 Kedvesé lesz már a' szép.

Nelli-is jó, pir fut arczán
 Szíve nyugszik Béla harczán
 Hő kebelére lankad.
 Telve az elszánt reménye!
 Karban keblők érzeménye!
 Hű csók a' csókba olvad.

Ma d a r á s z József.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Rappo, az új Hercules Dresdában nem régiben igen magára vonta a' köz figyelmet. Phisicai ügyessége és testi ereje végkép meglepék a' közönséget; mert Rappo „a' hihetlent hihetővé teszi“ mondák a' Dresdaiak. Így p. o. ő egy szélmalom valamelyik szárnyán vízszint (horizontal) állva szabadon és egyenesen forog; — ez olly előadás, mellyet előtte senki még csak lehetségesnek se gondolt. Éppen olly meglepőnek mondják lenni azt, midőn ő valamely egyenesen álló vasdorong körül úgy lebeg, hogy egész testét azon csak egyik karja tartja. Lábaival magát valamely gerendához szegezve 's testét hátra felé lehajtva egy tökéletesen megnőtt lovat több rőfnyi magosságra emel-fel; de leginkább csudálandó ő mint golyóbis hajító, és font-emelő (jongleur), melly tulajdonságban minden eddig látottakat maga után hagy. Már német országnak számos újságai minden felé magasztalva hirdették, sőt az „Allgemeine Zeitung“ is 198-ik számában több mint két hasábot szentelt ez új Herculesnek.

Napoleon tiszteltetése Párisban. A' vendome-i szobor előtt minap következő félig mulattató történetnek valánk tanúji. Egy öreg érdem-keresztes vitéz megáll valamely virág-áros előtt. „Hányat 20 sou-ért?“ kérdé az öreg katona dörmögve. „Tízet“ viszonz a' szürke szakálos áruló, 's az alku megvolt. Erre a' vevő megkerülvén az oszlopot egymás után behajigálja tíz bokré-tájit a' rostélyon e' szavakkal: „Nesze vezérem!, nesze Napoleon!, nesze császárom!“ és így tovább. A' mint hódolását elvégzé, megszólítja őt a' virág-áros: „Jelesen pajtás! erről ismerni-meg az öregeket; én-is katona voltam.“ — „Mit? te katona voltál, 's még-is virággal kereskedel a' helyett, hogy azokat a' császár lábaihoz tennéd?“ — „Istenem! minden embernek élni kell; de kérdezze-meg

kend ez asszonyt itt, hogy reggel én-is kettőt veték oda.“ — „Her-
vadtakat? hiszem!“ — „Nem, nem! szebbek voltak, mint ezek
itt; 's ha valaki jó szót ad, az egész kosarat oda öntöm.“ — „Jól
van, öntsd oda, én segítek.“ 'S ugy lön; a' két öreg megragadja
a' kosár két fülét, 's azt a' császár lábai elébe üríti az egybe sere-
gett nép hangos tetszése közben. „Nem elég“ mond a' virág-áros
„itt van még pénzed-is, nekem nem kell.“ — „Nekem se!“ viszonoz
a' másik, 's elakar menni; de a' virág-áros megragadja: „el kell
venned!“ — „Nem nem!“ — „Megállj hát!“ 's így dörmögve távo-
znak, és nem sokára egyik csapszékbe ülnek, hol barátságosan egy
pohár sert üritenek rajta. aa.

VI. K Ü L Ö N F É L E.

Nagy faterlat. Missisippinek különös tulajdonsági közé
kell ama bámulandó sokaságú uszó fát is számlálni, melyet az a'
tenger felé hengerit, néha pedig elhagyott ágyában, temérdek sár-
és kövecsterületekkel elegyítve maga után hagy. Ezen fák ugy usz-
nak alá, mint a' talpak. Darby az utazó 1826. leirt egy ilyen tö-
meget, melly 10 angoly mértföldnyi hosszú, 540 láb szélességű és 8
láb magosságú volt. A' folyvást oda torló uj fától mindig pedig nőt-
tön nő, 's a' vizzel, mellyben uszik, emelkedik és száll alább, 's
nem vár egyébre, mint egy nagy áradásra, melly őt a' mexikói
öbölbe kivesse, holott sok ilyen szállítványok szoktak egybe gyü-
lekezni.

Különös észláng. A' párisi polytechnicumban tartott vizs-
gálatok alkalmával egy 11 esztendő s gyermek vizsgálás alá bocsát-
kozván a' felsőbb mathesis és számolás tudományából minden kérdésre
legnagyobb élességgel és pontossággal felelt. E' ritka eszű gyermek
bizonyos Bertrand doctornak fija; csak 1830-ban kezdett a' mathe-
sisből leczkéket venni, 's nem foglalatostkodott vele többet, mint
három, négy óráig naponként. Minthogy gyengélkedő volt, minden
esztendőben legalább három hónapot falun töltött, hol csak gyer-
mek-társainak játéka volt foglalatossága. — Nyelvek tanulásában
szintolly könnyűséget mutatott; mert alig kezdett 1828-ik Novem-
berben deákul tanulni (tehát 6-ik esztendejében) már 1829-ki Decem-
berben valamennyi deák historicust nagy ügyességgel fordította.

VII. NEVETTETŐ PILULA.

A' szegény pór igaz ügyében informálni mene bíróját, és ügyé-
nek bizonyosabb megnyerhetéseért ajándékol borjút vitt. A' bíró
látván az ajándékot a' parasztra rivalkodék mondván: „hát én szop-
tassam?“ Mire nagy ijedten felele a' paraszt: „Elhozom uram az
anyját-is.“
S i c h e r.

S z á m r e j t v é n y.

Egy fiú megkérdeztetvén, hogy hány esztendő s ő, az apja, és nagy apja —
felele: én apámmal 54; apám nagy apámmal 109; nagy apám velem 85 esz-
tendő s. — Hány esztendő s volt mindenik?
P. K.

Előbbi rejtvény: Sz 616.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap October 13^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Az érzéketlen. (*Végzet*)

Azonban Gyerő bejárta Európának nevezetesebb tartományait, a' művészet hazájában olasz országban sokat mulatván francia országba ment, 's megakartá nézni a' híres portroyali klastromot is. A' világi férjfiak lakja szomszédos volt az apáczákéival 's kertjeik-is határosok. Minden héten közgyűlés tartatott tudományos vitatás végett a' férjfiak és apáczák között. A' gazdag Gyerő könnyen nyert engedelmet a' priortól e' vidéken rövid idői mulatásra, és egy közgyűlési jelenlétre.

Mig a' gyűlés ideje elközelgett, Gyerő az erdő mélyében épült mulatóházban éppen franczföldi utazása közben szedett tapasztalásait jegyzé-fel, midőn nagy sikoltás rázáfel munkájából. Fut arra, honnan a' lárma hallatszott, 's látja, hogy egy apáczáat egy álarczos magával akar elhurczolni. Nyilként szalad a' megmentésre Gyerő, 's midőn az orozó a' segédül jött fegyvertelenre rohan, hogy őt által üsse, egy fa-törzsökbe akad, földre terül, 's fegyvere messze szökik kezéből. Gyerő villám-sebesen kapja-fel a' fegyvert, hogy a' gonosztevőt megbüntetné, de ezt sebes futása mentté tette. Azután az elájult apáczához fordul, 's egek! Lengei Luizát ismeri-meg benne. Magához térvén Luiza megretten, midőn Kérei Gyerőt látja szabadítójában: a' vér majd szívébe vonul vissza, majd ismét arczába tódul; egy lány sohajtással 's tüzes nézéssel kezdé életre jöttét. „Fogadja hálámat, örök hálámat megmentésemért édes Gyerő“ szolla Luiza érzékenyülve. — „Háláját köszönöm, mert az felesleges; a' tett maga szokott lenni mé-

rője ön becsének; szolgálatom a' felebaráti szeretet rovására esik, és így nem érdemel hálát" — felele Gyerő, 's Luizát nyugodtan bevezetvén eltűnt.

Luiza most egészen megváltozott: büszkesége nem engedte ugyan, de még-is meg kellett vallania, hogy a' veszedelemtől fogva nem csak a' tudomány szeretete, hanem egy más érzés is kezdett kifejlődni benne, melly mind inkább gyengítette a' másikat. Napjában többször kerestemeg azon helyet, hol őt Gyerő megszabadította; minden levél, minden ág erősebben tünteté-fel benne Gyerő emlékét. — Egy nap sokat ült azon helyen, 's már csak a' fák tetejét csókolták a' lemenő nap sugarai; már kezdett a' halavány éj királynéja feltűnni, midőn mélyen így sohajt-fel Luiza: „Gyerő, te igazat mondtál; a' láng fellobbanásának ideje és tárgya nincs hatalmunkban.“ Forró könnyeket hullatott ekkor fekete szemeiből a' szűz, 's nyájason tekintett reá a' szelid hold. — Most érzé csak Luiza, hogy Gyerőt szereti. Gondolkodóbb lett ez órától fogva; társnéji azt gondolák, hogy talán a' közelgő gyűlésre készül. Készült, igaz, de a' szerelmi harczt megvívni. Szegények! nem tudták, hogy sohajtással csak a' szerelmi harcra szoktak készülni.

Luiza nem tudta magának megmagyarázni, hogy megmentéséhez Gyerő mikép juthatott. Mert hogy szerelme vezette volna oda, azt magával el nem hitetheté, eszébe jutván mind a' hazájabeli elválás, mind a' megmentéskor mutatott hideg viselete. Ijesztő rémként tüntek-fel most előtte azon szavak, mellyeket egykor neki mondott. Nem élt Luiza lelkében már most egyéb vágy, csak hogy Gyerőt még egyszer láthatná. De elsetétült előtte ezen gondolat teljeseledhetése; mert reá semmi reménysugár nem sütött.

Végre eljött a' közgyűlés napja, mellyre Gyerő vára-kozott; keblében Luizának meglátása semmi mozgást nem tett, csak azt nem tudta megfogni, hogy jutott ő ide. Még most is meglevő lelki büszkesége nem engedé azt megkérdezni, bár milly kevésbe kerülne is. — Luizának kinpacként tünt-fel a' gyűlésnapja. Nem akart megjelenni, de még is egy belső ösztön hatalmason ingerelte a' megjelenésre. Bemenvén a' gyűlésbe kisírt szemeit nem akará

felemelni; de azon gondolat közben, hát ha Gyerő képének valamely vonását találná-fel, bánatdúlt szemeit felveti, 's ime! azok Gyerőt láták-meg. Nagy meggyőzés kellett arra, hogy Luiza le nem roskadt ezen jelenés alatt. Szemei könybe lábbadtak öröme miatt, 's mint eső után a' fényes nap, annál pompásabban tündöklöttek. Egy nézéssé változott ő egészen. Gyerő, a' ki észre vette Luizának rajta függését, büszkén fordítá-el szemeit róla, mint győzelmet nyertt bajnok. — Luiza ekkor örömmel ment vissza szobájába, mivel Gyerőt láthatá; nem sokára kincse kieszközlé Gyerőnek hollétét, 's egy levélnek kézbe szolgáltatását.

Gyerő más nap éppen indulandó vala, 's éppen dolgai rendbeszedésén munkálkodék, midőn az öreg kapus egy levelet titkon által nyújt, 's e' szókat „uram, egy óra mulva válasz után jövök“ mondva, eltűnt. Gyerő, ki már megtanult hiúnak nem lenni, nem gondolta, hogy a' levél Luizától legyen, bár az írás-módon hasonlót gyanított. Nyugodtan töré-fel pecsétjét, 's ezt olvasá: „Édes Gyerő! látatlan kéz fonja sorsunkat; valamint lételünknek, ugy sorsunk megváltoztatásának se lehetünk okai. A' kebel érzeményei, mint felhők közt a' nap, bujkál ugyan, de egyszer csak még is a' maga fényében tűnik elő. A' magáé előbb tűnt-ki, mint az enyim, 's ez akadályozza engem szerelmének nem viszonzásában. A' klastrom szűk falai, mit a' nagy világ nem tuda, kifejték bennem is. Maga életem menté-meg, 's bérül fogadja hű szivét szerelmével együtt örökös barátnéjának Lengei Luizának.“ — Bámulás fogá-el az illyet még nem is sejtő Gyerőt, 's bár szive ellenzé, finom gondolkodása még is ezt iratá vele feleletül: „Édes kisasszony! mi antipodák vagyunk; mikor az egyiknek napja feltűnik, akkor a' másiknak lehalad. Én a' kisasszonynak ajánlott tanácsát most is hiven tartom: „„t. i. a' szivnek semmi jóval nem kamatozó érzéseit felejtse meszsze.““ Hogy megszabadítám, arra elég díj az, hogy halmamban volt megmenteni. Felejtse-el az egykor megvetett Kérei Gyerőt.“ — Luiza kétség között örömmel várta a' levelet; — meglett, de ájultan rogyék-le, 's csak későre jöhetett magához. Gyerőt el akarta felejtteni, de nem lehetett; majd ismét egy remény-sugárt képzelt magá-

nak, de az is elenyészett, midőn megtudta, hogy Gyerő elutazott. A' gonosztevőt felébredett lélekismerete nem kinozza ugy, mint Luizát a' levélben olvasott szavak: többször el akarta azt szaggatni, de még is megtartoztatta magát, hogy legalább nevét láthassa a' kegyetlennek. Így volt Luiza, 's mint virág nedvesség nélkül, vég-enyészetre sietett.

A' klastromi rend-szabás szerint három év volt a' próba idő; Luizának még csak fél éve volt hátra. Drágaságaival kieszközlé, hogy felszenteltetése előtt szülőit láthassa. Ingerlé Luizát a' szülői meglátogatására ösztönző vágy is; de még inkább az, hogy a' kedves kegyetlent még egyszer láthassa.

Gyerő visszatért hazájába; örömsírással fogadta őt a' gondos anya, ujuló lélettel a' jó atya, ki fíjában kéjtelve látta gyűjtött tapasztalásainak kised körében is teljesítésbe vételét. Ránczba vonult ugyan az ó kor sok bajnokának homloka Gyerő intézetei látására; de emennek erős lelke győzött a' gunykac zajokon; a' következés igazolta célját, édes örömet szerzett szülőjinek, 's meglegedést az idegeknek is. Meglátogatta Gyerő Lengeieket is, de Luizával történt találkozását 's történetét szerényül elhalgatta.

Egykor vadászaton lévén — a' mi szenvedélye volt Gyerőnek — üzöbe veszen egy őzet, melly a' téren bántatlanul fut, mig az erdő fogadja-be az üldözöttet: Gyerő lángra gyulva a' kedves prédán, nem késik utánna futni; de a' vadnak egy nagy árkon szerencsés átszökése vissza adja élet reményét az üldözött őznek, 's megszabadul. Midőn pedig Gyerő ki akarna menni az erdőből, látja, hogy Lengeieknak az erdővel határos kertjekbe jutott, 's nyugton folytatja utját a' lak felé. Ekkor egy letérdepelt fekete köntösű imádkozó leányt pillant-meg, kit szent foglalatosságában Gyerő háborgatni nem akarván, fához köti lovát, 's lassan ama széphez közelit annyira, hogy az imádkozónak szavait érthette. „Atyám — így szólt az ismeretlen — te végtelen irgalmú! ne büntess érdemem szerint; a' gondatlan leányzó egykor végzésedet bíráló; engedj-meg neki örök kegyelmed szerint. A' szívnek most már feléledt érzeménye tárgy nélkül vad sors gyanánt üldöz engemet. Nyujts béke-partot számomra a' megbántott kebelen, vagy

adj örök nyugalmat, a' sir csendes ölében, hol keblem aludjék-ki forró érzetével!“ Itt sűrű zokogások, 's tenger köny szakasztá félbe a' leányka buzgó könyörgését; e' közben egy levelet vett-ki kebléből, 's megcsókólván az égre szegezé kegyelmet esdeklő pillantatit, 's végre a' ház felé vissza tért. Feltekint Gyerő, 's megismeri Luizát a' szerencsétlen portroyali apácát. Mélyen hatottak reá a' leány könyörgése, annak arcán hervadni kezdő rózsák, a' kisirt szemek, 's a' sűrű sohajtások, mellyek a' szüznek bánatját kísérek. „Igazságos ég — felkiálta — te mindennel ön érdeme szerint bánsz!“ 's ezzel lovára ülván, elhatározá magában, hogy Lengeiéket meglátogatja.

„Édes öcsém, mi meg is halhatnánk miattad, olly ritkán látogatsz-meg“ — kiáltá a' bemenő Gyerőnek barátságosan Boldizsár. — „Ha személyem nem is, de lelkem mindig bácsiék körül van,“ viszonzá Gyerő. — „Te talán nem is tudod, hogy Luiza haza jött.“ Azonban belép Luiza. — „Örvendek, hogy szerencsém van ismét az édes honban tisztelni a' kisasszonyt“ szólla Gyerő. — „A' kedves haza, az édes kör ismét vissza vontak; mindig felejthetlen marad azon hely, melly életünket adá, éppen úgy mint a' melly azt elvevé,“ felele Luiza, halvány arczára előbbi rózsáji vissza térvén. E' közben Boldizsár kiment, 's magokra hagyá őket. „Gondolom, édes örömet talál Kérei ur mindenütt, 's napjai boldogok“ mondá Luiza akadozó hangon. „Mióta a' kisasszonytól ajánlott oktatást követem, lehelottak rólam az érzemények, 's nem nyugtalanitva szerelmi indulattól nyugodt 's mondhatom boldog vagyok. Ugy hiszem a' nyugalom kutfejét magában keresse az ember, 's így feltalálván azt, kiki boldog lehet“ felele Gyerő. — „Vannak az életben olyan környülállások, hogy a' nyugalom oka nem magában, hanem egy rajta kivüles tárgyban van, 's ha a' nyugalom okát nem birhatja, úgy csak üres hang a' boldogság, melly következés nélkül enyész-el. Azonban, valamint Gyerő ur, úgy én is elfogadám tanácsát, 's most köszönetem nyujtom érte — mondá Luiza. — Üzze csak tovább kegyetlenségeit édes Gyerő — folytatá könnyezve Luiza, — hát nem eléggé lakoltam érzéketlenségemért, még halmozni akarja azokat? mindazonáltal re-

ménylem, ha itt nem, legalább a' sir csendjében nyugalmat fogok én is találni.“ — „Nem ott angyal, nem, e' hű keblen—kiálta Gyerő Luizát forrón karjai közé ragadva. Gyerő, Luiza! e' két szónál a' két egymásért égőnek lelke csókban egyesült. Siettek szülőjükhöz áldását kérni a' két boldogok, 's azok öröm-könnyek között adák azt reájok; a' portroyali priort pedig Luizának elmaradása végett tetemes jámbor adomány engesztelé-meg.

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

Lunkaszprie barlangja.

Midőn a' legközelebb enyészett Szent Jakab havában Bihar vármegyei rövid, de igen kellemetes utazásomat tettem, nem lehetett elmulasztanom Lunkaszprie barlangjának megtekintését is. — Illy czélből tekintetes Korda János urnak ott kebeleztet szép jószágából Magyar Csekéről utunkat kisasszonyának társaságában a' távulra nyuló hegyek magos csucsain által vevén majd egy igen kellemetes vidékre jutottunk. Egy minden felől magos hegyektől környül ölelt síkság volt ez, mellyen az alig megszámlálható igen bájos helyzetű oláh falucskáknak, mellyeknek fa házacskáik közül a' vagyonos birtokosoknak fényes, és legujabb izlésű kastéljaik mutatkoztak, mintegy közép táján fekszik Papmező helysége. A' fen álló omladványok kétségbe hozhatlanul bizonyítják, hogy azon helyen valamelly szerzetnek lakja állott, 's a' mint gyanítani lehet, ezen egész völgyet tulajdonuknak ismerték, melly a' zavaros századok előtt az egészre kiterjesztett nevét viselte. Csekély ideig volt tartozkodásom nem kedvezett annyira, hogy annak kinyomozását sikerrel tessesem; reménylem azonban, és pedig igen forróan, hogy a' szép megyének lelkes honfiai közül léssz, ki a' nagy titkot a' kedves hazának tudományára tenni el nem csüggedő iparral fog törekedni. — Innen Kimpányon által majd Lunkaszprie jutottunk. — Balról az ugy nevezett Király-hegy, hajdan minden Magyar-nak szívéét még most is hálaadva emelő Hunyady Mátyás halhatatlan emlékü királyunknak, de őt megelőzőtt ország-lóinknak is kedves vadászó helyök — a' legsűrűbb erdő, mellyben maiglan is nagy számú vadak léteznek. — Jobb-

ról szinte egy nem közönséges magosságú hegy terjedvén-
el, közöttök mintegy bölcsőben nyulik-el nem csekély tá-
vulságra Lunkaszprie, mostani névvel a' Lunkányiaknak
királyi adományképpen nyert helységök. (*Végsz. köv.*)

III. JELES MONDÁS.

Élet kincse.

Van egy kincse ez életnek,
Feljebb már nem repülhetnek
Legmerészebb szárnyai.

Ez a' földi jó határa,
Boldog, kit ölébe zára,
Kit ölelnek karjai!

A' szerelem ez a' kincs
Ennél bizony drágább nincs.

Kisfaludy Károly.

Szerencsés ember. Reánk nézve legnagyobb szépség az
ember, 's a' szerencsés ember legszivrehatóbb tekintet a' nagy ter-
mészetben. Emberek hijjával, a' legszebb kinézések-is rövid időm
fárasztókká válnak. iffj. Thoroczka y László.

Remény édes ringatója éltünk álmainak! ki gondos ápolással
lopsz uj párnát fejünk alá, ha a' másikat a' sors alólunk kikapta,
és vigyázol, hogy riadtt ne legyen ébredésünk; a' kit te elhagysz,
kietlen sivatagságot lát az maga előtt az élet üregében, 's csak a'
sir lehet még az az öröm, melly után esdekel — liheg!

Fáy András.

IV. KÖLTÉSZE T.

A' Szendergő.

Pázsitos ligetek hűvésében
Megy az utas setét halmokon,
Bánatos arcza könnytengerében
Nyugtót keres az éj leheltében,
'S elszunnyad a' lenge bokrokon.

Keble viharában enyhet vára
A' jótékony álm karjain,
Leülvén egy halom pázsitára
Homályba tűn lakja láthatára
'S egy mély sohaj lebben ajkain.

Leszáll az est hűves alkonyával,
Harmat cseppekkel legyinti őt,
Szép virágok balzsam-illatával
'S hajdani szerelme mámorával
Menybe bájolván a' szendergőt.

Ott a' fülmile hűs rejtekéből
Bájhanggal zengi szerelmeit,
Még az utas tündér képzetéből
Igézve riad-fel nyughelyéből
'S — eloltja szelid keserveit.

Tovább megy az éj sűrű ködében,
'S mindig egyszerre könnyezett,
Elmerülvén sorsa végzetében
Szívcsatája megszűnt keblében,
Mint a' kit sirhalom környezett.

Mire eloszlik az éj homálya
'S Aurora fényt lövell körülé
Enyhül az utas vészes dagálya
Beborítván azt a' lezárt pálya
És — örök nyugalomra dűle. —

Oxel Móríc z.

V. VILÁGI TELEGRAF.

St. Simonisták pénze. A' St. Simonisták nem régiben
pénzt verettek, mellyen előülőjöknek E n f a n t i n atyának képét

látni esztendőszám nélkül. Az egyik felen „Max mus,“ a' másikon „Non plus ultra“ felirásokat olvashatni.

Napoleon képszo b r a. E' nevezetes szobrot **S e u r r e** öntötte, ugyan csak Napoleon által elfoglalt 16 ágyú rezéből. Magossága 11 láb, a' talap pedig, mellyen áll 135 lábnyi magos. A' császár közönséges öltözetében, tudni illik a' kis három szegű kalapban, nagy felső kabátban, kardosan vagyon kiképezve. — Újabb tudósítás szerint már Korsikában-is törekszenek a' hatalmas hódítónak oszlopot emelni; s már Ajaccio és Bastiában kiküldöttségek is rendeltettek, mellyek az e' célra begyűlt pénzt össze szedjék.

VI. K Ü L Ö N F É L E.

Rabelais fortélya. Midőn 1659-ben bizonyos Rabelais francia litteratornak szabad gondolkozás módja végett Romát el kellett hagynia, igen nyomorult állapotban 's csak nem rongyosan ért Lyon-ba. Hogy utját Párisig folytathassa, következő módot gondolt ki. Három zacskót megtöltvén hamuval ezt iratá reájok a' korcsmáros leánykájával: „méreg a' királynak“ — „mérge a' királynénak“ — „méreg a' hercegeknek“ — A' csacska leánykának nem lehetett sürgetős dolga, mint ezt apjának elbeszélni. Ez tehát a' rendőrséghez ment, 's a' vélt méreg-keverőt Párisig vitette a' nélkül, hogy Rabelaisnak egész utja csak egy fillérébe került volna. — Párisban Rabelais megnevezé magát a' rendőrség ministerének, ki őt kaczagva elbocsátá.

A' baleset jólesett. Bizonyos **Victor Adolf** Rouenből alsó Loire megyében mulatván annyira kifogyott pénzéből, hogy visza többé nem utazhatott. Egyszerre csak rajta esik a' rendőrség, melly őt bizonyos **Victor Marabonnak**, egy híres roueni tolvajnak tartotta 's bezáratta. **Victor Adolf** engedett a' balesetnek, 's nyugotán hagyá magát Rouenbe vissza vitetni, hol azután őt megismervén szabadon bocsáták; e' szerint neki a' bal eset igen jól esett.

VII. DEMOCRITUSI POR.

Egy társaságban **W. jeles** hangművészről előfordult a' szó, és egy valaki ekkép fejezé ki magát: „Én tegnap őt elragadtatva halgattam, majd egy óráig fantazirozott.“ „Ah! lehetetlen“ — felel hirtelen egy kisasszony — én tegnap beszéltem vele, és még semmi baja se volt. X.

Visszás rejtvény. (Palindrom)

Egy tag nevem, bár eszköz csak, nagy hasznú ez életben
Kivált a' mezei gazdák munkálkodó körében,
Bátor visszán forgatod,
Egyformán olvashatod.

H r v t h. D ö b r ö k ö z r ö l.

Előbbi rejtvény: a' fiú 15, az apa 39, a' nagy apa 70 esztendő.

Szerkezi **R ó t h k r e p f G á b o r**, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. **T r a t t n e r - K á r o l y i** urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csütörtökön October 17^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr borítéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt borítéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS. *)

Árpád Margit, Görög Császárné.

Manuel, a' görög császár, egyetlen uralkodó volt keleten. Barbarus szomszédoktól körülvéve félt, nehogy ezek által valamely alkalommal birodalma felemésztessek és eltörültessek. E' helyes okú gyanút megelőzni akarván mindenkép igyekezett a' nyugoti keresztény fejedelmekkel szövetségbe lépni, és ezt atyafisággal, sógorsággal, 's egyéb kedvező egyezésekkel erősíteni. Keleti birodalmának veszte féltését nevelé az-is, hogy sok ideig férjfi gyermek nélkül volt.

Különös és igen helyes politica vala az, mellyel e' szorongatást egészen eloszlatni akará, és a' trónusra keresztény utódot szerezni vágyott. A' magyar országban virágzó Árpád vére vala akkor, melly őt minden előfélelemtől megőrzé; mert ön anyja is Sz László király testvére volt. Béla 2-ik Geizának (Győző) fija, volt azon szerencsés, ki megtetszván Manuelnak még gyenge gyermek korában a' görög udvarba viteték, hol finomult nevelés által készítettett a' görög birodalmi trónusra, sőt a' császár ön leányát Mariát is feleségül adta neki, és Béla nevét Alexis (Elek) névvel felváltván, birodalma hiveit 1165-ben meg is esküdtette, hogy holta után Bélát teendik császárjoknak. De nem sokára megváltozott Manuelnak e' szándéka; mert első hitese elhalván a' másodiktól fiú-magzatot nyert Alexis név alatt, és így ez lett atyja holta után a' görög birodalom császára. Manuel tehát Bélát honjába eresztette, minek előtte tőle azon ígéretet vevé, hogy a' keleti birodalommal örökös atyafiságban élend, és soha egymás ellen fegyvert nem fognak,

*) Az előbbi elbeszéléstnek szerzője: S z e n d á r.

sőt veszedelemkor költsönös segítséget nyujtandanak. Ezek után meghalván Bélának testvér bátyja IV-ik István, utánna a' bölcs, kegyes jámbor és görög finom miveltségű királyfi lett a' Magyarok királya III-ik Béla név alatt.

Mindazáltal Manuel meg nem elégedett a' köztök tett szövetséggel; az atyafiságot és szomszédi egyetértést azzal is akará erősíteni, hogy még holta előtt meghagyta testvére-
nek Andromaknak, hogy ez nagy reményű fijának Izsák Angyalnak még a' keleti földön született szép Margitot, Béla leányát szerezzé feleségül. Ez meg is történt.

Diszlett a' gyenge korú bájos Margit atyjának Bélának udvarában, kit már tizenkét esztendő korában elvona onnan a' végzés, hogy szelid erkölcei sugarait egy fényesebb udvarban Konstantinápolyban áraszsa. A' fiatal Izsák Angyal fellelé Margitban legfőbb boldogságát, kit szerencsés vala feleségül nyerni. Béla néhány magyar ifiat rendele leányának királyi kíséretéhez, kik a' görög földre részint azért küldettek, hogy itt szemlélvén a' pallérozás bájló viráginak édes gyümölcseit, honosaikat is a' becses virágok felkeresésére ébresszék. Bélának e' reménye nem ment vala füstbe annyira, mint kedves leányának boldog sorsáról képzelt hiedelme. Azonban Margitot is követé a' szerencse játéka, mellynek a' fejedelmi szék szinte csak úgy van alávetve, mint bár milly szegény viskó; mert az ellen csak olly hatalmasok az ágyúk, 's a' fegyveres seregek, mint a' gyermek kezében suhogó vesszőcske. — Margitnak összetalálkozása Izsák Angyallal a' pillanatok legboldogabbika volt. Még gyenge korukban ismervén egymást, azon felséges érzésekkel tele képzetek, mellyeket a' kedvesnek távol létében utánna olly örömet alkotunk, most személyesítve válának. Olly boldognak érzé magát Margit a' barna Izsák keblén, millyen viszont ez is vala; egyiránt ohajták, hogy boldogságukat olly hosszúra nyujthassák, mennyire halandóktól telhet. Kevés idő mulva elhagyák atyjoknak pompás császári udvarát, és minden fénytől elvonva Konstantinápoly szélén, Europa határán, egy vonzalmas helyzetű palotát foglalának-el, honnan a' zavart hajtó embereket kizárva, kevés hivektől körülvéve áraszták egymásra és körüllevőikre az elégedés díjját a' boldogságot; citrom, narancs és olaj-

fák valának boldogságuk látó tanúi; ezeknek levelei hangzák lágyan vissza jámbor szóváltásaikat, hol a' virágos pázsitok táplálván boldog létöket, azok szerelmökkel együtt örök tavaszként viritának. A' végzéstől jutalmazva, kisdédjeket Béla görög nevének emlékére Alexinak hívták, és ha Margit a' gyep-pamlag trónusán ülve kisdédét maga előtt virág ápolással bajlódni látá, hű férje vállára hajolva, boldogabbnak érzé magát a' császári trónus birásánál. Azonban egy két gonosz ember cselekedete sok ártatlant szerencsétlenné és áldozattá tesz. — A' Comnenok nemzetsége már rég óta veszni tért, mi a' fényes birodalomra is gyászt készíte, és sok jámbor vesztével sirba sietett. Andronik császár holta után többen ohajták a' trónust, mit Izsák Angyal, kit az törvényesen illetett, nem irigylett ugyan, de egy olyan lépett arra, ki minden kegyetlenséget elkövetvén kevés idő mulva legborzasztóbb halálos kinok között vevé tetteinek jutalmát.

Már csak két férjfi maradt a' császári ágból: Izsák, és téstvér öccse Elek. Izsák tehát a' trónusra hivatott, kit a' nép csendes lakjában felkerese, és hódolását nagy pompával hozá elejébe. Margit eddigi sorsában boldognak érezvén magát, szónoksággal akará Izsákot arra birni, hogy soha a' trónusra ne lépjen. „Vallyon mivel reményled nevelhetni boldogságodat — mondá Margit — azon két színű emberek között, kiknek a' mennyi magasztalásuk, annyi rágalom, — a' mennyi hűségi esküvésök, annyi pártesküvés lebeg ajkaikon? Elakarod hagyni a' csendes természetet? Mivel sértettek-meg e' fák és plánták, hogy társaságukról lemondj? Falak közé szorítva, emberi zajjoktól követve, lehetetlen, hogy csendes belső nyugalmunk ne zavartassék!” — Häsztalan vala Margit esdeklése: könnyes szemei lágyulást facsarának ugyan Izsák melljéből, de a' nemzet főbbjeitől kénszerítve, szükségesnek látszék a' trónus elfogadása, és így nem sokára a' császári palotába költöztek.

Szelidség és nagyon is gyenge engedékenység a' sok álarczos között még roszbabbat szokott mindig szülni. Ezt cselekedvén Izsák Angyal két hónapot még nem töltött trónusán, midőn egykor éjjel mély álmából felzavartatik, és négy álarczos által kezei lábai meg kötöztetvén segítség-

hívási közt a' palota fenekére hürzoltatik. Híjjába volt a' segítség-hívás, eltávoztattak onnan minden örök, és Margitnak egy két jajos fohászai adák Izsáknak értésére, hogy azon kívül egyéb hű követője nincs. Margit ájúldozva kísé-
ré kedves élete párját, és a' mélyben lerogyott; egy ordító 's a' setét feneket is megrázó jaj hangja hozá őt kevés eszméletre; de segítség nélkül rogyott vissza a' földre, midőn csendes pihenés után lihegő férjéhez lépdelvén Izsákot szemé világától megfosztva látja. Ön testvér öccse Elek, toláki szerencsétlen bátyjának szemeit. *(Folyt köv.)*

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

Lunkaszprie barlangja. *(Végzet.)*

Keresztül foly ezen helységen egy igen tiszta patak. Lakosai ugyan szegények, de egészségesek, és úgy látszik, egyszerű élet-módjok mellett hosszú életűek; ezek leginkább szilvásokból nyerik élelmökét, 's vékony tengeri-jekből (kukoricza); azonban hordó-abroncsok készítésével is foglalatoskodnak. A' patak folyása ellen mintegy egész óráig kelle gyalogolnunk. A' mit láttunk, a' két felől majd egekig nyuló százados fák, 's a' mi hallásunkat édesen gyönyörködteté, az a' leomlott szikla-darabokba megütődött patakoeska szelid moraja, és az erdei madarak báj-zengzete volt. A' völgyecske közepén egy igen kellemetes forrás-kutacska állott, mellyről a' kalauzoló Oláh azt regéllé, hogy ott egy ház süllyedett-el, mivel tulajdonosnéja nagypénteken mosott, 's hogy a' lugzó kád kuttá változván, annak vize mérges lett. Nyalábbal hánytta magára az előítéletű öreg a' keresztet, midőn én a' vizből ittam, 's majd nem könnyezve szánakodott rajtam, gondolván, hogy a' lenyelt cseppek engem elfognak ölni. — A' csekély völgyeckének végén áll az emeletes barlang; — igen gyönyörű, és méltóságos látás volt ez; — a' barlangnak földszint levő részén a' hegy alól a' fentebb is említett igen tiszta patakoeska csörgedez-ki; eredetét a' mélység takarja. Gazdag ez jó ízű pisztrángokkal — felette fehér mész kövek szépen he vagynak növe fojondárokkal; — majd mintegy öt ölnyire feljebb a' magas bükkök árnyékában, mintegy

két öl széles, és annyi magos de gothusi bolthajtást formálván maga a' barlang terjed-el. Nedves, 's dohos szaggal vagyon töltve; — kevés ölekre nyulik-be, 's a' kővé vált cseppek se teremtettek a' látogatók számára kellemes tüneményeket. Legsőbb még rajta az, hogy a' bemenetel felett egy emelet vagyon, mellyre bár nehéz a' feljutás, de még is a' kíváncsiság felcsalja az utazót, hogy a' természetnek illy remek mivét, mellyet sok Nagyok örömmel helyeztetnének angoly kertjekbe, csudálja. — Bihari utamban két olly tapasztalásim voltak, mellyekre köz figyelmet ohajtanék fordittatni. — Egyik: az oláh papok szegénysége, és nem elegendő neveltsége. — A' religiót olly láncznak nézem én, melly az emberi tarsaságot eggyé fonja, és minden egyes lakosokat erkölcsi tettekre oktat. — Ah vallyon, hogy hintse a' hitnek, és erkölcsnek tudományát olly férjfiú, ki maga a' miveltségnek alsó lépcsőjén áll; hogy tegyen hasznos szolgálatoakat az olyan, ki nincs elegendőleg jövedelmezve, — 's alig eheti naponként tengeri lisztből készítetteti szokott mamaligáját, 's a' száraz malájon fanyalog; hogy legyen tekintete ollyannak a' nép előtt, ki együtt ül azzal csapszékeiben; bocskorban, egy ingben kéntelen megfogni az eke szarvát; ön maga kapálja tengerijét, 's vállán viszi azt a' malomba. — Haza atyjai! tekintsetek csak egy pillantattal az illy tájakra is; terjeszszétek-ki jóltevő gondoskodásaitokat ide is, és emeljétek-ki a' hajdan hatalmas Roma szegény ivadékjait eme vadságból, hogy áldva titeket léphessenek ők is a' köz mivelődéssel többi lakosink közé, és formálódjanak hasznos hazafiakká; hogy ne kelljen rettegni, midőn közökbe lép a' fényes gombú, hogy azért lesujtatik, — A' másik: majd minden helységnek utszáji végén az ország uton kapuk vagynak. Okul adják, hogy a' szabad marhák ki ne szabaduljanak, és vetéseikre ki ne menjenek. — Inkább őrzőkről kellene illyeseknek gondoskodniok; mert itéletem szerint midőn naponként az illyes kapuknál nem csak gyermekek, hanem korosabbak is időznek, hogy a' keresztül utazóktól a' kapuk felnyitására egy xrocskát nyerjenek, ut engedtetik az egyébként is munkátlan népnek a' henyélésre; — a' gyermek még kicsiny korában megtanulja a'

munkátlanságot, a' koldulást, az idegen pénz után gerjedt forró vágyást: innét nem vehetvén tökéletes erkölcsi nevelést, 's majd érettebb korra jutván, a' dologhoz szokva nem levén, lopást, rablást, és gyilkolást vesznek foglalatosságokul, hogy életöket az elenyészéstől ekképp megmenteni sietvén — majdan a' köznek félelmére, és veszedelmére, (mint több szomorú példák bizonyítják) váljanak. De még több rossz következéseket is szülnek a' kapuknál szokott ácsorgások. A' segedelmül vetett pénzecskéket, ha apróbb gyermekek kapják-el, az idősebbek erővel is elveszik; innét néha veszekedések, vérengzések, sőt gyakran a' szülők között is örökös haragok, 's viszálykodások szereztetnek; — néha pedig a' pénz után leselkedők között támadt tolongások, 's taszigálódzások által majd némellyek a' kocsikerekek alá lötetvén tagjaiknak megtöretését nyervén, majd bennákká, és így koldusokká válván, a' köz társaságnak terhére lesznek. — Tudom, hazám Istene a' gondos kormányok intézetei által az illy veszélyes szokásokat kifogja irtatni! —

Miskolczy István.

III. JELES MONDÁS.

Gyerme ki örökség. Atyák jótéte a' gyermekek bizonyos öröksége; 's ha bár a' nemes szívet sirhalom fedi is, szent hála kél hintett magrából, és szeliden öleli a' fen maradtakat.

Kisfaludy Kár. közli R...l Miklós.

Aphorismák Erdélyből. Nincs egy tárgy is, melly száz oldalról ne nézettethetnék; a' pont azonban csak egy, mellyből oldala szemlélhető: 's távozzunk csupán valamennyire el attól, munkánk, sőt maga a' lángész is (genie) gyümölcstelen.

Élj, hogy tanulj: tanulj, hogy élj.

iffj. Thoroczka y László.

Vallás. Azon kéz, mély minket e' homályon keresztül vezet, nem enged nyomorúság rabjaivá lennünk: és ha a' reménység elveszti is a' vasmacskáját tartó fenékföldet, ragaszkodjunk erősen a' valláshoz; egyetlen pillanat mindent megváltoztathat.

Wieland.

IV. K Ö L T É S Z E T.

Leánykámhoz.

1.

Hogy tudlak én szeretni
 Gonosz leánykal téged?
 A' tiz parancsolatnak
 Törvényeit naponként
 Hányszor töröd keresztül!
 'S még engem is gonosszá
 Teszel; te érted én is
 Hányszor töröm keresztül!
 Ne lopj! — 's te e' kebelből
 Szegény szívem kiloptad.
 Ne ölj! — 's tekintetteddel
 Százszor megölsz naponként.
 Bálvány előtt ne bókolj!
 'S én kéntelen vagyok, mint
 Bálvány előtt, előtted
 Térdelni, és imádni.
 Megüld az innepet! — 's én
 Nem is tudom, mikor van.
 Mert énnekem csak akkor
 Van innepem, ha látlak.
 Ugyan, gonosz leánykal
 Hogy tudlak én szeretni?

2.

Erőlködék lehetni
 Költő: — de nem lehettem
 Mind eddig. És miért most
 Láng - verseket teremtek?
 Ezt kérded édes Eszti.
 Jaj Eszti, nem lehettem
 Költő hideg kebelvel,
 'S most vers ömlik belőlem,
 Esztim! beléd szerettem
 Ah! szőke fürtjeidről
 Érszin szelid szemedről
 Fehér meleg kezetről
 Kis rózsza-ajkaidról
 Piczinke lábaidról
 'S lelked dicső, nemes, szép
 Sajátiról naponként,
 Hetekről uj hetekre,
 Havakról uj havakra
 Láng - verseket lehelnék.

T. L.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Hármas leányok. Az edinburg-i árvaházban jelenleg három egyszerre született leányt láthatni, kik egymáshoz annyira hasonlók, hogy lehetetlen őket egymástól megkülönböztetni, ha csak egy-egy kis szeplő által nem, melyet mindegyik szemöldöke alatt visel; de ezek is ismét igen-igen hasonlók egymáshoz. Ha majd a' leánykák felnöve egykor a' szerelem korába lépendenek, alig ha nem történnék majd hibításocskák az érdeemes imádók közt.

Elle n-szenv. Az amerikai Journálok szerint Virginia lakosai igen panaszkodnak a' felett, hogy a' mértékletesség társaságának elvei északi statusaikban igen elterjednek, 's ez által olly nagy szorongatás fogá-el lelkeiket, — talán gyomraikat — hogy a' közönség sorsát veszedelembé forogni látják. Azért-is, hogy a' vizivók pártja ellen súlyírányt állítsanak, jelenleg a' — mértéktelenség társaságát állították-fel. Onnét válnak ám majd Tantalusok!

VI. K Ü L Ö N F É L E.

Jámbor intézkedés. Londonban bizonyos Hill John a' mult hónap 12-kén halt-meg 88 esztendő korában; sok esztendőn által fáradhatlan előmozdítója volt több közhasznú intézeteknek. Végrendelésében 40 jámbor intézetekre, iskolákra és vallási alapítványokra 4039 font sterlinget (40,000 ezüst forintot) hagyott maga után.

Hószabó. Az imént mult táborlat alkalmával sok kíváncsi tovább dugá orrát, mintsem mathematicája terjedt annak kiszámolására: mennyit kelljen futnia, hogy a' lovasság kanyarodásai elől ki-

térhessen. Ezek sorába tartozott egy fúrge szabócska-is, ki nem tudom mi okból befurá magát az operatio körhelyére. Most a' lovasság egyszerre megkanyarodik 's a' menydörgő „Mars“ szóra mint sebes orkán nyargal. Az ollós-hősnek paripája hon maradt; mit volt tehát egyebet tennie? „Ill a' berek nád a' kert“ kiált, 's el kezd talpálni. De ime! a' lovasság már nyomában van! egy percz, — 's a' szabó l' possabbá gázoltatik, mint papiros-mértéke; de vérszemet kap, megfordul 's egész tehetségéből „Halt“ kiált. Az escadronos kapitányok generáljoknak szavát vélvén hallani egymás után megechózzák a' trem-parancsot, 's a' szabó félig nevetve, félig reszketve folytatja nyakra főre futását.

M u k i.

C o m p l i m e n t. Egy hanga-barát (Musikfreund), kit valamely nyomorult operáskának igen jeles muzsikája elragadott, az előadás végével a' szinpadra ment, hogy a' szerzőt tiszteletéről bizonyossá tegye. Ó a' hangszerzőt gondolá; hanem az igazgató őt a' textus szerzőjéhez vezeté. „Kegyed engem egészen lelkesedésbe hozott“ monda most a' hanga-barát amazt megüelve „soha valami felségesbet nem hallottam még ennél, csak azt sajnálom, hogy isteni művészetét olly nyomorult textusra vesztegeté kegyed.“

VII. NEVETTETŐ PILULA.

„Berthám Angyalom! ezután engem Te-nek nevezzen!“ így fejezé-be M. urfi kék szemű Turandot-ja előtt térdelve — már egy egész óráig siker nélkül ostromló svádáját. „No' legyen meg e' forró ohajtása“ viszonzá mosolyogva a' szeszélyes szép: „Te — hát most — takerodj!“

B e s z e d i t s F e r.

S z ó r e j t v é n y.

Berkem hűs alkonyában
Egy csacska ér fakad,
Az ér felett magában
Egy szép leány halad;
Meggkérdem én a' szépet —
De ah! de elfuta!
'S az óta az egészet
Nem lelhetém soha.

„Hová, hová te vándor
Miért kesergesz itt?
Igy szólt hozzám kis Ámor.
'S a' nagy világba vitt;
'S legott a' hő egészszel
Száz lányka jött felém,
És Ámor a' két véggel
Mosolygva lőtt belém.

'S berkem hűs alkonyában
A' csacska ér fölött
'S a' város nagy zajában
Ezer leány között
Most kétszer égve nézem
Az sz-szel elkezdőt,
De mint hogy h-val kérem,
Nem lelhetem-meg őt.

G a r a y.

Előbbi rejtvény: E k e.

Szerkezi Róthkrepf G á b o r, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap October 20^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válhatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Árpád Margit, Görög Császárné.

(Folytatás.)

Két kis hajlék rendeltetik e' boldogtalanok számára, hova kevés órák eltelése után a' kis Alexi is lehurczoltatott. Étel hordásra és szük szolgálatokra egy idegen néma vala rendelve, ki zárt ajtók zördítése által adott jelt a' jövetelre és azok által az eltávozásra.

Eszkendők telének így el, a' nélkül, hogy fogságuk súlya könnyebbedett vagy valamikori kiszabadulásuk reménye derült volna. Ez idő alatt Alexi serdüle, és szülőjének egyetlen de minden reménye ő reá várt. Egykor megejthették azon körülményt, mellyben titkos szándékjokat végbe vihették. Margit egyetlen fíjának könnyek zápora és forró anyai áldások közt nyakába akasztá azon talismánt, mellyet ő elválásakor atyjától nyere, és szerencsésen a' börtönből kiszökteti.

Alexi egyenesen nagy atyjához Bélához vette útját, ki a' szomorú történet hallatára elkeseredék, 's noha éppen akkor a' Velenceiektől Jadra (Zara) tengeri városért szorítottatott, de hogy gyermekei segedelmére siethessen, kész vala táborát visszavonni, és a' szerencsétlenek szabadítására vezérleni. Elindult seregével Béla király, de midőn oláh és bolgár országokon keresztül menni akarna, ezen akkoriban igen durva népek reá rohanván, seregét megverék, 's kéntelen vala vissza térni, és kedves gyermekei sorsát a' jó Istenre bizni. Látván Alexi igyekezeteinek szomorú fogantját, el nem csüggedett, hanem befutván egész Európát, hol a' pápához, hol a' Velenceiekhez, hol a' keresztések-

hez folyamodék, kiktől üres szánakozásnál egyebet nem nyert. Velencze, akkoriban szabad község (respublica), nem örömet pártfogolt olly hadat, melly népe lenyomásán és rablánczain emelé trónusát. A' nyugoti uralkodók Alexitől sürgetve azt tanácslákn neki, hogy Sváb Fülep császártól, mint szép bátyjától, kérjen segedelmet; értésére adatott egyszersmind, hogy, ha a' császár seregét Palestina megvételére a' keresztesekéhez kapcsolni akarná, akkor visszafértökben ezek is segedelmére leendenek hadi népének, és Izsák Angyalt a' trónusra vissza helyezik.

Fülep csak ugyan küldött Velenczébe követeket, kik a' doge (herczeg) palotájába, hol a' keresztések vezérei is valának, bocsáttatván, egy jelenlevőtől ekképp leiratott beszédet tartának: „Mi a' romai királytól vagyunk hozzátok küldve; ő kívánná reátok bizni ezen ifiú herczeget, az ő szép öccsét. Ti egy veszedelmes expeditióra szándékoztok az igazság jusait megőrizni; ha egy elnyomottért boszút vesztek, csak fogadástockat teljesítitek. Mi egyenesebb annál, mint javaikba visszatenni ollyakat, kik azoktól megfosztattak? Ha ti Konstantinápoly herczegét segitenditek, ő néktek olly ajánlatokat téssen, mellyek legtöbbet adhatnak az anyaszentegyház hasznához és a' szent föld megnyeréséhez. Először: ha Isten engedi, hogy Alexit örökségébe szállitjátok, ezen herczeg egész eklésiáját alávetendi a' romainak, mellytől olly régóta el van szakadva. Másodsor: tudván, hogy már tí nagy áldozatokat tettetek expeditiótokért, ő nektek két száz ezer markát fog fizetni és egész tábornak eleséggel szolgálni. Ő maga elkísér titeket Egyptusba; vagy ha jobban tetszik, küld nektek tíz ezer embert a' maga költségén, kiket esztendeig nálatok fog hagyni. Mig él, öt száz lovagot tart a' szent föld védelmére. Illyenek azon feltételek, mellyeknek előtökbe terjesztésére meghatalmazva vagyunk.“

E' beszéd után tanácskozás tartaték, mellyben meghasonlások történtek; mert sokan keresztény vérnek tekintvén a' görögöt, ontani nem akarták, hanem egyedül otthoni fogadásukat, a' szentföld vissza szerzését, teljesíteni. Utanak is indultak sok keresztések, és hajóra szállottak, hogy vitéz karjaikat inkább hazájok védelmére megtartsák, mint

kaland-(Abentheuer) lépéseket tegyenek. De egy szerencsétlenség sokat megfosztott honának ismét látásától; mert midőn hajóra szállottak, lesüllyedtek, és öt százan Velence öblében találák sirjokat.

A' megmaradt keresztések Francziákból, Flandrokból, Olaszokból és Velenceiekből állottak. Az expedicióra elszánt Francziáknak vezére Marquis de Montferrat *) volt, a' Flandroké Beaudouin **), a' többieké a' 90 esztendő doge Dandolo. A' flotta Zara (Jadra, dalmát ország fővárosa) alatt volt, mellynek falai III-ik Incze (Innocentius) pápa tilalmának ellenére is lerontattak, és a' szövetséges kereszties seregek vitorlájikat szélnek eresztették Aprilis 5-én 1203-ik esztendőben.

A' tábor összjövete Corfu szigetnél rendeltetett. Örömmel fogadtaték ott Alexi elég számos német gavalléroktól kísérve, kiket Fülepnak udvarában hódított részére. A' konstantinápolyi herczeg, ki eddig csak vigasztalással és tanácsal tartatott, annyira megilletődék e' sok vitézből álló tábor látásán, melly magát ügyének kivivására száná, hogy a' doge és marquis de Montferrat előtt térdre esve nyilatkozatá nekik háláját. Szerencsétlen! ki nem tudta, mennyire veszedelmes egy korona visszanyerésére más karjáért esedezni!

Lássuk már Elek császárt, miképp szándékozott magát Konstantinápoly városával védni! — Noha már több hónap óta tudva volt a' keresztések szándéka a' görög birodalom ellen; noha a' mint mondatik, hat száz hajó állott Konstantinápoly öblében: utjában még se talált a' kereszties sereg semmi akadályra. Azon szigetek, hol ez megszállott, tüstént Izsák Angyal részére hódultak. Ezen birodalom a' hosszas szakadások által már régen elgyengülve, még inkább puhított egy gyalázatos kormány által. Elek császár csak gunyolva beszéllett a' Latinusok készületeiről, és méltatlannak tartá ugyan azok ellen készülni. A' császári város csak nézte a' velencei flottának minden akadék nélkül falai alá érkezését.

*) mond: Markí dö Monféra.

**) mond: Bóduen.

Julius hónap végén történt, mikor ezen tábor a' Dardanellák torkolatjánál megállították, és olly közel estek a' görög flottához, hogy egymásra horgokat és köveket hajgáltak.

Látván ezen kevély várost, főbb templomait, palotáját, magos védfalait, diszesítő négy száz tornyait és azon számtalan népet, mellyel mindenütt boritva volt: „Nem találtatott ott — mond egy szemmel látó tanú — olly nyugodt és bátor sziv, melly ne reszketett volna. És nem ok nélkül; mert világ teremtés óta soha se valósítottott egy illy terv ennyi kevés ember által; — és kiki fegyverére veté szemeit.“

A' város megtámadása tehát elrendeltetett, és kevés napi ostrom után, midőn a' külső város felgyujtatott, a' félénk Elek nem mervén többé támadóji ellen rohanni, elszökésre határozá magát. Még azon éjjel elhagyván feleségét, leányát, trónusát és népét, Thráciának egy öblébe vonult, hova kincsét és gyöngyeit is czipelé.

Eltünése után tüstént kipattantá a' revolutiót egy Eunuch, 's pénzt szórván az örök között a' népnek hirül adá Elek futását. Ez, és a' borzasztó tűz lobogása rémülésbe hozá a' lakókat, kik Izsák Angyal börtönébe futának, hogy őt trónusba helyeztessék. Izsák, szeme világától fosztva, félelemtől ellepve, csudálással hallá magát császárnak kiáltatni azon pillanatban, mellyben fejére halálos csapás várt volt.

Mig némelleyek halmozva szórák elejébe hóduló eskeiket, az alatt mások az ostromlókhoz futának hirül adni a' történetet, és az ifiú Alexit atyja karjai közé hívni.

Ez mind ugyan azon éjjel megtörtént, és csak hamar rendbe szedetett a' császári palota. Margit férjével együtt bele vezetteték és reggel a' támadók vezérei már tisztelkedtek nekik. Izsák Angyal a' trónuson, jobbán pedig Margit olly fényes öltözetben valának, hogy a' követek annak ragyogásától alig láthaták arcaikat; de a' szép Margitnak szemei könnyek homályába voltak rejtve, 's azért a' bájos császárnénak illy állapotján mindnyájan megindultak. „Uram! — mondá a' champagne-i marchal — látod, milly szolgálatokat tevénk fiadnak, és miképp tartók fogadásun-

kat. De ő ide be nem jöhet, míg hasonlóan eleget nem tesz ígéreteinek, azért kéret téged, hagynád helybe ígéreteit.“

A' császár tudni kíváná azokat, és elolvastatá a' feltevéteket. — „Valóban igen súlyosak ezek — mondá Izsák Angyal — de ti annyit tettetek, hogy ha egész birodalom nektek ígértetett volna is, megérdemlenétek.“ (Folyt köv.)

II. NÉP ISMERTETÉS.

Romai asszonyok idegenkedésök az illatoktól.

A' legszembetűnőbb tünetményeknek egyike, melly a' Romában darab ideig mulató idegent meglepi, 's őt némi nevetséges kedvetlenségekbe bonyolíthatja, az, hogy e' város szépei a' jó illatoktól különösen idegenkednek. A' Romainé már 15—20 lépésről megérzi a' rózsa szagát, 's görcsöket kapna, ha azt azonnal el nem mozdítanak; de leginkább a' gyermekágyosak előtt e' szag kiállhatlan, 's az orvosok komolyan bizonyítják, hogy rózsa-vagy viola-illat ezeket öt perczek alatt meg is ölhetné. De még csudálatosabb, hogy bármilly nemű állati szag, sőt rothadások sem okoznak nálok kellemetlen érzést, így p. o. egy dáma, kinek szobájába egész esztendő által legkisebb virágnak jőni nem szabad, el fog lakni a' legmelegebb nyárban is egy vágószék felett a' nélkül, hogy csak orrát is félre vonná.

Ezen idegenkedésnek lehet tulajdonítani, hogy a' virágtermesztés Romában igen el van hagyva; nem csak hogy a' házakban nem termesztetik, de még a' kertek is meg vannak fosztva ezen ékességtől: 's legfeljebb is egy pár Geraniát vagy e' féle kellemetlen illatú növényeket lehet azokban találni. Így tulajdonképpen nincs is a' Romaiaknak virág kertjek; mert a' Romai téres helyeket szeret, 's a' virágkert szűk körén nem találhat izlést. A' romai nemesnek falusi jószágain nem szenvedtetnek a' virág ágyak mint nálunk; 's ha vannak is némelly körzetek (Ronde) párkányain, azok mind szagatlanok, 's egyedül a' természet gondviselésére hagyatnak.

Innét jó, hogy az illatkenőcsnek (Parfüme) Romában igen csekély a' kelete; mert a' párisi „hegyke menyecske“ többet elpazérol abból egy nap alatt, mint valamennyi

romai szép együtt véve egész esztendőben. Csak az idegnek azok, kikre valamely csekély rész elfogy; de furcsa, hogy ők is mihelyt Romában hosszabb ideig tartozkodnak, kedvet vesztenek rajta. Ezen illat-idegenkedést pedig nem csak Romára, hanem egész felső olasz országra ki lehet terjeszteni. Velenczében létemkor — így mond a' tudósító — azon házban, hol laktam, egy asszonyság elájult. Én sebesen szöktem szobámba, hogy Eau de Cologne-t (kölni vizet) hozzak; de mi előtt visszatértem, az asszonyság már felüdült. Hasznát gondolám azonban, ha illatos vízzel lefeccsentem, 's azt vele szagoltattam. Ez megtörtént, de ime! az asszony újra ájulásba dül! Egy tized asszony erre nekem esik, és mint gyilkost feneget, 's ezer szerencsém volt, hogy isteni Eau de Cologne-om ezekre is hatott annyiban, hogy tőlök megmenekedhetém. A' szoba azután jó ideig kiszellőztetett.

Egyébiránt Romában szinte kizárólag csak az Angolyok kendőzik magokat, 's ezt annál inkább tehetik, minthogy nagyobb részint csak magok közt élnek, és semmi romai társaságba nem mennek. De mihelyt közülök egyik magát láttatja, vagy jobban szólva szagoltatja, azt úgy kerülik az asszonyok, mint az epemirigyes beteget.

III. JELES MONDÁS.

Boldogtalan.

A' boldogtalan csak félve remél,
Nem hiszen békéllő sorsának,
Minden új örömben új lestől fél,
'S elmés ki-zója ön magának.

Fáy után közli K. Teréz.

Szerelem. Hirtelen nő a' szerelem egy könnyben, egy égő fékintetben repül, élénk 's éltünk fele andalító karjában tünedez, míg édes titkait kifejtjük; boldog! ha csendes tisztelet szövetkezik hozzá, így halandóságunk a' fentebb égi lét előérzete.

Kisfaludy Kár. közli R...l Miklós.

A' jó hírnév hasonló egy darab tiszta papiroshoz; ha egyszer elmocskul, soha vissza nem hozható előbbi tisztasága; láthatóan maradnak mindig a' foltok, és semmi idő se képes letörölni azokat.

iffj. Theroetzky László.

Aphorismák arab nyelvből. Ki engedelmeskedni nem tud, igazgatásra is alkalmatlan.

Ne mondj ítéletet a' távul levőről; mert helyette Isten hallja azt.
Vigyázz, nehogy a' másra irányzott kő ön magadra essék-
Sze'ndár,

IV. K Ö L T É S Z E T.

A' mátrai vadász.

Búsan rejté fény-sugárít A' hold agg Mátránk fölött, 'S borzasztóan füttyölt a' szél Századot élt fak között.	Gazdag atyja ellenkezik Hogy nyilván azt láthassa; Mert nőül egy aggott dúsnak Törekszik hogy adhassa.
Setét felhők tornyadoztak Az égen, menyköveket 'S villámokat szórva szerte Rettentvén a' környéket.	De oszlik már a' fergeget, Mosolyg a' hold, 's az eget Csillag-özön borítván-el, Nem látni több felleget;
Zúg a' zápor, nő a' vihar, 'S a' folyamnak árjai Tajtékozva emelkednek, Keskenyek már árjai.	'S most ismer a' szüz a' fára, Hol pihen hű kedvese, Siet tehát, — de jaj! mit lát? Véres a' szerelmese.
A' száz évi bükkök 's tölgyek Makkot termő csoportja Zúzva dől-le vad robajjal; Itt élete vég pontja. —	Melljén vana' halálos seb, Verve gyilkos kezektől Orozza, 's ki menekhetik A' setétben ezektől? —
És e' szörnyű vész közt tébolyg Egy szüz, vadász-kedvesét Keresvén; — de nem lelheti Tilos hű szerelmesét;	A' szüz atyja volt a' gyilkos, 'S már a' hajnal nyiltára Özve zúzott szívvel rogyott Holt leánya sírjára. — Nagy Ignátz.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Különös bolond. Bicetre városában jelenleg egy bolondot láthatni, ki azt képzeli, hogy ivó poharába az asztalon által egy huszártiszt esett, 's azt ő lenyelte. Ezen bolond nem régiben szomszédját lőtte agyon; 's midőn kérdőre vonatott. „Nem tehetek — ugymond — róla; a' gyomromban levő kapitány szerelmes lett szomszédom feleségébe, 's azért szerelemfélétsből ő lőtt reá, nem én.“

Tolvaj-verés és tolvaj-csin. Minap valakit egy zsebelő kerülgetett, de ez őt a' lopáson rajta kapván, megragadá 's a' rendőr kezébe akará adni. A' tolvaj erősebb volt, és ellillantott. A' nézők soká nem mertek utánna eredni. Egy arra jött kocsis megdondolja magát, 's lovait társára bizván utánna rugaszkodik. Jantsi szerencsésen meg is kapta a' futót; de se rendőrségre se másra nem bizta dolgát, hanem elő fogván ostorszijját amugy magyarosan elkenegette, 's végtére a' ló-usztatóhoz érvén nehányszor jól bele mártotta. Minekutánna így dolgát vele elvégzé, kocsijához vissza ment, 's óráját akarván nézni, az ime! oda volt; most erszényét keresi, 's az is oda volt! mert a' zsebelő azokat küzdése közben kicsipte. — Ezt nevezem igazán tolvaj-praesentiának.

VI. KÜLÖNFÉLE.

A' vidámság — tréfának és ártatlanságnak gyermeke; születésénél öröm a' bába, 's humor a' szülész (accoucheur); dajkája a' nem erőltetés, nevelője a' jókedv, 's játszótársa a' derűltség. — Lakik ártatlan leánykáknál 's nem-adós férjfiaknál; sok férjhez akkor tekint csak be, ha az édes házi-nő elmegy onnan hazul. Nagy házaknál leginkább előszobákban tartozkodik. Nevető örökösöknél 's ifjú özvegyeknél a' fekete fátyol alól kukucsál-ki. — Legkedvesb eledele az elmésség és jó ötletek; minden öröm-alkalmat mohón nyel-el, 's úgy látszik mások örömén leginkább hízik. Eskütt ellensége a' — pedantság és rosz lelki ismeret!

S z e k r é n y e s y.

Serquis, arczszeépítő fű. Minden utazóknak megegyező hiraásaik szerint elhíhető, hogy a' keletföldieknél az asszonyi nem szépsége sokkal tártósabb, mint a' mi égalunkon. Életmód, mesterkétlen segéd eszközök, és más egyéb környülmények ahoz sokat tehetnek nálok. Lucas Pál, franczia utazó, (e' czimű könyvében: Voyage dans la Turquie, l'Asie etc. Amsterdam, 1720. Tom. I. p. 67.) a' mekkai balzsamnak és valami Serquis nevű növénynek, melly Mekka körül terem, tulajdonit olyan erőt, hogy a' szépeket 70-dik évökig is olly frís színben és fiatalon megtartja, mintha 25—30 évűek volnának. Ő azt állítja, hogy szultánnékat is látott, kik korosságuk miatt a' szerailból elbocsáttattak; de a' kik neki még akkor is nagyon fiataloknak tetszetek, mivel azon növényt és balzsamot használták. Ugy írja, hogy a' Serquis, Mekkán kívül másutt is találkozik helyel közel; de mind azon hely, hol e' fű és balzsam-csemete terem, erős őrizet alatt van, 's ahoz idegennek közelíteni életébe kerülne. A' Serquissel theaképpen szoktak élni. E' környülményből megfogható, mint tudott p. o. Abimélek király a' 80 esztendő Sárába; Páris, a' legalább is 50 évű Ilonába szépségükért úgy szeretni, hogy azokat elragadnák, és érettek véres háborúkat is viselnének. —

i — — e —

VII. NEVETTETŐ PILULA.

Bizonyos szabó-legény három évig egy műhelyben dolgozván azzal kérkedék, hogy ő azon idő alatt mint első legény szolgált legyen. Midőn kérdeztetnék — „hanyan voltak“ felelé „csak magam!“

S i c h e r.

Kérdő rejtvény.

- 1) Mellyik leány az, kit a' férjhez menetel vágya soha se bánt?
- 2) Mellyik esztendőben legtovább boldogok a' szerelmesek?

R...l M. Turáról.

Előbbi rejtvény: S z i v.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszója 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön October 24^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Árpád Margit, Görög Császárné.

(Folytatás.)

Alexi Julius 18-án tartá pompás bemenetét Konstantinápolyba, 's vakmerő külföldiek nyitának neki utat; Izsák pedig Margittal és udvarával Szent Zsófia templomába ment, hova Alexi jövetele is határozottatott. Búsan kíséré férjét Margit, ki talán előérzésből nem bírta szívének terhét oszlatni, se környéző udvari dámáji, és gavallérai, kik felvidítésában vetekedve fáradoztak, nem vonhaták-el figyelmét bánati tárgyától. Alexi *) a' templom küszöbén várá atyját és anyját, kiket börtönéből kiszökése óta nem vala szerencsés látni. Alexi szülőjinek lábaihoz borult, talizmanját melljéről kirántván anyjának mutatá fogadása megtartásának jeléül, de Margit örvendetes elfogadás helyett szívéhez szoritá fíját, és keservesen zokogott, 's az örvendező környék szomorúvá változék. Az innepi pompa végbe vitetvén Izsák Angyal fíjával Alexival együtt megkoronázott, és nem sokára az egész keleti birodalom hódulást teve nékik.

Már esztendő't töltött Konstantinápoly alatt a' keresztessereg, és készüle fogadásának a' szentföldön teljesítésére; de mind eddig az uralkodók eleget nem tehettek fogadásaiknak; keményen kényszerítve azoknak teljesítésére, borzasztó zavart támasztának a' városban, mellynek Ducas nemzetségéből eredett valami Murczuphle (mert vékony szemöldökű

*) Alexi annyit tesz magyarul mint Elek: de ezt azért nem említjük azon neven, hogy könnyebben meg különböztessék a' többi Elektől.

volt) Elek nevű fő ur annyira gyulasztója vala! Ez megnyervén a' kincstár Eunuchját megvesztegeti az öröket, éjjel Alexi szoba-osztályába rohan, és őt borzasztó kiáltásokkal álmából felrémitvén azon ürügy alatt, hogy a' küszöbön levő veszedelemtől megmentse, egy rejtett ajtón kiszökteti, hol már a' várakozó bérlett emberek megfogják, és tömlöczbe hurczolván megfojtják. Izsák Angyal, akkoron beteg, midőn e' lázadást hallja, és a' gyilkosok reá rohannak, azonnal szörnyű halált hal, Margit pedig ismét a' tömlöczbe hurczoltatik. Ez történt 1204-ki Jan. 26-kán.

És ime! mi hamar felejtkezének a' buzgó keresztények szent fogadásaikról. Midőn ennek a' táborba hirtelen híre ment, az ajtatos buzgóság gögös hevüléssé változék, és a' pogány gyűlölésből keresztény gyűlölés támadott. Nem a' szent föld vissza vételére, hanem Konstantinápoly elfoglalása végett vezetették az ajtatos sereg, melly vezéreinek szavára 's példájára olly tüzzel rohant vallás-rokonai városának ostromára, milyennel Jerusalemnál a' durva és szilaj nép ellen fáradozott volna. E' fényes várost, mellyet a' császári pompák olly hosszú századok óta a' művészség minden emlékeivel ékesítettek, e' pompás várost, hova mint egyetlen bátorságos őrző helyre hordatott a' széles világon uralkodó barbarismusként vad és kicsapó kényei elől mind, a' mi kevés szüleménye maradt a' művészségnek, szép mesterségeknél és emberi bölcsességnek — görög ország, Egyptus, maga Roma is adózóvá tettek, hogy diszesítsék Byzantiumot, melly még eddig ellenség kezén nem volt — most a' hitrokonok kincs-szomjazó dühe rettegteni! — — Az éppen most kinevezett új császár Lascaris látván az ellenállás lehetetlenségét, seregével a' falak közé vonul, honnan ellopódván, föld alatt egy rejtett uton ott hagyá a' várost; mit észre vévén a' sereg nagy zavarba jött, a' kereszties nép pedig mindent ölvén, Konstantinápolyt hirtelen elfoglalja, és utszájít vérpatakává teszi. A' vezérek előre nyomultak, Montferrat egyenest a' császári palotának ment, mellyet ember nélkül találta, és a' sok kincset elfoglalta, sőt az egész palotát kifürkészte a' császárt keresvén. Végre a' földszini osztályokban keresgélvén nagy zárt ajtókra talált, mi kívánságát ingerelvén itt a' császárt zárkozva lenni sejdíté, és nem átalott nagy hév-

vel az ajtónak rohanni 's azt betörni. Hanem egy embernek ereje keves volt erre; vagy talán pánczélokkal rakott teste, lándsákkal tömött marka nehezíték az ajtóra rohanást. Magában dörmögve sisak-vértjét (rostélyát) feltolja, és körül álló fegyvereseit az ajtóra rohanni szóllítja sulyos kardját kirántván. Első feszítésre az ajtó csak hamar kipattan, Montferrat előre áll, és a' fekete lepelben feléje közelítő lényhez (Wesen) vastag férjfi hangon szóll: „Hódulj meg!“ midőn a' lény bátor magatartással a' hóhérnak vélt vezér felé lép. — Montferrat bal kezével az arcz-fátyolt bajnoki bátorsággal felrántja, jobbában széles kardját az ég felé mereszti, — 's az alatt Margit képe tűnik-fel előtte. A' bajnok szemei kevéssé meredten maradtak; míg jobbjá lassan földre ereszté a' sulyos kardot, magába térvén hátra lép, szemeit leereszti és lágyabb hangon: „Asszonyom!“ csendesen ejti ajkai közül e' szavat. — „Mi kívánsága a' vitéznek?“ — „Hogy engedj meg“ — felele a' bajnok. — „Mi a' vezér akarátja?“ kérdé bátran a' döbbsent özvegy. — „Hódulni“ — mondá zavarodva a' vezér. „Kéntelen vagyok hódulni, és“ — — Ekkor szavat elszakasztván a' kevéssé neki bátorodott vezér: „Nekem engedj hódulni“ szavába vága. De e' szóra a' tömlöcz mélyéből előre lép egy hasonlóan fekete öltözetű alak; ez vala hetedik Lajos francia király huga, ki bátran megtámadja őt a' melljén függő keresztre mutatván: „Hát illik-e kereszténynek erőszakot a' más hajlékán elkövetni?“ Mire ez mély alázattal felelt: „Nem bántani, hanem a' börtönből kiszabadítani jöttem felségteket; azért kérem, méltóztassanak a' császári lakba feljönni, melly egészen üresen állva reájok vár.“ — A' két felség elfogadá a' vezér kérését, 's a' palota felsőbb részére némán ballagnak. Margit a' palota legelső szalájában az ablakhoz sietvén szent Zsófia temploma felé akara pillantani, melly néki annyira emlékezetes vala! De látásának elejét állá a' lobogó tűz, mellyel a' város boritva vala; füleit elfogá a' jajgató zajok hallása, mire ő bágyadt hőkenéssel arczát takarva hanyat esnék, ha hű és köz sorsú barátnéja, Lajos király huga, mellette állván karjait nem terjeszti vala, 's hirtelen Montferrathoz fordulván monda: „O ha emberi szive van a' vezérnek, menjen szilaj serege

közé és csillapítsa-le annak vad indulatját!“ Montferrat mint isteni parancs teljesítésére sietett a' fejedelem asszonyokat elhagyni, hogy Konstantinápolyt csendbe hozza.

Meghódult már akkor a' város, mert nem vala senki, hogy ellentálván boszúra ingerelte volna a' prédát szomjazó kereszteseket, kik kaján indulataiknak rést adván, mikor ellent állásra nem találtak, ronták azt, mi elejekbe akadt; berohantak a' templomokba, a' birodalom és polgárok épületeibe: a' legremekebb festéseket, legékesebb faragásokat vagy megcsonkíták, vagy széttörték; a' főiarczokon állt márvány, alabastrom vagy érc szobrokat se kimélvén földre tiporták. Ezzel kedvök nem elégitve a' tűz terjesztésére és a' könyvtár dulására rohantak, 's mindent, mit benne találtak, vagy széthánytak vagy tűz prédájává tettek. — Milly rövid idő alatt elpusztították minden, mi kilencz század óta millio költségekkel a' görög és latin ész szüleményeiből, vagy irományaiból gyűjtve volt! (*Végz. köv.*)

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

A' szegszárdi apátság.

Mig francia, olasz, és német országban alig lelhetni — hogy a' városokról ne szóljak — egy váromladéket, egy kolostort, mellyet pennájokra az utazók, vagy ecsetökre a' festők ne vettek volna már: addig nálunk a' gondatlanság csipelyekbe tett kezekkel nézi, mint sodorja a' mindent megemésztő idő az őskornak hagyományait évről évre mind inkább a' feledés fenéktelen üregébe. Alig fogjuk tehát az olvasót untatni, ha őt e' sorokban egy ős kolostorral — melly hajdan nem középszerű szerepet játszott a' hazában — bővebben megismertetjük.

A' kereszténység (christianismus, Christenthum) Péter, Aba és Endre királyinknak viszontagságokkal teljes kormányaik alatt igen megcsökkenvén, az utóbbinak öccse Béla annak I-ő Istvántól vetett alapját annál inkább kezdé támogatni, minél jobban látta, hogy a' csinosbulás, az europai közérdek csak ezen alapulhat, gyarapodhatik. A' Duna balpartján még ekkor a' szentmártoni apátságon kívül csak a' pécsváradi állott-fen. A' bölcs király azért még egy harmadikot akart állítani, 's választása Szegszárd-

ra esék, hol mintegy 1061 táján a' mosolygó völgyben, az ósz Bartina bortermő lábainál a' r o p p a n t Benediktinus-kolostor fel is állott. Roppant mondám, mert a' bőkezű király neki ajándékozta mind azon földet, melly ma az egész szegszárdi urodalmat teszi; a' kolostor pedig némelly régibb hagyományok szerint több mint száz szerzetest táplált; sőt az apátság önrészére 's jószágainak védelmére még ugy nevezett libertinusokat, az az szabados katonaságot is birt, miről a' többi közt hazai törvényünk 26-ik czikkelye is emlékezik 1518-ban. *)

Nevezetes ezen apátság alapítójának 1-ső Béla királyunknak sirjáról, melly nem csak az apátságot diszesíté, hanem a' város emelkedésének is nagy rugója lön; mert a' királyi halott tetemei iránti tiszteletből itt többszer megfordultak Geyza, László, Salamon 's több fő urak. Ugyan is, hol az uralkodó fejedelem mulatkozik, kísérőji őt mulhatlanul oda követik; ezeknek pénzők van, a' pénz közös kezek közé jut, 's így az emelkedésre már meg van az első lépés téve „quia non solum ex pane vivit homo.“ Az uralkodónak jelenléte előmozdítja a' közipart, a' szép művészetet, a' tudományt; ez pedig a' nemzeti jól létet.

Azon apátok közül, kik magokat a' középszerűség bilincseiből kivívták, első lehet minden esetre már I-ső Béla korából Vilmos apát, kit egy bélyeg, sorsosaiban olly igen diszló, a' hazafiság bélyege is kedvessé tesz emlékezetünkben. Mert miután a' már elég sokaig tartott vilongások után Salamon és a' két herezegtestvér közt béke kötöttet volna, és Geyza minden gyanútól mentten az ingoványi rengetegekben vadászti gyakorlatokat üzne: Salamon király Szegszárdra jött, hogy ott — mit egy illy ember ajtatosságnak nevez — a' karácsoni innepeket megülné. De annak közepette Vid gróf tanácsosának ingerlésére az ajtatos király Geyza herczegnek alattomos megöletésére határozta magát. De Vilmos apát egy rejtekből hallván a' gonosz tanácsosnak ördögi sugallatit személyesen jelenté-meg azt Geyza herczegnek, miből azután amaz év-

---

*) Illyen adománnyal királyink hajdan egyéb apátságokat 's püspökségeket is megajándékoztak.

könyveinkben említett ütközet fonódek a' Tisza bal partján. — Vilmos mellett emliteni lehet I-ső László apátot, ki 1263-ban és II-ik Lászlót, ki 1365-ben emeltetett innét főapátnak a' szentmártoni főfő apátságba. — (Végsz. köt.)

III. JELES MONDÁS.

J ó t é t e l.

A' mit adtál, tartsd csekélynek,
Ugy léssen jó tetemény:
A' mit ellenben te vettél,
Nagynak mond azt, és becsüld.

Virág Benedek.

Két nem munka-köre. A' férjfiú keblének érzelmé mindig hánykolódó tenger. Neki a' nagy világ, 's tettei szolgálnak hazául. A' nőnek csendes köre azon szent hely, melly gyengén, biztosan egyengetve mutatja a' nemzetiség pályáját, melly megérleli a' férjfiú vitészség által elvetett magvakat K. T. Zs.

Aphorismák Erdélyből. A' szeretet csecsemő, a' nyugalom pedig egy eléltt korú, kinek amaz pajzán szakállát tépdeli.

Az ember csak egy ifúságot él, 's ki azt jól és bölcsen használja, szerencsés egész életében.

iffj. Thoroczky László.

IV. K Ö L T É S Z E T.

H i v s z e r e l e m p r ó b á j a.

„Érted kedves! csak éretted	Andor öröm-részegülten
Égve dobog e' hű sziv!	Esküvel felfogadja, —
Tőled Vilma! csak te tőled	'S hogy örökké hive lesz ő
Viszonzást nyerhetni viv!'	Csókban zálogát adja! —
Igy Andor, a' szép Vilmához: —	„Ugy de kedves! (a' szűz mondja)
Széphhez, mint a' teli hold: —	„Mig e' nap egy év multán
Kinek keble ez ideig	Ismét megjő, egymást látnunk
Andor iránt hideg volt.	Nem szabad; és azután
Ma megható hű szerelme, —	Hogyha akkor még nem jelensz
'S kemény fagyát keblének	Hivtelennek tartalak
Felolvasztá forró heve	'S a' most kötött báj-frigyüinktől
Kéjre gyult érzetének. —	Örökre feloldalak!'' —
Érzetének boldogsága	Még egyszer örök hűséget
Mennyét bőven érezvén,	Egymásnak fogadtanak! —
'S boldogsága teljességét	'S sűrű könnyek zápora közt
Andorral éreztetvén	Egymástól megváltak. —
Hevült szivvel; imigy ejté	Közel'g az év végszakasza;
Szavát — boldog Andorhoz —	Közel'g Andor mennyéhez!
„Bírod szivem, bírjad kezem	Repül, sebes lován vágat
'S vezess akkor oltárhoz,	Szívének kedveltjéhez! —
Ha év után hive léssz még	Ám de — a' szűz próbát téssen
A' mint mondád Vilmának;	(Bárha keble forron ég)
Most pediglen eljegyezzek	Próbát téssen, vallyon Andor
Téged kedves! mátkának!'	Hozzá hiv maradt-e még? —

Látni vágyván, Andor melljét
 A' bú miként hatandja!
 Hogy ha majd őt más karjában
 Szerelmesen látandja?
 Azon napon, mellyen a' Hiv
 Tartozik megjelenni,
 Ha csak Vilmája szerelme
 Nélkül nem akar lenni!

Andor előtt ismeretlen
 Testvér-bátyját megkérte,
 Tenné ezt meg nyugalmáért,
 Szerelméért 's ő érte.
 Ez hajolván kérésére
 Megjelent, hajh! Vilmánál,
 És szerelmes szerepet vitt
 Kedves huga házánál.

Repül Andor — megérkezvén
 Vilmának háj-lakjába,
 Ott találja! de ő egek,
 Más férjfinak karjába!
 Illy kinosan bár mi csapás
 Emberre nem hathatna!
 Nyitja ajkát, 's Andor szólna,
 Csak nyelvével szólhatna.

De nem — kinos fájdalmi
 Rajta erőt venének
 'S ő belőle érzékentlen
 'S megbódultat tevének!
 Látja Vilma, 's iszonyodik
 'S bánja immár a' tettét,
 Remeg — kiált — 's Andort hívja
 'S mutatná szeretetét!

De Andor, már esze veszve
 Kétked szerelme iránt,
 'S nem halgatva szavaira
 Gyilkoló tört elő ránt.
 „Vessz hát szívem!“ ezt ordítja,
 „Vessz! jobbnak nyugodnod,
 Mint itt csalfa szerencsétől
 Alá sujtva kinlódnod!“

Erre a' tört ön melljébe
 Markolatig taszítja,
 „Légy szerencsés — mondá — Vilma!“
 'S szemét halál borítja.
 Vilma látta miként ömlik
 Vére kedves hívének!
 Le rogyott; — 's rá halált hozott
 Repedése szívének.
 O x e l M i h á l .

V. VILÁGI TELEGRAF.

Theatrumoknak hajadon fővel látogatása. Egyik külhoni theatrum-újság azt beszéli, hogy Nürnbergben minden rendű és rangú asszonságok titkosan elvégzik magok közt, hogy a' színházba ezután se kalapot se fátyolt nem fognak vinni, vagy legalább azokat az előadás folyta alatt leveszik, hogy így a' megettek állók szabadon láthassanak a' színhelyre. Magok azonban a' nürnbergi újságok még erről mélyen hallgatnak. De remélni lehet, hogy az ottani Dámák dicsőségére, eléggé kegyesek lesznek a' nürnbergi szépek, mivel már rájok fogták, a' titkos tanács végzését letesíteni. Szabad volna-e ezt azoktól is remélni, kikre nem fogták?

Drágaság Krimiaiban. Krimi Tatárságban 's a' körül fekvő félsziget környékén olly szerfeletti drágaság uralkodik, minőt még emberi fül alig hallott. A' gabna mód nélkül drága, 's mind a' mellett még is csak igen kis mennyiségben vehető. A' tatár országi kereskedők egy hónap alatt mint egy 20,000 tselwert buzát vettek az eupatoriai raktárból (Magazin), még is igen kevés maradt-meg nekik takarmányul. A' kormány már a' fekete és asow-i tengeren is megengedé a' gabona beszállíását, sőt a' Dunán is. Nem mehetne e' oda a' szorgalmas Ullmann hajója? Igen, ha a' vas kapu nem volna.

VI. KÜLÖNFÉLE.

Köny-gyűjtés. A' Persák azt hiszik, ha a' halott felett elszirt köny-cseppeket egy haldoklónak szájába teszik, hogy azt az életbe vissza hívják. Ezen okból, midőn valamely temetésen vannak, köte-

leztetik a' pap mindegyik gyászolónak, gyásza mineműségéhez képest, több vagy kevesebb könnyeit egy darab pamuttal felszivárogtatni, s azután azt valamely üvegecskébe kinyomni, hogy a' halálüző orvosságot szükségben használni lehessen. — Méltók-e ezen heraclitusi cseppek az orvosok 's patikások figyelmére? nem tudom; — de a' szentírásnak legalább szóról szóra eleget tesz; mert az 58. zsolt. 8-ik versében egyenesen ez áll: „Gyűjtsd könnyeidet palaczkodba.“

a a.

Mahomed zászlója. Ezen zászló, a' prófétának zászlója (Sand-scharrik-Scheriff) a' Koraschitok zászlójának formájára készítve, magától Mohamedtól Akob-nak neveztetett, az az „fekete sasnak.“ A' zászló tehát nem fehér, mint a' Koraschitoké, de zöld se, mint sokan vélik, hanem egyenesen fekete, 's Mahomed egyik feleségének karpitja (Vorhang) volt. E' szent zászlót a' Mohamedánusok mint legdrágább ereklyéjeket őrzik. Béke-időben 42 atlasz borítékba burkolva gyönyörű ládában tartatik, melly a' szerail belsejében egy kápolnában áll, és csak a' legnagyobb szükségben polgári háborúkban és lázadásokban vétetik-elő. Ha ez megtörténik, akkor már három nappal korábban tudomásul adatik kikiáltók által, hogy valamennyi gaurok (hitlenek, keresztények) a' Sandschak közeléből eltakarodjanak, mert ki olly vakmerő lenni bátorkodnék azt profan tekintetével megszeptségteleníteni, őt közvetlenül megölnék. — E' hires zászló legelőször Omár követőjéhez Damaskusba, onnét az Abissidokhoz Bagdadból Cairóba ment által, innét pedig a' kegyetlen I-só Selim kezeibe jutott 's a' reá következett esztendőben II-ik Amurath uralkodása alatt Európába hozatott. — Az ezt közlő német tudósító kételkedik a' zászló eredetiségén, 's azt mondja „hogyan lehetséges, hogy a' drága függöny-darab annyi sok század óta annyi viszályok közt, mellyek az osmani népet érik, megmaradhatott.“ Mért volna ez lehetetlen? át nem látom; legyen az még olly idős, ha 42 borítékban tartatik, 's csak olly igen ritkán használtatik, bizonyára fenmaradhatott. Vagy Sz. István köpönyege nem régiebb-e hazánkban? pedig ez 42 borítékban nem-is tartatik, és honunkban is voltak viszályok.

a a.

VII. NEVETTETŐ PILULA.

E...ben Béla futását játszották, 's néhány vadászok puskát is tartottak felgyurúzott kezökben. Elhetően valamely ismeretlen chrónikából tanulták, hogy már IV-dik Béla idejében puskát ismertek.

Frankenburg Adolf.

S z ó r e j t v é n y .

Vészt hozza honnomnak, 's gyakran pusztíta lakunkban,
Vágd-le fejét úgy nem fog leenyészni soha:

Miskoltzy István.

Előbbi rejtvény: 1) Oroszlány. 2) Szőkő esztendőben.

Szerkezi Róthkrepfábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utcájá 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap October 27^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával. A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Árpád Margit, Görög Császárné.

(Végzet.)

Késő vala már a' békélő trombita harsogtatása. A' mi megtörtént, Montferrat nem tehetette meg nem történtenek. Nagy fáradsággal és bajjal lecsillapított a' sereg, és Dandolo, körülvéve néhány latin püspökkel, akkor emlékeztető őket a' kereszténységre és összesereglésök szent céljára. A' nép melljét vervén szemeit az égre veté, megcsókolá a' keresztet, és mély csend szállott közökbe, mellyet a' szülők után siró gyermekek, 's ezek után jajgató anyák, és tűzben haladóklo' öregek jajai viszhangzottak.

Midőn a' vezéreknek értésökre esett, hogy a' császár elfutott, és nincs kire a' trónus nézne, ők tevék magokat Konstantinápoly uraivá, és egész keleti birodalmat magokénak hitték. Montferrat a' tábor elrendelését Dandolóra és Beaudouinra hagyta, maga pedig a' császári palotába sietett. Pamlagon nyugodva találá a' két fejedelem-asszonyt, kiknek kevéssé bátrabb hangon adja értésökre, hogy a' város csendesítésére foganatos rendelések tétettek, és folytatá beszédét Margithoz fordulva: „Milly felettébb szánom felségedet, hogy illy körülményben rendelé az isteni felség a' világ legszébb asszonyának hódulásomat tehetni. Szivem a' tisztelet-től elfogva legmélyebb esedezéssel engedelmet kérek; bár állana hatalmamban, hogy felségednek legboldogabb sorsát vissza hozhatnám.“ Ekkor széles kardját markolván: „ime ez, a' mi érdemem és életemet feltartja.“ Most azt csendesen a' császárné lábaiboz eresztvén monda: „Legyen ez záloga legmélyebb hódulásomnak!“ és a' vitéz szép bálványá

előtt fél térdre hajolt. — Margit magáról megfelejtkezve tartoztatni akarja őt — „vitéz“ felkiált, 's jobbját nyujtván utánna hajlik. Csak hirtelen ötlés hozá őt maga vissza tartására; közbe szólit azonban a' franczia dáma, ki Margitot zavarodásban látá: „Legyen minden megbocsátva és felejtve“ — Ez után engedelmet adának Montferratnak a' felkelésre, mi alatt Margit hátrább lépén állva maradt. Montferrat, ki a' harc tüzetől hevülve vala, egy lépéssel közelítvén Margithoz szólla: „Szelid lelke, melly hamar rabjává teve, kegyes császárné, engedje azon szerencsét, hogy ruháját csókolhassam.“ Margit kezét nyujtá a' csókolásra, mire Montferrat oda lép, szemök összetalálkozik, és Margit arczára a' hajnal pirulata szállott.

Montferrat kegyelmet kért máskori udvarlásának engedésére, 's a' kegyelem-kérés igennel viszonztaték, midőn a' császárné barátnejával kevéssé zavart és sebeske lépéssel eltávozék, 's a' vezért helyben hagyá.

Montferrat, a' keresztsek fővezére, hogy méltó legyen a' legszebb fejedelem asszonyra (mint egy jelen tanú mondja), csak trónus hijával volt; de azt vitézsége nem sokára neki megszerzé. Ekkor a' hős elsietett két vezér-társaihoz, kik az egész várost csendbe hozván nem sok napi tanácskozások után abban egyeztek-meg, hogy az egész keleti birodalmat egymás között felosszák. Az osztály nem sokára megtörtént. Montferrat kimondá szándékát vezértársainak: hogy ő egy királysággal megelégedvén Margitot nyerhesse házastársul. Ezt a' többi vezérek nem ellenzék, és Dandolo a' görög birodalom déli részét, Montferrat pedig a' Bosphorustól egész Thessalonikáig nyert földet királyi czimmel tartá-meg. Keleti császárt is választottak és Beaudouin lett az, kinek hódulás fejében legelső volt Montferrat, hogy kezét csókolta, egyszersmind pedig a' birodalom egyéb részét is ő nyeré. Senki boldogabb és dicsőbb király nem vala akkor Montferratnál; mert azon hatalmas érzés, mellyel Margitért lángolt, szívének olly boldogságot engede sejdíteni, millyent egy hű és kegyes mátká nyujt, és azon ringató menyei gerjedelmet, melly keblünket a' házasságra lépéskor eltölti. Nem mint király, mint hóduló, tisztelő — kinek boldog vagy boldogtalansága Margit ajkai által ugy kor-

mányoztatnak, mint a' vitorlák lengedező szél által, — jelent-meg Montferrat Margit előtt. Deli természetű, fiatal korú, nyílt arcú, teljes érzéssel hóduló, vitéz és király anyi ajánló tulajdonságok, hogy azokat egy szép a' maga figyelmére és kegyes indulatjára méltókká tenni nem resteli. Talán ki se tudta ezt egy férjében nagyobbra becsülni, mint a' tapasztalt bájló Margit, kinek szemeiből gyémántok, arczairól tejes rózsák, homlokáról tiszta és csendes lélek viritottak. — Még se bátorkodék Montferrat hirül vinni a' szép Margitnak, mi légyen eltökéllése; de e' félelmén két vezér társai könnyen segítének. Vezérei pompával udvaroltak Margitnak, és Montferrat-t az országgal 's koronával neki ajánlották. Margit illy különösökkel hirtelen megelve kevéssé zavarba jött, és szózatot nem adott, mit a' vezérek jóra magyaráztak Montferrat részére. Végre Margit kevés napi gondolkodást kívánván elereszté magától az udvarlókat. — Montferrat sokkal nyugtalanabb vala, hogy sem boldog sorsának bizonyosságát remélhetné; de a' császárné kegyességében bizakodván, maga akará szájából hallani a' boldogító igent vagy a' lesújtó nem-et. A' vezér beléptével kegyelemért esedezék; mire Margit így szólla: „A' kit szerencsém van ismerni, és tisztelni a' királyban, annak felesleges a' kegyelem-kérés. Én hiszem, hogy illy bajnok nem kérhetne olyt, minek megtagadását asszonyi nemünk szerény erkölcsé tiltaná.“ — „Nem megtagadni felséges asszony, sőt talán igenelni engedné kérésemet az erkölcs — mondá a' vezér — ha külső polgári körülmények magokat a' szelid erkölccsel egy latba nem vetnék, és avval mérnék az érdemet.“

Ki nem becsüli mindennél nagyobbra a' király érdemeit? — Mi tulajdonságok lehetnek még azok a' trónustól kezdve a' kalyibáig, mellyek ezeknél tündöklőbbek lennének?“

Margitnak e' válasza bátorságot öntének Montferratba, és ekkor merészlő koronáját, 's kardját az özvegy császárné lábaihoz tenni. Mire Margitnak hirtelen vér szökellék téj fehérségű arczába és angyali szemeinek leeresztése eléggé tudaták a' királlyal, hogy kérése megvetve nincs. Most a' bajnok felemelkedve szive hevültében néma kézcsokolással teszi esküjét, és Margit a' szoba-osztály más részébe

tünik. — Montferrat ohajtott világa után tekintve már e pillanatban teszi fogadását, hogy rövid napok alatt oltári esküvésök és országába költözésök megtörténjék.

Nem nagy pompával ment végbe az esküvés, mert ellenséges föld az nem engedé; de szivök annál nagyobb pompával ülé lakodalmi napjokat. Margit maga se tudá, milly elégedés fogta-el keblét: a' bajnokban Izsák Angyalt új életre látá jönni, kiben ennek szép tulajdonságin felül vitézség és bátorság is egyesülve valának. És kevés napok mulva már Thessalonica (most Saloniki) lakóji valának szerencsések a' jóltevőség jelképét falaik között látni. A' mit Margittól a' sors első férjének élteben elvont, aztmost kétszer megadá, és költsönös boldogságuk addig nyult, meddig életök.

Két fiúval ajándékozá-meg ő Montferrat-t; az öregebbnek e' királyság, a' kisebbnek a' havasok tövében birt nemzetségi fejedelemség vala szánva. Szülőjik elhunytok után is sok viszontagságok között megtarták ők birtokaikat hosszú időkig, és maradékaik is igen jeles tettekkel ékesíték nevöket, mellyeknek ki bővebb leírását tudni kívánja, olvassa e' nemzetség történeteit. A. János.

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

A' szegszárdi apátság. *(Végzet.)*

A' török időben élt apátok közül ismét országos érdemet szerze magának Tolnai Máté, ki meghallván 1526-ban a' büszke érsek szerencsétlen harczát Mohács vérmezején, több menekvőkkel együtt oda hagyá Szegszárdot, még mielőtt a' Török őt elérheté, 's a' kolostor levéltárát, minden egyéb becsre méltó régiségekkel együtt a' bécsi kinestárba mentette, mi által sok nemes nemzetségnek nagy hasznótön, kiknek nemes- és okleveleik leginkább abban tartattak. Ezen Tolnai Máté pécsi nevendék pap volt, későbbben szentmártoni főapát leve, hol 36 esztendő töltvén meghalt. — Baranyai Pál, öcsényi fi, szinte említendő azért, hogy magának a' főapátságot kivivta. Ez, miután Gyórt a' Törökök megvették, azoktól Szentmártonban megtámadtatván megöletett 1594-ben.

De ugy látszik, hogy ez idő alatt a' szegszárdi apátság, ha végkép meg nem semmisítettett is, de nagyon megrongáltatott; mert az egész kinos 125 esztendő, de még az erdélyi fejedelmek felkeltök' alatt is, 's leginkább az I-ső Rákóczy György alatt igen elterjedt magyar hit divatozása által mind igazaiban, mind urodalmában igen szenvedett.

Mig végre 1712-ben azt Mérey Mihál urodalmi igazzal megnyervén, a' romjaiban fekvő apátságot ujlag felépítvén jusaiba visszahelyezé, 's méltán mondhatni, hogy az apátság egyedül Mérey magános munkálkodásinak köszöné visszaállítását. — Mérey után Trautsson cardinal lett ugyan urodalmi jussal apáttá, ki az építésnek szinte nagy kedvelője több ezer forintot költött a' Mérey-kezdette templom 's az azzal egybekapcsolt kolostor-épület kiegészítésére, 's azt rövid idő alatt be is végezte; noha a' plebaniát soha nem igazgatta, hanem azt a' simontornyai szent Ferencz rendi szerzetesek által vitette véghez. — Ennek halála után az apátság 's az azzal egybekapcsolt urodalmi jus ismét egy cardinal kezeire jutott. Rodt Konrad cardinal egyszersmind constantiai püspök, későbben romai sz. birodalmi herczeg volt. Ennek kormánya alatt a' lakosok örökös egyezést kötének, melly szerint az ismertetik-meg, hogy ők nem jobbágyok, hanem valamint a' sz. k. városok portiót fizetnek, 's egy szabad mezővárosnak minden szabadságaival birjanak.

De miután boldog emlékezetű Maria Therézia királyunk 1777-ben a' nagyszombati tudományos egyetemet Budára áthelyezte volna: az említett egyetemnek jószágokat akarván ajándékozni, 1780-ki Julius 15-kén költ oklevele szerint ez apáti urodalmat az iskolai jószág-alapnak átirta. 'S így 1061-től 1780-ig az az 719 évi fenállása után a' szegszárdi apátság megszűnt lenni, 's az urodalom azóta: az iskolai jószág-alaphoz tartozik.

Garay.

III. JELES MONDÁS.

Sziv és Erény.

Ha a' sziv sok kívánságát
A' virtus megrostálja,
Ugy az ember boldogságát
Könnyebben feltalálja.

Gr. Telcky.

Önmaga meggyőzése. A' legnemesebb bajvívás és a' legédesebb önjutalom a' magán nyertt győzedelemben sikeredzik.

Gr. Reviczky Borsodban 1829.

Honszeretetet a' lelkünkbe olly mélyen öntött, anyaföldünk-
hez vonzó édes aggodalom, a' nemzet lehető legmagosb emelődésének
angyala, valódi erejének isteni védje, és a' legszebb 's halhatatlan-
nabb erények kutfeje.

Gr. Széchenyi István.

IV. K Ö L T É S Z E T.

Az áldozó anya.

Egész határ bús, puszta és kietlen,
Mint őszi szél után a' tarmező ;
Nem reng kalász, csak egy virág se nő,
Sok kín miatt már szinte érzéketlen
A' sebhedett szív ; — és a' lengeteg
Gyászos vidéken tompa jajt rebeg.
'S ott ül az asszony, ősi hajlékában,
Hős szél süvölt a' rongyallott tetőn ;
Jó férje sirba szállt a' harczmezőn, —
Ott ül, epedve néma fájalmában.
„Jó férjem a' szent honnak áldozatja“ —
Gondolja — 's még is könnyét nem folytatja,
„Ő sirba szállt, egy szebb világba ment,
Szent célra tört ; szabadság 's a' haza.
Oltárán önvérével áldozta,
'S jobb él'tet él egy jobb országba' fent —
'S kedves hazám ! te is együtt elestél,
Bár sok mező-tért drága vérrel festél !“
Még néhány könyecsepp gördül kék szeméből,
A' kedves dőlt hazáért — 's most ölében
Fekvő fijára néz 's már kék szemében
Nem csillog a' köny ; — elszáll bús kebléből
A' kínos érzet 's rágó fájdalom :
Kéj jó helyébe 's boldog nyugalom.
Ott alszik angyal-álmok báj ölében
Mosolygva a' kisdéd, 's nem érzi lelke,
Hogy égve és feldulva ősi telke —
Hogy apja hamvad a' sir éjjelében ;
'S mig arczain szép szőke fürtje leng,
Vad buba és bánatba nem mereng.
És anyja rá tekint — és felderül,
Vég könnye a' fiú arczára hull,
A' felleg oszlik, rágó búja mút

'S szebb képzetekbe lelke elmerül;
 Alvó fiját verő szívére zárva,
 Egekre néz — 's szebben mosolyg az árva.
 „Tekints reánk, jó férjem 's add fejére
 Áldásod!“ — így szól nagyra lelkesülve
 'S az égbe úszó lelke földेरülve,
 A' gyászos asszony — „'s önts erőt szívére,
 Nőjön 's 'diszeljék; légyen angyala
 Szegény hazámnak, éke 's védfala!“ —
 Most fegyverek zörgése csap fülébe
 Az ablakon, egy durva hang zajog,
 'S kevélyen a' szobába bérobog
 Egy éktelen, vad férjfi; rőt szemében
 Fagy harczol és láng és száz nemtelen
 Indulatok, rút, bűja, szemtelen.

T. Lőrincz.

(Folytatás következik.)

V. VILÁGI TELEGRAF.

Bika-harcz. Saléve hegyen minapában igen nevezetes bika-harcz történt két különböző uraságok bikájik közt. Az egyiket t. i. a' másiknak csordája közé vitte tüzes vére, 's a' dolog párviadalra kelt a' két bűmbőlő közt. Valamint hajdan a' romai Dámák körül állták a' circusban az állat-viadalt, ugy fontak itt koszorút a' tölgyesek a' két vivó közt. A' viadal csaknem két óráig tartott, míg végre a' hivatlan vendég porába hullt. Minthogy az igazságtalanság ennek részén volt, nem hisszük, hogy a' birtokosok perbe idézik egymást a' kárpótlás végett.

Londoni elefant étvágya. Londonban a' regents parki botanicus kertben levő elefantnak minap valamely asszonyosság piskótát nyújtott kézi zacskójából (Ridicül). Az állatoknak ezen leg-erősbike igen nagy tiszteletnek tartá a' Dáma kegyességét, 's ormányával nem csak a' piskótát, hanem az elkapott zacskót is — mellyben mintegy tíz font sterling bank-notákban, 's néhány apróbb ezüst pénzke egy csomó kulccsal együtt találkoztak — a' Dámának nagy boszúságára, a' nézőknek pedig hangos kacajú mulatására — lenyelte. Hazánkban is történt illyes mi Undon. A' bíró kiejté egykor — mond Dugonics „közmondásaiban“ — kezéből erszényét, de előbb, hogy sem lehajulhatott érte, egy ott csavargó kuvasz (kutya) a' kevéssé zsirosocska hólyagot felkapá, és nem volt nagyobb gondja, mint azt hamarjában lenyelni. — A' bíró előterjeszté ez esetet az érdemes tanácsban, melly azt végezte, hogy a' torkos szemtelen kalodába tétessék. Innét a' közmondás: „Kinlódik, mint az undi kutya a' kalodában.“ Történt-e ez a' londoni elefant-tal? nem tudom.

a a.

VI. KÜLÖNFÉLE.

Párisi fényűzés. Ha Parisban egy előkelő asszonyság divat-árossnéját meglátogatja, finom aubusson-szőnyegekre lép; egy sereg tükör alkalmat ad neki fej-ékszerét (coeffür) minden oldalról megtekinteni, csudálni. Már nem ül bársonyszékekre, hanem ciztromfából készült, és Pekin-nel beborított divánra. A' szabónéknál hasonló fényűzés uralkodik: egy nagy terem, Psyché-k, szobrok, és korona-gyertyatartók. Ha divat szerint akarnak lenni, látogatásaikat cabrioletban kell megtenniük 's liberias inast tartaniok; de azért semmi esetre se szabad többet kérniük, mint máskor. A' kávéházakban, frisitóknál (Restaurateur), a' czukrászoknál minden csak a' külső színnek áldoztatik. Ha valamely új bolt vagy raktár (magazin) felnyitattik, annak minden előbbieket fényére felül kell haladnia, ha különben vevőket akar. Igy bizonyos Batton nevű virágáros most egy új boltot nyitván abban a' legszebb 's legnagyobb tükröket lehet látni. Az ékesitvények arany-arabesk-okkal (cizfrázat) vannak fedve.

Tolvaj genie. Parisban a' La Force-i börtön orvosától Jacquemin urtól a' zsebelők (Gauner) egykor opera-csovét (Opernglas) csenték-el, midőn a' palais royal-i theatrumból éppen haza térne. Más nap meglátogatván a' börtönt keserűn panaszkodott a' tolvajok halátlansága felett, kik az ő fáradságait illy rútul köszönik. „Igaz — mond az enyves újjú seregnek egyik öreg legénye — igaz, hogy ez rossz volt; csak valamely ujoncz, egy bamba (banga, bangó, töpelhaft) czölönk lehetne, ki mesterségét az uron próbálta. Igen sajnálom, hogy ki nem mehetek, különben kevés óra alatt meg volna az ur jószága,“ 'S itt egy hosszút gondolkodván rögtön az orvoshoz fordul: „Mellyik theatrumban volt az ur?“ — „Palais royalban“ — „Jól van; én Mercuriusra esküszöm, hogy, ha az opera-csó még a' zsebárosok (Fourgat) kezében nincs, holnapra meglesz.“ Mondá, 's ezzel a' börtön előtt ácsorgó egyik kézellő-társnak inte, 's neki némelly jeleket csinált. Az elment, 's következő napa' La Force kormányozójának egy szép opera-csó hozattaték azon kéréssel, adná azt által Jacquemin orvos a a.

Csere-rejtvény. (Anagramma)

Öt betű.

1. 2. Hajdan Roma szabadítója
Házi tollas állat szállja
2. 1. Zölden árnyat 's enyhelyet,
Százazon ad meleget
5. 2. 1. Nem teszi ezt a' fogatlan
3. 2. 5. Sohajtó mondja unatlan.
2. 5. Néha érték, néha viz
Van a' csizmadjának is.
3. 2. 5. 4 Szabad ur a' magyar honban
Főtáblánál ül Pozsonban.
4. 5. Nála nélkül nincsen szag.
3. 4. 5. Jó ital, kivált ha agg.
3. 4. 5. 2. 1. Eván isten bokrétája
Szegény ember téli fája
1. 2. 3. 4. 5. Menyben Isten hirvivője,
Földön ujság szerkezője.

Muki.

Előbbi rejtvény: Török.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön October 31^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

E s z t i k e.

1.

Esztika toppantott, 's kereken és röviden kimondá hogy nem! Szeremy ur pedig komolyan kezdett kikelni a' gyengéd nem makacssága ellen. „Lányka! — monda vastagabb füst-oszlopokat eresztve izmos tajtékából — ki ne hozz türelmemből! — Ez mind az átkozott olvasás következése, mert ma már minden, kit Isten két szemmel 's egy kevés betű ismerettel megáldott, tarka regéket olvasgat, 's a' gyenge fejcskék valósíthatlan, fellengző képzeményekben me-rengenek, és fonák irányzatjokban utóbb nem is találják az ablakot 's ajtót. De lenne annyi lányom mint Jákob patriarchának fíjai, egynek se jönne könyv a' kezébe. Czifrai szakács könyve tinektek! vagy ha a' bennetek lappangó szellemi erő bővebb taplalat után esengene, legfeljebb is a' nevendék nőnem; 's ezzel — punctum.“ — Így beszélt Szeremy ur 's végezve leczkéljé a' mosolygó lányka feleletére látszék várakozni; de ez kakadújával játszott, 's a' szavakat hallatlanokká tevén gyermeki élénkséggel kérdezte a' redős homlokú tútor: „Ugy-e édes bácsi kedves madár ez a' kakadú?“

Szeremy urnak pipája elaludt, 's mikor kiment, neheztelve csapta-be az ajtót. Egész nap nem is akart nevetni Esztike nyájas tréfájin, bár milly erejébe került ez neki.

2.

Csarnoky Esztike azon legszebb lánykák egyike volt, kik valaha a' Dunapart virányait tépték. Kora 's éppen ezért nem annyira keserves árvaságra jutván Szeremy ur lön

gyám-atyja, 's szülőjiről maradt nagy gazdagságának sáfára. Szép volt Eszti az ifjú kor nyiló tavaszában, mint a' mosdott hajnal: kék nefelejts-szemeivel hollószín haja a' legingerlőbb ellenkezetben állott, 's zefir-könnyű, liliomból szőtt egész valója képes vala minden férjfit, ki látá, imadására bírni. Szépségének, melly magában az alkotó természet ritka kincse volt, még nagyobb nyomást adott széles értéke, számos uri rokonsága; röviden, pénz és nexus ezen két tengely, melly a' világ kocsiját lágyan ringatva hordozza czél felé, igen sok ifjú kebelben gyújt vágyot a' külső 's belső tökélyek ezen egy személybe olvadt mindenségének hölgyül ölelhetésére ezen mai prozaicus világban, hol az ifjú ember kivetkezve arcadi érzelgésből szépe balján rangocskát jobbán pénzecskét keres. Hogy is ne? nem de jobban disziti szobád falát az isteni festőnek műve, ha arany rámába van foglalva; — 's hanyadik azon ember, ki Rafaelnak porban heverő képeit kiismerve azokat házában fejedelmi méltóságra, 's szobája fő diszévé ne emelje? — Esztike brilliános rámába foglalt remekkép, 's szóval, nem volt elhagyott árva.

Érezte is a' szép Esztike önérdemét, 's Szeremy urnak parancsoló szava csak olly keveset tehetett nála, mint ránkcsos szemöldökje, ha egyszer kimondá a' nem-et, 's visszavetett egy szive elleni tárgyat; mert ő csak jeles szive ítéletét szokta követni. — Szive sugallásának hódolt akkor is, mikor Csomborgi Dini kedvenczévé választotta, 's hijjába voltak tutor urnak minden ellenvetései, minden gúnyszavai, mikkél gazdag nevendékjét más nézetekre bírni, Csomborgit annak kegyéből számkivetni 's ön egy fiját, Szeremy Palt helyébe iktatni erőködött. Csomborgi Dini szép volt, mint egy férjfiú lehet, 's az isteni Luna csókja nem szált méltóbban Endymionra mint Eszti kegye ő reá, mert minden testi lelki tulajdonságai a' legszebb hangegyzenben (Harmonie) valának egy hölgy életének boldogíthatására, kivevén a' gazdag értéket, mit a' sors neki nem adott. Pali csak most tevé-le Pesten az ügyészi censurát 's atyjának megírá levelében leendő jövetelét, mellyre Csomborgi szerelmi féltéssel 's agódva, Esztike pedig mosolygva 's ön erejének büszke érzetében várt.

„Esztim! ha kegyed valaha engem feledhetne, én bizonyal megszűnnék élni!“ mondá regényes hévvel a' lángkeblű Csomborgi, 's lelkének minden tüze fekete szemeiben villogott. De Esztike nyájas élénkséggel ütött puha fehér kacsójával a' szerett ifiúnak kezébe, 's kis asszonyi parolájára fogadta, hogy soha hűtelen nem lesz. Már e' parolára csak kéntelen volt megnyugodni szegény ifiú. — Ekkor lépett Szeremy ur be, Csomborgi pedig ki, 's Alba herczeg nem vetett mérgesebb pillantatokat marquis Pósára, Fülep királynak uj kedvenczére, mint ezek egymásra. — Szeremy egy levelet mutatott Palitól szép nevendékének, mellyben az estére leendő jövetelét jelenti, 's lehető kimélléssel nyitotta-ki előtte tervét. Ekkor következett azon nem éppen lármátlan jelenet, mellynek az akaratos szép Esztike topantása vetett véget.

3.

Repültek az órák, 's már a' térő nyáj kolomposa napnyugtót hirdetett, mikor egy hintó járatott-be Szeremy ur udvarába, 's abból egy eleven, könnyű ifiú pattant-ki, kinek csalfa szemeiben előre lehetett olvasni azon tréfákat, mellyeket vidám véralkatja termeni, 's finom neveltsége a' legkellemesb színben elővarázsolni szokott. — Kedves gyorsasággal ugrott a' köszöntő háznép karjai közé, 's alig ölelte meg édes apját, már is sietett Eszti kezeit csókolni, kinek virágzó bájain nem kevés örömmel látszék legeltetni vizgaszemeit. Csomborgit pedig, kit szerelme lesbe állított, hideg és meleg változásokkal kinozta édes paroxismusa, 's aggodásai közt kedves ebének fülein töltötte szerelmi boszúját. Ah! szép volt vetekedő társa, mint Adonis; mozdulatjai miveltséget, és első szavai is, mellyeket udvarilag 's a' legédesb hizelgéssel sugott Esztikének, szellemet árultak-el, 's olly szivostromlók voltak, millyeknek egy lányka alig vagy ah! éppen nem képes ellentálatni. — Ki írja-le aggodalmát, ki írja-le kinjait, mellyek égő keblében dúltak, 's mellyeket Esztikének őszinte bizonyításai se olthattak-ki. De mérsékletre erőttette magát, 's haza ment. Nem emlitem, hogy pálczáját tudta nélkül öszve törte; nem emlitem a' számos virágok halálát, mellyeket elmerültségében letipport, 's a' hizelgő kopónak szomorúságát, melly ma cziró-

gatás nélkül maradt. A' féltés, a' szerelemnek ezen ritkán való társa, ez a' tört tükör, melly mindent százszorosán mutat, csak hamar ismét vissza ragadta, 's nem kevesebbé kerülgette Szeremy házát, mint secunda-mutató a' lassan mászó órát. Ugy tetszett neki, mintha fejével a' falnak kel-
le vala menni.

4.

Szép hold sütött, 's álomba szendergő világunkat tündérligetté változtatta. Szeremy ur már ágyban feküdt, 's az utolsó pipa-dohánnyal együtt elaludt; Pali pedig karon fogá Esztikét, 's vezette a' kert felé. — „Nincs édesebb mint halvány holdvilág bájos sugarin andalogni — monda románokból válogatott szép szavakkal — a' virág is vonzóbb illykor; 's illykor ömlenek szelid szerelmek, illykor nyílnak a' szivek lágy érzelmre.“ Esztike mosolygva nyujtá hószinű karjait az enyelgőnek, 's a' kertbe mentek.

„Engedje kegyed — kezdé udvarilag az ifiú — hogy nyílt lehessenek.

Esztike szerelem-vallásra számolván egy kevéssé hüledzett; de csak hamar rendbe szedé magát, 's előbbi mosolygásával felelt, hogy „nyíltság (Offenheit) költsön nyíltságra ösztönöz.“

„Bátor vagyok előhozni, hogy édes apámnak agya engem kegyed vőlegényének választott, kedves kis hugom! 's valóban boldog, mérték felett boldog, kit e' szép kezek elyzionba ringatnak, — egy rövid boldog álom annak élete.“

Esztike tő hegyeken állott; mert még is egy kis zavarba jött az adandó válaszra nézve.

Pali is megakadt, mert nem tudta mint fejezze-ki, a' mit mondani akart. Hátha szeret? hátha sérti őt nyíltságom, 's nem csak büszkeségét hanem szivét is, melly értem ég? — Ezt mondatá vele hiúsága. *(Végzet következik.)*

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

B e z d i n.

A' szép tájékok látásának vágya két uti társaimmal Bezdinbe vitt, hol görög nem egyesült szertartású atyánkfijainak klastroma Temes megyének Araddal határos szélén fek-

szik. — Az anya-természet aligha nem andalodásban volt, midőn Bezdinnek szép tájkát szülte, 's aligha nem remekművet akart alkotni, midőn az egésznek elhelyeztetésével foglalatoskodott; mert annak kellemitéséből ugyan semmit hátra nem hagyott. Pécska mező városánál vagyon kompon az átszállítás azon erdőségnek szélére, hol a' széles, fáktól árnyéklott, 's Bezdinbe vivő ut fogadja az utazót.

Nagy térség előzi-meg a' klastromot, mellynek jó formája már távulról kedvességgel ajálkozik; ezen keresztül vagyon a' sétahely, magos kort mutató fáktól kettősen mellékelte, honnét egy felől vad szárnyasokkal gazdagon megtölt tó, más felől gazdasági épületek, majorságok, mindenféle állatok gyönyörködtetik az embert.

Öt toronnyal diszlik az épület, mellyeknek első hármá a' klastrom, más ketteje pedig a' templom ékességét teszi. A' klastromnak tiszta fehér falai, nagy ablakai, magos kapuja tisztes komolyságot képző fehér 's fekete kerítése szembe mondják, hogy a' tisztes atyák vendégeiknek elfogadására, 's hiveiknek ápolgatására ugy vagynak lelkesedve, hogy oda már övéinek külsejétől is mintegy hivattnak.

Az ottani apát ur, kinek tisztes látszata, csinos képének jó vonásai, és szives hajlandósága figyelmünket magára vonta, olly kegyes volt, hogy jó elfogadtatásunk után a' klastromnak minden részeit megmutatta. Számos szobáji közül figyelmet érdemel a' nagy ebédlő szoba, melly sok vendégek elfogadására alkalmas levén, falai több érsekek, püspökök, és apátok képeinek előmutatásával diszlenek, hol mintegy elevenen képzeltük hazánknek azon egyházi nevezetes tagjait, kiknek tettei az előidőből a' késő korra örökösülnek. — Irománytára kicsiny ugyan; azonban régisége nevezetes, mivel az irományok 1529-dik esztendőől veszik kezdetüket, 's alkalmasint kedves órákat szerez vala ezeknek olvasása, ha azt az idő rövidsége, és a' hit titka tenni engedné. — Könyvtára több száz példányból áll, 's gondolnám a' hely szüke, és a' magyar világ gyenge kora lehetnek okai, hogy közöttök még magyar szerzők munkái nem szemlélhetők. *(Végzet következik.)*

III. JELES MONDÁS.

Virtus jutalma. A' becsület jutalma a' virtusnak; éshogy ha kötelességünket hiven teljesítettük, szívünk és lelkünk csendes nyugalma menyei öröm és kimondhatlan édes öröm.

Kölcsey.

Öröm az agynak napfénye, a' szívnek élesztő harmatja, legbecsesebb gyémánt az életben. Szerinte becsüljük a' szerelmet, barátságot, emberséget, hazafiúságot; nélküle elhanvad a' szerelem; elhangzik a' barátság, becs nélkül való az emberiség, kin a' hazafiúskodás.

Vajda után közli K. T. Zs. *)

A' jó tétel valami isteni, egy minden érzékiséget felül haladó gyönyörűségnek szülője; a' mit meg nem gondolhatnak, se nem érezhetnek a' csupán ön hasznukat szerető nyomorult lelkek.

iffj. Thoroczkay László.

IV. K Ö L T É S Z E T.

Az áldozó anya. *(Folytatás.)*

A' kiseded angyal-álmok báj-öleből
 Fel-íjeded, félenken édes anyja
 Keblére búvik, a' ki rejti, szánja
 És őrzi a' vad harczfi vad szemétől; —
 'S bár keble hullámzik — de nem remeg,
 Midőn belép a' fegyveres sereg.
 'S a' tiszt, miként a' poklok tűz-szele
 Sivitva szárnyal a' vidék felett,
 Ugy dúl, emészt, mar és harap veszett
 Nyelvével és imigy beszél vele:
 „Szép hölgy, ne félj! ne reszkess gyöngy alak!
 Csak kölyked add, téged nem bántalak.“
 „Urunk kegyelmes bölcs parancsolatja —
 Tudod talán 's halljad, ha nem tudod:
 Kezünkbe ált kell adnod magzatod' —
 'S parancs-szavát, jaj! a' ki nem fogadja.
 Roszul nevelné itthon a' mama;
 Jobban tudunk mi a' hoz ha, ha ha!“ —
 Megdöbben a' hölgy, borzadoz, mert tudja,
 Hogy itt erőszak hajtja végre a'
 Parancsot — és a' nyájas hú anya
 Véré't 's erét a' kín-ár végig futja;
 De büszke önn érzése nem vesz-el —
 'S a' gunyazavakra lelkesen felel:

*) 59-dik számunkban „a' két nem munka-köre“ is Vajda után közöltette K. T. Zs. által.

„Enn karjaim tudják csak felnevelni
 Enn gyermekem, csak enntejem táplálja,
 Ti köztetek keblem fel nem találja,
 Csak én tudok rá életet lehelni.
 Gyengéd virág, hagyjátok keblemen,
 Vagy rontsatok keresztül lelkemen!“ —

És erre, mintha angyal-hymnuszok
 Közé az ördög átkokat röhögne,
 Vagy sír-üregből a' halál hörögne, —
 A' vad dühöncz kaczagva felrobog
 'S rut arczvonásin gunymosoly lebeg,
 Mint belzebub, ha Istent ölné-meg.

„Ej, ej! 's tehát olly gyengéd érzeted?
 El nem lehetsz fiú nélkül öledben?
 Tán mélyen ül még apja kis szivedben?
 Ha tetszik, nálam elfelejtheted.

Jer, dús lakomba csinos hölgy magad,
 Majd nemzek én 's te ringasd uj fiad.“

De ezt — hitetlen vér gonosz fajzatját —
 Kezünkbe kell, csinos hölgyecske, vetned,
 Ezt nem lehet majom módon szeretned —
 Ezt a' veszett apák eb-ágazatját;
 Mozdulj, örömmel kímélnélek én,
 Majd visszadod szerelmünk éjjelén.“ —

T. Lőrincz.

(Végzet következik.)

V. VILÁGI TELEGRAF.

Rablást felfedező papagály. Parisban egy a' clery-
 utszában lakó háziesszközökkel kereskedő, Rondit ur nem régiben
 valamely papagályt, mellyet eladója Amerikából hozottnak állított,
 vett-meg. A' kereskedőnek volt már egy illy madara, 's legott fe-
 lesége szobájában vivén amahhoz ereszté a' jövevényt. De ki írja-le
 a' házaspár álmétkodását, midőn az amerikai madár egyszer csak
 elkezdi: „jó reggelt Rondit ur, jó napot Rondit asszony.“ — Ké-
 sőbbén, midőn a' madár társával jobban megbarátkozott, 's egymás-
 sal mulatnának, az amerikai ismét felszóllal: „Jaquot, te semmire
 kellő vagy.“ Az emberek már bűvölésről gondolkodtak, midőn Ron-
 dit asszonynak eszébe jut, hogy egyik barátnejának Jaquot nevű
 papagálya volt. Férje tehát legott elmegy a' Rue de Temple-ban
 lakó barátnejához, 's azt legnagyobb zavarodásban lelven megérti,
 hogy a' mult éjjel kiraboltatott, 's több fehér ruha, ezüst eszközök,
 's ruhákon kívül papagályától is megfosztatott. De szerencsére a'
 kereskedő tudta kitől vette a' papagályt (mivel egy házban lakott
 vele), 's nem sok idő kellett, midőn a' tolvajokat kézre kerítették.

Tojás-lopó. Rouacrouze-ban egy 14 esztendőös leányka sza-
 badságot engede magának két tojást kérértlen elcsippenteni. A' ke-
 gyetlen törvény a' kis torkost arra bünteté, hogy őt egy poroszló
 minden utszákon és piarczokon keresztül vezesse nyakára kötelet
 kötén 's melljére a' két tojást függesztve. A' poroszló e' mellett
 még fenszóval kiáltá: „Hasonló büntetést várjon mindenik, ki tojást

fog lopni.“ Nem tudom a' tojás van-e illy bálvány-tiszteletben, vagy az emberek Rouacrouze-ban nem értenek tréfát.

VI. KÜLÖNFÉLE.

Rabszolgakereskedők kegyetlensége. Nem elég, hogy e' nem-emberek ember-társaikkal kereskedést üznek; hanem azokat még a' legkegyetlenebb módon éhezetik, nyomorgatják Leonard Péter nem tudja eléggé leírni, midőn rabszolgakereskedők elleni expeditiójában egy illy hajót hatalma alá kerite, milly iszonyú nyomorúságban lelé azon a' szegény Négereket. „Mint becsinált héringeket — ugymond — egy csepp víz nélkül, a' lövöldözés miatt halálos rettegésben, 's legkisebb levegő nélkül találtuk őket egymásra gyömöszölve, úgy hogy sokan közülök halál martalékaik lettek, mielőtt nekik szabadságukat megadhatnánk. Midőn végtére a' hajót elvettük, a' még életben voltak holt társaik testén ülve találtuk, 's iszonyú szenvedésüket látván egy nagy csöbör vizet nyújtánk nekik szomjok eloltására. De a' szegény Négerék illy nagylelkűséghez nem szokva 's csak naponkint kijáró alafájokat (kiszabott portiójokat) remélve nem mertek eleget inni. Midőn azután értésükre esett, hogy annyit ihatnak, mennyi tetszik, álmélkodva tekintének reánk, 's rohanva estek a' csöbörnek, hogy kiszaradt nyelveket felenyhítsék, 's fejeket olly mélyen bemárták, hogy néhány közülök csaknem bele halt. Végre korszókat adánk nekik, melyek kézről kézre mentek; de olly nagy volt itt is hevességök égető szomjoknak, melly belsejeket sanyargatá, oltásában, hogy még a' korszókat is rágták; mások a' padlatra feccsent cseppeket nyaldosták. Ez, 's csillogó szemeikből szálló hálájok olly szivreható kép vala, millyet senki se képzelhet, ki az égőv alatti forró szomjat nem próbálta.“

Puskaporvipera-csipés ellen. A' Rambodde és Gampola közti utnak építése alkalmával valamely földmérőt egy vipera megcsipett. A' szerencsétlen tüstént Dawson kapitány elejébe hozott, ki őt lefektetvén sebét gondosan kimosatá; azután pedig puskaporral jól bedörzsölvén közel mellette elsüttete egy puskát úgy, hogy annak tüze által a' seben levő puskapor meggyult. E' gyógymódot 8—10-szer folytatá a' nélkül, hogy a' megsebesített fájdalomra ügyelt volna. A' következmény igen is megnyugtató lön, a' seb meggyógyult, 's a' földmérő 4—5 nap mulva ismét dolgához láthatott. Későbbben e' próbát ismét megújított, és ismét kedvező sikert adott.

VII. TRÉFA-SZESZ.

Pest városának egyik leírásában a' mulató intézetek rubrikája alatt ezek emlittetnek: „a' nagy játékszin, lövésztelek, tánczpaloták, kávéházak, fogadók, korcsmák, orczy-kert, kórházak (ispotályok) és — temetők.“ (Mi részünkről e' két utolsó mulató helyet igen szépen megköszönnénk!)

Szekerényesy.

Hasonszórejtvény. (Homonyma)

Hazád ha bántja rágalomnak nyelve,	Tüzen sokat nagyokká tett hazánkban
Védemed, ifju, illy legyen;	De soknak vesztet szereze;
Csak a' tanácsban 's tettben ne az elme!	'S mert hegyke Mátra szirtes oldalában
Hidd akkor minden jó megyen.	Nem volt hideg egy vármegye,
O! ne lett volna illyen szép Ulászló	A' lángoló Karok felvettek engem,
Nem lenne Varna most nekem halálszó.	'S a' vármegyét nevemben én kizengem.

Előbbi rejtvény: Gábor.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap November 3^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél-
évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Buda-
pestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.
A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p: p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

E s z t i k e. *(Végzet.)*

Most Esztike kezdé a' szót: „S kegyedet bátyám,
Szeremy ur, vőlegényemmé választani jónak látta? Valóban
meg kell vallanom, hogy nem lehet háladatosnak nem len-
nem atyai gondoskodásáért. —

Uram Isten! gondolá Pali, bizony még ő tesz szerelem-
vallást.

„De — engedjen-meg nyíltságomért édes hugocskám“ —

„De — ne vegye rossz neven kedves bácsikám“ —

„Én szeretem, mint lelkemet“

„Én tisztelem, mint egy igen nemes férjfit“

„De — már nem szabad szivem —

„De — már másnak van jusa szerelmemre“ — mondák
egyszerre. Kisült tehát a' titok, 's Esztike csak még se áll-
hatá-meg, hogy egy kevéssé ne boszondokjék a' másként
várt vallomáson. De így egyszerre megszabadítván egymást
a' költsönös félelemtől, melly kebleiket nyomta, most már
a' legtisztább, legőszintébb bizodalommal közölte mindenik
a' másikkal szerelmét, mellyel szive elfoglalva volt.

„Én Bérczy septemvirnél voltam juraterián — vallá
Pali — 's Csomborgi Nelli a' septemvirné távulka rokona,
kit a' háznál tartanak, kötözte-le rózsa-lánczokkal szive-
met, az eddig lepkeként száldallót. Ah! mi nehéz szivvel
utaztam haza. Ha Esztike engem szerethetne, gondolám,
's én kéntelen lennék őt boldogtalanná tenni! —

Esztike nem is érezte az udvaritlanságot, melly Pali-
nak utolsó szavaiban feküdt, 's legélénkebb örömmel kér-
dezte: „Csomborgi Nelli? tán csak Dinim huga, kit ő olly
sokszor emleget. Ah be kellemes egy keverék ez.“ — E'
szavai után megölelte a' szeretetre méltó, most már nem

völegényt, hanem bácsikát, 's Pali meg nem álhatá, hogy ingerlő hugocskájának rózsa-ajkíra egy vig csókot ne illesszen.

5.

A' csók czuppant; a' holdvilág teljes fényben hinté sugarit a' szives jélenésre, 's egy alak tünt elő a' rózsabokrok megül. — „Az Istenért, hol jár most itt kegyed?“ — monda csudálkozva Esztike, ki azon alakban Csomborgit ismertemeg, 's e' szavaival még inkább nevelé a' féltékeny kinjait. — A' szegény Dini szemrehányásokat készült tenni, de imádotlja körében elhaltak ajkain a' szavak, 's hüledezve és töredezett hangon felelt, hogy még vacsora előtt egyet sétálni akart. Esztike nevetett, mert éjfélnél már közel volt, Szeremy Pali pedig kételkedve nézett Esztire, mintha azt akarná kérdeni, ha nincs-e baj a' váratlan vendég agyában?

De véget vetett a' kellemetlen helyzetnek Esztike, ki karon fogván a' szép bús ifiat, lelkes élénkséggel vezette őt Pali elejébe: „Csomborgi ur, 's szabad legyen a' hold fényénél megvallanom, szívem választottja“ monda azt bemutatva, 's ismét Palit ismerteté-meg Dinivel, mint kedves hugának Nellinek imádóját. — „Az ő nyíltszívűsége sok jövő kellemetlenségek alól mentett-fel minket“ — monda tovább.

Most kezdett szegény Dini keble megnyugodni, de csak lassanként csillapithatta-le a' hullámokat, mellyek fellázadt indulatit hányták 's vetették. — „Ó milly kinok dúlták szerető szívetemet édes Esztim! — monda őszinte vallást téve betegségéről — a' csók a' csók.“ —

„Rokoni szeretet 's mindnyájunk boldogságát eszközlő frigynek pecsétje volt — felele Esztike — de nem árt, hogy egy kicsit kiszenvedett kegyed féltékenységeért, mellynek, reményem, ezen túl nem ad szívében helyet.“

A' két ifiú mind inkább szives lett egymás iránt, 's minél tovább láták egymást, nagy örömökre annál inkább kezdék hinni, hogy ez nem első ízben történik. — „Nem volt kegyed egy ízben Pesten W. kávéházában, 's nem intett-meg egy rossz utra tévedt ifiat, hogy őrizze magát a' hamis játékosoktól, kik hálójukba kerítették a' könnyen ingerelhetőt? Ó most villan eszembe, te voltál védangyalom, mert érzésem nem enged téged másként nevezni. Eleget kerestelek, de te eltüntél, 's nem láttatád

többé magadat. Ezen érdemet csak azon hű boldogító szörem fizetheti - meg, mellyel igyekezni fogok Nelli hugod életét égi lakká varázsolni.“ —

„S mit csinál az én Nellim?“

„Él — és engemet szeret.“

Néma boldog ölekezés vetett véget a' jelenésnek, mellynél szebbet aligha látott a' hold.

6.

Másnap reggel Szeremy ur kezén fogá Pali fiját, kit felle szeretett. Ő jó, de önfejű ur volt, ki örömet parancsolt, 's igazgatott, de magának parancsolni nem örömet hagyott, és semmit se szenvedett nehezebben, mintha kedves tervei, mellyeket agyában hosszasan koholt és táplált, dugába dültek. — Minden kedves tervei közt legkedvesebb volt Pali fiját és nevendékét, a' szép és gazdag Esztit egy párrá tenni; egy párrá, gondolá atyai büszke örömében, mellyre egész környék irigyen nézzen. — Óriási ércz-akadályt kellett meggyőzni a' szerelmeseknek a' jó de szigorú és önfejű atya akaratjában.

„Édes fiam!“ kezdé innepélyesen, 's a' füst vastagabban ereszkedett, és fekete bárson házi sapkája jobbról bal felé mozdult. —

„Édes jó apám.“ monda Pali egész ifiú érzéssel.

„A' mit már levelemben bővebben kifejtettem, 's lelkedre kötöttem, azt most élő szóval ismétlem“ —

„Fiúi szivvel fogadom akaratját édes apám — felelt Pali — de egy nagy akadály“ —

„Micsoda akadály?“ kérdé az öreg felfortyanva, 's a' bárson sapka balfüléről ismét a' jobbra repült.

„Esztit engem nem szeret.“

„Neki téged szeretni kell“ monda az öreg nyomós hangon, mi ellen első pillantatban Pali semmi kifogást se tudott tenni.

„A' sziv ellen senki se harczolhat édes apám!“

„A' sziv gyakran eltéved — monda szelidebben az öreg — 's azt a' fejnek kell igazgatni.“

„Hja! édes apám a' sziv előbb üti a' bakot, 's a' fej segedelme késő. De a' sziv nem is hibázhat; csak úgy hibázhat, ha cselekedetjeit emberi arithmetica törvényeire illesztik, a' kik érzést és szerelmet akarnak pénzen adni 's venni; — de az égnek egészen más arithmetica van.“

Már ez a' leczke igen kemény volt az öregnek, 's szégyen bárson sapkának nem volt egy pillantatnyi nyugta, oly gyorsan repült balról jobbra, és jobbról balra. „En őt gyámatyái hatalmammal fogom kénszeríteni“ —

„Kénszerítésnek nincs alá vetve; — ő kedves apámnak csak nevendéke, még pedig gazdag nevendéke, kinek függetlenségét megerősíti széles értéke“ —

Az öreg alább hagyott hevéből, 's csak fejét rázta, mellybe nem férhetett, hogy Paliját Eszti nem tudta szeretni. „Mi ferde izlése van ennek a' leánynak!“ mormogá magában.

7.

Szeremy urat előfogta időszaki köszvénye, 's fájdalmi közt felejtette kedves terveit. Azonban a' nyájas Esztikének gondos szeretete 's ápoló puha karjai csak hamar enyhítették az öregnek baját, ki most hálásan csókolta-meg nevendéke homlokát, 's könnyen tudá megbocsátni tegnapi akaratosságát. — A' beszéd Pestre fordították, 's Pali bemutatta édes apjának ügyészi diplomáját, mellyből az öreg ur atyai kéjjel olvasa a' praeclarumot. Örömkönnök ragyogtak szemeiben; legnyájasabban ölelte-meg Pali fiját. „Most vagy soha se!“ gondolá ez, 's élni kívánván az atyai ellágyulás kedvező pillanatával, kimélve adta elő Nelli iránti érzelmét; Esztike pedig oly szép kérő szemeket vetett az öregre, millyeknek lehetetlen volt valamit megtagadni.

Az öreg meghökken, 's még pipáját is letette.

Pali lelkesülve kezdte leírni Nellit, a' szép Nellit, kinek dicséretében a' legsilányabb képző erő is termékennyé lenne. — „Ő ne legyen ellene szerencsénknek édes jó apám! Csomborgi Nelli az enyim, Eszti Nellim bátyjáé; hord-e a' föld boldogabb párokat, mint mi leszünk, 's lesz-e a' nap alatt boldogabb atya, kit gyermekei hivebben és tisztábban szeressenek?“

Már erre semmit se tudott az ellágyult öreg szóllani, hanem könnyezve, de megindulását elfedezni akarva a' Csomborgi ház vizsgálatába ereszkedett, „Hm — régi familia az igaz! hm — még Béla alatt nyertek donatiót. — No, no — de még is e' csak szörnyűség, engem meg se kérdezni. De szegények ugy-e?“

„Miért vagyunk mi gazdagok, édes apám?“

„No — no, a' szépség idővel lekopik, mint hintóról a' máz, 's akkor a' hidegben ítélő lélek csak a' kényelmes-ségre néz.“

„Jó is ő édes apám! jó mint az angyal.“

„No Isten neki! monda az öreg magára boszankodva, hogy olly könnyen engedett, mutasd-be mátkádat, 's Eszti is völegényét, ha kedvemre lesznek, vegyétek áldásomat.“

Pali hálásan csókolta édes atyja kezeit, 's vigan pattant ki a' szobából.

8.

Csomborgi Nelli érkezett édes anyja látogatására a' szeptemvirnével. — Ki írja-le ezen szives gyermeki örömet?

Más nap két boldog pár állott az öreg Szeremy ur elejébe, kiknek pillantásaikból tiszta megelégedés és öröm tündöklött. — Pali bemutatta az ifjú Csomborgit atyjának, mint hű barátját, ki őt a' hamis játszók körmei közül kiragadta, 's ennek nem kellett több ajáltatás; mert Szeremy ur annyira ellensége volt a' kártyajátéknak, hogy csak azt illette kártyás névvel, kit igen meg akart gyalázni, 's csak akkor, mikor más szidalmakból kifogyott.

„Szeretitek-e igazán, lelkes állandó tüzzel egymást?“ kérdi a' boldog párokat még egyszer az öreg, 's most Esz-tike nem toppantott, nem mondott nem-et. — Alig tölt-el két bájos hét, hogy a' szerelmes férjekre legtisztább boldogság mosolygott a' felhőtlen égről 's hölgyeiknek nagy kék szemekből,

Tóth Lőrincz.

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

B e z d i n. (Végzet.)

Fekete öltözetbe burkolt szerzetes tag jött éppen szemlélődésünk közben áldást nyerni a' közöttünk sziveskedő apát urtól azon délutáni szertartáshoz, mellyet legitt kezdének, — alkalomul vala ez meghivattatásunkra az udvarban levő szentegyházba. Lemenénk az ajtatoskodók közé, 's csudáltuk a' kis templomnak gazdag ékességeit; két felől padok láthatók, a' hátulso fél templomban pedig diszes helye áll az isteni szolgálat-tételnek, mellyet a' toronynak majd fő fokáig nyuló nagy kifestett kerekesség, számtalan függő aranyos képek, 's egyéb drágaságok tesznek

dehívé; e' helyen ültek az egymást kerekbe követett szent atyák, ajtatoskodva hitök ágozatival. A' templom fala gothus izlésre vagyon építve; tornyai bádoggal fedve, aranyozott kerekséget emelve négy magos oszlopokon az egeknek kékségébe. — Innen a' kertbe menénk, melly nagy kiterjedésében angoly izlést képez; a' sok törpe, és magosb fák édessé tették az ezer szagú virágok között sétálásunkat, mellyet innen az erdőségbe irányzottunk az Aranya viz ágáig.

„E' vidéken — úgy mond egyik uti barátom — ismerem három leány-testvért, kiknek ketteje éppen egy innepen estveli szürkületkor az Aranya ágában csónikázván evedzés közben énekelték ártatlanságuknak kedvencz dalját, 's az alatt beljebb ballagtak a' zöldes viz csendes hátán, — 's ah! — midőn szép hangjaikat vetélkedésre bocsájták, — midőn szelidségöknek legszebb andalodásában az istenség angyalaihoz hasonlókká váltak, a' csóniknak egy szerencsétlen biczenése mind kettejeket a' viz özönébe sujtván utolsó lehelésöket a' mostoha viz elfojtá, 's csak elhülten kifogott tetemeik lettek tárgyai vigasztalhatlan szülőjök kesergő pillantatjainak, — kiknek fájdalmait a' harmadik szép leány-testvérnek kevés idő utáni hirtelen halála enyészhetlenné tette.“

Sajnálkozásunkat félbe szakasztá egy terebélyes agg tölgy alatt mulató társaság, melly ajtatosságát elvégezvén kedvtölten mulatá magát, 's kedvünkért mintegy nevedetni látszott vidámsága; — most muzsika, majd éneklés, és táncz lett felváltva multságának tárgya, és szinte kísérrőnk volt a' romantos vidéken a' vig embereknek hangjok egészen a' klastrom hátuljáig, hol ez előtt a' Maros folyt, 's most csak egy száraz ér mutatja, milly hivatlenül hagyá-el előbb ágyát azon folyó viz ama torkolatnál, honnan gyógyzását a' klastromig bocsátá.

„Malmaink — ugymond az apát — ez előtt a' klastrom ablakai alatt csörgöttek, most a' természet tőlünk távulabbra vitte, — a' halas tó im előttünk nyugszik, 's nyolczszáz hold erdő fog körül; — Munara nevű falu sajátja szerzetünknek; — ezeknek jövedelmiből élnek a' tágas magányban kivülem még nyolcz egyházi tagok, kik a' szent hit, és páratlanság zászlója alá esküvének.

Szivünkbe rejtve a' táj képét, az apát ur áldásától
kísérve nyugottan hagyók-el a' látottakat, boldogoknak
tartván a' magányba rejtődöttöket; — de még boldogabb-
nak ön helyzetetésünket, melly minket a' nyiltabb világ-
ban lakó rokonok, és szives barátok karjai közé olly éde-
sen csalt vissza. Imrey.

III. JELES MONDÁS.

Ki a' nemes?

Nem kép, mellyet atyád iratott, vagy üködrül alászállt,
Mellynek most faladon leggondosb örjei pókok;
Nem hiu festéssel czifrázott irhacsinálmány
Tesz tehet is nemesé: — a' benned lételes érdem,
Mellyet örökségül nem hagyhat senki halála.

Pázmándi Horvát Endre.

IV. KÖLTÉSZET.

Az áldozó anya. (Végzet.)

Mint a' pokolnak bünbülő szele
A' gyenge szikrát Etnalángra gyujtja,
Igy lángra gyúl az asszony, 's szinte fojtja
A' vad tűz-ár, melly keblén felkele —
'S a' vad gonosznak szívsejtő dagálya
A' nagyra gyúlt hőst benne feltalálja.
'S nincs hát erő, melly néktek ellen álljon,
Hideg polus jégszülte vadjai?
Hijába szállnak bús fohászhajai
Népemnek égre, — nincs, a' hol találjon
Oltalmat és fejedre mennykövet,
Te a' pokol-fenekről jött követ!"
„Nem! nem hagyott-el még az Ég kegyelme,
Mert van szivemben asszonyhős-erő,
A' melly előtt rendül a' hadverő,
Segit honom védelke 's szent szerelme
A' vérmezőn eldült felejthetetlen
Férjnek, 's előtte reszket a' kegyetlen.“ —
'S e' nagy szavakra tűz villan szemében,
Millyet világ csudál Lucretziába',
Tört ránt elő 's döf reszkető fiájába —
És véresen emelve azt kezében,
Ollyan tekintetet lövel reá,
Melly a' sziklát szívvé olvasztaná.
Borúl az ég, elrejtí szent fejét
A' fényadó nap, — bús setét terül-el
A' föld színén, mig könnyregző szemekkel
Elzengi a' hölgy hattyu-énekét.
'S a' búra indult érczhegyek nyögének
Gyász-ihletétől végső énekének.
Vad czimborájival fut a' kaján,
Rendülve a' hősné tekintetén,
Aggó szorongás ül lehelletén
'S ijedve ront-ki a' ház ajtaján,
Hol a' fiú 's az áldozó anya
Vérét vegyíti a' gyászos tanya.

'S a' két, világi szenyből; tiszta lélek
 Mosolygva leng az égi hon felé,
 Hol háromsága egyét fellelé,
 A' férjet és atyát. Megáll' ez vélek
 Az Ur előtt, 's felnézve szent képére —
 Boszút 's halált kér a' rabló' fejére.

T. Lőrincz.

V. KÜLÖNFÉLE.

Hirlapi káté. — — Tanító. Tudod-e kis fiam, mi kívántatik egy honi hirlaphoz? — Gyermek. Papiros. — Tanító. Jól van! papiros; de hát más mi kell még? — Gyermek. Tinta és toll. — Tanító. Jól van, tinta és toll; de hát más mi kell még? — Gyermek. Gondolat. — Tanító. No-no! mit mondasz? — gondolkozz csak egy kicsit — mi kell még? — Gyermek. Olvasó — Tanító. Az is kell, de még is mi kell leges leginkább? — Gyermek. Előfizető. — Tanító. Az kell az — előfizető, sok pontos előfizető.

Szekrényesy.

Valódi román. Aurelie, leánya egy parisi kis-kalmárnak, szép és csinos volt; ki tehet róla, hogy a' fejkötőt — a' hajadon-ságnak e' valódi megváltóját — reggeli és estéli imádságába mindig bele szőtte? ki fogja a' 17 esztendő s leánykának rossz neven venni, hogy szüntelen férj után sovárgott? Elég az hozzá Aurelie szép, csinos és érett volt, 's a' gonosz vőlegény csak nem mutatkozott. Szomorú szívvel panaszlá özvegy szomszédnéjának kinos sorsát. A' jó szívé szomszédné vigasztalá őt, 's néhány nap múlva azon örvendetes hírt hozá neki, hogy talált volna egy fiatal, igen szép, és gazdag férjfiút, ki régtől fogva halálig szerelmes a' kisasszonykába. — Aurelie magán kívül volt örömeben, midőn az ifjú Salmon-tól levelet kapott, ki abban szerelmét vallá, de egyszersmind mondja, hogy némelly nehézségek vannak még, mellyeket előbb meg kell győznie, 's azután igéri, hogy szerelem szárnyain repüend érte, 's őt kedves feleségévé teendő. Néhány nap múlva meg is mutatá az özvegy a' szerelmes leánykának kedvesét az ablakból; szép és fiatal ember volt ez, 's igen epedve (schmachtend) tekintett darab ideig az ablak felé. De az ifjú ember csak hamar megbetegedett, 's Aureliától pénzt kér; ez enthusiasmusában 50 frankból álló egész birtokát oda adá barátnéjának. — E' pénznek elveszte a' dolgot Aureliának szülőji, az özvegyet pedig törvény elejébe hozta, hol azután kiszült, hogy az egész szerelmi történetet az özvegy költé, Salmon ur nem is létezett, 's egy véletlenül megállott sétáló, a' nélkül hogy tudta volna, volt a' kis románnak hőse. — Az özvegy mint-hogy a' pénzt már elköltötte, 4 esztendei fogságra íteltetett; Aurelie pedig mit nyert? — Ó a' történet által hirbe jövén rövid idő múlva — férjet 's fejkötőt kapott. aa.

Tagrejtvény. (Charade)

Fázékony tagodat kellőn melegíti egészem;
 Elsőm fajzatinak főzéskor nő veszi hasznát.
 Bú ha epesztí szíved, tágitja közép tagom; hasznos
 Allatod a' végsőm, gondot kell erre viselni.

S. J. Zala vgyéből.

Előbbi rejtvény: Heves.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön November 7^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' rabságba esett kisértet.

M ó r í t z t ó l.

A' szép Május első napjaiban Körösyné asszonyság meglátogató legkedvesebb barátnéját F-nét, ki nem rég vette azon szép falusi jószágot, mellyen most lakott. A' két jó barátnéknak bizodalmas beszélgetéseik közben az idő hamar elmúlt. F-né alkonyodáskor rendre vezeté Körösynét a' kastélyban, és szabad választást engede neki, hogy azon szobában hálhasson a' követkekező éjjel, mellyben neki tetszene; csak egy szobát rekeszte-ki a' választásból, azt t. i. mellyről a' ház-és falubeliek regélék, hogy benne éjelenként szörnyű láncz-csörgések és kisértetek dombérozása hallatik, mivel ott a' jószág előbbi tulajdonosának lelke kisért. Körösyné megvetvén az ilyen előitéleteket tréfálva monda, hogy a' látható lelket, melly mai időben nagy ritkaság volna, nagyon kívánná színről színre látni, 's e' szerint elhatároza, hogy sehol egyebütt, mint ama kisértetes szobában, fogja tölteni a' közelítő éjt. Sikeretlen volt a' házi asszonynak 's a' jelen volt társaságnak minden ellenvetése, mert Körösynét semmi se veheté-le feltett szándékáról, sőt még a' szobaleányoknak sem engedte-meg, hogy vele menjen, mivel már ő maga magának is megtetszett hősi szerepében.

Vitéz asszonyunk a' legvidámabb arczczal nézegeté a' hajdankori izlésű szobát, mellyben éji nyugodalmat veendő vala. Magos goth ablakok, a' falon régi szövetek, mellyekre mindenféle öldöklési jelenetek valának festve, régi töredékeny butorok, — a' szoba szegletében setéten pislogó gyer-tyának kétes világa, — a' kandallón besüvöltözö szél, —

a' czinczogó bőregereknek az üveg ablakokhoz csapkodó szárnyaik által támadt recsegés — valóban mind meg annyi borzongató kezdete vala egy kísérteti jelenetnek. De hősnénket mind ezek el nem ijesztették, sőt azoknak öszvesége, mint valami különös, teljes tetszésére szolgált. Mi után tehát az ajtót betette volna, lefeküdt, 's még egy keveset olvasott. Az álom nem sokára mutatkozván eloltá gyertyáját, és — elaludt.

De nem sokára nagy zörgés serkenti őt fel — — az ajtó kinyilik, és valaki nehéz lépésekkel jön előbbre. Körösyné ekkor megszóllal, hogy őt hijába ijesztenék, mivel félelmet nem ismer, 's hogy ő a' kísértetet megismeri. — Semmi felelet nem következik, sőt a' kísértet fel 's alá jár a' szobában; — most az ágyhoz közelit — és egy széket az ágy lába mellől feldönt. — Hősnénk azonban bátor marad, és fen szóval mondja, hogy legyen vége a' tréfának. — Erre az asztal is feldül, a' gyertyatartó földön gördül, 's azt a' kísértet nagy lármával tovább hengeriti, végre pedig az ágyra lép-fel. — Körösynénk vitézsége most se csökkent meg, 's magát győzedelmesnek vélvén, miután felkiált: „Rossz lélek, úgy közelits hozzám, hogy bár mibe kerüljön is, megtudom, ki vagy!“ kezeivel megfogja a' kísértetet, és két szőrös fület érez markában. Ezeket a' hős asszony feltétele szerint reggelig szándékozik kezébe tartani, csak hogy a' kísértetet felfedezhesse.

A' két fülnek tulajdonosa türelemmel engedé magát tartatni. Körösyné még türelmesebb maradt. Az éj hives volt, 's a' hősné annál örömebb látta a' hajnal hasadtát. Ekkor látá kezei közt — Burkust — a' nagy házi kutyát, melly neki kezeit nyalogatta. A' fogollyá tett kísértetet tehát elereszté, 's ez azonnal az ágy alá bujt, Körösyné pedig késő reggelig, miután jó izűt kaczagott volna, szunnyadott. A' reggelire egybe sereglett társaság már is tusakodott Körösynének késő megjelenése miatt. De milly nagy nevetség lön, midőn a' diadalmas Amazon Burkussal belépvén a' társasági terembe éji kalandját elregélte! Ekkor világosodék ki a' történetnek természetes folyamata. A' régi kastély ajtajainak zárjai t. i. már rozszak voltak. Burkus a' hideg éjszakákon fázván az udvaron, a' folyosóra jött nyugvó

helyet keresni, 's a' szoba mellett elmenvén, mivel vagy annak ajtaját a' szél rántá-fel, vagy Burkusnak erős lábai taszíták-be, kényelmesen besétált a' megnyilt szobába, 's ott a' setétben széket asztalt feldöntvén az ágyra talált, hova két első lábával fellepven hősnénk rabságába esett, 's a' hasonló nemű legborzasztóbb kísérteti meséknek megfejtésére mulatságos eszközül szolgált.

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

Viszhang a' Bihar vármegyei Körös völgyéről.

Köz kedvességű Jelenkorunk oktatta mulattató Társalkodójának 79-ik száma alatt, kellemteljesen írá-le K. J. nr a' Körös völgyét. Igaz, hogy ez 200 □ mértföldnyi területű megyénknek talán legkiesb része is, de megbocsájt a' jeles tudósító ur, ha leírására részint felvilágosítás, részint igazítás képpen, egy két szerény megjegyzést téendek.

Nem a' Körös völgyén ugyan, következőleg nem is a' váradi járásban, hanem a' sz. László fürdőjétől jobbra, ezzel egyenes irányzatban, 's tőle alig egy fertály órányi távolságra esik még a' sz. István hegyi prépostsághoz, vagy is a' sz. Norbert szerzete jászói monostorához tartozó, 's vize alkotó részeire nézve, melly magában legtöbb kénkösavanyat (gaz hydrothionicum) foglal, talán a' bádeni fürdőkhez hasonlító Félix fürdője is. Eredete mind kettőnek az ős korba enyészik-el, de nevezetét, ugy látszik, ez utóbbi néhai újra alkotójától, prépost Hörker Félix urtól költsönözte. Esztendőnként mind kettő orvosi erejének számos betegek köszönik felgyógyulásukat, kivált mióta a' szent Lászlóénak vize, lép és májnyavalyák ellen ivásképpen is használtatik; azonban ezen évben a' Félix is türhetőleg kitarakítottván, most már a' tisztelt tulajdonosokhoz annál egyéb kérelmünk alig lehetne, mint hogy, mivel jelenleg a' szemérmes szépnem, akár orvoslás, akár mosódás kedvéért használván a' vizeket, a' tükör-fürdőben (Spiegel-Baad) férjfiakkal vegyest, a' könyöklő karzatokon báméskodók vizsga szeméinek, gyakorta pedig veszedelmes meghüléseknek kitétetve fürdeni kéntelenítettik, a' gazdag források ércz esők által szobákra és kádakra vezettnének; az ud-

varokon megbüszhődő, 's a' sétat helyekkel közösülést egészen elzáró posványok lecsapoltatnának, 's így a' szeméremnek, egészségnek és kényelemnek egyenlő kedvezés nyujtatnék.

K. J. ur leírása a' tájéket nem ismerő olvasóval azt gyaníttatja, mintha Sólyomkő vár tisztos düledékei az Erdély felé vezető ország utra kilátszanának. Pedig éppen nem; mert ezek Pestes helysége határán, Élesdtől majd másfél órányira, rengeteg bikkesek és zordon sziklák között, egy hármás hegy középsőjén, olly elrejtett helyen állanak, hogy csak akkor pillanthatja meg a' vándor, midőn a' Sólyom patak szikla ágyán, melly a' Gyalakúti Lázár Jánosnak Nápoly leírására

— — — — tántorog
Még is lábam, 's nem kent kerekem csikorog
Darabos kövein vasa zörög morog

akarátja ellen emlékezteti, legalább 40-szer keresztül kasul, szörnyű rázkódások között haladván, végre két setét kék márvány, borzasztó függelegességben álló fal között azon hegy aljára bukkan, mellynek észak és keleti oldalán a' hajdani vár omladványai 's merész építés maradványai Mik Rákóczy Ferencz szerencsétlen időszakaszát gyászolják. Nagy kiterjedésű lehetett valaha ezen erősség, mert azon szédítő mélységek felett levő falak, mellyek eddig az idő vas fogától menten maradtak, egymástól legalább 300 lépésnyi távulságra állanak. Ezen két fal között eső téren, mintegy közepett lombos hársak és szomorú füzekből övedzve, irtóztató szép (schreklich schön) helyen van egy kis kápolna. Előtte Idvezitőnk keresztben függő jelképe, mellette a' tisztos omladványok, körulte a' setét bikkes rengeteg, alatta a' kristály cseppekkel hempelygő, 's a' barna márvány falak tövébe két oldalról öszve csergedező patakocskák lassú moraja innepélyes tekintetet ad az egésznek, és szent borzadással lepvén-meg a' vándort, elandalítja a' természet csuda műveinek bámulásába. A' kápolna sirboltjában nyugosznak Gróf Batthyány József két fijainak, 's hitvese gróf Lázár Annának hamvai. Hát a' düledékek 's már szanaszét begyepedzett omladványok alatt hány hazafi temettetett-el szerencsétlen honunk siralmas időszakaszaiban?

's hány bajnok szendergi keresztül a' mulandóságnak örök ejszakáját? kiknek emlékezetét ezen váralkotójával együtt a' később ivadék háladatlanul elfelejtette! A' keletre néző falak között, ugy látszik éppen a' szobák helyén, maig is éppen áll egy alig három lábnyi üregű 's még most is közel 18 ölnyi mélységű furott kut olly bő vízzel, hogy belőle kézzel is lehet meríteni. Micsoda II-ik Mózes, vagy sz. László lehetett az, ki illy szük lyukon, és illy nagy mélységről a' sziklából vizet árasztott?

A' patak, a' vár, 's vele az uradalom, nevöket ugy látszik a' márvány szirtek hozzá férhetlen repedéseibe fészkelte, most pedig már a' vár dűledékei közé költözött sólyom madaraktól (*Falco gentilis*) vették, mellyek megyénk ropant kiterjedésű bérczes erdeji között csupán ezen vadonban, 's a' grossi sziklák, és bihori havasok körül láthatók. Évenként, mint a' vidék lakosi mondják, több aprókat költenek és nevelnek ugyan, de az erősebb him azokat, mihelyt szárnyra kelhetnek, a' környékből elüzi, ugy hogy Sólyomkőn egy párnál többet látni soha se lehet, ezt is csak akkor, midőn visitó éles hangjával haza érkezettét hirül adja.

A' sólyomkői vár és uradalom, hajdan Boeskey Istváné volt; utóbb a' Bethlen, később a' Bánffi nemzetségekre, végre a' kamarára szállott: ettől nyerte gróf Batthyáni József György, kinek két fiai József és Vincze rajta felsztozván, a' sólyomkői vagy is élesdi, és révi, másként lugosi uradalmakra szakadt. Vára legutólsó időkben a' szerencsétlen II-ik Rákóczy Ferenczet uralta. Kapitányától függött a' Báródság, akkoriban hihetőleg katonai lábon állott nemes kerület, melly magára nézve mai napig is, mintegy külön törvényhatóságot tesz; kapitányt, kit az alispán urak egyike szokott hivatalába igtatni, fő- és alhadnagyokat, jegyzőt, ügyvédet, fő inspectort, pénztárnokot, erdőszöket szavazattal választ, kapitányi és hadnagyi székeket tart, political és törvényes ügyeit ezeken folytatja, kapitánya tiszteletbeli táblalabirakat nevez s. t. Egyébiránt az egész kerület, melly Nagy Báród, Kis Báród, Cséklye, Nagy Patak, Fekete Patak, Korniczal, Beznye, és Brátka egy részecskéből áll, mindenkben a' megyétől függ, 's kormányzata azon rendszeren alapul,

mellyet a³ megyebeli törvényszék, régibb rendszabásokból egybeszerkeztetvén kidolgozott, az 1828-ik esztendei Februarius 25-én folytatva tartatott köz-gyűlés pedig megerősített. Legközelebbi tisztujtó székét, mellyet három évenként változtat, az országgyűléséről idehaza volt érdemteljes fő kapitánya Beöthy Ödön ur előülése alatt, folyó esztendei October 7-én tartotta. *(Végzet következik.)*

III. JELES MONDÁS.

Méltó megvetés.

Saját hived lelkeddel egyet érts,
Senkit, kivált felsőbbet meg ne sérts,
Se ne vetődj-el rut hízelkedésre.
Tudóst becsüld, a' bölcszet felkeresd,
A' bünt gyűlöld, a' gyarlót is szeresd,
Csak a' gonosz szív méltó megvetésre.

Kis Ján.

Szerelem. Barátság. A' szerelem éltünk nyara, a' barátság tavasza 's ősze; ő általa virul legszebb reményünk, ő benne nő és nyiladoz a' szerelem bájos virága; 's elélvén a' szerelem édes álmát, ő nyújt csendes nyugalmat, valódi szerencsét, és boldogságot, éltünk őszi gőümölcséként.

Muzáron B. E. I. közli Nagy Ágnes.

Remények. Szép álmakhoz hasonlók a' remények; vigasztalnak, emelnek, betöltik a' lelket; sokszor a' leghihetlenebb képekben tűnnek fel; sejtéseket, vágyakat ápolnak, tervekre lelkesítenek, és merésre magosítanak.

Jean Paul után közli K. Teréz.

IV. K Ö L T É S Z E T.

A³ bujdosók.

Kis pagonyban andalogtam	„Szánlak lányka! szép siró te!
Társtalan, magán;	Mélyen szánlak én.“
Kis pagonyban fűnyalábon	'S megfogám a' kis kezeckét,
Ült a' szög leány.	Csügve szép szemén.
Hó kötelke volt kezében,	„Volt magamnak is baránykám,
Könnye úgy omolt!	Olly szelíd, olly jó!
Zöld mezőben szép aczélból	Farkas vitte azt is, farkas
Sarlócskája volt.	Sirni nem tudó! —
Én a' köny meghitt barátja	Sirtam én is, hasztalan volt!
Hozzá lépdelek:	Ó! ne sirj te is;
„Lányka! — mondám — mit keser-	Mert keményebb a' rabló szív,
gesz!“	Mint az ércz paizs.“
És a' lány rebeg:	'S völgyön, erdön együtt járunk
„Szánom hőszin baránykámat,	A' leányka 's én,
Ah! azt könnyezem!	Ó az ifju férjfi melljén,
E' kötelkén itt legelte-	Csüggök én szemén.
Mindig én kezem;	Kis kötélt baráti lánczunk,
'S mig sarlócskámmal füvecskét	Sarló a' kardunk,
Vagdosék neki:	Vánkosunk a' fűnyalábka,
Ott a' partról ronda farkas	Hogyha nyugodunk.
Jó, — és elviszi!“	

G a r a y.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Hajótörés és emlék-írás. A' legutólsó szélvészek egyike által a' wales-i (angoly) grófság tengermellékén egy hajó, melly 400 irlandi földmivest vitt Canadába, törést szenvedett. A' szerencsétlen embereknek része három csajkán megmenekedett, de két száz és harmincz lett áldozatja a' dühödő hullámoknak. — A' következett két nap arra fordított, hogy a' vízbe holtak szerencsétlenségök helyén eltemettessenek. A' plebánus azután aláírást nyitott-meg egy emelendő emlékszoborra, melly jelenleg el is készült 's következő felírást visel: „Itt nyugszik kétszáz és harmincz keresztény, kik midőn földi országot mennének keresni, a' mennyeit lel-ték-meg.

Uj mód hitelezőjit elűzni. Rethel városában nem régi-ben történt, hogy bizonyos adóshoz három poroszló jött a' végből, hogy őt exequálnák. Az adós kimegy azonban kertjébe, 's onnét egy méh-kast felragadván midőn a' szobába érkezik, abból a' fulánkos sereget ellen-égeire bocsátja, 's a' méhek rövid ellentállás után tökéletes győzedelmet nyertek urok ellenségein.

VI. K Ü L Ö N F É L E.

U t s z a - k ö v e z é s k e z d e t e. Még a' II-dik század előtt egyike se volt kikövezve a' mai nevezetes városoknak, kivéven Romát és Cordovát. Paris még ekkor nem dicsekhetett ezzel; mert Fülöp Ágoston akkori királynak orvosa és történetírója beszéli, hogy a' király egykor ablakán, melly a' Seine partjára szolgált, kinézvén, ott egy kocsit látott a' sárban vánszorogni, mi olly kiállhatlan büzt terjesztett-el, hogy ő legott 1184-ben parancsolatot adott-ki az utszák kikövezésére. Ez időtől kezdve vette tehát fel Paris mostani nevezetét, melly előbb a' tetemes sár végett a' Romaiaktól Lutetia nevet kapott. London ez időben még nem köveztetett-ki; több fő-utszáji még csak a' 15-dik században rakattak-ki, mint például a' holborni ut 1417-ben. A' parisi polgárok ellenben már 1282-ben arra szorítottak a' bátor Fülöptől, hogy a' kövezetet házaik előtt tisztán tartsák, 's azokat ön költségeiken jobbittassák-ki. 1609-ben az utszák köz költségen 's a' rendőség felvigyázata mellett tisztítottak. Egész a' 14-dik századig szabad volt a' Parisiaknak ablakaikból szemetet 's egyéb söpredéket az utszára vetni. Elég volt, ha háromszor egymás után „Garde l'eau!“ (vigyázat! viz.) kiáltottak. Ez 1372. 's még keményebben 1395-ben megtiltatott; valamint a' sertéseknek utszára hajtása is, 's ez ugyan azon szerencsétlenség végett, melly a' fiatal királyt Fülöpet érte. Midőn ez koronázásáról Rheims-ből vissza jövé a' st. gervais-i utszán keresztül nyargalna, egy sertés lovának lábai közé fut, 's azt elejté; a' király nagyot bukott, 's néhány nap mulva meg is halt. Nevezetes, hogy a' szent Antal rendi szerzetesek megsértésnek állíták lenni, ha disznajiknak az utsza-kóborlás megtiltat-

nék. Ennek következtetésében tehát megengedettett a' kellemes sár-turó állatocskáknak még tovább is sétálgatni Paris utzáján azon megegyezéssel, hogy mindegyik csengetyűt viseljen nyakában.

a a.

Példás büntetés. A' chinai kormány nem régiben nyomára akadt egy titkos társaságnak, melly már negyven esztendőnél tovább fen-ált. Különös, hogy a' kormány büntető-ostorát nem annyira a' társaság tagjaival, mint a' helységeknek — mellyekben az összesküdték tartozkodtak — tisztviselőjével érezteté. Mind ezen tisztviselők részint hivataljokból elmozdítottak, részint alacson büntetésre kárhoztattak. De még különösb az, hogy a' felséges Chán büntető hatalmát még azokra is kiterjeszté, kik vagy előbb léptek ki már tisztségekből, vagy már megis haltak.

Szokatlan tünemények a' honi litteratura egén. — Tanító. Tudod e' kis fiam! hol és minő fényben tün fel az idén is honi Auróránk? — Gyermekek. A' tavasszal egy író azt jövendőlé, hogy az idén napkelet és napnyugot felől egyszerre két Auróra tünend fel. — Tanító. 'S feltűntek-e már? — Gyermekek. Még pusztá szemmel ugyan nem láthatók, hanem egy könyváros már messzelátó csőjén látja mind a' kettőt, 's azt állítja, hogy az egyik igaz, a' másik pedig csak Pseudo — Auróra. — Tanító. Ó boldog hon! mellynek egén egyszerre 4 féle hajnal piroslik! Szekrényesy.

VII. NEVETTETŐ PILULA.

„Mit olvas a' kisasszony olly figyelemmel?“ kérdezé B. ur. — „Ó egy gyönyörű munkát a' gazdaságról.“ — „A' gazdaságról? vallyon kiírta?“ — „Ej maga hamis, hogy kérdezhet ollyat? hiszen a' könyv nincsen írva, hanem nyomtatva.“ X.

Bizonyos képiró elvégezvén egy tájfestményt kéré barátját, mondaná ki a' felől ítéletét. „Az nem rossz — felele ez — hanem úgy vélem, ezek az emberek itt a' fa alatt kevéssé gorombán vannak festve.“ — „Annak úgy kell lenni — közbe vág a' képiró — hiszen parasztok.“ Nagy Ignátz.

S z ö r e j t v é n y .

Szép egész az Alkotó	Hogy nevének elsejit
Legszebb remeke,	Tőle el vegyék:
Úri háznak bájoló	'S lenne végső ketteje,
Kedves gyermeke;	'S az minél elébb,
De bár szép, bár boldogit,	Lenne Fercsi szép neje
Vágyja egyre ég,	A' gonoszka szép.

Beszédits.

Előbbi rejtvény: Kandalló.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap November 10^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával. A folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes lép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Akarattya.

Balaton-melléki népmonda.

Balaton partján ültem, ott hol Akarattya nevű csárda áll a veszprémi részen, nem messze Kajárhoz. — Zugtak a' habok, 's zugó érzések ültek keblemen is. Vissza eszméltem a' mult századok regés ölebe, mellyből csak itt ott tör által egy történet-sugár a' jelenkorba.

Egy öreg juhász, nyáját haza felé térítőleg, szivesen kívánt jó estvét, 's kevés szóba került a' jámborral megismerkednem. Egy ital bort fizettem neki Akarattyában, 's folytattam vele haza felé utamat. De meg nem álhatám, hogy ez idomtalan név-feletti boszankodásomat ki ne jelentsem, 's minden kicsinnyel örömetst bibelődő ember megvalja, hogy méltán botránkoztam; kérdeztem egyszersmind, ha nem tudná-e, hol vette e' hely a' mondott nevet? — 'S ő e' rövid mondat beszéllé, mellyet szép apjától hallott.

„Azon időkben, — mikor még csak erőszak 's a' hatalmasok kénye vala uralkodó, mikor nem volt, ki a' gyámsoltalan jobbágyot az igazságtalan ur, az elbagyatott özvegyet és árvát a' hatalmasok jóra roszra ingó kénye ellen védené, nem voltak olly bölcs törvények, 's ezeknek szigorú (streng) végrehajtóji, mellyeknek szárnya alatt békén nyughatik kunyhójában az ártatlanság: egy széles hatalmú kegyetlen ur szemöldöke intézte e' helyek 's azok lakosainak sorsát, mellyről gyakran szállott kegyes mosolygás a' hizelgő gonoszra 's árulóra, — gyakran halál az ártatlan 's együgyű jámborra. — Nem volt ő előtte semmi szent, 's daczos fenhéjazásában isteni és emberi erőt kaezagva

gunyolt-ki; de minden vétkei közt legborzasztóbb tettekre ragadta telhetetlen fűsvénysége. — Arany volt az ő istene, 's igazságtalan ragadozásokkal gyűjtött kincsei hordókra teltek; csak gyermek-játéknak tartotta az özvegyet, az árvát kifosztani csekély örökségéből, 's éhségnek és vadagnak hagyni az ég alatt martalékul. Hajdújival vettette-ki az ügyefogyott tehetetlen szegényt; 's ha a' megfosztott üldözött árva és özvegy rimázkodva ölelte által térdeit, 's az isteni boszút kiáltotta-le magának segédül, gunykaczagva rugta-el őket lábával, 's hallatlan önhitségében felemelvén jobbjaival izmos érezbuzogányát, ezt dörögte a' reszketőkre: „kezemben az Isten, 's ki nem bókol előtte, bókolni tanítom én ezen Istennek forgatója. Istenem akarhatja mind az, a' mit teszek!“ — 'S a' szegény reszketve a' véres ur előtt, kétségbe esve tántorgott-ki a' fényes márvány-csarnok küszöbén. — Urok oltalma alatt dühöngve ragadozták-el hajdúji a' szegénynek végfalatját, 's utolsó kecskéjét, melly az inséggel küzdő embernek ártatlan kisdedeit tejével táplálta, 's ha a' kirablott paraszt jajok közt esedezett irgalomért — „urunk akarhatja“ — mondanak, 's nem volt irgalom és menedék a' latrok ellen. — Ha szép hölgy ölen felejté terhes élte baját az ifiú földmives: meglepte az ember-érzést vetkezett poroszló, 's csak minden birtoka feláldozásával mentheté-meg legdrágább kincsét, a' szeretett asszonyt, erőszakos vele bánástól, és becstelenségtől, mitől tiszta magyar erkölce irtózott. „Urunk akarhatja“ ordíták a' rém-hozók, 's halgatott minden, csak a' szél nem, melly boszút zugott a' zsványok fejei felett!

Tetézte irtózatos vétkeit még azzal is, hogy szelid angyal-lelkű hitését magától eltaszítván egy setét erdei várba bezárva tartotta. Úgy állott a' kellemes hölgy zordon ura mellett, mint szelid illatozó virág egy vad fának hideg, mérges árnyékában, 's színét és illatját veszve hullatni kezdé báj-szirmait, mert csak az erőltető szülők, 's a' félelem, melly olly könnyen szálja-meg a' gyengéd nőkelet, adták őt utált férjéhez; holott érző lány lelke régóta a' szép Sándorhoz volt tapadva. — Unván a' mindig bús, mindig szomorgó asszonyt az idvességről felejtkezett férj, egy magános várba záratta azt, hogy helyét többek-

kel és élénkebbekkel pótolhassa; 's csapongó ledér (flatterhaft) kénye új meg új szörnyekre ragadta a' hitszegőt. — A' szerencsétlen Sándor ez alatt bús remete-magányban tölté fekete napjait, 's csak sohajtásával ostromolta a' kedvest záró hármassal; azonban lemondván minden reményéről lelke ideálját valaha birhatni, feltette magában, hogy legalább a' szeretett lény sorsát kedvezőbbé tegye, 's férjét jobbra birja. —

Lucza napja volt, kemény komor őszi nap. Nagy hullámokra kelt a' Balaton, de színét még nem fedezte jég. 'S kizugván ismét a' kegyetlen poroszlók a' környékbe dólni és fosztogatni, egy ifjú férjhez robogtak-be, 's annak beteg hölgyét méltatlansággal illették. Elkéseredve az orvoshatlan nyomorúság felett a' tüzvérű ifjú, 's boszú-lángra lobbanva fejszét ragadt izmos markába, és a' kétségbe-esés erejével ütötte nyak-szirten a' hajdúk legszemtelenebbikét; és midőn ez vérében fetrengve kiadta fekete lelkét, borzasztón emelte az ég felé vérrel szentelt fejszédjét 's így kiáltott: „Földi urad akarátját teljesítéd vérszopó: mennybeli uram akarátját teljesítém én, keblem sugallása után!“ — De végveszélyt huzott magára a' nyomorúlt, mert a' poroszlók által körülvetetve a' gögös ur elejébe vezettetett, 's ennek ítéletéből kegyetlen halál nemével végeztetett-ki a' vakmerő. Könnyekbe olvadva, kinos jajdulással ölelték szegény elhagyott hölgye, 's árva gyermekei a' kegyetlen urnak térdeit, 's rimázkodtak védjök, gyámoljok éltéért; de a' zsarnok dühre vadulva vettette-ki házából az ártatlan gyermekeket, a' hölgyet pedig kezén fogván nyájasan czi-rógatta végig. „Feleség hijányában nem rosszul fogod unalmas óráim édesíteni szép menyecske!“ mondá buján nevetve, 's csókra ösztönzé az elszörnyedt hölgyet.

Most szél rázta-meg az ablakokat, szomorúan 's intve zugtak a' szomszéd szentegyház harangjai; 's egy ősz szakállú remete lépett-be az ajtón: „Térj magadba, elfajult! — mondá olly mély hangon, hogy borzadás futotta keresztül a' körül állókat — jobbulj-meg 's utazz Jerusalembé; hozd helyre egybegyült vétkeidet jó és kegyes munkákkal, vedd magadhoz szelid hölgyedet, 's engeszteld-meg a' Szentek Szentjét! — Lassan mozogva, méltósággal emelte-fe

száraz jobbát intő helyzetbe, 's feleletre látszott várakozni. — „Ki adott neked hatalmat, velőtlen vén! hogy ellenem kikelni merészelj?“ monda a' kárhozat fíja, 's poroszlójához fordulva kábitó bort parancsolt adatni a' szent követnek. — De még csak egy lángoló pillantatot vetett az ősz remete a' bűnnek téríthetlen fíjára, — 's ment. — Kiérvén a' fényes palotából letépte ősz szakállát, térdre esett, 's a' buzgón könyörgőnek vonásaiban Sándort lehetett megismerni.

„Gözös fejem, ki a' szabad levegőre!“ dörögte ekkor az ur, 's tüzvérű paripa állott készen sétálásra vinni hatalmas urát. — Kinyargalt tehát 's legeltette szemeit a' gazdag tájon, mellyet övének mondhatni örült. „Mind enyim ez — monda — meddig szemem látása hat, a' kék hegyekig 's túl a' kék hegyeken; nincs erő, melly hatalmamot megtörje!“ 'S duzzadt kevélységében felfujta kényelmes élettől tündöklő arczeit. — Egy feszület állott akkor a' helyen, hol most Akarattya áll; roskadt volt ugyan már, de azért nem mulatta-el a' haza térő jubász vagy a' buzgó vándor, hogy süvegét előtte tisztelve ne emelintse. A' zsarnok pedig nevetve nyujtotta feléje karjait, 's gunyszavak ömlöttek Istent káromló ajkairól. De alig mondá-ki a' gunyszavakat, midőn zugó szél támadt háta megett, 's egy nyilvessző repült a' szeleken az álnok szívnek irányozva. Délczeg lova ljedve ugrott-ki az ösvényből, 's mintha a' szent feszület tűz karú molochhá változva kergette volna, rémitő ugrással vetette magát, és hörgő lovagját a' Balaton zajgó hullámaiha. — Óriás-habok csaptak öszve a' szörnyeteg felett, 's fogasok (Zahnfische) hízta tagjain hihetetlen nagyságra.

Széjjel repdesvén a' történet hire, számos ember gyült a' partra, de egy sem öntött a' veszett felett szánó könnyeket, csak átok szállongott széles hullám-sirja felett a' zugó szél szárnyain. „Isten a' k a r a t j a — mondák, magokra buzgón keresztet vetve — nem kinez többé minket a' kegyetlen ur a' k a r a t j a“ — Sándor oda hagyva remete magányát, hölgyül ölelte a' vallási kinos lánczoktól, 's hideg tömlöczéről megszabadult özvegyet. — Azon számos kiejtéstől, mellyel a' környéknek dühöngő hajdúji urok a' k a r a t j á r a hivatkoztak, 's a' buzgó háladástól, mellyel a' megszabadult

vidék Istenének böles akaratját imádta, Akarattya maradt a' helynek neve, 's a' később időkben itt épült csárda is csak ezen emlék-teljes névre keresztelődött.

T. L.

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

Viszhang a' Bihar vármegyei Körös völgyéről. *(Végzet.)*

Sólyomkő vár, a' mennyire kinyomozhattam, 1707-ben hadi fő biztos Eötvös Miklós alatt állott, 1709-től 1710 végéig kapitány Horváth György által vitézül védelmezett; ekkor elnyomatván a' Rákóczy zendülés, generál Löwenburg Fridrikkel ez is feltételes egyezésre lépett, ki a' vár hadi népének szabad elmenetelt engedett, holmijaik elhurezolására pedig a' megye által 35 szekeret is adatott, mint ez a' Mike-Pircsen Februar 14-én 1711-ben tartott közgyűlés jegyző könyvéből nyilván megtetszik. Ezen időn túl a' közönséges irományokból is eltűnik Sólyomkő vár emlékezete, környékének lakosai pedig együgyű oláhok lévén, felőle mesés regénél egyebet — hogy tudniillik földalatti üregeiből egy nagy hajú leány szokott Sz. György nap éjszakáján kijárni a' patakba rákokat fogni, 's ottan megfürdeni — semmit se tudnak. Hihetőleg mindjárt a' maga megadása után, mint fekvésére nézve csaknem hozzá közelíthetlen félelmes hely végképpen lerontatván

Most düledéke közt félig eltemetve

Csak némán zokogja bús omladványait

Sohajt az utazó mellette elmenve

Hogy lábai alatt tiporja hantjait.

K. J. ur leírásából úgy látszik, mintha a' Tündérvár, mellynek tövét a' Jáddal egyesült sebes Körös hullámi csapkodjak, a' kakucesi határon volna. — A' révi határban van ez, 's nevét, alkalmasint mint felettebbi erő munkája, regényes helyzetétől és formájától vette. A' nép azt meséli felőle, hogy valamelyik erdélyi fejedelem húsgételen nőjét zárta volna belé, mi nem lehetetlen ugyan, de még is nagyobb bizonyossággal gyaníthatni talán, hogy valami ajtatos remetének szomorú lakja, vagy a' hajdani villongós időkben katonai őrhely lehetett.

Megyénknek váradi és belényesi járásai, több mint 50 féle fajú, 's ezek között gyönyörű fehér, és fekete, legszebben kipallérozható márványt, (mellyeknek példányai nádorunk ő fenségéhez, a' nemzeti muzeum számára 1828-ban felküldettek) szolgáltatnak; ezek közül sok a' Körös völgyére, 's jelesen Rév környékére esik, hol gróf Haller János urnak kakuesi agyag-aknája is van, 's chez a' deák káptalané szinte hasonló Szászfalván; de mind kettőnél sokkal régibb és jelesebb az özvegy gróf Batthyániné helyben Réven, mellynek olvasztó edények készítésére használtatni szokott, 's a' legkeményebb tüzet is ki álló agyagját, nemcsak a' körülbelől fekvő megyék, 's testvér magyar haza, de a' bécsi porcellán, 's cseh országi üveg gyárok is eléggé ismerik.

Igaz, hogy lelkes hazánkfija Beöthy Ödön, honi nyelvünknek a' kormánya alatt álló báródsági kerületbe leendő terjesztésén szívvvel és lélekkel munkálkodni, annak tanítására és tanulására mind a' tanítókat, mind a' tanulókat nemes áldozatokkal serkenteni igyekezett: de buzgó törekvései fájdalom! kevés rokon érzésű kebelre találtak. A' népnek első felhevülése csak szalmatüz volt, 's ellobbanni készül az, mint a' bolygó fény, vagy a' pislákoló félben levő mécses, mellyre olajt tölteni elfelejtettek. Szeméremmel mondom-ki, pedig igaz, hogy mind a' görög egyesült, mind a' nem egyesült papság, (csupán megyénkben értem) a' nemzeti nyelvnek naponkénti terjedésével, talán saját nyelve lételét vélvén veszélyeztetve lenni, annak virágoztatásán nem csak nem iparkodott, sőt merem állítani, mert bebizonyíthatom, azt talán hátráltatta is. Megyénk népességének nagy része többnyire oláhságból áll. Érmelléki, váradi, szalontai, belényesi járásaink hegyesebb részeiben többnyire ezek laknak a' tudatlanság és babona rabigája alatt majd csaknem természeti állapotjokban. Vallásuk egyesült és nemegyesült görög szertartására oszlik, 's az elsőbbeknek lekipásztorai, a' nevendék cathol. papsággal taníttatnak, de azért hiveik a' másik felekezetnek miveltségi tekintetben keveset lobbanthatnak szemükre. Pallérozásukra a' Maria Terézia 1777-iki regulamentomától kezdve, minden törvényhatóságok, mellyeknek kebelé-

ben ezen szaporú nép elsarjadzott ágai léteznek, papirosan számos és czélirányos rendelkezéseket tettek, de foganatba nem mindenütt, vagy igen kevés sikerrel vétettek. Jelen országgyűlésünk reájok is kifogja ugyan majd a' rendszeres munkák során atyáskodó gondoskodását terjeszteni, de egy olly nemzettől, melly eredetét a' Traján által Daciába (mostani Erdély) szállított legiójítól kívánván lehozni, magát a' világhódító Romaiak ivadékának vallja (melly Nagy Hunyady Jánosunk származása felett velünk vetélkedik) constitutióink jótéteményével, 's törvényeink oltalma alatt él, valamint honi nyelvünk tanulását, ugy annak tanítását addig is méltán megvárhatnók! — En pedig a' Körös völgyére ismét vissza térvén, K. J. ur által méltán magasztalt tisztelendő Nagy János urat felszólítom, hogy a' báródi kerület hazafi lelkű kapitánya nemes czélzásainak megfelelőleg, a' keze alatt serdülni kezdett iskolát ezután is gyámolítani, megszüntetett magyar egyházi beszédeit pedig ujra folyamatra tenni, 's ezen szép tette által a' vele rokon palyán küzdő báródi lelkipásztoroknak dicséretes példát mutatni méltóztassék!

J a k a b M i h á l y.

III. JELES MONDÁS.

Fiúi tisztelet. Maga a' nagy és dicső természet öntvén az emberi szivekbe a' szülők iránt viseltető tiszteletet 's hálaadást, ha neki ezen indulatokat gyakorolja, csak azt cselekszi ugyan, a' mire ugy is szoros kötelesség ösztönöz: de ha ugy gyakorolja akárki a' szülők iránt viseltető tiszteletet 's hálaadást, hogy egy felől magasabb polczra helyezteti indulatait, mint sem a' kötelesség parancsolja; más felől pedig gyermeki érzékeny részvételeit még a' siron túl is termékenyen fentartja szülőji iránt, 's azoknak tetteiket saját törekedései által is örvend foganatosabbakká tenni, már akkor a' szülőjít tisztelő fiú méltán tárgya a' köz áldásnak, 's egy fentebbi mivelttségnek igaz birtokosa.

H o r v á t I s t v á n.

gr. Széchényi Lajos intézete. Tud. Gy. 1833. I. köt.

A p h o r i s m á k E r d é l y b ő l. Az idő nem törül-le mindent, 's a' szokás csak akként fed-el az örvényt, mint hinár a' vizet; feledjük csak egyszer el gyengéden lépni rá, alá süllyeszt.

Ne bizd-el magad a' szerencsében, 's légy bátor a' szerencsétlenségben: plánjaid öszve omolván fen marad számodra még is a' reménység.

iñj. T h o r o c z k a y L á s z l ó.

IV. K Ö L T É S Z E T .

A' R e m é n y .

(Schiller után.)

A' halandók szebb jövő napok felől

Szüntelen beszélnek s almodoznak —

Félre térnek a' jelenvaló elől,

'S egy arany szerencse czélt nyomoznak.

Ószül a' világ 's viszont tavaszra kél —

A' halandó váltig jobbulást reményl.

A' reménnyel pirkul éltünk hajnala,

A' gyermek körül mosolygva lebben —

Lelkesül a' büszké ifjú általa,

Nőt az ősz is él mind végig ebben;

És ha terhes vándor-utját szünteti,

Akkor a' reménnyel sírjára ülteti.

Ez nem egy ledér költői tünemény,

Melly hazug alakkal jár felettünk —

Hangosan jelenti egy köz érzemény,

Hogy mi jobbra czél szerint születünk;

'S mit belől egy szent, szelid szózat rebeg,

A' reménylő lelket az nem játsza-meg.

Sz—y J—f.

V. K Ü L Ö N F É L E .

Bethlehemi iker-templomok. Bethlehemben egy fűdél alatt két templom vagyon, egyik a' föld felett, a' másik alatta. Ez utóbbik kősziklába van vésvé 's márvánnyal kirakva; 32 lámpa világítja. Mindegyik részén öt szék találtatik, tehát összesen 10. Azon hely pedig, hol Jézus született, márvány és jaspis-kövekkel jegyeztek, ezüsttel diszesítették, 's e' tettet magában foglaló felirással ékeskedik.

Haines angoly színjatszó eszes és találos fizkó volt, de mindig nyakig adós. Egykor az utszán két hajdú őt bizonyos adóság végett megtámadá, midőn éppen Ely püspök arra kocsikázna. „Engedjék-meg urak — mond Haines — itt kocsikáz éppen bátyám, ez legott ki fogja kegyeteket elegíteni, hadd menjek hozzá“ A' hajdúk erre elő hagytak menni, de kis távulagról szemmel tarták. Haines most a' kocsishoz érkezhén, a' püspökhez, ki őt jól ismeré 's kocsiját megállította, ezt mondá: „Ime ott két szegény ember áll, kiknek méltóságodon valami keresetök van; nem lenne olly kegyes őket kielégíteni?“ — „Minden esetre — mond a' talarisba öltözött — jőjjenek csak holnap hozzám.“ — Következő napon mind a' kettő megjelent a' püspöknél, ki őket nyájasan kérdé, micsoda keresetök volna? „Nekünk keresetünk? — mondának amazok — mi tegnap Haines színjatszót 20 font sterlingre menő adóssága végett szállítottuk-meg, 's ő azt mondá, hogy méltóságod, mi-t bátyja, azt ki fogja fizetni, a' minthogy méltóságod azt helybe-is hagyta intésével.“ „Gaz ember“ mond magában a' püspök, mosolygva, 's almáriumához menvén, ki-fizeté a' követelt summát.

Komoly rejtvény

A' ki készíti, birni nem akarja; a' ki elviszi meg nem tartja; a' ki megveszi, használni nem akarja; és a' ki bírja, arról semmit se tud, hogy bírja.

P. K . . . . y.

Előbbi rejtvény: Kisasszony.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön November 14^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön: Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Buda-pestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával. A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Az eleven halott.

Éppen megérkeztem volt * * * be. Soha nagy városban még nem levén, természetes, hogy minden igen jól tetszett. Ajánló leveleimet az illetőknek átadva jól fogadtattam; szóval, állapotom kedvezőbb nem is lehetett. Harmad napja volt, midőn a' vendégfogadóba ebédelni mentem három óra-kor. „Hallod-e — mondám magamnak — ma nem szabad sokáig itt veszteglened, mert ugy a' délután el van vesztegetve.“ Most hirtelen kinyilik az ajtó, 's atyámnak egy régi ismerőse lép-be, ki engem már mint gyermeket mindig igen szeretett. „Isten hozott ficzkó! — kiálta előmbe — nem is tudtam, hogy városunkban vagy; valóban igazán szívből örülök aranyom! hogy itt talállok. Pinczés! ma két forintos bort iszom, ezen ur velem iszik.“

„De kérem, nekem ebéd után dolgaim vannak.“

„Ma már aranyom! a' foglalatossággal alkalmasint felhagysz. Igyál nesze! Ha az ember egymást olly rég nem látta, már akkor, bizony egy pár órát a' viszonzlásnak is szabad áldozni. Éljenek a' tieid! mindnyájan!“ —

Miután egy pár óráig így tartott, 's én az öreg jó baráttól felségesen megvendégeltettem, észre vevém, hogy csakugyan már ideje volna a' haza menetelnem. Többszer ismételt emlékeztetések után végtére még is felkerekedtünk. Az öreg ur éppen a' szomszéd házban lakott, 's nekem szerencsés hazaérést kívánt. Én semmi roszról nem gyanakodtam.

Igaz, hogy a' délest homályos novemberi köddel volt szőnyegezve, 's én a' nagy városban ismeretlen valék; még is gondolám, hogy jó formán messze eső szállításomat meg-

találandom. De a' lámpák mindig csak táncolni látszattak, sőt maga a' kövezet se látszott ma erősen a' földben lenni, ugy rémlett előttem, mintha egyre ingadozott volna. Sok féle bort kóstoltunk ugyan, de nekem ez most nem jutott eszembe. — Egyszerre csak a' zöldség-piacz közepén látám magamat. Minden részről asszonyok, kik zöldséget hordának össze a' holnapi napra, 's a' kocsik ugyan azon portékával, larmázva, keveregve tántorogtak előttem. Most mellemre egy lökést kapok, tüstént a' másikat fejemre, 's én érzés nélkül rogytam össze. E' pillanattól fogva nem tudtam, mi történt velem, csak későbbén vevék róla tudósítást.

Felemelnek, zsebeimet kikutatják, de se adresse-t, se más egyebet nálam nem találtak, mi személyemről felvilágosítást adhatott volna. Szerencsére a' szomszédban az invalidusok őrhelye volt; oda vittek tehát a' zöldség-árosok, 's ama jó emberek oltalmába ajánlának. Az emberek eleinte holtak tartottak, de az őr-parancsnok, egy öreg káplár 's e' féle esetekben nagy practicus, kinyilatkoztató, hogy én ittas volnék. Ő azért néhány bödöny vízzel leöntetett, hazem hasztalanul. Azonban a' biztos (commissarius) elérkezik jegyzőjével 's egy sebésszel.

Az utóbbik komoly tiszti minával közeledék felém, majd a' jobb oldalra, majd a' balra fordít, végtére háttal fektet, 's hosszú gondolkozás után sok bizonyossággal kinyilatkoztatja, hogy tökéletesen meghaltam. E' nyilatkozás legalább egy lat burnótjába (tobák) került, annyiszor nyitotta szelencéjét, annyit szippantott. „És a' fő ismerető jel — monda — az, hogy a' test annyi hurczolás ellenére is még egészen meleg.“

„Protokolizálja ezt jegyző uram!“ parancsolá a' biztos.

„A' test már büszhődni kezd,“ monda a' jegyző.

„Igazság“ viszozza a' biztos, és zsebéből egy illat-üvegecskét vont-ki. „Mindjárt mihelyt beléptünk, megcsapott a' halottszag. Csak ezt is protokolizálja. Már kétségen kívül van, hogy e' fiatal ember orozva öletett-meg, 's azután kizsebeltetett, minthogy semmi irományok nála nem találtak.“

„Fejére kapott valamelly ütés által öletett-meg, bizonyítá a' sebész ujónnan szippantván.“

Jegyző ur — mond tovább dictálva a' biztos — fejezze-be protokolumát. Holnap a' további törvényes vizsgálat fog következni. Mára eleget tudunk. Van-e valami targoncza (Tragbahre) itt?“ mond végtére a' biztos az invalidushoz fordulván.

„Igen, biztos uram!“ felelt a' káplár.

„Jól van; tehát vitessék a' holt test legott az ispotályba, nehogy a' büz, kendtek egészségének ártalmára legyen. Adassanak kendtek azután magoknak egy bizonyágírást, azt is a' vizsgáló actákhoz kell majd csatolni.“

„De kérnem kell — monda most a' sebész, ki eddig mindig gondolkozva ott állott — hogy a' bonczolást azonnal holnap lehessen elkezdni, nehogy a' test büszhődése igen elhatalmazzék.“

„Jól van“ mond a' biztos, 's a' tudós triumviratus el-távozott, én pedig az ispotályba vitettem!

Oda érkezvén legott levetkeztettem 's a' boncz asztalra (Sectionstisch) helyeztettem egy vízbe holt, 's egy fel-akasztott közé.

Alkalmasint több óráig feküdtem már itt eszmélet nélkül, midőn reggel felé a' hideg jobb foganattal hatott reám, mint a' káplár orvossága. Ugy tetszék, mintha valamely mély álomból ébredtem volna fel, magamat igen rosszul érzém, egész testemet jégborzadás fogta-el. Érzékim lassan-ként megtérének, mozdulni kezdék, 's a' mint kezemet ki-nyújtám, úgy rémlett, mintha valamely hideg testet érintettem volna. Meg nem foghattam, hol vagyok. Most látám, hogy jobbik társomnak — ez az akasztott volt — karját fogtam volt meg. Ijedtemben kiáltani kezdék, a' mint csak tudtam. Érzém, hogy keblem igen dobogott.

De végtére lassan-lassan biztosabb, ismeretesb levék helyzetemmel. Felkeltem, hogy e' rémhelyet, bár mibe kerüljön-is, elhagyjam. Minthogy pedig senki se látszatott szavamat hallani, kinomban seprőt ragadtam elő egyik szegletből, 's nyelével egy ablak táblát zuztam-be, mi iszonyú esördülést okozott.

Bátorságomon örvendve most figyelmeztem, bizonyos Jevén benne, hogy kétség kívül jövend valaki, 's nem csalatkoztam. Nehány perczenet mulva nehézkes lépéseket hal-

lok, mint mikor valaki a' lépcsőken jő-lè: ez az ör volt. Ő kiabálásomat ugyan hallotta, de álomnak vélte; míg végre a' bezuzott ablak csörömpölése végkép felébresztette, 's bizonyossá tevè a' felettébb ritka esetről, hogy védenzei összevesztek, 's köztök a' dolog alkalmasint ököltre került. A' ritka eset eleinte meghökkenté. Husz esztendő óta viselè már e' hivatalt, de hasonló történet még nem esett rajta. Az öreg jámbor ember volt, 's előítéletektől szabad; e' mellett rendszerető. Mihelyt az ablaktörést hallá, legott köpönyegébe bujt, lámpáját meggyujtá, 's lejött azon erős szándékkal, hogy alattvalójit, kik még mindig olly békességesen viselték magokat, tekintete által kötelességökre intse.

„Mi baj?“ kérdé kevéssé hebegőn, midőn az ajtót óvakodva benyitá. Én egy fehér hálósapkás embert láték előttem, kezében a' kis tolvajlámpást (Blendlaterne) tartván, ki midőn engem eszre vett, félig elfojtott sikoltással néhány lépcsőig vissza támolygott.

„Ugyan nyissa-ki kend, 's eressen már ki! — kiálték feléje — hiszen már lehetetlen, hogy kiálljam!“

„Ki az?, ki kiált?“

Én megnevezém magamat és szállásomat. (*Végz. köv.*)

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

Esztergom vára 1831-ki Septemberben.

Párkányból Esztergomba repülő hid visz, 's erről a' várra 's annak magos ujságaira szép a' tekintet. A' Dunára az épülő basilicának hátulsó része néz. Mindjárt a' várhegy mellett látszik az eddigi két tornyú érseki templom, és az egy emeletű kicsin érseki lakhely, melly nem egy esztergomi érsek fényéhez illő, 's a' pozsoni két érseki palotához képest csak kaliba. — A' város végéről veresít a' most épülő Anna templomának teteje, melly a' romai Pantheon vagy Maria Rotonda után idomitva nem kis ékessége a' városnak.

Felindultunk a' várba annak csudájit megnézni. Irtóztató munkákat látni itt; a' nagyra törő mesterség egész hegyeket hányt-el, mellyek a' tárgy célját hátráltatták, 's ez irtóztató munkákhoz van mérve a' költség is. — A' napszamosok éppen egy halmot hordtak-el, midőn a' kanono-

kok balpalotája mellett felmentünk. — N* kanonok ur lett vezérünk, kinek kegyéből a' kanonok-lakás belső elrendelését is láthatám. — Még a' várban semmi se volt egészen kész, kivévén a' két kanonoklakot, melly közül mind-egyik hat lakást, az az palotát, udvart és kertet foglal magában. A' káptalannak ezen épületei két emeletűek, 's az egész építési terv jobb és bal oldalát foglalják, különben együgyű-csinosak. A' terv szerint még más kettő fog fél hold kanyarodásban ezekhez járulni, melly az egész épület-systemát bezárja.

A' belől pompásan elkészített kanonok-lakot megnézvén tovább mentünk a' méltóságosabbakhoz, 's hogy a' templom elő-homlokát egy látással felfoghassuk lekerültünk a' már elsimitott tér végéhez, melly lejtősen, lassú emelkedéssel vezet a' basilicához. Elfogja az embert a' nagynak érzése, mikor ide fellépdel. A' készülő óriási munka magára vonta lelkemet és szemeimet, mellyek, úgy tetszik minden erejeket öszveszedték ezen rég ohajtott látmányra. Úgy nyüzsgött itt a' sok napszámos, mint hangyák a' mezőn, vagy Aeneisben a' carthagói megszállók. — A' nagy felséges templom könnyen képzelheti a' bámulóval Roma diszét az egyetlenegy sz. Pétert. Négy különös látni való van az esztergomi templomnál mostanig, u. m: az érseki temetkezőhely, szent István kápolnája, Bakáts érsek kápolnája, és az egésznek mintája (Modell) vagy képe kicsinben.

A' pompás érseki kriptá már egészen kész; — valamint a' templomban mindenütt, úgy itt is faragott simított veres márványt látni minden felé, millyet az esztergomi vagy környéki hegyek olly bőven ontanak. — Egyiptusi szellem leng a' belépőre, 's tisztelet és kicsinségének őszinte érzése támad-fel keblén. A' levezető lépcsők előtt áll két colossál angyal fehér márványból. Az egyik koszorút tart kezében ezen aláírással:

Cum apparuerit Princeps Pastorum

Percipietis immarcescibilem

Gloriae coronam. I Petri vers. 4.

Nam et qui certat in agone

non coronatur

nisi legitime certaverit. II Timoth. 2: 5.

A' másik colossal-angyal felemelt karral intő helyzetben áll, mintha ezt harsogná:

Nolumus autem vos ignorare

Fratres de dormientibus

Ut non contristemini

Sicut caeteri, qui spem non habent. I Thess. I. Vers 12.

Márvány oszlopok közt beljebb menve egy másik tornácba ér az ember, hol régi monumentumok vannak a' falba rakva, u. m. több czimerek 's két érseknek faragott képe márványból. A' körül- és aláírásokat igen bajos olvasni, mert öszvefont régi goth-jegyek. — Oldalast minden felé koporsóknak szánt üregek látszanak a' kanonokok számára (és pedig a' közönséges kanonokokéi befelé a' falba, a' titularis püspökökéi pedig falhosszában) igen nagy számmal, mellyeket csak sok század tölthet meg. A' külsőbb üregekbe temetkezhetnek laikusok is, ha a' helyért megfizetnek. — A' második tornáczból lép-be az ember a' szoros értelemben vett érseki kriptába, 's beléptekor szent borzadás lepi-meg. Homályosb és pompásabb ez, mint a' kriptának egyéb részei. Az ékes bejárás felett e' vers áll:

Principis a' Rudna, successorumque sopori.

A' kriptá kerek, egészen síma veres márványból, közepén egy hasonlólú márvány boltozaton oltár áll, hol a' primás imádkozni szokott. — Nem is választhatott alkalmasb helyet, mint itt a' néma halál lakhelyében, a' tiszteletes esend közepette. — A' márvány falban 13 sor vágás van, minden sorban 3 üreg, és így 39 koporsó-hely. A' bejárás mellett balról a' szélső sor alsó üregében fekszik már Ambrus Károly cs. k. főherceg és primás, ki megh. 1809-ben 23 évű korában. Ez az első, ki itt nyugszik. Követte őt Rudnay Sándor, a' nagy munka kezdője. Ég tudja, ki lesz koronázója! Talán még sok viz lefoly addig a' szőke Dunán, sok felhő száll-el az esztergomi hegyek felett, míg a' Magyar megálhat e' templom oszlopai közt, 's nem kívánkozik az olasz föld remekeihez. — Mély illetődéssel, borzadással, de nem kellemetlen borzadással hagytam-el e' holtak hazáját. — Mennyivel kell még azon érzésnek mélyebbnek és hatóbbnak lenni, melly a' későbbi látogatót lepi-meg, mikor felt lesz tiszteletes magnások tetemeivel.

Sok ember talán gunyoló megjegyzéseket tenne itt, 's találna tárgyat, mellyen éles elméjét köszörülje; de a' jobb érzésű ember csak szépet érez, csak szeret és békél itt a' mester-ség remekei közt, itt a' halál lakkelyében, hol vége minden földi ellenkezésnek, hol az ember semmi más mint ember minden nemzetre és vallásra tekintet nélkül. (Végz. köv.)

III. JELES MONDÁS.

Emberi élet.

Csak repülő álmokép 's csalódás
A' halandó ember élete!
Rövid öröm, hosszú gond, 's bánkódás
Bús életünk szűk kerülete.

Berzsenyi.

Hatalmas fejtő. Csak a' válás és viszonzlítás perce fejtiki, milly bő szeretetet rejt kebelünk.

Jean Paul után közli K. Teréz.

Élet. Ollyan az élet mint a' rózsza. Ki csak egyes leveleit, illatját, vágy csak töviseit ismeri, nem mondhatja, hogy rózsát látott. Csak ki az egész életet, nem csak töviseit vagy illatját ismeri, mondhatja, hogy élt.

Muzarion B. E. I. közli Nagy Agnes.

IV. K Ö L T É S Z E T.

V ő f é l.

Mi jó amott — olly vig csapat,	'S oltár elől a' vőlegény
Egy csintalan vezérrel, —	Mátkáját elragadja,
Ki tág torokkal újjogat,	'S a' bánkódó vőfélt szegényt
'S nevet, 's kacsint szemével?	Árván magára hagyja.
Menyasszonyt hoz, násznépe az,	Nem kell sorsát irigyleni,
'S előtte vig vőfél amaz.	Nem ohajtok vőfél lenni!
'S ki az — kit köztök ékesít	'S búsán a' mint körül tekint,
Rózsából uj koszorú,	Szép nyoszolyóra bámul, —
'S ki földre sütve szemeit	'S dobban szive, — 's örül megint, —
Nem vig, nem is szomorú?	'S karöltve véle indul.
Menyasszony az 's félénk nagyon,	Lehet sorsát irigyleni,
Mert esküvője ma vagyon.	Ohajtanék vőfél lenni!
A' szent küszöbnél csillapul	Megáldva a' szép pár vigad
A' zaj — komoly lesz a' nép,	'S az ajkon csókra csók kél,
'S a' szép szüzzel, ki elpirúl,	'S busúl — hogy néki nem szabad
Vőfél oltár elé lép.	Ezt tenni még — a' vőfél.
Lehet sorsát irigyleni	Nem kell sorsát irigyleni
Ohajtanék vőfél lenni!	Nem ohajtok vőfél lenni!

Titkon gyúl bár az érezt,
Vőfélnél boldogabb nincs,
Nem esküszik, még is szeret;
'S lekötve senkihez sincs.
Lehet sorsát irigyleni,
Ohajtanék vőfél lenni!

Kovács Pál.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Asszonyi diadal. Schweitz-ban egy 66 esztendő s asszony pék szomszédját, ki őt megsértette, párviadalra (duellum) hívta. A' viaskodás megtörtént, 's az asszony mint győző hagyá-el a' viadal helyét; a' pék pedig tetemesen megsebesítve ágyat nyom. Valóban, ha divatba jó, hogy az asszonyok, miután a' fiatalság és szépség fegyvereitől fosztva vannak, végre még az ércz fegyverekhez is nyulnak, már akkor nem tudom, ki fog velek egy fedél alatt ellakni.

Mahumedanus doctor. Azon mahumedanus ifiak egyike, kiket Mehemed Ali Egyptus alkirálya Európába, jelesül Parisba küldött, hogy a' tudományokban magokat miveljék, minap az orvosi tudományok doktorává emeltetett Parisban. Az ifiú ember Cairoban született, 's ez bizonyára első eset nyugoton a' tudományok ujra születése óta, hogy egy Muhamedanus a' doktori méltóságot nyerte-el.

VI. KÜLÖNFÉLE.

Szabad asszony-gyülekezet. Schumlától (europai török birodalomban) kelet felé egy órányi távolságra fekszik Madára nevű falu, mellynek — a' mint hirtelik — csupán csak asszonyok a' lakosai. Ők valami nemű gyülekezetet alkotnak, 's öszvesen mintegy 2000-en vannak. Mentések minden féle nyilvános adóktól, 's a' Muhamed hitét vallják. — i — — é —

Gyűjtés-düh angoly országban. Az Angolyok különösegeik közé a' gyűjtés-düh is tartozik Devonshire herczegnek van egy gyűjteménye 160,000 angoly, francia, német és olasz theatrum-czédulákból. Manchester lord 500,000 látogató-kártyákból álló gyűjteményt bir. Wilson lord egy név-galleriát 's mintegy 100,000 kézirat-másolatot gyűjtött egybe. Lady Thorson angoly nyelven írt 100,000 szerelem-levelkét mutathat gyűjteményében. Sir Brollham, egy gazdag ügyvéd pedig mind a' multmind a' jelenkor jelesebb asszonyainak képmásait (portrait) gyűjtögeté össze, mellyeknek száma már 12,000-re megyen.

VII. TRÉFA-SZESZ.

Midőn a' bátor svéd király XII-ik Károly háború idején mint ellenség néhányad magával tréfából Drezdába benyargalt, — látta másnap, mint gyülekeznek miatta sok öreg czopfos tanácsosok egy — rendkívüli ülésre. — „Meglássátok — mondá Károly nevetve kísérőjhez — ezek majd ma arról tanácskoznak, mit kellett volna tegnap mindjárt tenniük.“ (— !!)

Szekrényesy.

Kérdő rejtvény.

- 1) Mi nem lesz lyukas, akár hányszor taszítjuk is teste közepébe a' kardot?
- 2) Mit csinál az ember azon pillanatban, midőn felkel az ágyból?

Előbbi rejtvény: Koporsó.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszaja 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap November 17^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Az eleven halott. *(Végzet.)*

„Meglehet, hogy kegyed az, kinek magát mondja — viszonya az öreg; 's az ajtóhoz közeledék — szja! de kegyed tegnap agyon üttetett, 's ide hoztván én testéről egy felvételi bizonyoságot is adtam, és róla számolnom kell. Ha kegyed felelevenedett, azon örülök; de azért mint holt test mind addig itt marad, míg az egész dolog világosságra jő. Rendnek kell mindenben lenni.“

„Kend egy öreg bolond! hiszen látja, hogy nem vagyok halott.“

„Az nekem mindegy, kegyed nekem mint holt adatott által, ha most nem az, arról nem tehetek!“

„Ki nyilatkoztatott engem holtnak?“

„A' biztos ur, annak jegyzője, a' sebész, az örcommendans, 's a' két targonczás, kik kegyedet ide hozták. Mind ezek egy szóval bizonyíták a' dolgot, protokolizálták, 's ez okból a' dolog már semmi kétséget se szenved.“

„Roszul tudósíták kendet; én csak jobban tudom!“

„Soha se! — mond a' holtak öre — sokszor a' betegek se tudják állapotjokat, annál kevesbbé a' holtak.“

„Már látom, kend engem meg akar ölni — kiálték egészen haragosan — eressen-ki, vagy mindent összeverek a' mi itt van“ 's egyszersmind seprőmet újra felkapván fengetődzém feléje.

„Fiatal ember! — monda most — holt, vagy nem holt, az nekem mindegy. Feküdjék-le ismét, 's ha megvirad, nem bánom, egy törvényes protestatiót írhat, én azt az illető helyre el fogom vinni, 's kegyed addig csendesen várokozzék, és ne zavarja a' közönséges békességet!“

„Reménylem, hogy erővel csak itt nem tartatok?“

„Elég az hozzá, nekem a' holnapi napra három cada-
veremnek (holt testemnek) meg kell lenni — monda egész
hidegvérűséggel — mert én arról felelni tartozom. Ha ke-
gyed valamely másik embert akar maga helyett állítani,
azt is elfogadom, de mig az eljő, kegyednek itt kell
maradni.“

„Látott-e az ember valaha illy barmot?“ szólék egészen
felhevülve.

„Még egyszer mondom — viszonzá ő — legyen békével;
mert tudja-meg, hogy én magamat védenzeimtől megbán-
tatni nem szoktam; legyen csak olly jó, 's kövesse két tár-
sai példáját. és azután csak maradjon csendesen.“

Itt már béketürésem kifogyott, 's olly erővel csaptam
fegyveremmel az ablakra, melly engemet az öregtől elkü-
lönzött, hogy cserepei csörömpölve hulltak alá. Ő két lé-
pést hátrált. De a' második csapás nekem olly rést nyitott,
hogy csak egy bátor ugrás kellett, 's szabad lehettem volna.
A' mint öröm látá, hogy szabadságomat erővel akarom ki-
eszközleni, 's hogy egy cadaver valamennyi ablaktábláját ösz-
szeszezta, egészen elkeseredett, 's felém ugorván mind két
kezével megragadott; én se voltam rest, egymást huzzuk,
vontuk, mig végre lámpája elesett, 's mi tökéletes setétség-
ben valánk. Kiabálásunk, 's az öklözések, mellyeket egy-
másnak viszonyosan osztogatánk, iszonyú lármát csináltak.

Egy csapat arra menő czirkállók (patrouille) lármánk-
ra figyelmetesekké tétetvén, keményen zörgettek a' kapun.
Mi ketten mint valamely commandóra szét ugránk.

Az ör kinyitá kapuját.

Nem sokára azután jó formán egyességre léptünk. A'
czirkálló katonaság vezére őrző cerberusomat rábirta, hogy
ruházatomat kiszolgáltassa, 's megengedje, hogy addig szo-
bájában maradhassak, mig képes lehetnék haza menni. Igaz,
hogy sok dolgába került, mig elhitetheté vele, hogy itt
rendkívüli eset történt, 's ő kötelességének semmi esetre
se tesz ellene, ha egy eleven emberrel különben bánik, mint
a' holttal.

Óröm most annyira mennyire megnyugodott volt, de
kétségesen rázá fejét.

„Minden el van feledve! — mondám — itt a' kezem!“
Ő szívesen szorítá-meg, 's hivott, mennék szobájába, hogy magamat kinyughassam. Ott még egy pohár jó bort is nyujta, melly különösen javamra szolgált.

„Valóban ez rajtam most történt előszer“ így kezdé emberem a' beszédet.

„Elhiszem!“ felelék mosolygva.

„De csak azután bajba ne jőjjek a' holnapai bonczolás végett.“

„Arról ne törődjék kend jó ember; én szállásomat megmondom, 's a' biztos ur meg fog elégedni. Csak azt sajnálom most, hogy az emberek, kik nekem az első segedelmet nyújtották, minden felesleges tehertől megfosztának, hogy legalább kendnek iménti fáradságát hálálhatnám - meg; azonban, ha kend el akar velem jönni, majd eleget teszek kötelességemnek.“

„No ha az ur gondolja — viszonzza ő — meg fogom próbálni. Menjen Isten nevében, 's ha rólan meg akar emlékezni, igen fogok rajta örülni.“

E' közben tökéletesen fel voltam öltözve, 's nem hibáztott egyéb, mint kalapom.

„Kalapom elég van — szólla az ő — akar egyet az ur?“
Én örülvén, hogy egyet kaphattam; 's a' nélkül, hogy formájával sokat gondoltam volna, feltevém, és haza mentem.

Igaz, hogy gyomrom rossz volt, de kivevén némelly ütődéseket, mellyeket az ökölvitában kaptam öreg örömtől, jól érzém magamat. A' fris reggeli levegő igen jól hatott rám, 's én olly formán éreztem magamat, mint egy halálra ítéltetett, ki pardonját viszi haza. Másnap még a' rendes ispotályórt elégitém-ki, 's az időtől fogva mindig őriztem magamat, hogy többé a' pohárba mélyecskébben ne pillantsak, mert nem igen reménylettem, hogy másodszor is illy szerencsésen menekedhetném-meg a' halálos veszélyből. —

Az ó kor kitünőbb asszonyai.

Socrates mondja Xenophonnak: „jól felvéve a' dolgot, bátran lehet következtetni, hogy az asszonyok lelke semmi részben sem alkalmatlanabb a' nagy dolgokra a' férjfiakéinál.“ Mennyire igazolható ez, lássunk néhány asszonyokat.

Theodorikusnak az olasz földi Ostrogothok királyának egy kitünő talentumú leányát Amalasanthát mutatják az évkönyvek 419. körül. Ezt, a' mint Cassiodorus emliti, senki mély tisztelet nélkül nem nézhette; őt beszélni hallani csuda volt. Görög, deák és minden nyelvekben jártas vala, melyeknek messze terjedő országával egybe köttetésben állott; annyi fontosság, és méltóság vonult el rajta, hogy midőn a' gonoszokat megfeddette, tekintete legnagyobb büntetés volt nekik. Atyja halála után ő vevén által gyermeke nevében az uralkodást bebizonyította, hogy arra éppen olly alkalmas volt, mint akármelly férjfi; boldogságot árasztván népére. Fiját Alarikot maga nevelte, ki nagy atyjának Theodoricusnak méltó unokája lön.

Zenobia a' Palmyrenusok királynéja, görög 's egyiptusi nyelven jól tudott írni, 's deákul is beszélni. Rövid kivonatot irt napkeletnek Sándor alatti történetéből. Heronianus és Timolaus fijasait maga nevelte. Katonáji feltüzelésére a' legékesebb beszédeket tartotta panczélosan. Ezt Aurelianus császár, a' zsarlóktól mentté tevén napkeletet, győzelmi szekérben vitte Romába.

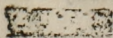
Arete, lelkes görög asszony Aristippus bölcsnek leánya, atyja halála után iskolát állított, 's maga tanította a' philosophiára is ön fijasát.

Dama Pithagoras leányának nagy esze az apjától feltett rejtvények kitalálásában tünt-ki.

Katalin az alexandriai fejedelem Costus leánya olyan jártas volt a' szent könyvek magyarázásában, hogy midőn atyja ellenértelmű bölcseket hozott volna fel, kik másképpen magyarázták a' szent irást, helyes okaival mindeniket meggyőzte, 's részére vonta.

Cornelia afrikai Scipiónak felesége 's a' Gracchusok anyja a' legszebb ékességgel irtt leveleket hagyta maga után, onnan meritették fijasai is Cicero szerint (in Bruto) az ékesszólást. Tudományára, hűségére, és földmérési ismeretére nézve is jeles volt, a' mint Plutarchus írja a' Gracchusok életében.

Szendár.

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

Esztergom vára 1831-ki Septemberben.

(Végzet.)

A' szent István protomartyr kápolnáját a' basilica jobb oldalában hasonlóképp már egészen kész két kőfaragás teszi nevezetessé u. m. Ambrus Károly főherczegnek Pisanitól carrarai márványból Maylandban készült emléke, és szent István első martyrnak halála Ferenczytől. A' művekről nem itélek, mert nem tudok. Az első Ambrust ábrázolja, ki beteg ágyában fekszik, 's őt egy angyal ágya mellett gyóntatja; Ambrus felemelkedik, és melljére teszi kezét. Egy másik angyal az ágy végében elfordulva sir. — A' másik szent Istvánt képezi, a' mint térdel, kezeit az egekre nyújtja, ábrázatján előntve a' méltóság, szelidség, bizodalom. Alulról két angyalkák egymással szemközt profilban. A' gyermeki ábrázatocskát ó milly jelesen fejezék ki a' mester; a' kövér kis testet, azon a' reszkető puha húst miképp ábrázolta-ki a' lelketlen fehér márványból! Csókot kívántam volna nyomni a' kedves anyyalka hideg ajkára.

A' régi, hajdankori méltóságában hiven megőrzött Bakáts Tamás érsek kápolnája a' basilica bal oldalán van által ellenben sz. Istvánéval. Ez előbb is az esztergomi várbán állott; az új építés előtt nagy gonddal elszedetvén 's a' kövek egyenként bizonyos számmal jegyeztetvén a' basilicába mostani helyére által tétetett ugyan azon formában 's nagyságban, mellyel előbb birt. Bakátshoz méltó, ki építtette; egészen veres márványból van, czifra faragásokkal, három század előtti izlésben. A' mohátsi veszély után Mahomed tiszteltetéek benne, minek több nyomai maig is vannak. Az oltár körül függenek a' templomnak adott ajándékok, vótumok (áldozatok).

Hogy az ember a' majd majd kész nagy egészét helyesen felfoghassa, nem haszontalan annak mintáját, kicsinben előadott képét látni. Egy romladozott épületben tartatik az a' basilica mellett egy nagy asztalon, mellynek felső tábláját ha srófokon felemelik, az alatta rejtett tábla a' hajdani hegyet régibb épületjeivel mutatja az előtti milétében. Az épületek kártyából vannak a' legtökéletesb mértékirányban, 's idomzatban kinyomva, és a' látásnak ki-

téve. Igy az ember egy tekintettel nézi végig a' mesteri művet, mellyet csak több tized érlel létre, miként Isten néz-le egéből az esztergomi várra, vagy azon tervre, melly Pacht építőmester agyában lerajzolva van. — Az épületek öszvefüggését, helyzetét, elrendeltetését tisztán teszi itt a' vizsga lélek magáévá. — Ugyan azon szobában láthatni más nevezetességeket is, p. o. régi fegyvereket, miket a' napszámosok munka közben napfényre ástak-ki.

Ha e' dicső munkák, mint ohajtatik, végre hajtának, Esztergom azok által bőven vissza nyeri régi diszét; — nem lesz annyira szükség Romába 's Flórentzbe menni a' művészetért szomjázó Magyaroknak, sőt tán láthatunk nem kevés bámolni való külföldit is kedves honunkban.

T. L.

III. JELES MONDÁS.

T i s z t e l e t.

Csak holtaknak kell adni halotti

Tiszteletet, 's gyászos koszorút a' hervatag ágból;

Élő háladatos szívvél tiszteljük az élet,

'S a' győző neve kedves hang, leborulva nevezük.

V ör ö s m a r t y. Cserhalomban.

A' tudatlanság olyan, mint a' rajta ülővel minden lépten botló 's kantározóját nevetségre kitevő ló.

ifj. T h o r o c z k a y László.

A p h o r i s m á k a r a b n y e l v b ő l. Vétked felett magad itélj előbb, minek előtte más itélné azt meg.

Sok embernek nincs természeti fősvénysege, de adakozó természetet se tanult sajátolni.

A' száj a' nyelvnek tömlöcze.

Közli Szendár.

IV. K Ö L T É S Z E T.

S z e n d e v á r.

Rege. Oexel Mórirtól.

1.

Setétült már, a' mint Ipoly
Érnyős füzesek között
Napest hűves alkonyatán
Egy erdőn át-költözött,
Remélvén hogy ez éjszakán
A' hold rezgő fényinél
Bejut vágya bájhonába,
Kedvese hol búban él.

2.

„Megállj uram! — mond lovásza—
Jobb az éjt itt tölteni,
Mert setétben igen könnyű
Az utat elvéteni,
Majd reggel a' hüs korányon
Szende felé reptetünk,
Hova már e' tekeres-uton
Ma nehezen érhetünk.“

3.

„Igazad van hív uti társ!
Tudom már elfáradál“ —
Mond Ipoly agg lovászának
És lováról ott leszáll, —
„Dőlj magad le a' pázsitra,
En nyugtot ugy se lelek
Szenderülj csak álmaidban
Majd én téged őrzelek.“

4.

Szomorúan andalg Ipoly
Hold nyájas sugárinál,
Sohajtvá néz Szende felé
Hol a' Kedves lakja áll.
Ilka volt a' bájoló lény
Szendevár szép angyala
Kinek Ipoly hős tettiért
Már rég jegyese vala.

5.

Utóbb szép pályá nyílt egén
Honvédelem híván őt,
Eltűnt, hogy a' harczmezején
Nyerje-meg a' szeretőt.
Most borostyán koszorúval
Vissza felé jöve már,
Kit hullámzó kebelében
Ilka, égve égve vár. —

6.

Szépen csilloga-ált a' hold
Magos füzek levelén,
Midőn ébren járt még Ipoly
Fel és alá őrhelyén,
Néma csend terjed körülé
Semmi nesz se hallatott,
Mig szerelmes képzetében
Imigy fel nem sohajtott!

7.

„Közelvek gyönyör-lakodhoz
Ilka! — szelid hű jegyes!
Szivem messze távulból is
Csak — csak te feléd repdes! —
Szendevár ah! te leendesz
Büszke magános lakunk,
Mig a' világ tiszta egén
Nem borul-be csillagunk.“

8.

Egyszerre gyenge sikoltás
Hat az erdőn keresztül,
Midőn egy füzes tövében
Ipoly még álmatlan ül;
Felszökel tüstént helyéből,
'S fáradt lovára villan,
Honnán a' hang fülébe jó,
Sebesen arra illan.

9.

Megállván a' gondolt helynek
Homályos nyílásinál
Látja hogy két vitéz lovag
Párviadalra kiszáll
Közökbe ugrat ménlován
Jobbja buzogányt emel,
'S mellje bősziült harczvágyában
Illy dörgő szókat lehel.

10.

„Vakmerők! kik e' magányban
Zajt okozni mertetek,
Ha kedves néktek e' világ,
Innen tüstént menjete! —
Különben majd megadandom
Bátorságotk jutalmát,
Ha még tovább zavarjátok
Az éj csendes nyugalmát.“

11.

Válaszul iszonyú dárdák
Repülnek Ipoly felé,
'S egy — ah véletlen eset!
Lovának szügyét lelé.
Földre zuhan a' szegény ló
Urától bucsút vevén,
Kit mindig hiven hordozott
A' harcz véres mezején.

12.

Ipoly gyalog maradtában
Gyorsan egy fához vonul
Látván hogy már végső napja
Lassan lassan elborul —
Feltevé hősül magában,
Hogy velek megmérkőzik,
Vagy ha győztes nem lehetend
Örök létbe költözik.

13.

Rá csapnak most a' lovagok
Hogy a' föld alattok reng,
De a' győzelem csillaga
Ipoly bájegén dereng —
Midőn minden győző remény
Eltűnt volna szivéből,
És nehéz arany sisakja
Leesett már fejből.

14.

Hátulról egy ismert szózat
Imigyen biztatja őt,
Melly Ipoly fáradt lelkébe
Önt egészen új erőt:
„Bátran előre bajnokom!
Rózsás előtted az út
Érdem-teli homlokodra
Fűzz nefelejts-koszorút“

(Féjzet következik.)

V. VILÁGI TELEGRAF.

Örög urak vendégsége. Romanban a' bröme-i departementban nem régiben egy vidám vendégség tartatott, mellynek részesei 25 aggastyánok voltak. Közülök a' legidősbik 98, a' legifjabbik 80 esztendőt számlált, valamennyin pedig 2,700 esztendőt. Ugy látszik, hogy mindnyájan még jóforma időkort remélnek élni, mint-hogy azt végzék egymás közt, hogy még tiz esztendeig folyvást e' napon össze jőjjenek, 's vendégségöket megujtsák.

Szerencsétlenség. Bedford herczegnét néhány hét előtt falusi jószágán Rothiemurchusban szerencsétlenség érte. Valamelly kutya, mellyel a' herczegné nyájaskodott, reá ugrott 's egyik szemöldökét homlokának jó nagy darab bőrével együtt leszakasztá; szeme azonban még is menten maradt. — Ismét beteljesedett e' képpen magyar közmondásunk: „A' ki kutyával játszik, bot legyen kezében.“

VI. KÜLÖNFÉLE.

Hasznos látogatás. Ha orosz országban a' gyermekágyas asszony már képes látogatókat elfogadni, minden ismerős barátnéja hoz neki némi ajándékot, melly többnyire egy ritka arany szokott lenni. Így tehát mennél nagyobb a' látogató asszonyok száma, annál jobban telik arannyal az erszény. — Ha ez nálunk is divatozna, talán a' népesedés jobban nevelkednék.

Udvary.

Gyengéd szeretet. Egy fiatal deli természetű leányka az 1830-ki kemény télben a' hajfodorítóhoz sietett, és természeti ékeségét, bájló szép haját elvágatá csekély pénzért, hogy ezzel a' nagy hidegben fogyatkozó szülőjít némiképen felsegélhesse. — Ritka példája a' szülők iránt viseltető de korunkban már igen hanyatló szeretetnek.

Ugyan az.

VII. NEVETTETŐ PILULA.

Egy paraszt a' templomból egyenesen a' csapszékbe menvén az uton elveszté olvasóját, 's midőn a' csapláros intené, hogy menne vissza a' templom felé azt keresni, kedvetlenül így felelt: „mit ér, ha megyek is, hiszen nem innen mentem a' templomba, mikor elvesztettem, hanem onnan jöttem ide.“

Nagy Ignázt.

Tagrejtvény.

- 1) Fő tagom ejti zsidó; lábom föld szüli ruhánkra,
Egykori Erdélynek volt ura hajdan égés z.
L. K. Egerből.
- 2) Szünet idő az egész; érczek közt felleled első
Szótagomat; vagy díj, vagy műszer a' második, avvagy
Száz kárt hullámnzó dagadás; vég szüntivel éj lesz.
Gr. Pál Váczon.

Előbbi rejtvény: 1) A' kard hüvelye. 2) Üres helyet.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

REGÉLŐ.

PESTEN Csötörtökön November 21^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Karpat völgye.

A' karpatok alatt erdők közt rejtve van egy kies völgy. Nyers szirti patak zúg itt le a' meredek bércz-tetőről, 's a' hegyek hasadéakai, mellyekben maig is róka 's itt ott mormogó medve is tanyáz, tizszeresen adják vissza a' zuhogás hangját. Ritkán jut e' zárt völgy ölébe a' vadász, vagy a' tévedt vándor, 's csak egy öreg szén-égető szájában él a' völgy emlékezete.

1.

Honunk azon szomorú éveiben, mikor Ázsia pusztájáról a' vad tatár csorda békes rétjeink virányát feldulni kitért, egy kunyhó állott e' völgyben, mellyet sűrű erdő vett körül öröklő árnyékkal. Az öreg Gergely volt ennek lakosa, törzsökös de szegény Nemes, egy fíjával, kit atyai álmiban mint nevének fentartóját 's vénsége egy gyámolát szerepeltetett ölelt. A' fiú volt minden öröme atyai szívének 's méltán is, mert Kálmán testi lelki tulajdonival megérdemelte öreg atyjának egész szeretetét. Égő tűz-szeme, könnyű teste, szelid és jámbor lelke volt Kálmánnak, 's mindig vidám arczának ártatlan vonásain mesterkézetlen fűrtökben függött-le gesztenyeszin haja. — A' legszelidebb lélek mosolygott nagy fekete szemeiből, mikor apját a' hegy meredek lépcsőjén gondos karokkal vezette, vagy az alvó öreg arczára szellőt hajtott nyári meleg napokban. Ellenben vitézi szellemet árult-el élénk tekintete, 's szemeinek lángja, mikor a' szirtek tetején a' zúgó nyil-vesszőt kirepíté, 's a' vadak félénken szaladó seregét kergette. Mint hegyi isten állott a' bércz ormán, 's nem remegett, bár szél zúgott felette, és jobbjá balja felől haj-borzasztó mélység tátozott

Itt dült-le gyakran egy terebély bükk alá, 's kimereszté szemeit a' sik felé, hol egy kisdud falu tornyán a' nyugvó nap sugarai megtörve játszadoztak. Sohajtott, 's vágyak ébredtek ártatlan keblében, eddig nem ismert vágyak.

2.

A' kisdud faluban, túl az erdön a' gazdag gabonával hullámló sikon állott egy nemes-telek, mellynek tiszta fehér, 's a' többi kunyhóknál magosabb falai a' birtokos gazdagságára mutattak. Az ősz Menyhard, hadakban fáradt tisztos öreg, lakta azt kedves leányával a' szőke Ilkával, ki mint völgyi viola, eddig észrevétlen, csak magának élve fejlett nyílt virággá. — Atyja ápolása 's a' gazdasszonyosság bölcs kormányja levén gyengéd szívének egyedüli gondja, kis körébe zárkoztak minden gondolatjai, 's boldog volt egyszerű ártatlanságában. — Könnyű szalmakalap fedezte szőke fürtjeit, 's égszínű szem nevetett szelid örömmel 's gyermek-nyugalommal az alól; rózsza feslett piruló arczain 's kisdud ajkain; és a' lilium-mell halmai egy méltó férjet boldogítandók valának. — Így diszlett a' két nyíló virág közel egymáshoz, de egymást sokáig nem látva, nem ismerve. — Azonban tűz támadt egykor a' kis faluban 's Kálmán lelkesedve rohant-ki kunyhójából a' falu felé, hova forró ember-érzete ragadta; neki 's bátorságának köszönhetette a' falu nagy része épen maradhatását, 's egy kétségbe esett anya ben szorult csecsemőjének életét. Szívesen rázta-meg az öreg Menyhard a' lelkes ifiú kezét 's az örvendő anya halásan ölelte által térdeit; — de ő nem látott, nem érzett semmit, mert Ilka szemeivel akadtak öszve szemei. A' tiszta keblekben gyengéd érzés tüze gyult-fel, eddig nem érzett vágyak ébredtek. Félénken járult az ifiú, 's akadozva szóllott a' dicső lánykához, kit képzele mint egy felsőbb világi lényt rajzolt elejébe; de csak hamar szóra hozá őt ártatlan csevegéssel 's gyermeki tréfákkal a' kristály lelkű leány; édes szavak ömlöttek a' feloldott nyelvről, 's meleg ömledezés tört elő. Hév érzetének vallását rebegé a' lánynak kebelébe, 's költsönös szerelmi vallást nyert attól jutalmul; nem sok pillantat mult-el, hogy első csókjaiból soha nem sejtett kéjt szívott magába. — Ezentúl gyakran felkeresték egymást, 's gyermeki meg

nem vesztegetett sziveik lángja olly tiszta harmoniába olvadozott, mint két hárfa hangja, vagy két égi sugár egy bájos egésszé vegyül. Sokszor ültek együtta' holdvilágon, sokszor illesztették hangjaikat a' hárfa hangjához, mellyen Ilka érzéssel és indulattal játszott, vagy pedig Kálmán vette erdei fuvolyáját, 's éreztetve ömleszté-ki bájos hangjait a' kellemes éjbe. Egy dalt tartott-fel a' szájról szájra-adás, mint ezen ártatlan gyermeki szerelem költeményét:

Pusztá volt a' vidék nekem,	Most hívemnek oldalánál
Bús, üres volt a' világ,	Ó! mint diszlik a' virág,
Mig magányban folyt életem,	Szebb a' boldogok lakánál
'S nem mosolygott a' virág.	E' dicső rózsás világ!
Csak magamba fojtva lelkem	Van, ki ért, ki érez velem,
Szárnyaló báj-képeit,	Új életre ébredek,
Egy rokon kebelt nem leltem	Boldogít a' hű érzelem
Melly kísérje repteit.	'S vig dalokba ömledek.

3.

Menyhard ismerte ugyan leánya ártatlanságát, 's nem is volt azon elfogódott büszke apák közül, kik leendő vejeikben csak hatalmat és gazdagságot keresnek: botránkozott még is az ifiú pár gyakori öszvejötteiben, 's féltette Ilkának tapasztalatlan szívét a' tüzes ifiú láng-öleléseitől. Mint csendes égre száll a' véletlen ború: úgy csapott közökbe Menyhard dörgő szava, melly a' további társalkodást tilalommal dönté semmibe. Ez rablotta-el Kálmán nyugodalmát; mert mit a' hölgynek viaszként hajtható lágy szive engedékenyen szenved, az a' büszke férjfi-szívet makacsságra 's mintegy vissza-rugásra ingerli. — Búsan bujdoklott ezen idő óta Kálmán az erdőben, 's bódulva vetette maga mellé ivét; bátran megálhatott most előtte a' félénk vadkecske, 's békén virágozott a' bérczi virág. — Ha szarvas tört előtte a' sűrűn keresztül, búsan sohajtott utánna, de csak — sohajtott, 's nem lőtt; mert Ilkája szeptid képét látta az ágak között; — ha nyiló virág nevetett-le reá a' hegy ormáról, nem mászott-fel érte mint máskor, 's csak ismét sohajtott. „Ne félj gyenge virág! — monda búsan — nincs tőlem okod félni ezentúl, mert Ilka mosolygásán nem száll jutalom kebelemre!“ — Az öreg Gergely látván kedvenczének állapotját, 's össze vetvén azt az előbb vidám ifiú jó kedvével, meg-megrázta hó-fürtökkel ezüstlő fejét; mert ritkán jött

válasz a' halvány ifjú ajkairól, 's egész valója felfordultnak látszott. De nem akarván erővel titkába nyomulni, csak halgatott 's néma kebelbe rejté gondjait.

4.

Igy voltak a' dolgok, mikor a' háború vér-angyala zörgő szárnyaival honunk egére repült. A' bőszült tatár-sereg hazánk határaitól nem volt már messze, 's csak a' Kárpátok erdős hegy-láncai tartoztatták dühe rohanását. A' veszélynek megvizsgálására kiküldött nádor nem kisebbnek lelte azt, mint a' terjengő hír festé, 's minden jó honfit felszóllított a' haza védelmére; aggó jaj zengett mindenfelé, 's a' hölgy kebelébe gond és bú szállt. Harczra kiáltá az embereket a' hadi kürt ropogó hangja, 's minden, ki magát igaz hazafinak tartotta, fegyvert ragadott hazája és kedvesei oltalmára. A' békes pásztor elhagyta legelő nyáját, 's lány szavú sipja hangját vad trombita-szóra cserélte; — a' vadász, ki eddig csak szarvast és kecskét vett czélba, most emberek ellen készítette hegyes nyilát; — a' jó kedvű halász is elhagyta tavait, és a' csónakot, mellyből hálóját szokta kivetni, 's ment, hova érzése és becsületje ragadta.

Oda is elhatott a' hir, hol a' kisdud faluban Menyhard lakja állott. — Tűz gyult-fel a' vén harczos szemeiben, 's szép leánya puha karjába fogódzva ment-ki a' tolongó felriadt nép közé. Minekutána szomszédjainak csendes házait, a' béke és nyugalom ártatlan tanyáját, búsan végig nézte, a' lárma-dobra üttetett, 's falu hosszát kihirdetteté a' felszóllitást. A' falunak szentelt érczei tetszőleg változott hanggal kiálták fegyverre a' lakosokat. Az öreg nemes villogó szemekkel nézte keresztül a' gyülekező sereget, 's ifiúi tüzzel kezdett ekkép beszélni: „Honosim! kedves fiaim 's barátim! hallgassátok-meg e' kevés de mindent kifejező szavakat: a' haza int 's a' zöld babér! Elég azt tartom vitézeknek ennyit mondanom; az a' föld kiált védelmére, melly szült, melly táplál titeket; rendülni nem tudó erő 's álhatatóság bélyegezzen titeket fiaim! mint ezen érczhegyek, mellyek szemeitek előtt állanak, 's nem inganak a' szélvészekben. — Hale tudnám vetkezni az esztendőök súlyát, ha ősz hajszálimat még egyszer feketére festeni, 's karommal a' dárdát felemelni tudnám, hű vezérek lennék oda, hol repkényt (Ephéu) arat a' nagyszivű; de az esztendőök terhe vállaimon

nem engedi teljesíteni szívemnek forró vágyát, 's erő és kar nincs ifiult lelkemnek tüzéhez mérve; — kezeim reszketnek, lábaim roskadnak. — De ezennel választok közületek egyet, ki ügyes karja, vitézi ereje 's lelkének nemes tüze által e' hivatalra méltó.“ — E' szavai után egy barna ifiat fogott karon, 's bemutatta azt a' seregnek, melly vig riadással helybe - hagyást mutatott, 's a' bércek is vissza riadtak. *(Folytatás következik.)*

Egri hős asszonyok.

Achmet pasa 1552. Sept. 4-kén kezére kerítvén Szolnok várát 125 ezer emberrel vert tábornok Eger vára előtt, mellyet a' halhatatlan emlékű Dobó István, a' vár kapitánya, 38 napig védelmezett. — Sept. 11-én kezdődött az ostrom; a' dühös Törökök olly ellent-állásra találtak a' várbeli Magyarok hős melljén 's bajnoki elszántságán, hogy végre Oct. 19-én sikeretlennek látván minden fáradozásukat félbe hagyák az ostromot, 's odább állottak. Ujlag bebizonyíták a' vitéz Magyarok ama régi igazság valóságát, hogy az egyetértés, kötelesség teljesítése, 's becsület-szeretettől támogatott lelki hatalom a' legrémitőbb physicali erőn is győzedelmes lehet. — A' várbeli hős férjfiak vetekedve bizonyították-be az ostrom alatt hazájok 's királyjok iránti hűségöket. De magok az asszonyok is minden pihenés nélkül harcoltak, és férjeik segedelmére voltak. A' vár kapitánya vitézeihez szóllása közben e' szavakkal dicsőíté a' jeles asszonyokat: „Nem szükséges titeket vitéz bajtársim arra buzditanom, hogy magatokat jól tartsátok, minekutána az asszonyok is, nem tekintvén nemök gyengeségére, olly bajnokul viselék magokat, kik az ellenséget vissza verték, és az általunk nyert győzelem nyerésére legtöbbet tettek!“ —

October 12-én rohant utólszor az egész török erő a' már is nagyon megronsolt vár falaira. Minden, ki csak fegyvert ragadhatott, a' bástyákon álla. Dobó már jobb kezén 's lábán sebet kapott, de helyéről nem mozdulva a' haza, kötelesség, becsület, örök dicsőség, bajnoki halál, örök idvesség és bizonyos győzelem szavaival buzditá vitézeit. A' várban levő földnép örömmel fegyvert ragadva siet vezérének rendelését teljesíteni. Az asszonyok 's leányok férjeik

's atyjok fegyvertáiraiból kiragadák a' rozsdás kardokat, 's rettenthetlen bátorsággal siettek a' bástyák legveszélyesb helyeire. Mások tüzes üszköket, forró vizet vagy olajt, iszonyú köveket döntöttek az ostromlók fejére. Éppen mázsa-nehézségű követ hoz fején egy hős asszony, midőn őt egy ágyúgolyóbis éri, 's mellette álló leányának elejébe teríti. A' bajnok leány erőt vevén fájdalomán felteszi magában, hogy élni sem akar, ha csak anyja halálát meg nem boszúlja; felkapja a' követ, mellyről még anyja vére csurgott, a' bástyára fut vele 's olly helyre dönti azt, hol az ellenség legtömöttebben áll. Örömmel tért vissza, miután láthatta, hogy a' kövel hét Törököt agyon ütött, 's többeket megsebesített.

Egy másik előkelő asszony a' bástyán harczoló veje mellett állott leányával együtt. A' jeles vitéz elesik, 's napa így szól leányához: „Te gondoskodj férjed eltakarítása felől, én az alatt haláláért boszuló áldozatokat fogok szerezni.“ — Nem ugy, anyám, — felel könnyek nélkül a' szinte férjfiás bátorsággal lelkesített menyecske — most nincs idő sirni, se temetni, — most csak boszúról kell gondolkodni.“ Ezen szavai után megragadja férjének kardját, 's az ostromlók ellen fut, és olly hévvel harczol, a' bástyan tört nyílástól mind addig nem távozik, míg kardja súlya alatt három Török hull-le 's többet megsebesít. Végre ellankadván hős karja, tovább nem vivhat, hanem vissza vonván magát, férje temetése iránt rendelést tesz. — A' magyar bajnok asszonyok illy jeles példái győzhetlen lelkesedésre gerjeszték a' harczoló férjfiak bátorságát, 's mintha földbe gyökeredzettek volna, mozdulatlan állának, míg a' pogány holt tetemeken gázoló ellenséget vissza nem verhették.

II. JELES MONDÁS.

Magyar indulat.

Keblet Magyarának csak magyar ősi tett

Gyúlasztja tartós indulatokra fel,

'S nagy tetteire ellentállhatatlan

Kiszti, ha szól magyar ajk füléhez.

Guzmics.

Részvét és tett. Ember! a' részvétel diszesít, de erény csak a' tett.

Vajda után közli K. T. Zs.

Élet. Csendesesen fekszik előttünk az élet, egy szép tükör, mellyből az egész természet tündöklő szépségben és állhatatosságban ragyog vissza. Essék belé a' szerencsétlenségnek csak egy köve is, mindent állhatatlannak lát az emberi szem.

Muzarion B. E. I. közli Nagy Agnes.

III. K Ö L T É S Z E T.

Szendevar. (Végzet.)

15.

Hátra néz a' viadal közt
 'S — im'! lovását látja ott, —
 Ki meghallván a' csatazajt
 Mindjárt arra vágatott.
 Varázserőtől ihletve
 Diadalt nyújt a' segély,
 'S mire kardot ránt a' lovász
 Már szalad az ellenfél.

16.

Térdre omolva ad hálát
 Ipoly az ég urának,
 Hogy segédet küldte hozzá
 Közte veszes harcának, —
 Közelden most egy sohajtás
 Lebben egy bokor megül,
 Melly Ipoly lágy kebelében
 Nem ismert részvételt szül.

17.

Repül a' vélt bokor felé
 'S egy hölgyet ájulva lel,
 Kiben már nem látszott vala
 Semminemű életjel.
 Felüti fátyolát, 's — egek
 Ah! milly rémlet lepi-el,
 Midőn a' deli alakban
 Szép jegyesét leli-fel.

18.

Ráborulván a' Kedvesre
 Karjával öleli ált,
 Kit illy veszes helyzetben
 Földön alélva talált.
 Soká édes nyögdelésben
 Csókjaival hintette,
 Mig elvégre szép Kedvese
 Szemét rá felvetette.

19.

„Félre rabló! — kiált Ilka —
 Ne kinozz már engemet,
 Inkább verd-ált' éles karddal
 Másért égő keblemet.
 Mindaddig mig áll e' világ,
 'S dobog ezen sebzett szív,
 Csak egy szeretett vitézhez
 Leend állandólag hív'!”

20.

„Légy akárki — felel Ipoly —
 Kedves hölgy — ne rettegj már
 A' kinek te engemet vélsz
 Innét régen messze jár.
 Áldom az ég gondviseltét,
 Hogy e' tájra vezete,
 'S védnem hagyá azon hölgyet
 Kit szívem rég szerete!”

21.

„Hagyj-fel kérlek derék bajnok!
 Te engem elismerél,
 Azon hős, ki kedveltem volt
 E' világon már nem él, —
 Ha csakugyan nem csalódom,
 'S szabadítom te valál,
 Jer velem fel Szendevárba,
 Tetted jutalmat talál.“

22.

„Csalódlod kedves leányka!
 Midőn rólam azt véled,
 Hogy keblem vitéz tettekre
 Jutalom-dijért éled, —
 Áldom újra az ég urát,
 Hogy e' tájra vezete,
 'S a' rablóktól téged Kedves!
 Ipoly most megmenthete.“

23.

Ekkor levevén sisakját
 Ilkának karjába dül,
 Kinek lilium kebele
 Mennyei tüzre hevül,
 Soká szerelmi mámorban
 Ajk ajkon csügg vala már,
 Mig álmikból felriasztá
 Őket egy szép galamb-pár.

24.

Fejlődve egymás karjából
 Ajkik csóktól égtenek,
 'S az erdő zöld bokrain ált
 Szendevárba mentenek, —
 Ut közben Ilka elmondá
 Azon éji esetet,
 Hogy várából rablók által
 Erővel elvitetett,

25.

'S mindaddig egy bokor mellett
 Elájulva feküdt volt,
 Mig az egek vödletére
 Oda nem hozák Ipolyt.
 Ekkor uymond — „hála néked
 Imádott jó Istenem,
 Hogy karjaimba vezetéd
 Rég ohajtott Kedvesem.“

26.

Elérkezvén Szendevárba
 Minden ajkon öröm ült,
 Mert hajdani édes álmuk
 Szép valóvá létesült,
 Ipoly boldog napokat élt
 Ilka karjai között,
 És a' kedves nő hívének
 Virágsomót kötözött.

O x e l M ó r i c z .

IV. VILÁGI TELEGRAF.

Berlini családsg. Tudjuk, hogy Sükei Imre atyánkija Bukarestben a' reformata község lelki pásztora mult nyáron hazánkon keresztül utazott, hogy hiveinek számára oláh ország említett fő városában építendő templom és iskola költségeire segedelmet kéregeesen Europa széles vidéken. Berlinben Octob. 21-én költ lapok hirtelik, hogy a' fáradhatlan Sükei jelenleg burkus ország fővárosában Berlinben tartozkodik, 's ott a' királytól szent célja elősegítésére 50 aranyat 's köz-felsőállításra engedelmet nyert. A' mult hónap vég napjaiban azonban egy fiatal ember jöve hozzá, 's kéri őt, hogy venne magához pénzt és irásait, 's kövesse őt, mivel Berlinben tartozkodhatási engedelmét előbb meg kellene vizsgálni. Sükei engedelmeskedik, 's az ifjú ember őt a' királyi kastélynak egyik folyosójára vezetvén egy strázsára bizza olly parancsolattal, hogy mind addig őrizete alatt tartaná Sükeit, míg ő vissza jönne. Ezzel a' fiatal ur elveszi Sükei leveleit 's pénzt, és hirtelen más kijáráson eltűnik. Csak egy óra mulva teneté nagy nehezen a' németül roszul tudó Sükei panaszát az eltűnt csaló ellen, ki egyébiránt jól ismertetik, 's már nyomozó levelek által kerestetik.

Szultán kisasszony férjhez menetele. A' mostani török szultán legöregbik leánya Salyha (szül. 1812-ben) atyjának kegyenczével (Günstling) Halil paschával jár jegybe. Halil egykor rabszolga volt; de a' szerencse szárnyain olly fényes pályát futott-meg, hogy most fő tármesteri hivatalt (Gen. Feldzeugm.) visel.

V. KÜLÖNFÉLE.

Pontos király. Nagy Alfred angol király három egyforma részre osztá-fel idejét. Nyolcz órát szánt álomra, ételre, testmozgásra: — nyolcz órát imádság 's olvasásra: — nyolczat a' kormánybeli dolgokra. Hogy pedig ezen hármias foglalatosságok közül egyikben se fogyatkozzék, (mivel a' 9-dik században még órákat nem csináltak) éjjel nappal szobájában 6 viasz gyertyának kellett lenni, mellyek közül egyik 4 óra lefolyta alatt égett-el. Udvary.

Berghoffer Amand egy philosophicus különöz, kit Wierland csak osztriai Rousseau-nak nevezett, iskola-directorságáról önként lemondván elbocsáttatási kérelme így szólt:

Excellentiad!

Kérem, hogy szabad legyen megszűnnöm lenni
engedelmes szolgája,
Berghoffer A.

VI. TRÉFA-SZESZ.

„Ugyan mi különbséget találnak hát az urak a' bécsi Straussnak itt volt muzsika-kara, és az idevalók bandáji közt“ kérdé valaki fontos minával a' kávéházban. — „Azt — felelé egy másik — hogy Strauss emberei mind csinos egyforma feketébe öltözve, mint valamely innepre, a' tükörtől mennek a' muzsika-karra: a' mieink pedig vásott köpönyegeikbe burkolva, mint valamely robotra, csak a' „nagy pipától“ szálongnak oda.“ Szekrényesy.

Számrejtvény.

Egy idegen bemenvén az apácza-klastromba szerette volna tudni, hányan vannak a' szerzetes szüzek, 's egyiket meglátván így szólott hozzá: „Ügy hiszem, itt vannak vagy ötvenen.“ Erre az apácza: „Eppen nem — ugymond — mert ha még annyin volnánk, mint vagyunk, meg' fél annyin, negyed rész annyin, harmad rész annyin, 's ahhoz még tizenhármad adnánk, csak ugy lennének ötvenen.“ — Hányan voltak tehát? P. K. . . y.

Előbbi rejtvény: 1) Bethlen. 2) Vasárnap.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szán.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap November 24^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön: Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Buda-pestiek évnegyedénként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Karpat völgye. *(Folytatás.)*

Most már széjjel oszlott az ifiak és férjfiak serege, hogy a' szántó vasból kardot köszörülhessen, 's pihent fegyvereit fényesekké dörgölvén magát az indulásra készen tartsa. Az öreg Menyhard pedig a' könnyezésig megindulva folytatta ekkép szavait mellette álló leányához: „Háború fogja pusztítani szegény hazánkat jó Ilkám! 's egy napot se mondhatunk mienknek; bizonytalan minden óra, minden percz: de nem halhat-meg a' vén apa nyugalommal, ha legdrágább kincsét, egyetlen leányát bátorságban, hű védelem, erős hatalmas férjfiú szárnyai alatt nem tudja 's látja. Töltsd-be jó leányom e' végső kívánságomat 's nincs többé mit kérnem ez életben; nyugodtan hunyom-be ekkor fáradt szemeimet.“ Igy szólt reszkető hangon, a' sirásig ellágyulva, 's a' mellette álló barna ifiat leányához vezetvén kezeiket egybe tevé 's még egy kérő pillanatot vetvén leányára a' párt magánosan hagyta. A' barna ifiú, Deső a' környéknek leg- gazdagabb Nemese, égő szemekkel közelite a' menykőtől ütött lánykához; örömmel nézte végig ingerlő keceit, feszült kebeléből szerelem-vallás ömledett, 's fekete szemeiből szive lángja lobogott. A' reszkető leány még egyszer tekintett szeretett öreg apja után, még egy sohajtást szentelt Kálmánj emlékének — 's elfogadta, a' nyájas, az esdeklő ifiú kezét.

5.

A' magános völgy, Kálmán lakja, se maradt a' háború híretől üres; 's a' különben is nyughatatlan, elégedetlen ifiú szívében harczvágy ébredt-fel; égett a' veszedelmekből új

veszedelmekbe rohanni, 's magának hősi tetteivel hirt és nevet, becsületet és gazdagságot szerevezve Ilkát, az édes felejtethlent, megérdemelhetni. Gergely meg- megölelte hadba menendő fiját, kit ha egyszer karjai közül elereszt, többé láthatni nem reménylett; de hazafiúi érzete győzött az atyai nyájasságon, 's nem tartoztatta a' láng lelkűt. — Dagadt kebellet fogta markába fegyvereit az ifiú, hallgatva ölelte vén apját, közel volt a' zokogáshoz, de férjfiasan öszve szedte magát, 's elrohant a' siró öreg karjai közül.

A' kiseded falun átvezetett utja. Hajnal volt, 's a' kelő nap alig hintette első sugarait a' szürkülő hegyekre, csak az ébrékeny kakas kukorított, midőn szivére nyomult vérrel 's dobogó kebellet a' nemes-telek zárt kapuji előtt elhaladt. „Ben eped értem hű Ilkám keményszivű apja körében — gondolá — 's mosolyog; bár könnyezne inkább! — Isten hozzátok hegyeim, ti hűs magányok, hol lelkem ifiúi álmak szárnyán repkedni szokott: Isten hozzád boldog telek, képzeitem nyugvó pontja! légy végtére köszöntve tőlem; ez az utolsó sohajtás, melly hév szivemből ablakidra lebeg. — Vidd, ó szellő, vidd keblére, ha még ágyában pihen, bucsú csókomat, mellyet személyesen ajkára nyomni tilt a' végzet.“ Így rebegett, búsan terjeszté-ki karjait a' pihenő ház felé, mintha azt mindennel, mit magába rejt, ölelni akarná, 's valamennyire elvadulva rohant odább. Ugy tetszett, szerető Ilkája panaszát hozta felé a' szél, 's az ablakból lebegő jel lengett utána végbucst. Kimondhatlan keserűség rágott szive gyökerén.

6.

Ment tehát, merre utja vezette, 's örökké szerelmi képeivel mulatván nem szált lelkére unalom. Ilka képét látta a' szeleken lengeni; az ég kék bársonyát prémező ezüst habos felhők csak az ő képét rajzolák-le; ha hajnal pirkadt, piruló arczát juttatta eszébe; ha az estve leszált, lángszemeit kereste-ki a' csillagseregben. Könnyragyogó szemmel nézett-fel, 's lelkesedve rebegte-ki ilyenkor a' néma éjbe:

Ezer csillag hint fénysugárt az égen

Mind szép, 's mosolyg a' bús vándor szemébe:

De én csak egyre sohajtok már régen

Csak egy sugárzik sorsom éjelébe.

Te, kit tanúul hű szerelmünk kére,
 Midőn dicsőültünk egymást ölelve
 'S költsön szerelmi 'idvességgel telve,
 Te légy örökké lépteim vezére!

Már könnyülök, — már érzem ihleted
 Nem rág e' szíven több keservi bú
 Nem változó ő, mint te hű tanú
 'S szerelmet int reám tekinteted.

Örök mint e' csillag 's helyéből változni nem tud; mint az ég boltja soha nem roskad-le helyéből: ugy örök e' szerelem, melly ég keblemben irántad, 's hűségem változhatlan, mint érczhegyeink. „Hajh! ezeket mind viszonzotad édes Ilkám! de megtartod-e, a' mit ígértél?“ — Igy sohajtott, 's im egy csillag esett-le az égi mezőkről, és egy szikladarab a' szomszéd hegyoromról ezer évű társait elhagyva rohant-le a' mélységbe. — Rossz jelek ó szerető! — Kálmán megdöbbsent, 's borzadva folytatta utját.

7.

Napok multak, 's néhány hajnal néhány éjt kergetettel, mikor a' czélra ért, 's bajtársainál a' haza védelmére felgyülekezett nemesség közt állott. A' vezér örömmel látta a' szép ifiat, 's csak illyeket kívánt, hogy az óriási erőnek ellent álhasson. — A' katonák fűben heverve, tölt kulacs és jó tűz mellett beszélgettek a' leendő csatákról, 's ohajtva látszottak várni, hogy buzgányaikat felemelhessék, 's iverket használhassák: Kálmán pedig a' zajos seregtől magát elvonva csak haza gondolt, csak haza álmodott.

Itt érte füleit azon kinos hír, hogy Menyharnak szép leánya Deső ur hölgye lett. Szinte elpattant keble e' halomásra; eltűnt ah! örökre eltűnt tőle az életnek nyájas angyala, az éltető remény. Igy tiporja-le gyakran a' kegyetlen végzet szíveink legszebb érzeteit, 's illy hamar bizza kéjbe merült lelkinet a' bú jeges fogára! Nem sirt, nem epedt ő; hanem vad 's borzasztó némaságba merülve öszve szorította ökleit, 's merevény szemmel nézett-ki az éji homályba. Szíve üres levén az egész természetet üresnek, kietlennek találta. Hijába nevetett rá az ezüst hold; hijába lengette fűrtjeit az enyhe szellő: szép álmaiból számkivetve, a' valóságnak jég-karjai közé taszítva jajt kiáltott-ki az éjbe és

szinte öröngés ragadta-meg bősziült lelkét. — Első fájdalomának vadsága enyhülvén szive látszólag eltompult 's érzéktelen dült a' földre. Csak harcz-vágy, csak halál-vágy volt az egy érzet, mellyet keblében lenni tudott.

8.

Felviradt a' véres hajnal, az ütközet félelmes napja, melly olly sok halált vala kiosztandó; a' sereg hadi rendbe állott nem rendülve a' száz annyi ellenség tekintetén. Deső osztályában vala Kálmánnak kimutatva a' hely, hol bajnoki tűzének első próbájit hebizonyítsa. — Már készült 's mozgott a' két szemközt állított és csak a' folyó által választott sereg; paizsok 's érczfegyverek éle tündöklött elő a' katonák fejei felett, 's játszott a' nap sugarával; haragra tüzelt a' lelkeket ébresztő ércztrombita, 's haragos zaj támadt a' sorokon. — Elkezdődött a' fekete emlékű, gyászos sajói ütközet, melly hazánkat kevés hiján végveszélybe dönté. A' Tatórok számtalan sokasága ázsiai népeknek saját hadi ravaszsággal kerülte-meg a' magyar tábort, 's mielőtt ez a' fenegető veszélyt észre vehette volna, el volt minden út zárva a' szabadulhatásra. A' kilőtt nyilak sűrűsége elfogta az eget, 's az égről tündöklő napfényt. Nem használt itt semmi bátorság, semmi vitézi erő és tűz; el kellett veszni a' veszélyes helyzetben! Azonban a' fortélyos ellenség készakarva utat nyitott a' szabadulásra, 's az alkalomnak örülő magyar sereg sietett a' résen kitörni; rend nélkül, tolongva szaladt minden, ki mozoghatott, 's a' tolongó sereg Kálmánt is magával ragadta. A' seregnek fele része kibocsáttatván annál bizonyosabb volt a' többieknek veszedelme; mert most a' ravasz Tatór bezárván az önként csinált rést, a' többit egy főig leölte. *(Folyt. köv.)*

II. NÉPISMERTETÉS.

Angoly élet Indiában.

Az asszonyok foglalatosságai, mulatságaik, és házi életök. Nem kis feladás az europai asszonyoknak, kik forró éghajlat alatt élnek, a' hevesebb világrészekben foglalatosságot kigondolni, hogy unalmokat elűzzék, ha különben az unalomba halni nem akarnak: minthogy mind azon kézi foglalatosságaikról,

mellyeket otthon üztek, Indiában p. o. le kell mondaniok. Főképp hibázik nekik ama kis tárgyaknak és ügyeske eszközöknek egész serege, mellyek egy Europainé asztalkáját ellepik, 's azok nélkül el nem lehet; de maga ama viszontagos dologra nógatás, melly társalkodási életünkben barát-nék közt mindig divatozik, itt végképpen hibázik. Egyike sincs itt divatban ama számos és sokféle látogatásoknak, mellyek asszonyainkat egymás közt szüntelen kapcsolatban tartják; nem látni itt fiatal leánysereget a' dolgozó-asztal körül ülni, 's egymással a' tő-művészetben versenyezni: mert a' rekkenő forróság minden munkára tehetetlenné teszi őket. A' Peunkah egy a' szoba padlázatáról lefüggő iszonyú legyező — hasonlólag igen hátráltatja őket; mert e' nélkül a' rekkenő hevet lehetetlen kiállni; már ha ezzel a' legyezést elkezdik, akkor minden nemű könnyű tárgyat nehezekkel kell erősíteni, különben az egész podgyász a' szoba négy szegleteiben keresne menedéket. Már most képzelje magának a' jámbor keresztény ember, milly iszonyú boszorkodással járna ez! 's az ehhez még járuló tikkasztó forróság, és a' Moskitóknak örökös csipése bizony nagyon jó kedvvé teheti az embert, 's akkor legyen valakinek kedve dolgozni! A' tespedezésnek még is legnagyobb okát csak ugyan abban kell keresni, hogy a' nőnem egymással ritkán társalkodik; mert, kivevén az etiquette-ből tett látogatásokat itt senki egymást meg nem látogatja. Reggeli látogatásra pedig csak a' férjfiak mennek, kik naponként házról házra járnak, 's olly csüggedhetlenséget fejtenek-ki, melly magát a' légmérőt is (barometer) szégyenben hagyja.

A' dolog illy állapotja mellett azt hinné az ember, hogy itt a' társalkodási miveltségnek magasbra kell emelkednie, mint ott, hol tő és gyűszű, varrás és himzés teszik a' beszéd örökös tárgyát, 's az elmellőzhetlen harisnya valamennyi gondolatokat szemeibe (Maschen) beszó, beköt: de a' dolog ellenkezőleg áll; mert minél kevesbet beszélnek a' tárgyakról, annál inkább értekeznek a' személyekről elannyira, hogy a' nyelvelés mesterségében habozás nélkül legügyesebbeknek tarthatni őket. E' mellett be van bizonyítva, hogy a' férjfiak, fiatalok ugy mint öregek, nők ugy mint nőtelenek az anyám - asszony beszédjének

legnagyobb terjesztőji, kidobolóji; nekik köszönnék a' dá-
mák minden ujságot, mellyek akár négy fal közt akár
nyilván történtek; ők legott tudják, ha valahol per vagy
pattogás volt, és szórén szálán előre tudják mondani, minő
vége lesz; ők figyelmes szemmel tartanak mindent, mi a'
házakban történik, 's el nem mulasztják mind ezekről a' szom-
széd familiákat hiven tudósítani; de arról se feledkeznek-
meg soha-is, hogy minden tudósításnak egy, a' mint nekik
tetszik, szinecskét adjanak, az esetet megtoldásaikkal kif-
nomítsák, 's a' hol szükséges, hogy hatása legyen, találós
elméjek szüleményeikkel megajándékozzák. Nem is átalják
ezen kellemes urak egész komolysággal holmi apróságokban
foglalatoskodni, mellyek különben mindig csak az asszo-
nyok körébe tartoztak; ők legnagyobb alapossággal meritik-
ki ismerő és ítélő tehetségeiket a' fodrok és ruha-girland-
ok, a' selyem hajfürt és kenőcs, 's a' toilette számithat-
lan foglalatai felett a' fésűtől kezdve a' harisnya kötőig.
Jaj azon szerencsétlen asszonynak vagy leánynak, ki ha
csak kevéssé is szembetünő divatot hozna-fel! valamennyi
elméncz-nyilak legott reá repülnek, valamennyi nyelvek
kétszeres mozgásba jönnek. A' legszebb leányok, kik elő-
szer jelennek-meg valamely bálban, mindig ülve marad-
nak; mert egyik uracs se bátorodik őt, kit annyiszor olly
kegyetlenül nyelvelt már meg, tánczra hívni; legyen bár
ruhája London első diszvarrónéjától-is készítve, még is szám-
talan okot fognak találni, hogy azt elcsigázottnak nevez-
hessék; 's ha csak ugyan lassanként megalázzák magokat,
és a' ruhát utánozzák, még-is „nincs valami kedvetlenebb
dolog, mint valami ujat és idegent akarajtök ellen
befogadni.“ *(Végzet következik.)*

III. JELES MONDÁS.

Élet vezérei.

Két őrlélek van, melly téged az életen átvizs,
Boldog, ha mindkettő nyújtja baráti kezét.
Egyike vídám játékkal rövidíti az utat,
Karján könnyebb lesz sors neked és hivatal.
Nyájas enyelgéssel vezet a' rémtorku nyiláshoz
Mellyen túl az örök lét csuda tengere van.

Némán és komolyan fogad itt a' másika téged,
 'S Enczeladus-karral túl ragad a' vad ürön.
 Egynek ajánlani óvd magad! e' végsőre szerencséd
 Földi! ne bizd soha is, 's arra ne érdemedet.

Schiller után S z e n v e y.

Aphorismák Erdélyből. Szorosan szabd minden tetteidet a' magad elejébe tett törvényekhez, 's áthágni azoknak csak egyikét is tartsd az értelem fő megsértésének.

Ha megelégedés fészkel szivedbe, és szent megnyugvás lelkedbe, akkor mint embernek elég nagy a' szerencséd.

íllj. T h o r o c z k a y László.

IV. K Ö L T É S Z E T.

Az Élet.

„Ifju tavasz virul, a' ligetek
 Árnyin zeng a' csalogán,
 Kis Zefírek repülök veletek
 Szögszemű Czidlim után.“
 Így a' vándor; ő hivére
 Rá talál, de édenére
 Búja zordon télt lehelt
 Ah! mert Czidli mást ölelt.
 „Hő nap omol-le sugáiraival
 Bágyaszt, 's már csüggedezek;
 Majd szelid estve jön árnyaival,
 Czélra segítnek ezek.“
 Így a' vándor; ám de vészt hoz
 Sorsa, hogy hős alkonyathoz
 Napja elközelgete,
 Álremény, mit kergete.
 „Szél zubog, a' csere hull, levele
 Zörren, 's el disztelenül
 Tél jön, a' munka nyugalma, vele
 Béke világa derül.“
 Így a' vándor; ő setétes
 Pályán vár, remény, a' kétes
 Bizodalmak istene
 Most is még csak mindene.

Á n g y á n Mihály.

Kérelem és Igéret.

(Zsófihoz.)

Itt a' csendes kis magányban
 Szivem minden érzetén,
 Mell-dobogva, esdekelve
 Tőled egyet kérek én:
 Lányka édes! adj szerelmet
 Csak parányit adj nekem,
 Akkor akkor szebb valókat
 'S mennyeket nyer érzetem.
 Csak parányit nyujtanál;
 Én meg néked esküt adnék
 Esküvés oltárinál!
 Esküt adnék — olyan esküt,
 Melly örökre lenne hív,
 Érted élnék, érted hálnék,
 Mig csak bennem verne sziv.

P a p s z t.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Salto mortale. Bizonyos Bernard Francia a' bagnérei fődökben mulatván, minap minden jelenlevő vendégeket magához vendégségre hívott-meg, mellyet „Pic du midi“ hegynek legmagasb csúcsán vala adandó. A' meghívó billet, minekutána valamennyi adandó vigságokat 's mulatságokat elszámlálta, így végződék: „Be-fejezésül a' vendégség hóse a' hegycsúcsról le fog ugrani, minthogy valamennyi reményei egy mód nélkül kedvező hazassági tervnek semmivé léte által füstbe oszlottak, 's ő a' más világra vezető utra

számos és vidám társaság kíséretében akarna lépni. A vendégek egyébiránt igen-igen kéretnek, hogy neki ez utolsó tiszteletet megadják, miután szabad leszen kinek kinek tetszése szerint oda menni, hova neki tetszeni fog." A vendégség, későbbi tudósítások szerint, csakugyan meg is történt, de az ugrás abba maradt, mert a hősnék atyjafiai módot találtak annak elhárítására, 's a vendéglőnek is később elment kedve a veszedelmes salto mortale-szökésre.

Pauker's Karolina gyorsfutóné Pétervárából Velenzébe megérkezett, 's a múlt hó 13-án az úgy nevezett közönséges kertekben egy nagy futási előadást nyitott-meg. Futása egy 700 lépésnyi körpályán történt, melyet ő kezén 's lábán meglánczolva 30 perczek alatt tízszer futott-meg! A látni vágyók serege az ezen városnak még idegen tüneményre mód nélkül számos 's a tetszés, mint hogy a lábvirtuosné feladását pontosan megfejté, zajos volt. Ő innét egész olasz országot szándékozik meglátogatni, 's legelőbb Veronába menend.

VI. KÜLÖNFÉLE.

Benserade. Epernon herceget udvari bolondja Benserade egykor igen goromba tréfával illetvén ettől hirtelen haragjában néhány érzékeny útlekkel utasították vissza a tisztelet korlátjai közé. — Ezen dorgálás érzékeny következése miatt néhány nap után botjának segedelmével jelen-meg Benserade a hercegi udvarnál. — Egy czinkos udvari ember tudván a történt dolgot, azt a hercegnének megsugta. — A hercegné közelítvén Benserade-hoz kérdezé, ha közvényben szenvedne-e. — Igen bizony felséges hercegné, — felele az udvari bolond — ugyan ez az oka, hogy bottal kell lépéseimet támogatni. — „Nem úgy van biz a dolog, — közbe szól az udvarnok — Benserade hasonlít olyan martyr-hoz, kit mindenkor ugyan azon szerszámmal szoktak lefesteni, mellyel valaha kizoztatott.

Francia festészet. A francia iskolának festményei a florentzi museumban valóban eredeti bélyeget viselnek. Ezek valamennyi bibliai személyeket az új világ izléséhez 's divatjához szabják, 's munkájoknak egy bizonyos air noble-t (nemes tekintetet) adni fő törekvésük. Vouet arkangyala midőn, a boldogságos szüzet idvezli, úgy látszik, mintha csak ezt mondaná: „Madame! j'ai l'honneur de vous annoncer.“ (Asszonyom! van szerencsém kegyedet értesíteni.)

Csere-rejtvény.

Hat hetű.

1. 2. 5. Akkor mondd, midőn ohajtasz.
3. 4. 5. A' holtak emlékére tartasz.
1. 2. 5. 4. Rang, gróf és hercegek között.
1. 4. 5. Itakra jó bú-gond fölött.
3. 2. 1. 4. 5. Ország védelme, nagy sereg;
Közötte dárda, kard pereg;
1. 2. 3. 4. 5. Ki ilyen, az nem fél soha.
2. 5. Sebes folyó hullámszáta.
3. 2. 5. Pénz, jószág, és könyv rakhelye
1. 6. 3. 4. 5. Illyen, kinek bőségek kebele.
1. 4. 5. Sétálni férjji jár vele.
1. 2. 3. 4. 5. 6. Magyar herceg, 's lengyel király.
Tovább kifejtni — rajtad áll.

Muki.

Előbbi rejtvény: Tizenketten.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön November 28^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válhatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Karpat völgye. *(Folytatás.)*

Kiáradt mindenfelé a' pusztító háború dühe; jövevény vadak barlangjává vált honunk, kik személy, kor, és nem tekintete nélkül áldoztak vér és kincs-szomjoknak. Dühöngő csordák szaguldoztak mindenfelé, 's rakásra öltek mindent, kit leltek; egy vérengző csapat nyomult a' megszábadult sereg után is, 's Deső életét csak Kálmánnak elszánt tökélete menthette-meg az üldözőknek reá célzott fegyverétől. — Csak egy pillanatra lobbant-fel keblében az Ilkát birni ohajtás, 's az ezzel egybekötött nemtelen vágy annak férjét halva láthatni: de győzött egyszerre a' nemes érzés, 's elnyomván az alacson sugallást, Kálmánt szerencséje rablójának megmentésére ragadta. Még számos egyebek köszönhették vitéz karjának életöket; — de mig mások ő általa éltek 's épen maradtak, ő maga nehéz sebekkel terhelve leroskadt, 's elalélva vitetett-be Pestre.

9.

A' szelid asszonyi nem se kevésbbé emeli vállain a' baza gondját, mint a' hadzavaró férjek erős karja. Mig ezek szilaj csata-tüzzel halált osztanak 's vesznek, és villámként rohannak a' leterült sorokon: addig a' hölgyeknek bárson puha karja az elgyengült hősek sebeit kötözgeti; ók a' gyám-angyalok, a' mosolygó véd lelkek, kiknek gyenge kezén a' le-roggyottra uj lélek száll, 's a' sebek mérges kinja megenyhül. — Itt is a' hölgyekre volt bizva az emberiségnek ezen jóltevő kötelessége; és sokra lehelt uj élet, soknak nyilt uj életre szeme, sok kebelbe lövelt uj nemzeti érzés ápoló gondjok alatt. Deső hölgye, a' szomorú szép Ilka is ott for-

gotta a' jótékony seregben, 's balzsamot csepegtetett a' szenvedőkre, kik háladatos lankadt pillanattal néztek-fel az angyalra.

Egy szép halvány ifiú feküdt a' kemény ágyon az életnek minden nyomai nélkül. Arcza nemes vonásait halál-szin vontába, hunyt szemein az enyészet bús jele ült, 's gesztenye-fürtjei aludt vértől megmerevültek. — Vonzotta felé Ilkát a' könnyöreltet, sietve ragadta balzsamait, 's készült enyhülést önteni az ifiú sebeire; már közelebb lépett, már emelte karja a' gyógyász-szereket, midőn egyszerre mintegy villámtól érve vissza pattant, 's elhalt arczain hervadoztak a' rózsák. Kálmánt, az egyedül szeretettet látta vérbe borulva maga előtt az élet és halál kétes határain öntudás, eszmélet és érzet nélkül. De egy pillanat múlva minden egyebet felejtve soha nem érzett aggodalommal vette kezébe gyógyszereit, 's a' legkiméltőbb gondossággal csepegtette azokat a' kedves ájultnak sebeire. Élet nyomait vevén észre annak lassan lihegő keblén, égre vetett szemeibe égő könnyesepp szállott szívetől a' múltnak szentelve, 's melegen harmatozott-le az alélt arczaira. A' balzsam jöltevő erejének, 's talán a' reá hulló könnyek ihletének következtése volt Kalmánnak új életre ébredése; piruló szín kezdte arczairól elüzni a' sáppadtságot, az ujont felmelegült vér rendesen kezdett erein folydogálni 's keblét dobogásra emelte. Kevés idő múlva egy lágy sohajtás, a' megtért élet első jele, lebegett-fel a' siró Ilka felé, kinek szívére most ujulva rohant előbbi szerelme. Megnyiltak az ifiúnak bágyadt szemei, 's kit láttak ah! a' megnyilt szemek? Kit képzete angyal gyanánt tüntetett-fel szép álmaiban, most azt valóság világában láthaták szemei. „Hát a' menybe jövék? — monda nyájasan az ébredt ifiú — 's téged lellek itt édes angyal, kit a' földi végzet vad karja kiragadt ölemből? ah! milly balzsamos itt a' szellő, mi szépen ragyog a' nap, mi boldognak érzem magamat!“ — Így szólt a' boldog boldogtalan, 's nem juta eszébe, hogy Ilkája az érzékötelesség lancza alatt nyögél; nem juta eszébe, 's karját Ilkája nyakára kücsölván szorosan kapcsolja szívére, és lángcsókjain új erő száll keblére, új tűz új merészletekre.

10.

Most lépett-be a' harcokba fáradt Deső, 's látván hölgye helyzetét a' szép ifiúval féltés ördögei szálták-meg szívét. Hallá az ifiú ömledéseit, látta hölgye szemeiben az érzékeny könnyet. Arcza elsetétült, 's hidegen vette a' remegő aszszonynak idvezlő csókját, mellyet azzal a' kötelesség adadott. Vad terveket forgatott boszúra gyult lelke, 's ajkait harapva távozott-el. — Nem lehetett ezentúl szegény Ilkát egyebütt látni, mint férje oldalánál, 's Kálmán nem beszélhetett ezentúl Deső hölgyével. Gyógyult 's erősödött a' szerelmes ifiú teste, arczain új rózsák feseltek, új erő szált ereibe, új tüzzel égett szemének csillaga: de szive, lelke képzete beteg maradt, 's örök bú-lepelbe burkolva ott szeretett bolyongani, hol nem járt semmi emberi lény, hol az éji magányok ölén zokogó szél lengett körül. Illyenkor bús panaszokra fakadt-ki, 's dolgai csak bújá ábrázolatjai valának:

Édes képzetekbe tün fel
Lelkemen a' mult idő
Hajh! ez álom miért tünt-el,
Hajh! miért lett hűtlen ő.
Érzetemben istenülve
Csak nagyobbat estem én!
'S most nyögellek elmerülve
A' Jelen vad éjelen.
Messze-messze ködlepelbe
Tünt az á' modott világ!
'S néma gond dül e' kebelbe
'S hervad rajta a' virág
Lelkem egy nagy tatógó sir
Csak kinos fohászt ereszt
Apadt szemem könnyet nem sir
Lányka hajh! te tetted ezt.

Évek telnek, csillag fordúl
Új tavaszt hoz a' zefir
Bennem csak vad fájdalom dül
'S nincs sebemre balsam-ir
Nem hint e' vad éjelekbe
Nyájas csillagfényt az ég
Felsőhajtok a' szelekbe,
Szálnak ők — mint lányhűség!
Hát az ég szelid leánya,
Boldogító szerelem,
Keblem illy hullámba hányja
'S illy vadul játszhat velem?
Igy kinezhat; dólni így tud
A' hó-tiszta érzemény,
'S változó szelekkel így fut
A' szív-éltető remény?

11.

Napról napra tovább terjengett a' vad ellenség hatalma, 's Pest nem volt bátorságos hely. Az egész déli 's napkeleti rónaság tatár kény alatt nyögött, 's csak Pannonhalma, mellyet apátjának vigyázósága tartott meg, Fehérvár és Esztergom, mellyeket erős bástyák védelmeztek, 's az éjszaki érczhegyek, mind annyi természeti erősségek, vethettek gátot a' rohanó árnak. A' Kárpatok hasadékaiban 's az el-

rejtett völgyek és barlangok hideg ölén számtalan háznép tengődött a' legsoványabb élelemmel, mellyet az erdők adhattak; számtalan éhen veszett-el. A' mindenfelé szaguldozó vad csoportoknak csak kétségbe esett kevés számú katonák állottak itt 's ott ellent. (*Végzet következik.*)

II. NÉPISMERTETÉS.

Angoly élet Indiában. (*Végzet.*)

Közönséges panasz Indiában, hogy az asszonyi nem érzéketlen és üres szellemű: de a' dolgot jól megvizsgálva, aligha nem egészen magok okai a' kedves Ladyk; mert a' férjfiak a' helyett, hogy miveltségre törekednének 's a' társalkodásba jobb tonust iparkodnának behozni, inkább né-ném-asszony csevegésére adják magokat, 's kedves barátnéjikkal nem csak figyelmesen hallgatják, de még ösztönzik és ingerlik is erre őket. Valóban annyira-is tökéletesek mesterségökben, hogy nyelveiktől a' gyengébb nem igazán félni tanul. — Asszonyi társaság Indiában csak nem hallatlan dolog; reggel azért nem mennek valahova, mert a' tikkasztó nap hevétől félnek; vacsoránál 's bálokban pedig mindig férjfiaktól vétetnek körül. Szokott dolog az is, de szinte illetlennek tartatik, ha egy dáma valahova férjfi-kíséret nélkül lép-be; közönségesen ilyen kísérő kettő is van oldala mellett. Ha egy Bibby-Saib (Lady) reggeli látogatáson bejelentetik, kötelessége a' házi urnak, hogy az ajtóhoz szökjék, 's ha Ladynek mindjárt hat kísérője van is, karját oda nyujtsa. Bálokon se látni soha Dámákat egymással társalkodni, 's ámbátor a' szépen nőtt asszony, ha két karjaibau egy egy férjfit tart, soha se mutatja ugy ki kecsseit, mint ha szabad mozdulás engedtetik neki: még-is most az egyszer Indiában ez a' szokás, 's ki ellene véteni mer, gyanúba ejti magát, hogy tété-à-tété-t (magános öszve-jövetelt valakivel) keres. Igaz, hogy némelly hiúbb asszonyok nem is gondolnak e' szokással, mert nekik a' nemökbelleikkeli társalkodás hiányát ki látszatnak pótolni a' férjfiak mindennapi hódulataik és hizelgéseik; de azért vannak asszonyok, kik ama hijányt fájdalmasan érzik; tapasztalják, hogy megvannak fosztva ama meleg és szives módosságtól, az örömtől, hogy egymást rövid idő mulva ismét láthatják, ama barátnéjikkal tartott érzékeny és bizodalmas be-

szelgetésektől, mellyekhez hazájokban annyira szoktanak. A' közönséges vidámság az asszonyok közt ez által mód nélkül veszt, 's az ember nem gondolhat unalmasb és erőltettebb valamit, mint egy indiai bálteremet; hol mint valamely temetkezésnél az emberek szilárd, feszes rendben haladnak egymás után; hol a' legjobb barátság is csak hidegen köszönheti-meg egymást. A' kar-nyujtással, schawllal és legyezőhordatással 's t. e' f. az asszonymak mindig váltogatva kell élnie, ha különben gyanúban állni nem akar, hogy valóságos *cavaliereservente* áll szolgálatjában. E' féle üres udvariságokkal kell tehát a' szegény indiai-angolynének megelégednie ('s melly igen gyér kárpótlás ez neki!) ama vidám leány-csoportok iránt, mellyekkel erőltetlen vidorsággal mulatott hazájában. De valamint az ember mindent megszokhat, ugy az indiai angolyné is kiszokik neme társaságából, 's ha vissza jönne angoly országba, Indiát paradicsomnak hirdetné, magát elhagyva 's boldogtalannak ézené, midőn nem látná magát többé egy szellem- és érzés-telen uracs-seregtől körüllebegve.

'S ez képe a' társasági életnek a' felsőbb tartományokban; Calcuttában még is van egy kis kivétel. Az esztendő hüvesb szakában itt az asszonyok egymásnál töltik a' reggeli órákat, 's viszontagos látogásokra mennek barátnéjikkhoz, vagy a' boltokat tekintik-meg, bálokon is szabad ugyan azon divánon ülniek azoknak, kik nem tánczolnak. De igen hamar láthatni, hogy a' költsönös bizodalom itt is hibázik; hideg 's egykedvű udvariság az uralkodó érzés itt is, mert féltés és vetélkedés kevesbbé uralkodik Indiában mint akár hol; az indiai nők igen nagy részben fedhetlen erkölcsűek 's az asszonyi hívségnek valódi példái.

Már reggel a' fölöstök után foglalatoskodtatják az asszonyok a' házi szabókat (*Dirzih*), kiket ön szemeik előtt dolgoztatnak; ekkor van egyszersmind ideje a' látogatások elfogadtatásának. De nincs a' türedelemnek nagyobb próbája, mint e' *Dirzih*-ekkel vesződni; mert noha ezen emberkéek igen ügyesek a' tő-forgatásban; még sincs legkisebb fogalmok a' szabásról, mellyet közönségesen vagy maga az érdemes *Lady*, vagy az *Ajah* (szobaleány) visz véghez. Ha mintát tesz az ember elejekbe, azt ugyan azon esetre hiven

lemásolják ; de még idéajok sincs arról, hogy azt a természetnek miséjéhez képest kisebbre vagy nagyobbra csinálják. Egyébiránt szinte olly figyelmes szemmel kell tartani ujjaikat, mint egyéb mestertársaikéit, minthogy ők is, hol csak valamit lehet elcsippenteni, ellent állhatlanul megcselekszik. És valamint a' gyűszű-hős nálunk torkos ollójának tiltott almaharapásaiból fiacskájának néha napján egy-egy kaputkát vagy nadrágocskát kicsikar, ugy a' Dirzih ott azokból fejre valókat (Topih) és sapkákat készít, mellyeket akkor viselnek, ha hogy szolgálaton kívül vannak. Az illy topih-nak, kivált ha világos selyem materiából készítettett, 's paszománttal és himvarrással ékeskedik, mindig találkozik vevője, 's így a' kézellést megérdemli. Mulattató latni, milly nevetséges jelenetek jönnek elő néha az asszony 's dirzihje közt. Annak félelme, aggodalma, majd haragja, midőn látja, hogy az ügyetlen szabó valamelly drága ruhaszövetet elkontározott (verpfuscht): emennek halálosan elsáapult arcza, midőn a' corpus delicti elejébe mutattatik, 's feje felett a' biró-kard csillog, sokszor olly mulattató képet adnak, hogy senki, ki jelen van nem tartoztathatja magát az igazán szívből kaczagástól. A' szerencsétlen varró még szerfelett szerencsésnek mondhatja magát, ha valamelly látogató félbe szakasztja a' perlekedést, 's a' házi asszony haragját lecsillapítja.

III. JELES MONDÁS.

Házi asszony boldogsága.

Öröm jutott olly férj hölgyének is,

Ki fészke rejtekében él, 's egyenlő

Csendes napoknak fűzi lánczait,

Midőn a' csűr és szekrény megtelik,

Midőn jutalmat oszt a' fáradás

Midőn kikötve megrakott hajón,

A' dúzs szerencse nálok beköszön.

Illyenkor szép örömben osztozik

Együtt aratva bért az asszony is,

'S elégedett férjének vig szemén

'S a' magzatok mosolygó képein

Szelid örömben zöldel élete,

'S e' nyugalomban sorsa megszelidül.

S z e m e r e Zrinyiben.

Aphorismák arab nyelvből. Ki a' jót eszközli, már az által meg van jutalmazva.

A' tanulás az okosság rámája.

Az esztelennek szive a' szájában, az okosnak nyelve szivében van.
S z e n d á r.

IV. K Ö L T É S Z E T.

Tolvaj Lina.

Haragszol édes Linám	Kecseit Vénusnak,
Hogy tolvajnak nevezlek; —	Elméjét Phoebusnak
Fehérét a' hónap,	Nemde te loptad-el
Pírját Auróának,	'S szivem' is ezekkel?
Illatját Flórának,	Ne haragudj hát reám
Szemérmét Vestának,	Tolvajnak ha nevezlek. —

Lina szemrehányásaira.

Azt mondod, hogy szerelmemben
Meg-változtam; — Kedvesem
Igazad van: mert szivemben
Nőttön nő a' szerelem! —
N a g y I g n á t z.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Angoly gyors-szekerek sebessége. Szinte lehetetlen képzelní, milly nagy sebességgel járnak az angoly gyors-szekerek (Diligence). Így p. o. minap egy illy koci Liverpoolból Londonba (12 angoly mértföld vagy is 4—5 órajárás) egy óra alatt ment-el, még pedig hegynek fel; de fel is dült, 's egy utazót szörnyen összezuzott. A' szerencsétlen nem sokára meghalt. A' kocsis, kit hijába tartoztattak vissza bőszt hajtásáról, eszközölt ember gyilkolásért vádoltaték-be.

Még egy testamentom Parisból. Parisban valamelly fűszeráros végintézete szerint két örököst rendelt jószágába, mind-egyiknek esztendő által 500 livre-t hagyván. Az egyik a' megholtnak bolti inasa, a' másik — kutyája volt; az első egyszersmind emennek gyámnoka; de gyámitványa után nem fog örökösülni, hogy e' szerint reá jobban vigyázhasson.

Bikaviadal-iskola. Sevillában ismét új iskola állittatott-fel, hol a' bikák viaskodásra tanittatnak. Az első tanító esztendőnként 12,000 real fizetést, a' második 8,000-et kap. Ezen kívül minden városok, hol e' féle bika-viadalok fognak tartatni, tartoznak a' pénzalapot esztendőnkénti 120 reallal nevelni, 's mind ezek a' tizenkilenczedik században történnék.

A' dohányozás és tobákolás szaporodása Parisban mennyire ment legyen, csak onnét is kivilág'ik, hogy a' dohány- és tobák-gyár kormányzója a' jövő 1834-ki évre szerződést kötött, melly szerint csupán csak havannah-cigarókért 8 millio frankot fizetett!!

A' luxori obelisknak Parisba most történt átszállítása francia országnak mintegy három millio frankjába került.

VI. KÜLÖNFÉLE.

Az islandi költész John Thorlakson, ki Miltonnak elveszett paradicsomát honnyelvére fordította, Bógisa városában szerfelett szegény kunyhóban lakik. Szoba-ajtaja alig 4 lábnyi magos, a' szoba csak 8 láb hosszú és 6 láb szélességű. Ebben van ágya, 's egészen az ajtó mellett egy kis ablakocska irányában az asztalka, mellyen költeményeit szerzé. De lakása mind e' mellett a' szó leg-sajátságosb értelmében poetai, mert három hegy közt patakok és vizesések szomszédságában fekszik, honnét minden felül 4,000 lábnyi magos hegyekre terjed a' kilátás. Jövedelme csak 40 tallerra megy esztendőt által. Jelenleg Klopstok Messiását teszi át honi nyelvére.

Amerikai vallási journalok. Amerikában jelenleg 50 vallási hirlap vagyon. Egyike azoknak 28,000 előfizetőt, egy másik 10,000-et, 's a' többi is mind 3,000-en felül számlálják előfizetőjait. — Tudósítottunk, hogy Európában is kelendők volnának illy hirlapok, 's különösen egy névtelen országban jó számú publikumot várhatnának. Hogy ez — legalább valószínűleg — igaz, csak onnét is bevilágosodik; mert a' dús ország fukar lakosai más nemű hirlapokra is igen gazdagon költenek. Így p. o. egy belletristicai új folyó írásra majd 600-an! fizetnek elő. a a.

VII. NEVETTETŐ PILULA.

„Ferdj Istók a' zsidóhoz és hozz fahéjt, itt a' pénz de siess“ — mond a' kocsisnak I. uraság szakácsnéja és midőn látná, hogy Istók az istálló felé ballag, utánna kiált: „Hova mégy? nem arra lakik a' zsidó.“ — „Nohát kötélért megyek, hogyan hozzam-el máskép?“ X.

„Holnapi innepünkre az ebédlő terem is helyesen, 's annak rendje szerint be legyen fütve“ parancsolá Kiliannak a' gondoskodó házi gazda. — „Tens uram, hány vendégre?“ kérdé komolyan a' pontosságot szerető szolga. Beszedits Fer.

Bizonyos kisasszony, midőn kérdeztetnék, miért nem szeret könyveket olvasni, válaszola: „azért, mert ha a' könyvben levelek, szelet csinálók, 's könnyen meghűthetném magamat.

Szicher.

Visszás rejtvény.

Ternek benned 's állatokban
Hogy az étket emésszem,
Nélkülöm hát nem élhetnél,
Mert, hogy ehess, én teszem
Még is utálod izemet,
Mivel keserű vagyok,

'S ha kiömlöm, magam után
Sárga zöldes színt hagyok.
Hogy külsőkép is használjak,
Láthat'd sok készítményről.
Olvass vissza, 's három betűm
Ugy hangzik, mint előlről.

Előbbi rejtvény: Bátori.

Javítás. Az előbbi rejtvénynek 10-dik számos sorában I. 4. 5. helyett I. 4. 3-nak kellene lenni.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap December 1^{én} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával. A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' rosz szemek.

(Novella.)

A' jó lelkű keresztény ember, ha kísértetbe nem akar esni, ezt szokta imádkozni: „Szabadíts-meg Uram! a' gonosztól.“ — Igen a' gonosztól! de hány féle ez a' gonosz! Az érzéki ember legnagyobbnak tarja azokat, mellyek érzéki részeit érik; 's némaság, siketség, vakság a' társalkodási életben legfőbb gonosz. Hogyan is ne? Ha vak vagyok, nem láthatom a' mennyei lányka bájait, — ha siket, nem hallom ezüst-szava fülmilei zengicséléseit, — ha pedig néma, szívem érzéseit szerelmi trónja előtt ki nem önthetem. De kétszer néma, háromszor siket, és négyszer vak inkább! mint egyszer fél néma, fél siket, vagy fél vak. Ezek legnagyobb csapások, mellyek a' szegény halandót érhetik vándorpályáján, 's én az egész világ férj-seregére hivatkoznám bizonyosság-tételért; ha a' kemény csapást, a' három gonosznak legnagyobbikát, a' félvakság keserű következését, magam nem tapasztaltam volna.

Tudtodra kell adnom itt szives olvasóm! hogy a' kegyes természet engem is töredékeny emberi agyagból formált; nekem is hevülő vért 's izgékony keblet adott, 's a' holt világ szigorú lapjai nem keritheték körül hámas érzékszűkkel annyira keblemet, hogy egy csinos leányka ellenében szokatlannál kevesebbé ne dobogott volna; 's minden rövid látásom mellett még is eléggé éleseké tenné szegény szemeimet egy pár ragyogó szem csillag-sugarában a' szeretlen kis istenkéjének megpillantására.

X. egy csinos falu a' Rákos partján volt a' szerencsés hely, hol Lidit először látám. Szép leány, kies vidék, 's

kedvező helyzetek az ifjú szívet könnyen regényes elmerülésekbe andalítják. Én még soha nem szerettem. Szívem ugyan heves volt, és lángoló, melly minden szépet egyiránt ölel; de éppen mivel ilyen volt, az egyedül idvezítő, egyért epedő, egyben boldog szerelem idveit még nem érzettem. Szívem azon magnost még nem találta-fel, melly részekre oszlott szerelmemet egy pontra gyűjtse, egyben ölelje. Lidi, a' kellemes szép Lidi, egyetlen egy hátrahagyott leánya volt a' falubeli tiszteletesnek, ki valamint kisdéd familiájának, ugy nem különben az egész községnek érezhető fájdalmára a' három évvel ez előtt olly dühösködve pusztító göres-mirigynek lön áldozatja. Hárman maradtak halála után: Lidi, ennek édes anyja, 's a' mama ebecskéje mopsz. Lidi az éltes asszony mellett, mint agg kóró mellett a' mosolygó rózsa, annál inkább tűnt-ki, 's én a' barna fürtök holló mezejében, az epedő esthajnalként ragyogó bogár-szem tüzfényében, a' kerekded rózsa-ajakban csak hamar lépvesszőn akadtam. Oda valék! hevültem, fáztam, andalogtam, a' holdra bámultam, sonettokat irtam 's tudja! mit nem. Csak alkalom, csak egy intés kelle még, 's én a' legrománosabb, legboldogabb szerelem idveit élem; 's ez meg is történt.

Dicselkedés nélkül legyen mondva; én a' falunak legderekabb ifiai közé tartoztam; noha az ispán szebb volt, a' notariús öccse pedig sarkantyús esizmában és sallangós dohányzacskóval járt. Hatalmas hódító eszköz! olly hatalmas mint a' formaruha! Mind a' kettő tekintgetett Lidire; de én mint nagynénémhez csak vacátiózni jött nagyvárosi uracs egész bátorságomat 's tudományomat kalapom alá szorítván nagynéném karjain bekopogtatok. Hogy a' tiszteletesnéől szivesen fogadtattam, csak nagynéném magos befolyásának köszönöm. Lidi is nyájasb volt, mint egyébkor, ha az utszán vagy templomban idvezlém; sőt annyira vittem, hogy két hét mulva a' tiszteletesné neve napjára vendége levét. Nem volt nálam a' faluban boldogabb. Sokkal jobban elfogott a' büszkeség, hogy Lidi mellett ülheték, mint san hogy a' lábaimnál szüntelen kotorázó mopszot figyelmenre méltattam volna, 's alkalmasint kissé keményebb lehetett esizmám sarka, mint a' fitos orrúnak elkényeztetett bőe;

mert a' tőlem kapott döfésre el nem állitható nyivogással panaszkolta megbántatását. Lidi igen meghabborodott; az asszonyosság is nyugtalan lön; mig végre ennek ölén a' nyivogó eb elhallgatott. De felkelvén az ebéd-től Lidi magához inte, 's kimélve megdorgált, kérvén hogy, ha valamit, a' mopszot becsülném; mert az a' mama legkedvesbje e' földön. O! milly édesen valának e' szavak hozzám intézve; 's még ő kért, hogy ne haragudjam. Illy kis jelenések pedig nem elnézendők; több fekszik ezekben, mint első pillanatra látszik. Én örömemben a' kis kezeckét csókömmal szinte összenyomám, 's ez órától fogva elválhatlan lánczon függetem arany igája edes kapcsában.

És így multak a' napok; sebes szárnyaik rohanó szélként haladának-el fejem felett. A' két sziv mindig szorosabban simult egymáshoz, 's én már a' szép ispánnak, a' sarkantyús csizmájú, sallangós dohányzacskós notarius öccsének fittyeket hányogattam. Lidi mindennap szebbnek tett-szett; 's ha mar képe megbájolt, melly a' szépség külkecei mellett annyi érdekes bel-tulajdonokkal volt felruházva — imádójává parancsolának lennem. Most a' holdvilágos est halavány, ábrándos telkein, majd a' harmat-özönnel gyönyö-zött mezőség kellemes zöldein mulatánk együtt. Más-kor nagynéném tapodó pejei vittek hegyen völgyön keresztül valamelly szomszéd faluba bucsúra. A' népség zajos örömben mulatott; nagynéném 's a' tiszteletesné délelti ajtatos-ságra mentek; mi pedig egymás karjaiba füzötten néma 's annál lángolóbb szerelem édenébe ringattuk ittas lelkeinket. *(Végzet következik.)*

Karpat völgye. *(Végzet.)*

A' Vértésekben, mellyek azon időben igen sűrűk, vadak és csaknem járhatlanok voltak, táborozott egy csoport magyar vitéz, 's a' Fehérvár felé vezérlő szoros utat őrizte. Deső parancsolt a' csapatnak, 's a' felgyógyult Kálmán volt annak lelke. Nem valának vigak a' katonák, mert hazájok romlása nyomta sziveiket; nem harsogott ének ajkaik-ról, hanem mindenik csak magába zárkozott, 's a' még jö-he-tő veszélyeket számolgatta. A' búsak közt legbúsabb volt Kálmán, 's kivált miután vén apja haláláról is tudósítást

vön; honjának romjai alá temetkezni volt tehát most szívének egyetlen vágya. — Komolyan ült egyszer a' barlang mélyében; melly a' leselkedő csoportnak a' veszélyes időben lakul szolgált, midőn Deső a' féltékeny férj megállott előtte, 's kérő de egyszersmind parancsoló szavakkal így beszéllett: „Hős ifiú! méltó fija hönünknek! téged kereslek, te hozzád folyamodom most, midőn szegény hazánk szent java lelkes és szinte lehetetlennek látszó tettekre kiált-fel. Ha az egész vezérkezemre bizott csoportot átnézi szemem, egyedül téged lel elég méltónak, elég ügyesnek a' hősi erőt kívánó munkára, melly most agyamban forog. Ismered a' környéket bajtárs! tudod a' két hegy közötti szoros utat, mellyen a' Tatárnak által törnie kell, ha velünk ütközni akar. Ezen helyet őrizni, 's az ellenséget rajta át nem eresztetni, ez lesz lelkedhez méltó szép munka 's dicsőség. Válogatott ifiakat adok melléd követőkül, kik bátran mennek veled a' honért érdemlendő babér véres mezejére. — Így szólt barna Deső, így takarta mézbe féltő szívének zajos mérgét.

Kálmán, kinek különben is a' hazáért halni volt egyedül ohajtása, egy szóval se vonogatta magát, hanem egész nyugalommal sietett a' mondott helyre mellé adott legényeivel. Már látták utjoknak irányát, a' meredek bérczek közt vezető szűk utat, mellyet rohanó sokaság ellen oltalmazni kellett, 's figyelve vonták-meg magokat a' sűrűségben, hogy az öszveszorult ellenséget kivont fegyverrel fogadják. Hosszas tanyázás után tábori zaj 's fegyver-zörgés ütötte-meg füleiket, és sáppadtság ült a' bizonyos halált rettegő legények arczaira; csak Kálmán volt, ki nem remegett, 's társait lelkes szavakkal biztatta. — Már közelebb jött a' tatár csorda, 's részeg kedvében borzasztó ordítással köszöntötte a' vad helyet, melly rémitőleg hangzott vissza a' magányban. — Vércse felelgetett-le a' sok százados fák tetejéről 's a' vérengző farkas is odvába bujt a' vérengzőbb emberek előtt. Az ijesztő hang félelemmel fogott-el minden élő állatot, 's Kálmánnak társai — mindnyájan Desőnek pénzzel megvesztegett emberei — futni indulva vezérjeket a' veszedelem torkában hagyták. — Egy a' többinél jobb szívű, kit égetett lelke ismerete, lassan sugta a' haragra gyúlt ifiúnak füleibe e' szavakat: „Vigyázz magadra vitéz,

árulás tör életed ellen“ ’s a’ többi után szaguldott. — Egyedül maradt az ifjú a’ rémes, veszélyes helyzetben, ’s elgondolta, mi oktan lenne tőle az árulás cselszövényeinek engedni, és magát itt haszontalan feláldoztatni hagyni. Beilant a’ sűrűbe, ’s kikerülte az ordítózó csordának kegyetlen boszú-állását.

12.

Sok idő tölt bele, míg végre Kálmán hosszas lappangás, ’s a’ tatársereg ügyes kikerülése után Fehérvárra bevergődött. Szomorú látmány fogadta a’ hazatérőt; éppen akkor egy előkelő vitéznek temetésére tétettek készültek; szomorúan zúgtak a’ harangok, ’s az orgonáról olvasztó hangokban ömlött-le a’ bús gyászdal. — Fényes fegyverek voltak kitűzve a’ koporsóra, melyeket babér-koszorú ölelt által, ’s a’ felett egy szép fiatal özvegy sirt őszinte könnyeket.

„Ki az, a’ ki temetkezik?“ kérde Kálmán a’ seregből egy katonát. — „Deső ur — felelt a’ katona — ki legközelebbi kiütés alkalmával a’ Tatároktól vett sebben meghalt; ’s a’ ki olly felette sir, az szép elhagyott özvegye, ki most gyám és ör-angyal nélkül maradt e’ zivataros világban; — de még talán jobb szegénykére nézve — hozzá tevé titkosan — mert férje halálra kinozta volna szerelem-féltésével az ártatlant.“ — „Gyám ’s ör-angyal nélkül nem maradt ő! — kiálta lelkesülve Kálmán — nyugalom lengjen a’ boldogultnak sirja felett; neki, mint bajnoknak, vitéz karja el nem porló emléket emelt, ha szives nyájasság könnyei nem öntözik is a’ durva férj sirját. Az élőt védeni ’s boldogítani én gondom.“ — Így szólt, ’s háladó szívvél térdelt a’ méltóságban fénylő oltár lépcsőjeire.

Három év repült-el a’ boldogtalan magyar haza felett, ’s csak ekkor tisztult-meg a’ kirabolt, kifosztogatott, elvadult vidék vérengező vendégeitől, csak ekkor jöhetett vissza a’ vándor Béla király Adria szigetjeiről országába. Kálmán házi egét, mellyel Ilkája szerelme boldogította, csak szeretett hazája pusztulásából ’s mint látszék végső romlásából meritett bú zavarhatta meg. — De Béla királynak bölcs gondoskodása új életre derítette a’ haldokló or-

szágot, 's a' boldogok még boldogabbak lettek. Soká élt még Kálmán ur vitézsége jutalmául nyert jószágain kedves hölgyével; de mindenkor legkedvesebb helye maradt a' kis karpatyi völgy, hol ártatlan gyermeki szerelmök aranykorát éldelték. — Az öreg Menyhard, ki a' veszély multa után előjött lappangó helyeiről, szép szöke unokákat ringatott térdein. —

T. L.

II. NÉPISMERTETÉS.

Nemzeti szokások.

1. A' Morlakoknál két egymáshoz vonzó férjfi formaszerint jegyzi-el egymást barátjának, 's midőn ez meglett — mint nálunk a' férj és feleség — örökre megesküdtetnek; — 's gondolják csak szép olvasónéink! az utazók azt beszélnek rólok, hogy az egymás iránti hűség közöttök állandóbb, mint a' mi — házasságunknál.

2. Monomotapában valahányszor a' király prüsszent, kurirok járnak-szét, 's az egész tartománynak utána kell prüsszentenie, — és e' szerint ezen ország szünteleni prüsszögésben van, mihez szivünkől mondhatjuk innen szegényeknek: „prosit.“

Szekrényesy.

III. JELES MONDÁS.

Mulandó szépség.

Mint a' kikelet gyenge viráginak

Sűrűn illatozó kelyheit a' nyarak

Forrósága, vagy a' téli fagy elveri:

Úgy a' kedves alak, melly le nem irható

Szépségével ezer szivre lövel vala,

Elhervad.

Dayka.

Mi a' csók? A' csók mintegy lenyomott pecsétje a' szerelmi, 's öszvekelési megegyezésnek. — Zálóga a' jövődő egyesülésnek. — Néma, de érthető nyelve a' szerelmes szivnek. — Ajándék, mellyet alig kapunk, már el veszünk. A' heves hajlandóság nyomtatványa rubin-sajtó alatt. Két öszve ütődött tüzkő szikrája. Rózsaszínű szájbalsam. Egy édes ajak-harapás. Kellemes száj-nyomás. Czukor-sütemény, mellyel jól nem lakunk, sőt éhségünket neveljük. Gyümölcs, mellyet egy időben oltunk, 's egy időben szakítunk-le. Leggyorsabb kérdés és felelet két sziv között. Negyedik lépcsője a' szerelemnek.

Gellertből K....a

IV. K Ö L T É S Z E T.

Laurám ajkai.

Mint a' nyári bajnalfénnyel
 Lángzó rózsák bibora
 Andalítók, bájlok vagytok,
 Kellők, mint Tokaj bora,
 Szinméz nem édesb nálatok;
 Mikor csókot csattantatok
 Számra, lellem boldogúl,
 Szivem égi kéjre gyúl.

Mind azt, a' miről csak mondják
 „Természet remek műve“
 Minden szépet, minden diszest
 Állits, képzelj egyyüve,
 Laurám kerekded ajkait
 Szemed még is nem látja, itt
 Napunk alatt ilyenek
 Többek sehol nincsenek

Lánykák, honom kedves Szépi!

Hogy ha e' szók sértenek:

„Laurám ajkihoz hasonlók

Többek sehol nincsenek“

Más észre hozni rajtatok

Áll — számra csókot adjatok,

'S ki mint Laura olly csókoló,

Lantom annak hódoló.

Á n g y á n Mihály.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Folyóírások szaporítása. A' mexikoi egyesült statusok gyülekezete minapában 30,000 dollart rendelt különféle folyóírások beszerzésére, mellyek természetesen mind külső országokból vitetnek-be. A' képviselői kamara elsőbben 25,000 dollart ajánlott; de későbbben a' senatustól tanácslott öszveséget elfogadta.

Asszony-eladás. Angoly országban még mindig találni házassági elválásokat az eladás formája alatt. Minap bizonyos Georg Wearne egy tisztességesen öltözött férjfi Mylor faluból érkezett Londonba — hogy itt feleségét eladja. Ötven font sterlingre tartá legelőbb; dicsérte jeles tulajdonságait, bájait; kinyilatkozatá, hogy egészen alkalmas legyen egy embert boldoggá 's elégedetté tenni, és elválásának egyedüli okát abban mondotta lenni, hogy ő a' palaczkot inkább szereti, mint felesége társaságát. A' vevő 5 schillinget ígért; Wearne eleinte csudálkozott a' kevés ígéreten, de később, minthogy még ma egyet nyelni akara, — örömének és bajainak társát — tiz schillingért (mintegy öt ezüst ft.) oda adta. Még a' vevőt is megkinálta kortyából, 's uj feleségéhez neki sok szerencsét kívánt.

VI. K Ü L Ö N F É L E.

Indiai szeretet. Mihez hasonlítják Indiában a' szeretetet, kitetszik az isteni szeretetnek leírásából. „Kamadeva — mondják a' verselők — egy pelikánon lovagol: czukor-nádból vagyon ivje; méhraj kíséri őt, ki az égnek és csalásnak egyetlen szülöttje; szivesség a' nője, Vassant, ki neki barátja, megtölti a' tegezt (Köcher) tavaszi virággal, mivel ő nyilat édesithesse.“ — Édesebben Amort se lehet képzelni!

D. F.

Europai vetést Ázsiában aratnak. Ki hinné, hogy a' mérsékes égöv alatt elvetett magok a' tropusok alatt érnek meg? És még is úgy van; a' keletindiai társaság nagy hajóji, indulván a' Hollandok példáján, kis faládákban kerteket eresztenek, és azokban salátát növesztenek. A' csirák egy mindig nevedő melegnek kitéve meglepő sebességgel hajtanak, az érlelés szerfelett nevededik, 's valóban egy meleg ágy sincs, melly olly sebesen adna növényeket, mint a' keletindiai hajó-kertecskék. Így tehát a' mi Európában a' mérsékes égöv alatt elvettetik, otthon a' tropusok alatt érik 's emésztetik-meg.

a a.

VII. NEVETTETŐ PILULA.

Egy zsidó megkeresztelkedvén midőn a' templomból vissza jönne, nagy elbizottsággal kiálta engedetlen 's nem igen udvarias kérdés-tény tehenesére: „Már most én is vagyok annyi mint te, remény-lem tehát, hogy jövődre jobban meg fogsz becsülni.

Nagy Ignácz.

Pénzét rakásra gyűjtő egyik paraszt gazda, midőn egyetlen leányát Dorát férjhez adná, a' lakomára egy font húst hozata. „Ugyan édes apám — szóll sópánkodva a' menyasszony — hisz' mit sem esznek ebből a' sok hivatalosok, 's tudja kend, hogy notariús és bíró uraimék is mind meg vannak hiva.“ — „No lányom, ha már akar lenni, hát legyen valami; nesze Jankó még fél font hús ára, hozz hát más fél font húst, hadd lakozzunk.

Ruchietl Miklós.

Hasonszó rejtvény.

Három az értelmem; büszkén emelem-ki tetőmet
 A' város deli házai közt fejedelmi, királyi
 Lak lévén. Másodszor ugyan magos épületekben
 Lelsz rám, sokszor ebéd, sokszor táncz vidit üzemben.
 Végre mezőváros vagyok a' veszprémi megyében;
 Régi 's híres, mert a' Török is pusztíta gyakorta
 'S én viszon a' Törököt; de elég, nevem úgy is elérted.

Előbbi rejtvény: Epe.

Kérelem. Közelítvén folyó esztendőnknek vége, kérem minden rendbeli t. olvasóimat, hogy ezen folyóírást jövődre is kegyes pártfogásukra méltatni ne terheltessenek. Hazám Szépeinek 's a' magyar nyelv terjedését ohajtó honfiaknak becses részvételökért annyival is inkább esedezem, minthogy jövő évben folyóírásom nagyobb tökéletességgel jelenend-meg. Valamint őszinte vallom-meg, hogy eddigi fáradozásomért a' bevett jövedelemből semmi se jutott számonra: ugy biztosan ígérhetem, hogy jövődre is csak kedves hazám haszna, és becses pártfogóim mentől lehetősb kielégítése leendő munkám fő célja, igyekezetem ösztöne, fáradozásom jutalma. — Jövő évi folyóírásomért mennél előbb méltóztassanak a' t. olvasók megtemni rendeléseiket, mivel ezután a' sok költség kiméltése végett számfelletti példányokat nem fogok nyomtatni.

A' szerkesztő.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön December 5^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.!

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' rossz szemek. *(Végzet.)*

De mint minden román-vitéznek legalább egyszer el kell veszténie kedvesét, hogy azután annál nyögellőbben liheggesse ki hárfája mellett vesztett Armidáját: az én platonius szerelmem is erre jutott. Az egyetem leczkéji beállottak; nekem mennem kelle. Hogy bucsúzásunk érzékeny volt; hogy egy a' falu végén álló tölgy alatt; 's hogy az enyim, tied-nél egyebet mi se mondhattunk, az mind a' dolog természetéből folyik. Elmentem! 's két hétig nem értettem az egész törvényből annyit, mint nem a' mathematicából inasom. Harmadikában levelet irtam; negyedikében választ kaptam — de ó! nem Liditől, hanem kasznárunktól, még pedig fekete pecsétes levelet. „Nagy Isten — kiálték — mi ez?“ 's a' levelet felszakasztva — ime szegény nagynénemet a' szél ütötte-meg, 's engem temetésre hívnak. Az Isten rossz neven ne vegye, de én bizony még örültem is, nem ugyan nagynéném halálán — mert Isten nyugosztalja a' jó lelket, ő igen jó és ajtatos keresztény volt — hanem a' véletlen eseten, melly engem Lidimmel ismét össze hozand. A' madár sebesebben nem repülhet, mint én dékánomhoz, hogy elbocsáttatásomat kikérjem. Ez meglön; 's mire a' nap bucsúsugaraival végfényt vete az ostorhegyes füleire, nagynéném kapuján szomorún és lesütött fővel rövid időn bevágtaték. Midőn kisirtam magamat, Lidiékhez vágytam, mert vigasztalásra volt szükségem. De hogy irjam-le rettentő sorsom kemény csapását, hogyan az életme-revesztő megrendülésf, midőn az ajtón belépve hallom, hogy Lidiék egy héttel ez előtt X . . . . . ből elköltözének.

„Hova?“ kérdém 's a' szó ajkaimba szakadt. De az egész faluban egy lélek se volt, ki megtudta volna mondani; 's ha az öreg Dedalus életben volt volna még, én nem teszek kettőt tizenkettőre, hogy Kreta szigetébe nem megyek vala szárnyakat kérni mester-kezeitől, hevesben és forróbban kérni mint Icarus, hogy vesztett idvemért a' széles világot berepüljem. De lecsendesedvén az első keserűség, vigasztalni kezdém magamat, hogy Lidi majd levelemre felelni fog, 's így hollétét még is megtudandom. Így vigasztalám magamat; mert nem tudtam, mi váraozik még reám! Ó! a' kinek füle van hallja, mit nekem kelle hallanom; a' kinek szeme van sirassa, mi engem három évi sirásra birt. Alig léptem ismét a' halott-terembe, midőn nagynéném szomszédnéja 's barátnéja előmbé lép, 's egy felszakasztott levelet szemembe tartva keserűn kerdi tőlem, ismerem-e azon levelet? Nagy Isten! ugyan azon levél volt, mellyet én Lidinek küldöttem. De keserűségem kelyhét fenéig kelle ürítenem. A' szomszéd-asszony keményen nyelve alá vön, engem nagynéném gyilkosának, leveletem gyilkos törnek szidalmazván; „mert — úgy mond — alig olvasá-el kegyednek határtalan könnyelműségét, hogy nemes létére egy nemtelen, egy földhez ragadt szegény leányba tudott szeretni, elájult. De ó! — folytatá sopánkodva — ezen ájulás örökös volt. Az én kedves barátném oda van! örökre oda. Kivel ülhetek majd a' hosszú tél unalmas órájin össze? kivel válthatok majd barátságos szót?!“ — Így sopánkodott a' jó szomszédné; de engemet lelkem ismerete levert; lesütém szememet, mint a' végső ítéletet váró szegény bűnös. „Istenem — sohajtozék — szegény nagynénémmel hogy állok majd szembe a' más világon! Oda vagyok mind a' más világon, mind e' földön; mert leveletem Lidi nem olvasta...“ Több e' féléket hallanak tőlem szobám falai; e' féléket sohajtottam akkor is, midőn szegény nagynénémet eltemetvén Pestre vissza rándultam.

Az idő legjobb orvosa bajainknak. Én is lassanként kezdém feledni nagynéném halálát, 's ezer meg ezer módokat találtam-fel vigasztalásomra. „Hiszen ő már öreg volt — mondám, — vagy nem fulladhatott-e meg inkább köhögése közben? 's t' e'félékkel végre egészen kivertem fejemből. De

Lidit, a' szép barna Lidit csak nem feledhetém, 's három éven által csupa „sors, búdal, keserv, sohaj, könyű, elválás, elhagyott“ 's több számtalan rokon hangú nyögéléseket hallának tőlem Gellért ormai. Ellágyultak-e a' szilárd szirtek énekemre 's végig dörgötték-e Hunnia térmezén? nem tudom; sőt hiszem, hogy a' méltóságos hegy szavamat meg sem értette, 's a' szüntelen varjú-krakogás felüllármázott; mert bár hogy küldöttem is szelek szárnya-in el daljaimat: azok az elvesztett kedvestől rokon sohajtást soha se hoztak vissza, sem arczomon meleg csókként el nem ömlöttek.

Három évet mondék. Nagy szám! De hiszen az ember többet elalszik, 's mért ne álmadozhatna háromévig, kivált ha szive olly hű lánggal lobog, mint az enyim, olly el nem fogyó tüzzel ég, mint Horeb hegyén ama csipkebokor, melyet Mózes látott. E' hiv, ezen el nem oltható lánggal égő szivet vittem minap is végig az uri utszán, és szerencsémre az eső kezde gyöngyözni, mert a' mint álltam, hamuvá perzselt volna lobogó lángjával; ezen átkozott rövid látó szemeket, homályosabbakat az őszi ködnél, 's az akkori eső végett beborult dél utánál: midőn egy alak suhant-el előttem mellyet félig ismerve messzelátóm után kaptam, hogy bizonyosságot szerezzek magamnak. A' földbe gyökerezett lábam, megdobbant szívem, tátva maradt szám, mindenem azt mondá, hogy az alak — Lidi volt, a' forrón szeretett, az untalan sohajtott Lidi. De ha az ember keze reszket, messzelátója zsinórnját össze bonyolítja, az össze bonyolítottat pedig még előbb ki kell bonyolítani. Ez sok időbe kerül; az alatt pedig könnyen elvesztheti az ember tárgyát. Az én csillagom is, mig így vesződém, elvegyült a' tolongó vásári nép közt! 's én mint egykor Havrey az eltűnt üstökös után, már hasztalan szegeztem szememre a' mindeneket tisztán, csak őt nem mutató szemüveget.

Tétovázva álltam egy ideig — felkeressem-e Lidit, vagy hivatalomba menjek? — mert hogy valóban Lidi volt bizonyosan még se tudhatám. Ó rossz szemek, ó félvakaság! kiálték! illy közel boldogságomhoz most végettetek ismét vissza taszítottam. Ha vak voltam volna, békén haladhat vala el mellettem az egész teremtés; de így

a' félig látott alak varázs-fényben lebeg lelke előtt, 's mint álmadozó nem tudom mit láttam. Lidinek kecasei, együtt leélt pásztor-óráink boldogsága egész teljekben lelke elejébe léptek, 's én mindinkább a' szent tárgyba elmerülve nem tudám mi történik körülöttem. Nem érzettem a' körültem tolongók könyökdöféseiket; nem tudtam, hogy az idő mind inkább beborul, és szerencsétlen szemeim az ég felé valának fordulva. Ez utóbbi eset sok mellettem elmenőt kíváncsiságra gerjesztett, 's azt vélvén, hogy az előttem álló házra bámulok, a' szájtátásra szoktában ő is megállott, 's oda bámult; így a' második, harmadik, míg végre egész sereggé nőttünk, 's egyik a' másiktól kérdé, mit bámulunk?

Ez még legkisebb baj volt; de csoportunk utat zárt 's a' megszorult kocsisok majd lelkeket lármázák-ki szegény testökből, míg végre egyik nekünk vágat 's kerekéről a' vizenyős sarat nyakunkba feccsenti, és mi, mint felriasztott veréb-sereg, szét szaladtunk. — Nekem jó csomó jutott bal karomra, 's csak most jöttem eszméletre; mert midőn zseb-kendőmet rögtön kiakarám rántani, könyökömmel a' meg-ettem álló üveg-kirakót löktem-ki. Az üveg nagyot csörrent, 's a' boltos előttem állott. Pénz éppen nálam nem volt, hogy a' kárpotlást kézdörzsölve kérőnek eleget tegyek, 's már órához nyulék, midőn mint a' limbusba szorult jámbor apák vigasztalására a' mindig tele zsebű Dombayt hozza megváltásomra jó csillagom.

„Se baj! — mondá Dombay, midőn a' kalmár boltjából kilépénk — kár soha nincs öröm nélkül!“

„Hogy hogy?“

„Itt van Lidi — mondá, öröm-hirrel vélvén engem vigasztalni — éppen ott találám a' sarkon.“

Én kövé meredtem. „Kék kalap, fekete Wickler?“ kérdém.

„Kék kalap, fekete Wickler“ lön a' válasz.

„Utánna! — mondám — utánna kedves Józsim! neked jobb szemed van; én már egyszer elvesztém.“

„Nehéz lesz — mondá amaz — ennyi nép közt, illy nagy városban megtalálni; nem tudod szállását?“

Én „nem“-et sohajtottam.

„De — mondám kis váratra — világít a' szerelem csillaga.“

Dombay vállat vonított.

Azonban mentünk, mint vágyó vadászok mennek a megtalált 's ismét elvesztett dámvad nyomain; nem volt utunkban egy kalap, nem egy esernyő, melly alá ne tekintettünk volna; minden kék kalapban, minden fekete Wicklerben őt remélve, őt sejtve.

„Én boldogtalanságra születtem“ panaszkodom fáradtan és sárosan ülve csészém mellett a' már lámpától világos hé t v á l a s z t ó b a n.

„Születtem!“ veté szememre kedvetlenül amaz. Nincs előttem gyávább valami, mint mikor az ember a' sorsot okolja. Kiki a' maga szerencséjének kovácsa! Közbeszéd

„Igaz! — mondám — de hát tehetek róla, hogy olly átkozott roszak szemeim.“

„Szem ide, szem oda — mond amaz még mindig előbbi tónusában — szemed miatt most én is csupa sár vagyok; hogy megyek így theatrumba? én pedig Schebestet nem hagyom száz Lidiért.“

Én minden szemrevetést feledtem: mert a' t h e a t r u m szóra új remény-szikra tünt-fel agyamban. Talán mondám magamnak, ő is ott leszen, talán ő is vágy meglátni a' közönségesen kedvelt énekesnét. — Vigasztalám tehát barátomat, hogy a' sár még nem olly nagy baj; hiszen Rousseau-t is sárral hajigálták 's a' bölcs még se gondolt vele; annál kevesbbé kell tehát nekünk restelnünk sárosságunkat, mellyet szép leány után nyerénk.

„Hány az óra?“ kérdé.

„Heted-fél! — Menjünk tehát!“ 's mentünk.

Nyilvánosan megkövetem itt a' kellemes Romeót, hogy a' köz-zengzetű tapsokba nem vegyültem úgy, mint kellett volna; mert figyelmem, szemem és fülem csak egy tárgyon függének; csak őt akarák látni, 's minden páholyból minden zárt székéből kilesni. És ime! mint puszta éjben bolygó vándornak, ki, midőn már tovább nem haladhat, fáradtan veti-le vándor-botját, egyszerre kibukkan a' setét felhő fátyolából a' nyájas hold, 's vezér-fényt hint kétséges útjára: úgy tünt-fel, úgy mosolygott előmbe a' páholyok egyikéből az ismert kék kalap. Megjegyzém a' páholyt, 's lelkendezve furám-ki magamat néző társim közül, és a'

czédula-szedő asszonynak nagy csudálkozására — hogy valaki Schebest énekét ott hagyhatja — oda hagyám a' tömött parterre-t, 's az első emeletbe sieték. — A' páholyhoz érek. Hallgatódzom. Csend, figyelő csend uralkodik benne. Kezem a' kilincsekre nyúl — 's mintha az ajtón kopogtam volna, annyira hallatszott szívem dobogása. Végre nagy nehezen ben vagyok.

Csendes örömmel álltam darab ideig az ajtóban, nézve, milly innepélyes figyelemmel hallgatja Juliám az éneklő Romeot. De midőn a' két szerető a' színen egymás karjába dült, nem állhatva tovább ellent szívem ösztönének, oda rohantam: „Lidim! — kiálték — milly felséges jelenet!“ Lidi vissza fordul — de ó nem Lidi, hanem más, egészen más, egy idegen volt! kit én nem is ismerék. Felindulva 's büntető tekintetének egész hatalmával fordul felém egy asszony-alak, 's kérdi mit akarok? Én engedelmet rebegék; de a' kegyetlen szép háborgatott esendéért kemény adót kért, 's engem mint nemtelen tolvajt, vagy sopánkodó koldust tiltó ujjával egyenesen kiigazitott. — „Szörnyűség!“ mondám homlokomról az izzadó cseppeket törülve.

Még egyet akartam próbálni. A' vendégfogadókat végig járom, gondolám. De ismét eszembe jutott, hogy éppen úgy járhatok, mint Zsombay a' szürke Lovakkal 's zöld hintóval; mert a' kék kalapnál 's fekete Wicklernél egyebet én se kérdezhettem volna. — Haza mentem tehát; de hol maradt nyugalman? Hivatalomat elmulasztám, ruhámat elrongáltam, ablakot törtem. A' színházban tett botránkoztatás végett mint kell majd pírulnom! Ezek 's több e'félék kínzák lelkem ismeretét, 's ezen szörnyű kinokba nem volt senki, ki békehozó angyalként pillantott volna; nem volt a' kétszer vesztett 's ah! most örökre elvesztett Lidi! Nem volt másnap, nem harmadnap 's ah! mind eddig se! Ma eltökéllém, hogy bajomat pennára veszem, 's búmat türelmes papirosommal közlöm. — Józsím, midőn neki végig olvasám, nagyot ugrott, 's vigasztalni kezdett. „Legalább — ugymond, — egy novellát nyertél; egy novella pedig mennyit ér! az embert még halhatatlanná is teheti!“

Garay.

II. JELES MONDÁS.

A' s z i v.

Gyenge szer az ember szive 'S legnemesebb tetteinknek
'S még is mennyi gondot ad; A' szivból van folyása!
Te! kit ez már vízre vive, Nincs elme, melly megmérhetné
Ugy-e meg se gondolád? 'S egészen kimeríthetné
'S még is legszebb öröminkek Az ember-sziv fenekét,
A' szivben van forrása, Ezer titkos rejtekét.

Kisfaludy Sándor.

A' háza sság gyakorta láncz marad. Az első szeretet rózsá-
kat tűz ugyan körülé, de ezeknek elfonnyadtával csak a' hideg va-
sak maradnak, mellyek terhelnek. ifj. Thoro czkay László.

Muzsika fensége. A' hangok művészsege a' Világteremtő
trónjának viszfénye. A' nélkül, hogy a' földtől formát költsönözött
volna, melegíti, mivel, és gyönyörködteti a' szivet és lelket. Varázs
ereje megfejthetlenül, mint nap a' testi világra, hat az emberi ke-
belre, 's ellent állhatlan hatalommal magos származását minden
egyéb művészetek felett inkább árulja-el. Laun Fr.

III. K Ö L T É S Z E T.

G o n d o l a t o k.

(Tátikán 1830-dik eszt.)

Tátika! im komor ormodnak gyászos tetejére,
Eltemetett méltóságod könnyezve, jövök-fel.
Itt a' büszke tetőrül öröm-békével az árnyék -
Hajdant visszahivom, 's szent érzéssel futom által
Büszke hazám díszét, nagyságát, lelkes erényét.
Hajh! de szememrül az álmok bájtündéri ledülnek,
'S a' jelen árva valóságán könnyekre fakasztnak. —
Ott Rezi ósz düledéki setétesen usznak az éjnek
Lepke alatt, 's szomorún csalogatják vissza napunkat.
Ott Süme g a' vonzó tájéket büszke magányban
Megveti; mert idegen lett a' hiu lárma előtte.
Békes csend titkolja Csobáncz falait, komolyabban
Leng sűrű érdőjén a' hajdan bája keresztül.
Messze amott ködlepte virányban Szigliget áll még;
Hajh! de szabad méltóságának hajdani évét
A' Balaton később hajjai már rég lelocsolták.
Arczpirulás nélkül jön csendes romjaitokhoz
A' csak névre Magyar, Selmőja karán gyönyörűjít
Nézni az elpusztult környéknek; — 's fájdalom! itten
Már idegen nyelven idegen kínálja szerelmét;
Hol régóta Magyar magyarul tisztelte barátját,
'S társas egyességben magyarul kínálta kulaccsát.
Lágy, epedő szerelem vív ott, hol hajdanidőben
A' koros apja fíját kardot forgatni tanítá! —
Tátika! ah! komor ormodnak gyászos tetejéről
Eltemetett méltóságod könnyezve jövök-le!

Frankenburg Adolf.

IV. KÜLÖNFÉLE.

Hasonlítás. — Horvát Endre hasonlít egy vulkánnak erőszakos lángözönéhez, mely az éj méltóságos homályát megszegve, az égre törtetve, ragyogásával egy körüle messzeterjedő kört világosit-fel: Vörösmarty a' tiszta és még is kikutathatlan ég üregéhez, mely nappal a' világot a' legkülöneműbb színekbe öltözteti, 's éjjel a' bujdosó csillagok fényében az ön 's a' közönséges halhatatlanságot hirli.

aa.

Divatos szótár.

A lamis na. Kelletlen vendég, kinek még is szállást adnak.
Béke-tűrés. Olyan játék, melyet elvesztünk többnyire.
Dolog. Nagyságos has urunknak adója. —
Emésztés. Oly per, mely test és lélekek szükséges.
Elménczés. Soha nem magyarázva többnyire érthetlen.
Eredeti író. Ki soha másoktól és ritkán költsönöz magától.
Feltételek. Ha rosszak, megtartja, ha jók meg szegi az ember.
Gond. Ez a' szegények hajdúja; a' gazdagok nem ismerik.
Halgatás. Ez egy felette különös ritkaság.
Izlés. Rendszabály, mely szerint a' szépséget ítéljük.
Idő. Ez a' bölcs férfiak kincs-tára.
Könyvek. Minden nemű bölcsesség páhója.
Kor. Ez mennél több, annál gyűlöletesebb.
Ló. Legjelesebb állat, míg a' gőzkocsi nem divatoznak.
Mezitlenség. Első 's végső módi pipereje a' világnak.
Nyelv. Egyetlen egy műszer, mely a' használat által élesedik.
Orvos. Egy elkerülhetlenül szükséges rossz.
Puposztát. A' mostani izlés szerint helyes termet czimere.
Rágalmazás. Legjelesebb férfiak jutalma.
Szerelem. Azon érzés mely szerint valaki más jóllétét ohajtja.
Szerentse. Az eszelőskedők végső menedéke.
Tanács. A' mi leggyakrabban adatik, de el nem fogadtatik.
Ujság. A' szépnem és különösen a' Francziák bálványja.
Udvariság. Olcsó portéka, és mindenhez hozzá juttat.
Vakság. Most már látó szép szemeknél is fel található.
Zaj. A' színjáték és gyülekezeteknek lelke. —

Pótolék.

Hazasság. Többnyire a' szerelemnek sirja.
Haza szeretet. Szép erény! de fájdalom csak nevérol ismeretes.
Tapasztalás. Mit a' második kézből senki se vehet.
Történet. Az emberi szerencsétlenségek 's gonoszságok lajstroma.
Vég nélkül való. A' bölcséknél az idő: szerelmeseknél két hét.
 Udvary.

Tréfarejtvény. (Griphus)

Kézmives hoz létre engem	Gyalog még se térek utba
Fából készült kis edényt,	Mert, ki hordjon, talállok.
Hogy milly legyen ürességem	Öleld nődet olly édesen
Még nem szabott hon törvényt;	'S csókold őt szint' olly kedvesen:
Meztelen, vagy bőrpólyába	Mint szok engem az utas
Nyakig varva vándorlok,	Főkép midőn jól szomjas.
	Érsekujvárból.

Előbbi rejtvény: Palota.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.
 Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap December 8^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával. A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' Lovagművészek.

„Egy igen kedves ismeretséget újítottam-meg iskolai koromból, — így irt Berlinből az ifjú Falkenberg gróf, az arany sashoz nevezett vendégfogadóból Holmann barátjának — emlékezel-e még ama kedves hét esztendő leánykára, ki mint angyalka állott a' létrán, mellyet atyja fogain hordozott körül, 's melly lovagszínészetben (Kunst-reiterei) mi minden napon megjelentünk? Alig szállék-le itt a' sasnál, midőn az ajtó küszöbén valamely hirdetést vevék észre nagy veres betűkkel 's fába metszett figurákkal (alakokkal). Lovagművészek voltak, kik előadásukat jelenték. Tudod, milly kedvet 's örömet leltem mindig illy vakmerő mesterkedéseken. Azért első kérdésem most is a' lovagművészek voltak; kérdém az udvarlétól, mikor lehetne őket látnom — „„Ma estére uram, még pedig itt helyben — volt a' felelet — Ritter társasága nálunk lakik, és színhelyét a' hátulso udvarban a' most üres raktárban üte-fel.“ „Előbb csak a' lebegő fametszeteket pillantám-meg a' nélkül, hogy a' névre figyelmezttem volna; hanem midőn a' Ritter név fülembé csendült, nevedett figyelmem. Kérdésemre a' hosszú, öreg férjfiú, ki egyszersmind a' vig-buta szerepeket (Pierrot) igen mesterségesen adá, ugy szinte a' törpe, 's mulatságos Bajazzo (bohóc), 's a' siket Madame pontosan leirattak, és az egész régi társaság szemeim előtt állott. — 'S az öreg létrát hordoz fogain egy kis gyermekkel, ki lábujhegyen áll; egy igen kedves gyermek, nemde?“

„„Igen igen! — volt a' felelet — felettébb kedves gyermek a' szegények iskolájából.“ „

„Most jutott csak eszembe, hogy a' csinos, hét esztendőös kis Giasinda most már mintegy tizen öt esztendőös lehet, 's így a' létrán többé aligha állhatna.“

„De tehát nincs közöttök valamely fiatal mintegy tizenöt esztendőös fekete szemű 's fekete hajú lányka?“ kérdezém őt.

„,,Minden esetre uram! Ritter leányasszony, ki aczél fonalon tánczol, 's olly szép mozdulatokat teszen lóháton és Kolumbinát játsza. Ő az, kinek kedvéért a' színhely naponként tömve van; mind annyi ifiú uraink belé bolondultak. Nehezen lehet több tizenöt esztendőösnél, és fekete haja is van.“ “

„Hozz legott nekem egy billettet — félbe szakasztám a' pinczést, ki már engem figyelmetesen vizsgált, 's ravasz pillogásokkal méregetett.“

„,,Még jó egy órát tarthat addig uram; — mond ő — de talán eddig méltóztatnék valamely frisitőt magához venni?“ “

„Jól lesz, de szobámban; hanem most a' billettet legelőszér.“

„Mint a' villám suhant-ki az ajtóból, 's kevés perczenetek mulva ismét előttem termett egy veres három szegű billettet, mellyet legott zsebembe rejték. Még uti ruhákban voltam. Inasom bútoraimat a' kocsiról leszedé. Magam pedig a' pinczés után szobámba menék a' harmadik emeletbe. Ravasz mosolygással, 's alkalmasint köszönetemre számolván, figyelmeztetett ez, hogy a' szép Ritter leányasszonynak tő-szomszédja vagyok, 's hogy szobáját az enyimtől csak igen gyenge deszka-fal választaná-el.“

Falkenberg eddig haladt levelében, mellyet egykor fölöstök (reggeli) alkalmával irni kezdett. Pongyolában (negligé) ült ott, ugyan azon szobában, mellyet számára a' pinczés kijelelt volt. Egyszerre ugy tetszett neki, mint ha a' mellék szobában valamely zörej hallana, 's felijedett rea. „Már felébredett, bizonyára ő az — mondá magában — „mert így senki se lebeg végig a' padlaton.“ — Kedvenc könyve Korinna után nyult most a' gróf, 's a' pamlagra dült azon gondolattal, hogy majd olvashat, mert irni tovább már nem birt. Majd beszédet vön észre a' mellék szobából.

Egy mély férfias hang valamely kedves olasz „jó reggelt atyám“ szóval viszonztatott: tiszta asszonyi hang volt ez, melly a' vért arcaiba hajtá az ifjú grófnak. „Még is igazságtalanság, hogy én itt lakom a' nélkül, hogy nekik megjelenténem — mondá magában — de hijába, ő igen szeretetre méltó, — 's az öregnek úgy kell, miért olly bizodalmatlan; egy szót nem szabad vele beszélni, mellyet ő ne hallhasson.“ — Már eljövételének első estéjén ott volt a' gróf az elő adáson, 's az egész társaságot látá és megismeré, Ritter leányasszonyt kivéve, kinek szemfényvesztő szépsége őt az első pillanatokban egészen elragadá, 's kinek rendkívüli könnyűségét és kellemét mind a' kötelenjárás, mind ama bájos és veszélyes lovaglási helyezetek alkalmával mélyen csudálta, még mi előtt benne 's a' naiv Kolumbina némázatában (Pantomime) megismerte volna a' csuda szépségű leánykát, melly mint gyermekded angyal kitörülhetlen vonásokkal volt lelkébe írva.

Falkenberg Fridrik, a' fiatal, tüzes ifjú gróf, régi ős nemes nemzetségből eredett. Egyetlen fija volt ő egy igen gazdag dán grófnak, 's tetemes jószágoknak örököse. Iskolájin ugyan a' tartományok egyikében keresztül futott, de ott egy régi ismerősnek házában levén egészen magára hagyott, 's a' legroszabb iskolai fék alatt állván a' legnyersebb kicsapongásokhoz természetesen hajló idomait tökéletesen mivelé-ki. Szive lelke csak szabad 's tüneményekkel teljes életet ohajtott, 's valahányszor valamely vándor színészeket, vagy egy csoport lovagnűvészt 's kötéljárókat látott, kik a' kisebb helyeken képzeményes vitézi pompa ruhában trombita és dobszó közt az utzákon végig huzódtak, mindannyiszor ugrált örömeben szive, és sokszor a' legnagyobb kísértetbe esett, elszökjék-e velek, elkisérje-e e' szerencsés embereket a' nagy világon keresztül. — Csak nagy fáradtsággal tudta őt állhatatos indulatú 's előre vigyázó barátja Hellman arra bírni, hogy iskolájit rendesen keresztül járja; de alig hogy felsőbb iskolába jött, 's az akademiában egy évet eltöltött, már szük volt szabadság és kalandok (Abenteuer) után sovárgó lelkének az iskola, 's apja kéntelen vala neki egy külföldre teendő utazást megengedni. Apja ugyan melléje állhatatos és komoly uti társat adott, ki ugy

félíg meddig nevelője volt; de Fridrik már elérte huszon harmadik esztendejét, 's a' mester-szót ki nem állhatá. — A' nevelőnek éppen nem legtartósabb egészsége a' számtalan sok gyaloglást nem állhatá-ki, mellyről pedig a' schweitz hegységben az ifiú gróf széles e' világerért le nem mondott volna. Így történt, hogy már utazásuk elején elváltak egymástól, 's most az ifiú egy két esztendei franczia schweitz és olasz országokban volt tartozkodása után Bécsen keresztül Berlinbe ért, hogy onnét Pétervárra utazzék valamelly diplomatikai tisztség felvételére, mellyre atyjának befolyása által nevezteték-ki.

Nem volt szándéka a' grófnak Berlinben sokáig mulatni; de mindazáltal megújított ismeretsége Ritter társaságával, 's a' leányka iránti vonzódása uti tervét 's minden egyebet a' világon vele elfelejtették. A' társaság még egy hónapot akart tölteni Berlinben, hogy onnét olasz országba menjen. Fridrik váltólevelekért (Wechsel) irt haza atyjának, 's engedelmet kért, hogy Berlinben tovább maradjon, Betegséget adott elő ürügyül, melly meg nem engedhetné, hogy a' hidegebb téli hónapokban tovább menjen észak felé. A' posta mind kettőt meghozá, 's magát rendkívül vidámon 's boldogul érzé. Minden este láthatá előadásainál a' szép Giasindát; minden ebéd alatt a' közös asztalnál (table d' Hôte) vele által ellenben ült, vele beszélt 's mulatott. Emlékezteté őt gyermek évi ismeretségekre, a' lányka is legelevenebb részvétellel örült, 's elbeszélé a' grófnak, hogy még igen jól emlékezik a' barna dolmányos kis fiúra, ki neki minden este gyümölcssel kedveskedék, midőn a' létráról leugrott, 's a' kis városka publikuma előtt magát meghajtá. Még most se feledte-el nyelvét, 's a' gófra nézve soha se volt valójának erőltetlensége, 's kelleme vonzóbb, mint midőn asztal felett enyelegetében közbe-közbe néhány félig dán szavakat kevert. Atyja mindig oldala mellett ült az asztalnál. Ennek hosszú lebenyés, ránczos arcán, melly mint Pierrot a' legkomolyabb nézőt is megnevetteté, a' színen kívül soha nem látott mosolygást az ember, asztalnál pedig mindig úgy ült, mintha mély gondolatokba volna merülve, a' nélkül hogy csak egy szót is szóllott volna, ha körüle még olly hangosan tréfáltak 's nevettek is. Mind-

nyáján tudták, hogy nagy mértékben búskomoly (schwer-müthig), 's azért szükség kívül senki se szóllítá-meg őt, nehogy rövid, vagy kitérő feleletet kapjon tőle. A' leányka másik odalán mindig a' siket Madame ült, ki siketsége végett hasonlókép nem vett részt a' társalkodásban. Ennek vonásai tagadhatlan nyomait viselik egy korán elvirágzott szépségnek, Ő fiatal korában igen nevezetes kötéljáró volt, mellyet mozdulékony könnyűsége még jelenleg is bizonyított; de mostani foglalatossága már csak abban állott, hogy a' pénzládánál üljön 's billeteket áruljon. A' társaság tulajdonképeni vidám személye egy alacson már koroska férjfiú volt, ki majomarcza mellett a' vidorságban és pajkoskodásban annyira bővelkedék, hogy Lohócz szerepét mindenütt, mind assztalet felett, mind a' szinen játszotta.

(Folytatás következik.)

II. NÉPISMERTE T É S.

Francia ország északi lakosai.

Francia országnak északi része többnyire hegyes, és a' természet javaiban szükölködő; úgy hogy lakosai kéntelenek élelmök szerzése végett az ország belsejébe menni. Vándorlásuk ideje többnyire ősszel vagy on, midőn már munkájokat elvégezték. Ekkor több faluk öszve állnak és egy kis társaságot képezvén szokott helyökre vándorlani készülnék. Vándorlásuk ideje következővén egy faluban jönnek öszve, hol magoknak birót pénztárnokot választanak, kik iránt legnagyobb engedelmességgel viseltetnek; a' választás innepét örömríadások közt töltik-el a' csapszékben, 's midőn az éjfélet következik, nyugalomra lépnek, másnap pedig vándor botjokkal ballagnak az ország belsejébe dolgot keresni. Ha valaki a' társaságból különös csint követ-el, a' biró elejébe idéztetik, ki segédül néhány tagokat az öregebekből választván megítéli a' vétkest, és azután a' kupak-tanács a' pénztárnok által elolvastatja az ítéletet valamennyi előtt, mellyet végre hajtani el nem mulaszt. A' mit munkájok által szereznek, a' pénztárnoknak adják által, ki azután minden legkisebb költségről számot adni tartozik. A' dolog alatt közönségesen vigak, és azt dalolással végzik, mi után több-

nyire táncz szokott következni. Vasárnapon, midőn isteni tiszteletöket elvégezték volna, estve felé mindnyájan együtt vannak, és tánczolnak; a' bornak szeszétől felhevülve olly vigságra kelnek, hogy a' levegő körét dalolásokkal eltöltvén a' kíváncsi népet nagy számmal csöditik össze szemlélésökre, kivált ha az asszonyokat is illy láng heviti. Illy vigadozások közt töltik-el azon időt, míg magoknak elegendőt szerezvén vissza térnek lakjokba, hol a' pénztárnok számadását előterjesztvén mindnyájok közt egyformán elosztja keresményöket, és így térnek haza gyermekeik 's hitveseik örömére, kik szinte azon idő közben télre fát szerzenek. — A' mi ismét különös franczia ország köznépeinek hajadon szüzeinél, hogy ha valamely leány kedvesét nem szereti, a' kandallóra (melly kürtöhöz hasonló) egy darab fát tesz előtte, és ez a' jele, hogy kedvese azonnal hagyja-el őt, mi igen hamar megtörténik; mert nálok szerelemgyanúba esni legkönnyebb. Csak lássa egyszer kedvesét a' leány enyelegni, vagy nyájasan beszélni egy más hajadon szüzzel, bizonyos lehet azon legény, hogy legott szerelemutáló fát (mikép ők azt nevezni szokták) találand a' kandalón. De nem sokszor megbánván tettöket a' hajadonok mindenkép törekesznek ismét szeretőjeket hálójokba keríteni; mert midőn a' szerelem-irigység heviti keblöket, mindent képesek elkövetni, csak hogy vágyokat kielégíthessék.

D. F.

III. JELES MONDÁS.

A' boldog.

Boldog, kinek feltétele
Mindig arra czélozott,
Hogy másnak is használt vele
Mig magának dolgozott.

Szabó László.

Áldozat. Kötelesség. A' kinek lelkét eltöltötte a' kötelesség szava, vagy valamely szent érzés, valamely nagy gondolat, az ebben él egyedül, ennek áldozza erejét, nyugalmat, örömeit, s kész veszni érte, ha kell. Kazinczy.

Aphorismák arab nyelvből. Szemérem nélkül az asszony olyan, mint a' lámpa gyertya nélkül.

Ne vedd-meg társalkodásodban a' gyöngét, mert egy bogár is megöli az oroszlánt.

Szerez aranyat mértékkel, tudományt mérték nélkül.

Szendár.

IV. K Ö L T É S Z E T.

A' k ö l t ő , é s s z i n é s z .

Szinjátékot irt a' költő.
 Azt játszotta a' színész;
 Névre híres mind a' kettő,
 'S egyenlőn jeles művész;
 De a' költő göggel tele,
 'S a' színésznek nagy a' szele.

A' két hiú hogy összejött
 Vita támadt közöttök,
 'S a' koszorút, mellyet kötött
 Szűz Thalia fölöttök,
 Bontogatják heves ésszel,
 S tépni készek botor kézzel.

A' költő mond: „én érdemem
 Hozott hirbe tégedet,
 És te mered még ellenem
 Felhordani tettedet?!
 Szolga! te csak színlenni tudsz
 En-nélkülem — szólj!-mire jutsz?“

És a' színész így válaszol:
 „Irti könnyebb mint tenni,
 En fáradok, mig te nyugszol,
 'S így bár ki fogja hinni:
 Hogy tiednél nagyobb eszem;
 Mert te csak irsz, 's én megteszem.“

'S im Thalia égből leszáll
 Körülte szép kíséret
 Genius, és Nimfákból áll
 És kiki fáklyát éget.
 Döbbenve kezd bámulni a'
 Peres pár, 's így szól Thalia:

„Hogy köztetek az irigység
 Bomlást, és kárt ne tegyen;
 Költőt tisztel a' közönség
 Övé hát a' taps legyen.
 Színészé a' köz szivesség
 És még felül a' nyereség.
 P u m János.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Orgazda. Magdeburgban minapában egy orgazdát fedeztek fel nála 100,000 tallérra menő mindenféle árukat találván, mellyeket mintegy 10 esztendők elfolyása alatt takarítgatott össze. A' dolog annál inkább figyelmet gerjesztett, minthogy ez által egy nem csekély zsvány-bandának jutottak nyomaira.

Parisban az asszonyoknak tilos a' börze. A' mivel 's polgárisodott Parisban olly nagy előmenetelt tett a' pénzszomjú, hogy magok a' Dámák is, pedig nem kis számban jelennek meg a' börzékben 's fond-okra speculálnak. A' kereskedői törvényszék mostani előülője Ganneron ur végre e' kicsapongásoknak korlátot vete, erősen megtiltván, hogy a' Dámák ezután vagy a' börzeterembe, vagy annak karzatára megjelenjenek. — Bizonyossá tétünk, hogy a' tiltó parancs okokkal 's módjával szól, 's arra megy ki „hogy egy asszonynak legjobb speculatio az, midőn házi tüzhelyén őrkedik.“ Gondolhatni, hogy azon Dámák, kik a' börze-játék maszlagától megszálva valának, a' parancsot igen rossz neven vették; de ha bár csak egy kettő mentetik is meg a' játék-szomjú veszélyes örvényéből, — elég; 's az emberiség geniusa már elég hálával tartozik a' derék előülőnek.

VI. K Ü L Ö N F É L E .

V á r o s i b ö l c s e l k e d é s .

I. Estve van; az utzák szegletein lámpásos gyermekeket (Laternbuben) látok, kik a' hideg 's unalom miatt fel 's alá tappognak össze-ütögetvén bokájikat, 's elég lámpásaikban a' gyertya a'

nélkül, hogy őket valaki világitani hívna. — Így mulik-el honunkban is — pipafüst és unalom közt — sok hazafi élete, a' nélkül, hogy valakinek használna.

2. Elnézem a' kávéházban a' billiárdozókat; ha valamelyikök hibás lökést tesz, vagy a' laptát, vagy a' lökőbotot okozza, 's a' dákó végét krétával mázolgatja: — az ember is, ha hibáz, mindig egy másikat, harmadikat 's negyediket okoz, — holott, tán erkölcsi dicső tettei is csak úgy vaktában történnek, mint mikor az ügyetlen billiárdozó néha véletlen a' legszebb laptát megcsinálja.

3. Látom estve a' serházban, mint támaszt a' pinczés (Kellner) nagy fehér habot serének az által, hogy ezt felnyújtózdva magosról tölti az alá tartott pohárba, — 's a' szegény vendégnek ezt a' haszontalan felső habot félre kell előbb fúvnia, míg szomjas ajka a' fenéken magához a' kevés serhez juthat. — Illy üres tajtékkal fel-fuvott több honi íróink sztilje is; félre kell a' szegény olvasónak előbb a' sok öszvehalmozott haszontalan szavakat tolnia, míg belőlök magát (a' dolgot) az egyszerű gondolatot kivetheti.

S z e k r é n y e s y.

Keleti nyelvek. A' kínai tartományt kivéven napkeleten az arab, perzsa, és török a' divatozó fő nyelv. Ezeket a' napkeletiek imigy characterizálják. „Az arab nyelv reá beszélő; a' perzsa hízkeldő; a' török pedig büntető. A' paradicsomban ós anyánkhöz a' kígyó arab nyelven beszélt; Ádám és Éva perzsa nyelven mulatoztak együtt; de törökül szállamlék-meg az angyal, midőn őket a' paradicsomból kiüzni kéntelenítették.

S z i c h e r.

VII. NEVETTETŐ PILULA.

Már ürültében vala U...y urnak boros üvege, midőn inasát is megkinálá, 's félig tölté annak poharát. De midőn a' pohárban levő maradék-bort savanyú vízzel akarná pótlani, imigy szólla Pista: „Csak borral, borral tens uram! nem vagyok én urfi, megiszom én tisztán is.“

...er...

S z ó r e j t v é n y.

Édes négyét ugy szeretem	Az egész öt betüből áll.
Hogy ha szívből jó	Szárnyas csacsogó,
Játékban is el-el veszem	A' ki engem ki nem talál
Ha rám kerül ő.	Uj találgató.

I n r e y.

Csak három betü ez, nem természet nélküle semmit

A' föld. Vissza felé: leszen istene régi Görögnek,

P. Sz. Dentsről.

Előbbi rejtvény: K u l a c s.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön December 12^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön: Fél-évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' lovagművészek. *(Folytatás.)*

Mindnyájan németül beszéltek közönségesen, de idegen szóejtéssel, 's nem ritkán francezia vagy olasz szavakkal keverve. Apa és leány ugy látszott protestans, de az anya romai hitű volt.

Élismódjok, valamint ruházatjok (Garderobe) 's diszleteik (Decoratio) jóllétet árulának-el, melly a' Berliniek számos látogatásaik által naponként nevededett. Ritter leányasszonyt valamennyi ifjú embernek az elegans világból látnia, 's felőle itélnie kellett. A' mű-értők, kik az aljas neveltséget (niedrig-komische) nem veték-meg, nem csudálhaták eléggé az öreg Ritternek derék és furcsa mimeléseit (Mimenspiel), 's a' nem igen torzoló (karrikaturázó) bohóc majmoskodásai igen sok pártfogókat gyűjtének. Egy pár udvarlón, 's a' lovászon kívül csak e' négy személyből állott a' társaság. Ha este az előadásnak vége lön, mindig szobájokba vonultak, és se látogatásokat se meghívásokat el nem fogadtak. A' szigorúság, mellyel az öreg Ritter leányára vigyázott, közönségesen ismeretes volt. A' leányka csak apjával jelent-meg, nélküle soha; mind az általugy látszott, mintha ebben a' leány semmi erőltetést sem érzett volna; ő mindenekkel szeliden és nyájason beszélt, 's apjának szótalansága és komolysága élénk, sokszor gyermekes vidorságát nem hátráltatá. A' midennapi asztal felett tartott beszélgetésekből észre vevé Frídrík, hogy a' leány sem izlésben se miveltségben hátra nem maradt. Ismerte ő több újabb nyelveknek legjobb 's leglelkesebb költőit, hanem még is tiszta, igénytelen (anspruchlos) természetisége, mellyben

magát szabadon 's őszintén kimondá, volt az, mi neki legnagyobb bájta adott. A' szépségeket, vagy hizelgéseket, mellyeket naponként kellett hallania, magától szokott könnyűséggel elutasítani tudá, 's azok felett tréfálni szokott. A' sok szerelmes pillantásokat 's közben nem éppen szerény nyilatkozásokat, mellyeknek e' helyzetében, még apjának jelenlétében is ki volt téve, ugy látszott, mintha vagy nem értené, vagy nem venné észre.

Fridrik egykor minden finomságát 's merészségét arra fordítá, hogy Giasindának, apja jelenlétében bár, világos szerelem-vallomást tegyen. A' hang, mellyel azt Giasinda viszonzá, a' grófnak vérét arcaiba kergeté, 's a' finomság, mellyel ezután illy nyilatkozások nevetséges voltát vele érezteté, 's hogy azután láthatóképpen más fiatal embereknek nagyobb figyelmet mutatott, mind ezek a' gróft sokszor majd nem zavarba hozák, 's féltékenységét (Eifersucht) mesterkélty egykedvűséggel kellett elpalástolnia. Sokszor vadolá szívében ekkor a' leányt finom tetszvággal (Gefallsucht); de hijában, az első nyájas pillanat, vagy szelid szó ismét elegendő volt őt kimenteni a' gróf előtt.

Igy tévelyedett-el naponként mind inkább egy mindig nevedő szenvedély csalkertjébe, mig magát még szabad 's vidor vándor-madárnak tartá, melly csak rövid ideig gyönyörködik azon, hogy szinleg a' megfogottat játszhassa. A' sok apró szerelmeskedések, mellyeken bátran átesett, 's mellyeket közönségesen már nyolcz nap mulva elfelejtett, minden kétséget oszlatának fejében e' mulattató összeköttetés felől, melly őt már is olly mértékben foglalatoskodtatá, hogy ellentállhatlan ösztönt érzett magában kinyilni. Éppen ezért kezdé levelét ma Hellmanhoz írni, kiről azonban jól tudta, hogy Homérból egy varians jobban érdekli, mint valamennyi szerelem-történet széles e' világon. De a' levél bevégzettlen maradott. Könyvvel a' kezében Falkenberg ismét egész reggel szobájában maradt, 's Giasindát a' mellék-szobában táncolni, nevetni, és énekelni hallá. Már tizennégy napja volt, hogy az aranyasnál tartozkodott, 's még nem tudta, milly alakú Berlin. Máskor csak néhány napok kellett neki az idegen város emlékeinek, nevezetességeinek 's mulató helyeinek megtekintésére. Mindnyájan csudálkoztak e' külö-

nős utazó felett, ki mindig hon marad, míg maga különben vig utazó életének ezen változását nem látszatott észre venni. Végtére asztalhoz csengetének, 's ő ebédre ment, és szokott helyét elfoglala. Mihelyt az asztali társaság leült, 's Ritter leányassz. néki ellenében helyet foglala, legott élénk beszédbe ereszkedék vele. A' mult esti előadásáról beszélt most, 's a' nélkül, hogy olly szót ejtene, melly hizelgés lett volna, egyáltalában dicsérni kezdi a' szabad művész-életet, 's élénk lelkesedéssel dicséré a' szerencsét, melly-nél fogva az életet illy fény-ponton keresztül tánczolni, vagy lábuj hegyen egy vad paripa hátán lehet keresztül repülni a' levegőben.

Giasinda neki igazat adott, 's művészetének őszinte dicséretén megörülve gyermekesen triumpháló pillanatot vete komoly atyjára, ki szóttalan, mint előbb is, fejét rázogató.

„De édes Istenem — monda most gondatlanul Giasinda — hát nem próbált illyeket életében még soha gróf ur? Nincs könnyebb valami e' világon, csak az ember kedvét 's örömét lelje benne, 's ne legyen szédelgős vagy félénk.“

„Mig gyermek voltam — viszonzza Fridrik — legnagyobb öröimim voltak illy gyakorlások. Azon időtől fogva nem találtam alkalmat, 's azon kívül-is — —“ éppen egy szót akara ekkor mondani arról, mi benne helyzetére nézve illetlen volt volna; de azon pillanatban érzé a' szó sértőségét is ebbeli kinyilatkozásokban, 's pirulva elhallgatott.

„No 's? 's azon kívül? — Nem illenék egy grófnak 's előkelő urnak! Nemde ezt akarta bizonyosan mondani?“ — szavába esék a' fürge leányka. — „De mért ne? Hát nem szabad királyoknak, és hercegeknek kitáblázott pallokon tánczolni, vagy valamelly vad vadászlovon vágdatni, a' nélkül, hogy felségöket elvesztenék; mért ne szabadna hát ezt könnyebb 's gyorsabb módon tennie?“

„Igaz — monda hevesen a' gróf — az ember igen hajlandó magát korának igen fonák véleményei 's nyomorult baliteleteinek rabjává tenni. Volna még erő 's magán állóság a' világon, bizonyára nem lenne az olly egyforma 's untató. De ez már fájdalom! Ugy van; a' legbátrabb férjfiak, kik szabadságról 's függetlenségről büszkeséggel beszélnek, magok se mernek az utszán végig menni, ha csak fejeken egy

izetlen kőcz-torony nincs, 's a' parisi vagy londoni divatáros vagy szabó tyrannismusának nem szörnyetegei. Azért mindig örülök, ha embereket látok, kik magokat ezen unalmas formáktól elszakasztották, 's mint szabad vándor-művészek, kiknek szabadalmok van a' világot tetszésök szerint elintézni, a' világot beutazzák, 's éppen olly jól állnak fejeken mint lábaikon a' nélkül, hogy valakinek igaza volna botrányozni rajtuk.“

„Bravo, bravo! ezt tőlem tanulta“ — kiálta bohóc, ki mellette ült, 's búzgólkodó beszédje alatt alkalmat talált a' gróf palaczkját kézre keríteni. Éppen az utolsó cseppeket üríté-ki békes páviáni vigyorgással a' jó rajnamellékinék. „Hó hó! — folytatá beszédét — ez valódi venyige-lév volt.“

„Jól van biz az bohóc-koma!“ mond Fridrik, 's más palaczkot kért, míg az alatt a' többivel nevetett, 's e' közönséges bohóskodáson jobban, mint minden egyebek, gyönyörködék.

De az öreg Ritter homlokán a' ránczok csoportosodni kezdének. „Az én számomra! — inte a' pinczésnek — tartogasd Pietro az e' féle elménczségeket a' színhelyre, ott hasznát vehetjük“ folytatá szavát vidor társához fordulva, 's egy mélyet sohajtván ismét közönséges merengésébe esett vissza.

Olly nagy ritkaság volt ezen öreg csudálatos kötéljárótól csak egy szót is hallani, hogy most közönséges hallgatás lön az asztal felett; hanem bohóc a' dorgálásra olly hosszú 's innepies képet csinált, hogy ismét közönséges kaczagást indított, 's így a' fenakadt multság újra folyni kezdett.

„Mit ad gróf ur, ha én kegyedet nyolcz nap alatt valamennyi mesterséginre megtanitom?“ monda bohóc enyelgő szomszédjához.

„A' főelvben már egyet értünk: szabadság minden művészetek dajkája; ezután következik a' bátorság, 's hogy az ember ne aggódjék valamelly ostobaságot mondani, ha megfizetik; mert éppen a' legnagyobb ostobaságok legnagyobb elménczségek, csak jámbor szívből jöjjenek: mivel éppen az válik a' nemes emberi természetnek becsületére, hogy nem mások okossága az, mi legtöbbnyire megneveltet minket; ön okosságunk az, 's az ember soha sem érzi ma-

gát eszesbnek, mint mikor azon felfedezését hiszi, hogy más becsületes ember sem egészen ostoba.

„Ebben nem egyezhetem — viszonya Fridrik — az ember éppen úgy nevezheti ön bohóságait mint másokéit. De hogy az ostobaságot az együgyűek kaczagásának művészileg kitegyük, bizonyosan olly talentum kívántatik, melly tanulás által meg nem szerezhető; 's ha mindjárt kegyed engem nyolcz nap alatt bohócz szerepének egész theoriájára megtanítana is, ahhoz egyszersmind jókedvét, 's arczát kellene költsönzenie, ha csak egyet is nevetségre akarok birni.“

„Gróf ur hizelkedik — mond a' bohócz — én legjobb kedvemmet, mint a' pinczés tudhatja, e' zöld palaczkból meritem; 's nagy hasonlatosságom van ama fürge állathoz, melyet az ördögnek kellett teremtenie, hogy az embert parodiázza; ez olly elsőségem, melly éppen nem kedveltető. De mint mondom, le akarom magamat kötelezni, hogy gróf urból nyolcz nap alatt olly bohóczot készítek, mint azt csak kívánni lehet, ha különben felettébb derék művészetünk iránt csak ugyan olly tisztelettel viseltetik, mint velem el akarja hitetni, 's méltatlannak nem találja, ha a' nemes főtetőn áll, midőn valamennyi egyéb előkelőbbek lábaikon járnak.“

„Ó éppen nem e' helyzet volt az, melyet ügyes életökből különösen akartam kijelelni — felele neki a' gróf, poharát vigan ki ürítvén — ez valóban igen is erőltetne; más volt, a' mit gondoltam. Mi nekem olly igen tetszik, az amaz erőltetlenség 's nagy merészség a' súlyirányos mestersegeknél (aequilibristische Künste). Volna csak Ritter leányszony ebben tanítóm, meglátná kegyed, hogy hálás, és szorgalmas tanítványa fognék lenni. Mert soha valamit alaposan férjfiaktól nem tanulhattam, és se jánni se beszélni soha nem tudnék, ha Dámák nem viselik vala gondomat.“

„Kár valóban gróf ur! — szólla most Giasinda — hogy a' hizelgő bizodalmat nem illeszthetem magamra, 's dajkájával mérköznöm nem szabad; különben nagy kedvem lehetne tanulás-vágyát, 's alkalmasságát próbára tenni.“

A' gróf arczai égtek; élénk lelkesedésében éppen készült a' félig tréfából mondott ajánlást elfogadni; de midőn

szemei a' vidor Giasindát keresék, hogy kikutatná, vallyon a' nyilatkozást valónak vagy ingerkedésnek tartsa-e, apjának halavány ránczos képéből olly szomorú vonás lépett elejébe, hogy Fridrik álmélkodva némult-el; mert azon ábrázat, mellyel az öreg komikus reá tekintett, olly szeges ellentétben áll a' szóbeli vidám és merész étellel, 's leányának derült könnyelműségével, hogy ugy tetszék a' grófnak, mintha itt egy meggondolatlan, odavetett szó egy egész ember-életnek szerencsétlenségét huzná maga után. A' beszédbeli megállapodást, melly ez által eszközölteték, az öreg Ritter felkelésre használá. Majd azután a' többiek is felkeltek, egymást futólag megköszönték, 's kiki szobájába indult. *(Folytatás következik.)*

II. N É P I S M E R T E T É S.

Kakas-viadal. Bizonyos Marsden nevű utazó azt beszéli, hogy Sumatra szigetében az embereknek annyira szenvedelmökké lett a' kakas-viadal, hogy az a' lakosok közt inkább komoly foglalatosság, mint gyönyörködés. Alig látni ott egy embert utazni, ki hóna alatt kakast ne vinne, és sokszor megesik, hogy ötven személy is összetalálkozik ki-ki hóna alatt egy kakassal. A' fogadásokat annyira viszik, hogy egy viadal kimenetelére egész jószágukat, sőt feleségeiket 's leányaikat-is kiteszik, ugy hogy a' vesztő nem ritkán egyenesen a' koldus-botra jut.

Orosz kocsisok. Az orosz kocsisok szépsége valóban magos ideát ad az Oroszok testalkotásáról: azonban tudni kell, hogy ezen emberek kiválogatottak; mert az orosz ur kocsisának választásában legtöbbet néz annak külsejére; e' mellett viseletök eredetisége is emeli szépségöket. De adjunk csak nekik süvegjek helyett háromszegletű kalapot, tájusz és szakállok helyett sima állat, hajporos haját 's hosszú ugy nevezett czopfot, kaftanjaik helyett liberiát, akkor vége szépségöknek! Nem látszik ott már az erő, friseség, és ügyesség, melly ezen embereket annyira szembe szökteti. Maga a' császár is becsüli e' nemzeti izlést, midőn, kivevén az udvari pompa 's cerimonia-napjait, mindig illy nemzeti öltözetű kocsisok által viteti magát.

III. JELES MONDÁS.

A' R e m é n y.

Hasonló egy ladikhoz a' remény,
 Viz, állhatatlan tenger a' pályája,
 Hab, örvény, szikla, felhő, köd hazája,
 Járása a' hullámok szellemén.

De száz aranyvár ragyogván szemén
 Hiú ígéretekkel elesal szája,
 És messze, messze hordván vitorlája
 Elveszt örökre minket a' kemény!

Töltényi.

Gondolat-törédekek. Szerelmet kívánni senkitől se lehet, mert az senki kényétől se függ; tiszta égi adomány ez, valamint a' lángész: de lehet gerjeszteni, eleveníteni, 's vezérelni.

Mint hogy nincsenek tökéletes halandók, kimélve kell néha a' jó barátok hibáit eltűrni, vagy a' barátságról végképen le kell mondani-
 Udvary.

IV. K Ö L T É S Z E T.

E m l é k ü l.

Elrepültek olly sebesen,
 Mint az álom képeim,
 Rövid együtt lételünknek
 Szende rózsa-percei:
 És csak édes emlékökkel
 Andalitnak vissza még
 Báj-virányom enyhelyébe,
 Hol veled boldog valék.

Elrepültek: — ó de képed
 Fogynak bennem él,
 'S lelkem egy jövődő létben
 Sebb találkozást remél.
 Hát ne könnyez! Mint a' villám
 Száll-el a' kéj-pillanat,
 'S szüntelen reánk temetve
 Csak kin és keserv marad.

Ó ne könnyez, bár ha kedves
 Együtt lételünk vala
 Bájosabb leszen bizonynal
 Viszontlátás hajnala.

Beczkó.

Mai ismertető.

„Mamám! hogy sziveljük? jól látod ó!“
 Így szólt Netti a' kis boszorkodó
 „Viklerbe mint öltözött

A' nép, mint mi; mind minket követ ő;
 Hisz' így nem lesz semmi ismertető
 A' főrend 's köznép között!“

„„Lesz még lányom! — lön a' bölcs felelet —
 A' nemes szív — mellybe vad góg helyett
 A' szelidség költözött.““

Szekrényesy.

V. KÜLÖNFÉLE.

Ali Pascha. Azon számtalan egymással ellenkező tudósítások, mellyeket Mehemet Aliról a' politikai hírlapok eddig közlöttek, nem elégségesek ezen emlékezetes embernek valódi caractere képét adni. Az e' részben uralkodó homály egy angoly hírlapban közlött levélbeli közlemény által csak még nagyobbított az állítólag tiszteletre méltó és igazság szerető, Thebe 's Egyptus egyéb tartományaiban több ideig tartozkodott, közlő által; mert ha az említett közlemény való, ugy Mehemet Ali Mulei Ismael 's a' kelet' egyéb kegyetlen zsarnokival egyenlő fokon állna. „A' pascha — így ir azon Angoly — éppen egy fontos reformot hozott-be tartományaiba, melly abban áll, hogy a' spanyol tallérok értékét (20½ piaster) 15 piasterre alászállította, 's mindeniknek, ki illy érczet feljebbi vagy alábbi értékben elvesz, vagy kiad, orra levágatik, 's az érczet el kell nyelnie. Már is számtalan embereket látni az utzákon orr nélkül, sőt a' szerencsétlenek egyikének kezei is levágattak, 's azoknak töveik forró olajba mártattak; a' két levágott kezét azután nyakába akaszták, 's így az utzákon végig kísérteték poroszlok által. Mindezek három évvel ez előtt történtek. A' paschának minden jobbitásai katonai természetűek; a' nép legnyomorúbb és szegény állapotban, 's mint vad állatok erővel fogatnak katonai vagy tengeri szolgálatokra. Papiros-pénz is van forgásban, melly 40 procentet vesz, de azért mindenki mint egészet köteles elfogadni. A' pascha egészen reá termett, hogy ennyi ellenkező elemeket féken tartson.“

Uj szó. „Hej! hogyan hívják a' menagerie-t magyarul, tudod-e? — No ha nem tudod, megmondom: „Állat-táplány-tár“ — „Bohó!“ — „Nem tréfa, nem! hiszen Aken ur Pesten ugy nevezi a' szegletekre ragasztott hirdetményben; „Ugy!; de hát mi az a' „táplány“ az a' „TÁR“? az az „Állattáplánytár!“, — Hány tárunk van már tiz év óta, azt csak a' jó Isten tudná elszámolni, vagy R. ur a' maga két ezer szavaiból: szótár, kincstár, raktár, könyvtár, tudománytár, műtár, szintár, képtár, gyógyszer-tár, hangtár 's a' t. 's a' t. de állattáplány-tár, uramfija állattáplánytár! szóval, egy szóval, egyetlen egy szóval „állattáplánytár!“

Ma.

Komoly rejtvény

Hó-szin keblem lánggal lobog
 Pedig a' szívem nem dobog;
 Én magam' másért emésztém
 Nem siratják elenyésztém,
 Pedig minden jámbor kedvel,
 Csak az egy tolvaj nem szível.

Mester Károly.

Előbbi rejtvény: 1) Csóka. 2) Nap.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap December 15^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön: Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' Lovagművészek. *(Folytatás.)*

Estve az előadáson Fridrik gróf ismét jelen volt. Soha se tetszett neki Giasinda szebbnek. Midőn így magát a' remegő zsinigre oda képzelé Giasinda mellé, 's magát olly könnyűséggel mint ő a' levegőben lebegni gondolá, akkor e' világon bájosabb és szebb helyzetet nem ismert. Midőn a' ragyogó mameluki öltözetben takaros kis lábuj hegyével a' nyereg - vánkuson előtte elrepült, oldala mellé képzelé magát, 's az egész színhely forgott vele. Fridrik csak még mindig őt látá, midőn a' bohócز nevetséges lovaglása által valamennyi tüdőket mozgásba hozta, 's az öreg Ritter hasonlíthatlan szilárdsággal és biztossággal mind kettejüket felül haladá, midőn mint vad vadász hortyogó csődőre puszta hátán egy lábbal állva forgó futásban olly sebességgel haladt, hogy őt a' szemek alig követheték. Végtere a' gróf Kolumbinát pillantá-meg, a' szép tündért, 's irigylé a' bohócز szerencsését, ki kezét megfoghatá, őt megölelheté. Midőn most az öreg Ritter mint Pierrot is fellépett, 's bohós mimelésében maga magát látszatott felülhaladni, minthogy valamennyi nézőket hathatóképpen megnevetteté, elfelejté a' gróf is azon különös aggodalmas, 's csaknem borzadást okozó benyomást, mellyet reá ezen most olly nevetséges ábrázat asztal felett tett volt. Hangos tapssal végződék a' darab, 's Fridrik boldogsága mámorában hagyá-el a' vidámon zajgó nézőkkel a' színhelyet.

Más nap reggel már a' lovaglási próbálatra elkészülten ült szobájában Giasinda; kezében egy hárfa volt, 's lassudan valamely vig éneket dallott. Atyja még reggeli öltözetben

író-asztala előtt ült számos papirosok 's könyvek közt, melyekbe, úgy látszék, annyira elmerült, hogy mindenről, mi körülé történt, semmit se tudott. Bohóc egyik nagy almáriomnál állt, 's a' siket Madame-ot segíté néhány szindiszletek megtekintésében, melly foglalatosság közben sok szilaj bohóságokat engede magának.

„Amordolmányomnak is a' szabóhoz kell mennie Madame“ monda ő 's egy pár szárnyakkal ellátott selyem dolmánykát vete a' székre. — „Ha ismét Amor és Psychét adnók, 's én a' vastag kötelen fel Olümpusha nyargalnék, nem jó volna, ha szárnyaimat elveszteném. És holdunk — ó ez is nyomorult állapotban van; hogy sohajtazzam én egy rongyos hold előtt, ha Kolumbina még olly szép is! A' hold hasonlóképpen szabóhoz jut.“

„Hiszen ez a' mamának régi holdja Pietro! — szól közben Giasinda — ha te érettem sohajtozni akarsz, úgy az új holdat kell elővenned.“

„Midőn e' hold új volt — monda a' esendes halavány asszony sohajtólag — ó gyermekek, akkor szerencsésebb idők jártak! akkor nem ültem ajtó mellett a' pénzládánál; akkor az apa sem ült olly szótalanul és komoran kiadásait számlálva; akkor testestől repült alá Olümposból, 's felvivé magához Psychéjét; — de most máskép van!“ Ezzel gondosan takargatá a' kis ezüst rongyot, 's vissza fordult, hogy titkon könnyet törüljön-ki fekete 's mélyen beesett szemeiből.

„Az az én időm előtt volt még Madame! — mond a' bohóc — igaz hogy egy olly holdvilágos kor nem is tarthat örökké; de azért fejünket falba még se verjük ám. Ha kegyed 's Ritter ur soha sem akarnak vigak 's derültek lenni, úgy majd a' hagymász reám is ragad, 's egy nyomorult búskomoly bohócczal mit csinálunk? Signora Giasinda ugyan még egy pár öt esztendeig a' fiatal csapodárokat, 's öregünk az érettebb előkelőbbeket becsődíti, de a' pór — Madame! — az érdemes pór az az enyim; ha én nem volnék, az egész harmadik hely üres maradna, a' pedig csak még is a' legnagyobbik. — Énekeljen egyet, énekeljen Signora, hogy édes anyja a' régi eseteket elfeledje,“ veté utána bohóc

félig hallhatólag, míg az alatt néhány öreg ruha-darabokat elő huzott, 's bajaikat nézegette.

„Szegény anyám! — monda Giasinda — ő megunta már ez életet, pedig az még is milly gyönyörű! Át!átom ugyan azt is, hogy, ha már egyszer az ember magát foganatossá nem teheti, unalmas lehet az élet; de csak még is ezerszer jobb ez, mint Florenczben a' pajtában ülni, 's az utálatos mozaikokkal vesződni.“

„Florencz! — ismétlé Madame Ritter, ki csak e' szót értette-meg — te is Florencz után kívánczol gyermekem? Istenem! és te még emlékezhetsz? hiszen alig voltál idősb öt esztendősnél, midőn onnét eljövénk. Igazad van gyermekem, ott legnagyobb nyomorúságunkban is jobb volt. Ott mint kis égi angyal ültél velünk a' nyomorult kamarában, 's a' mozaikműveket vizsgálgatád; 's midőn néha egy szentet, vagy boldogságos szüzet megismerél, összetevéd akkorában is jámbor és szép voltodban kis kezecskéidet, 's imádkozni kezdél. De akkor azután el kellett mennünk, hogy az idegen kötéljárókat lássuk — —“.

„Ó igen, édes anyám, azt soha se felejthetem-el; az volt az én szerencsém.“

„Isten adná, hogy szerencséd legyen! — folytatá az anya — ismertem én a' szerencsét, még mi előtt születél; bár soha ugy ne tanuld ismerni mint én.“

„De hát mért nem maradtunk Florenczben anyám? — kérde Giasinda — ő bizonyára én voltam annak oka; én éjjel nappal kinoztalak, míg meg nem engedéd, hogy lovagolni 's tánczolni tanuljak!“

„Nem, nem gyermekem! te nem vagy oka; a' régi kedv ismét fellobbant; ugy volt, mintha tarantola - pók csipett volna meg minket, hogy a' világot keresztül tánczoljuk, 's téged a' szerencsétlen mesterségekre megtanítsunk. Maradtunk volna Florenczben, most csendesen 's becsületesen ülhethnél a' kolostorban, midőn a' helyett most mint vásott világ-gyermek éltedet mindennapi koczára kell tenned, hogy szülőidnek aranyat, magadnak pedig veszedelmes hizelgést és bámulatot arass. Most még ártatlan és vidám vagy; de Isten örizzen gyermekem! ön magadnak kell naponként a' veszedelmeseket ezer féle képpen magadhoz csábitanod.“

„De édes, jó anyám! hiszen te magad is örömmel és kedvvel miveléd ugyan ezen mesterséget; és még is mindig jámbor maradtál; mért lennék éppen én szerencsétlen és rossz általa?“

Az anya rögtön elhallgatott. Giasinda nem vevé észre, hogy apja egy keserű 's neheztelő pillantatot vetett Madamera.

„Madame ne verjen illyeket signora Giasindának fejébe! — monda most bohóc. — Ő még elég korán vesztetheti el kedvét, 's vidorságát 's akkor azután a' hóhér csináljon több salto mortale-t, kivált ha jó szeszélyemet próbára tenni még tovább is igyekszik, és tiszta szerelem-valomásim 's minden napi térdre esésim felett nevetni fog, melly utóbbi az iménti esztendőben mintegy tiz drága diablementfort — pantalonomba került.“

„Hát nem elég Pietrócska! hogy minden este gyengéd szeretőd vagyok a' színen? Itt is az legyen tehát? Már akkor meg kell engedned, hogy jó formán kérlelhetlen maradjak. A' mit tehetek, megteszem; egy puha vánkuskát fogok varrni, mellyről kevesebb fáradsággal fogadhatod-el lábaim előtt a' — kosarat. Hozd most anyámat jobb gondolatokra, 's legyünk vigan.“

Erre Giasinda élénk, és derült accompagnement-t kezd játszani, mellyhez az alacson Pietro tánczolt, 's közbe-közbe salto mortale-szökéseket csinált. Giasinda pedig énekelt:

„Felséges vakmerés!
Czélod felé ne késs!
Lebegj szökelve fel
Salto-mortale-vel.

Már bölcsöm látta őt,
Fénylőn a' tünde nőt;
Szárnyas lón lábhegyel
Suhant előttem el.

Fen a' felleg-közön
Csüggött a' fényözön,
Ugy látszott a' fonál
Szerencse gömbön áll.

Fen állt ő fellegen; —
'S én szárnyal láb 's kezen
Feléd, te fényes ég!
Vigadva tánczolék.

Még felhők szép színén
A' sugárt látom én,
Lebegve a' zsinog
Fáklyafényben rezeg.

'S nem hervad-el korom,
A' földet nem nyomom,
Égen szent fény ragyog
Ha felé tánczolk.“

Alig végzé-el az éneket Giasinda, midőn az ajtón kopognak, Pietro kinyitja, 's ragyogó lovagművészi forma-

ruhában, kezében egy tollas kalapot mozgatva, testén setét kék selyem köntössel, derekán arany övvel egy magos szál ember lép-be, 's kezeit keresztbe mellére vetve köszönti a' bámuló familiát, éppen úgy, mint ők a' publikumot köszönteni szokták. De az alakruha 's a' képére illesztett bajusz ellenére is Giasinda legott megismeré a' grófot, 's látogatásának és különös öltözetének okát legott eltalálta.

Ej Falkenberg gróf ur — kiálta elejébe Giasinda — kegyed szavamnál fog, a' mint látom, 's valóban tanítványom akar lenni. Bravo! — fellépése pompás, 's az öltözet izletes. De mind az által engedelmet kell kérnem, édes atyám jóváhagyása nélkül a' tréfából nem szabad valót csinálnom; 's ha az eiső próbánál nyakát találná szegni, bizony még is kár volna.“

„Minek ezen tréfa gróf ur — monda most székéről kelvén az öreg Ritter. — Házi körünkben mi nem játszunk komédiát. Valóban különös módon akarja az ur irántunk, 's mesterségünk iránt tiszteletét mutatni, midőn bohóskodásink szokásaihoz 's módosságaihoz ereszkedik-le, és czéhünkbe valameanyi pávatollainkkal lép-be. E' leereszkedés uram! távul legyen hogy engem kecsegtetne, sőt én azt a' legkeserűbb gunynak fognám tartani, ha könnyelműségét különben nem ismerném, és szilajsága bizonynyossá nem tene, hogy kegyed nem másoknak, csak ön magának nevét akará kockáztatni.“

E' fogadtatás a' grófot igen komollyá tevé; minden tréfáját, 's a' vidor módot, mellyel a' művész-egyetemnek magát mint dilettantot (műkedvelőt) bemutatni szándékozik, egészen elfeledé.

„Megengedjen Signore Ritter! — kezdé szavát, csak nem megijedve — ha olly szerencsétlen voltam, hogy kegyedet megsértettem. Én valóban azon legkomolyabb szándékkal jövék, hogy vezérlését magamnak kikérjem olly mesterségben, mellyet sokkal feljebb becsülök, minthogy csak multságom kedvéért tanulnám-meg alaposan. Örömmel fogok naponként annyit reá szentelni, hogy kegyed minden veszteség nélkül a' tizennégy napok alatt, mellyekben itt maradand, vagy tovább is, naponként két-két órát adhasson.“

„Tizennégy nap alatt gondolja tehát az ur mind azt megtanulhatni, miben én még harmincz esztendei gyakorlás után sem ismerem magamat mesternek? — viszonya komoran Ritter. — Meg kell vallanom, hogy igen magos gondolattal van kegyed súlyirányos genie-je felől, vagy az egész az oly könnyűnek tartja, mint gamókon (Steltzen) járni.“

„Valamelly gyakorlásom, 's ügyességem már van — felelt buzgón a' gróf — gyermekségem óta szenvedélyes, szinte zabolázhatlan ingert érzék magamban e' féle mesterségekhez. Kegyedet 's leányát legnagyobb mestereknek, legszabadabb 's vakmerőbb művészeknek ismerem-el, és magamat felettébb lekötelezve érezném — —“ itt hirtelen elhallgatott, 's álmélkodva tekintte az öregre, kinek sápadt, mély redőjű arca felett futólag huzódék-el a' vad öröm, 's keserű epesztő bánatnak kifejlése; setét szemeiből fiatal tűz villanék; de csak hamar eltűnt, mint a' villám, midőn a' fiatal életörömes (lebensfroh) grófnak szemeibe merőn 's átszegezőn tekintte. — „Igen, igen monda — tompán magában — hajdan én is így tettem, így álltam öreg mesterem előtt, 's menyországba véltem bengerhatni, midőn a' feneketlen mélységbe zuhantam. — Hagyjatok gyermekek! magunkra — monda most a' többiekhez fordulva. — Üljön le gróf ur, nekünk többet kell egymással beszélnünk. Ha tanítványom akar lenni, meg fogom mutatni, hogy a' mesterségek legszabadabbika, legfelségesbika hova viszen-ki.“

„Jól viselje magát gróf ur: — suttogá Giasinda, midőn hárfáját megragadá 's őt nyájasan köszönté. — Akár mit mond atyám, még is semmit se szeret ugy a' világon, mint szabad szép mesterségünket.“ Ekkor egy fogást tön még hurjain 's könnyeden mint madárka kilejtván a' szobából csendes hangon éneklé:

„Égen szent fény ragyog.

Ha felé tánczoló!“

Falkenberg gróf a' szende (holdes) leányka mosolygása és édes hangja által elbájolva állott, 's az öreg urat egészen elfeledni látszott, ki éppen által ellenben álla, 's reá szánakodólag tekintte. Csak midőn Giasinda már az ajtót maga után behuzá, ijedt-fel mint az, ki egy éppen tűnő alomból ragadtatik-ki. Most az öreg váz-kezét az ifiúnak

vállára tevén mély szinte hangtalan szóval így szóllott:
 „Nézzen ez ábrázatba ifiú ember! tanuljon a' szerencsétől,
 mellyről álmodozik, borzadni. Nincs nyomorúbb teremtés
 e' földön, mint egy kilángolt enthusiasta, ki egy tárgytól,
 mellyet megvetni tanult, meg nem menekhetik, mert min-
 dennapi kenyerét kell vele keresnie. (Folytatás következik.)

II. JELES MONDÁS.

Hold és ember.

Sok ember olyan szinte, mint a' hold,
 (Hogy véle azt forogni mondanád)
 Mind untalan megváltozik kedve,
 Akaratja, és az érzemé-ye is;
 'S ámbár szerencsétlenek az illyenek,
 Hanem igazán sajnálni lehet azokat,
 Kiknek velek kell élniek.

Szedes Fábrián.

A' barátság legerősebb kötél a' szép lelkek egybekapcsolá-
 sára. Az idő csak szorosabban foglalja azt össze, mi után más kö-
 telékeket felold.

ifj. Thoroczky László.

Aphorismák Budáról. A' szemérem legszebb tulajdona
 az asszonyi nemnek; egyedül az által nyerheti-meg valódi sállandó
 tisztelést a' férfi-nem jobbik 's nemesebb részének.

A' szépség hiányosságához könnyen szokunk, de a' változó-kony,
 hiú, indulatos és durva kedvélyhez (Gem: th) soha: ez a' társas
 életnek valódi métye, 's minden tiszta gyönyörűségnek sirja.

Nagy Ignácz.

III. KÖLTÉS Z E T.

A z e c h o.

Ha a' füzesek árnyai
 Alatt nyögöm künjaim,
 Az éj lelkének szárnyai
 Fel fel-kapják jajaim;
 'S ha kérdezem, mikor leszen
 Keblemben utolsó ha!

Már az echo imigy készen
 Tartja visszavát soha!
 Egek! sorsom a' mostoha
 Ekkép üldöz, és én soha
 Se birhatván Szépe-met,
 Elepedem éltemet.

Miskolczy István.

IV. VILÁGI TELEGRAF.

A' speculatiók különfélek! Jelenleg egy berlini ven-
 dégfogadás, nevérol Herig, — naivságával speculál; így pé-
 dül a' minap „születése negyvenedik innepére nagy hangere-nyet
 brillant világosítás mellett“ hirdettetett-ki. A' bemene-
 tel árra 4 $\frac{1}{2}$ ezüst fillér vala, 's a' városnak mindannyi szegletei
 tele voltak hirdetésekkel.

Derék koplalás. Freyburgban, a' mint hírét vesszük,
 egy tizenegy esztendő leánya találkozik, ki már három hónapok
 óta egy falatot sem evett. Édes anyjának kimondása szerint a' sze-
 gény leánykával egy idegen asszony igen méltatlanul bánt; ezen
 időtől fogva elveszté étvágyát (appetitus); sőt már most az ételek
 szagától is undorodik, 's mind inkább elveszti álmát.

V. KÜLÖNFÉLE.

Örökké tartó játékszin. — A' Világ játékszin — játszók benne az emberek. A' történet készíti a' darabot — a' szerencse osztja ki a' szerepeket. A' bolondok változtatják a' jelenéseket — a' bölcsök a' nézők. A' gazdagok páholyokban ülnek, a' hatalmasok helye földszint, a' szegényeké a' karzaton van. A' szépnem nyujt frisítő szereket — a' zsarnokok a' pénztárnál (cassa) ülnek, 's azok, kiket a' szerencse elhagyott vagy elfelejtett — a' lámpákat gyújtogatják. A' bolondság muzsikál, 's az idő vonja-fel 's eresztile a' karpitot! — i — é —

Előítélet 's gyermekvesztéség. Az „asiatic journal“ állítása szerint rendkívüli nagy számú gyermekek lesznek esztendőnként a' farkasok-prédájivá. Agra környékén 4 év alatt több mint 4,000 gyermek veszett-el ez uton; mind ennek pedig azon előítélet az oka, mert az Indusok azt hiszik, hogy minden falu, melyben farkas-vér ontatik, elpusztul, 's hogy a' farkastól megevett gyermeknek lelke világ folytig kísérti azt, ki farkas vért ontott. Ha tehát valamely farkas csak ugyan kézre kerül, annak nyakára csengetyűt akasztván ismét eleresztik, hogy legalább annak közeledését észrevegyék, 's így kegyetlen agyarái elől, ha lehet, eleve menekdhessenek.

A' kalkuttai Bramin. Kalkuttában jelenleg valamely Bramin (pap) lakik, ki Kali istenasszonynak már 300 gyermeket áldozott, hogy — hogy az ő felesége egyet kapjon. Ha sok illy bramín volna a' világon, nem sokára az emberi nemzet traditióvá lenne.

VI. NEVETTETŐ PILULA.

„Ugyan mért iszol annyi bort?“ kérdé kocsisát egy ur. „Azért uram, mert Töröknek képzelem magam; a' mi tilos, tudja az ur, mindjog jobban esik.“
S z i c h e r.

Kérdő rejtvény:

Mellyik lánytól fél, és szalad minden férfit?

Mellyik bor tesz legtöbb hasznot a' háborúban?

N a g y I g n á t z.

Előbbi rejtvény: Gyertya.

Emlékeztetés. Végére sietvén az esztendő, kérjük ismételve tisztelt olvasóinkat, hogy folyóírásunk iránt mennél előbb rendelkezéseiket megtenni, több ízbeli hirdetményinket másokkal is közleni, és szép intézeteinket többeknek is ajálván az által kedves magyar nyelvünk terjesztésében buzgólkodni méltóztassanak. Kik becses letelezősökökkel továbbra is megtisztelni szándékoznak, az iránt e' lapok hivatalát jó eleve értesíteni ne terheltsenek, hogy nekik továbbra is folyóírásunkkal szolgálhassunk. — Midőn hazánkban az idegen nyelvű folyóírások egyre szaporodnak, és elég pártolókra találunk: reméljük, hogy a' magyar lelkes honleányok és hazafiak se fogják magokat vissza vonni, midőn a' Regelő-Honművész, ezen minden tekintetben első magyar szemlévészeti folyóírás, és új nemzeti intézet a' Magyaroknak becses pártfogásukért és védő kegyességökért eszedezik.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön December 19^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön: Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' lovagművészek. *(Folytatás.)*

„S ezt kegyed mondja? Ritter ur!“ félbe szakasztá őt a' gróf, de ismét elhallgatott a' borzadástól elfogódva, melyet amannak tekintete okozott.

„Ugy van; olvasson, csak olvasson e' vonásokban — szolt ismét Ritter — 's lássa, milyen tekintete van egy alakos képének, hol egy művészlélek veszett-el. Én is álltam hajdan vidámon 's bizodalmasán így, mint kegyed, 's elhagyám magamat a' tüneményes fénytől csábittatni. Elragadt egy szabad 's kalandos életnek gondolatja; a' heves szenvedély erőt ada és bátorságot, hogy az egész világgal daczoljak. Megbájlva a' leghiresb kötéljáróné által, kit feleségemben most senki meg nem fog ismerni, elhagytam a' világban egy méltóságos állás-pontot, 's a' koldusbot lön bérem. Egyetlen egy lépést mertem tenni, mely az általam annyira gyűlölt illendőség határin kicsapott, 's egész életemre rabja levék a' szabadságnak, melyet imádtam. Szenvedélyem tünő fény volt, mint minden szenvedély. A' mesteriséget, melyet csudáltam, most borzalommal üzöm, mely magam felett kétségbe ejt, 's tulajdon lényemmel (Wesen) ördögi szeges ellentétbe helyez. Tépett szívvvel kell körülöttem nevetést gerjeszteni, 's ha előadásimban legszerencsésb vagyok; ha légszökésimnél (Luftsprünge) 's elszánt lovaglásomnál legjobban hujjogatnak, tapsolnak; ha mimelésim által előhozott kacajoktól a' ház viszhangzik: akkor szívemet ezer kigyók marczongolják, 's úgy tetszik, mint-ha a' pokolnak hallanám gunykaczáját elkoczkázott éitem felett.“

„Betegség, édes Ritter uram! lépkórság (Hypochondria) nem egyéb, mellyen orvos ugyan segíthet, de a' mellynek semmi alapja sincs szerencsés és irigylendő élete módjában. Hogy mondhat egy életet elkoczkázottnak, mellyet annyi embernek öröme 's mulatására használ az ur? Azon férjfiú, ki az emberi erőt a' testi világnak legmerészebb 's vakmerőbb reptében étellel 's lelkesedéssel adja-elő, ki ezt tudja, sajátságosan törekszik köz céljára minden jeles mesterségnek, a' szépnek és igaznak eleven abrázolására.“

„Jól hallok-e? — kiálta az öreg Ritter, 's szemeiből az ifiúi tüznek utófénye sugárzott — tehát van még a' földön egy ember, ki megvetett mesterségemet illy komolyan ítéli-meg. Legyen! akarom hinni, hogy még is van valami azon törekvésen, mellynek életemet szentelém. Legyen! kegyed ifiúságom képeit lelkemben újra felébreszté. Parolámra tehát, a' gróf tizennégy napra tanítványom lesz; de azon feltétel alatt, hogy semmi pénzt vagy ajándékot el nem fogadok. Kegyed vonzalma elutált mesterségemhez nekem legszébb jutalmam. — Egyébiránt tudom, hogy kegyed gazdag, 's nincs szüksége a' művészetet kenyérkeresetre lealacsonítani; azért ígérje-meg, hogy ezt soha, semmi állapotban nem fogja cselekedni.“

„Azt egész bizonyossággal tehetem — monda Fridrik — noha magam kegyed helyzetében sem érzénem szerencsétlennek. — Tehát még ma elkezdjük, ugy-e bizony? és leánya tanítani fog az aczéldróton? mert asszonyi serkentés nélkül bizony semmiben se boldogulok.“

„Vagy ugy? — mond az öreg, 's éles, gyanús szemmel vizsgálá Fridriket — talán fontosabb leányomnak tanítása az enyimnél? De nem grófur! én nem akarom kegyedet elismerni. Én az urat becsület emberének tartom, ki a' maga becsületét, de a' másokéit is képes méltatni, 's a' közönség gunyjától megőrzeni.“

Fridrik paroláját adá, hogy az öregnek házat egy pillantatig se fogja meglátogatni, ha azzal, mivel annak és magának tartozik, meg nem férhetne.

Ritter olly élénkséggel 's örömmel, millyet övéi rajta még soha nem tapasztalának, vezeté uj tanítványát a' hátulsó udvarra, hol a' társaság zárt kapuk alatt próbájit

szokta gyakorolni. Pietro és Giasinda meglepett tanúi voltak az ügyes és gyors gróf első súlyirányos próbájának, mellyből már elég erős maga-tartás és korábbi gyakorlatok tűnének elő. De leginkább hajlandósága, 's buzgósága és rendkívüli bátorsága volt az, minek az öreg örült. A' né-mázati daraboknál a' gróf Pierrot szerepét vevé által, mellyet iskolájiban sokszor eljátszott társai előtt, 's már az első mostani próbánál úgy elsült neki, hogy még magát a' komoly Rittersert is megnevelteté; ez olly ritkaság, mellyet se Giasinda, se Pietro még nem tapasztaltak. Giasinda lelkéből örült a' változáson, melly az öregben történt; 's midőn a' gyakorlatnak vége lön, igen szívesen köszöné a' grófnak jó gondolatját, melly által atyja mintegy megfiadott.

Ezen gyakorlatokat most már minden nap folytatták, 's Giasinda a' gróftól könnyűséggel tanítá járni az aczél dróton. Falkenbergnek soha boldogabb napjai nem voltak. Az öreg Ritter gyengélkedő egészsége láthatóképen javult, 's valamennyinek csudálkozására sokszor most asztal felett is élénken és hevesen beszélt. A' gróf pedig reggeltől estig mintegy tagja volt a' Ritter familiának, sehova se ment, 's a' napok még is mint órák tünnek-el neki. Az öreg iránt olly tisztelettel volt, mellyen maga is megütközött, 's mintegy félt neki nem tetszeni; mit maga se fejthetett-meg magának.

Csak Ritternek felesége iránti viszonyzata maradt a' gróf előtt fejthetlen; mert noha a' halavány asszonyon mindig a' feszült részvételt lehet látni, valahányszor Ritter beszélt, az örömmel pedig valamely visszanyomott kifejezést, midőn amaz élénk és derült volt: még is soha se látta, hogy valaha egymással beszéltek volna. Falkenberg a' beszédet Madamehoz sokszor intézé a' nélkül, hogy valaha őt beszélgetésbe vonhatta volna.

Azonban ez az atyával és leánnyal tartott lelkesítő beszédnek semmit sem ártott. Az asszony mindig csendes maradt, csak Pietro volt az, ki őket sokszor félbe szakasztá 's parodiázta; de ezzel semmit se gondoltak, inkább sokszor nevetésre nyujta okot, 's akkor a' piczin emberke leg-szerencsésebbnek érzé magát. De még is csak Falkenberg volt itt legboldogabb. Midőn így magát naponként Giasinda társaságában látá, úgy tetszett, mintha emlékezetéből az

egész világ és egész élete kitűnt volna. Egy hét a' másikat követé, 's már egy egész hónap mult-el a' nélkül, hogy akár Ritter akár a' gróf elutazásra vagy elválásra gondolt volna.

Egykor az öreg megsérté lábát, 's a' próba-órákra meg nem jelenhetett. Eddig még mindig Pietro volt a' szerencsés, és nem szerencsés szerelmes mind a' színen, mind azon kívül, a' nélkül, hogy vidor szeszélyéből vesztett volna. De mióta a' gróf a' familiának valódi tagja lett, nem alaptalanul vevé észre, hogy az óta színen kívül mindig csekélyebb szerepeket játszik, 's elmás ötletei mellett is a' derült gróf által egészen homályba süllyed Giasinda előtt. Igaz, hogy már néhányszor törekedett a' gróftól neveltségessé tenni, 's azt nem ugyan legfinomabb módon, sőt még a' nyilvános előadásoknál is, hol ez mindig a' nézők közt levén a' színelőadásokhoz közel egy sarokban szokott ülni. Már körül-belől szal longott a' nézők közt hire, hogy azon fiatal uracs Ritter leányasszonynak változhatlan imádója, 's bohóc sokszor örült, ha a' grófnak mint egy véletlenül szemébe szórhatta a' hajport, vagy felülről a' bohóc-süveget leeresztheté szőke fejére; de a' gróf maga nevetett rajta legtöbbet, 's a' kurta Pietróban gonoszságot nem is sejdíthetett.

Az öreg ur jelen nem létekor most Pietrónak kellett annak szerepét átvenni a' próbálat alatt; hanem csak hamar észre vevé, hogy ő egészen felesleg van ott; mert a' gróf 's Giasinda nem is nevettek ötleteinek, 's csak egymásért volt szemök és hallásuk. A' lovaglási gyakorlatoknál Pietro a' lovon ereszté-ki boszúját; de minél sebesebben futott az, annál bátrabban 's keményebben állt hátán a' derék tanítvány, 's örömeiben Giasinda tapsolva csapkodá össze kis kezecskéjít. — Midőn végtére a' párhuzamos (parallel) aczéldróton csinos pas de deux-ben (kettős táncz) egymás mellett lebegének, 's Pietrónak a' dobon tactust kellett volna adnia, ennek úgy tetszett, mintha a' szerelmesek nagyobb bátorsággal váltanának oda fen szerelmes tekinteteket; ekkor Pietro féltékenységében a' dobot elveté, egyet ugrott, 's a' billét (Balancierstange) a' drótra löké, mellyen a' gróf a' hetedik égben vélte magát lebegni. De ekkor a' szerencsés vetélkedő elveszté súlyirányát 's közel volt hozzá,

hogy főtetővel a' földre nem bukott; bohócznak azonban most még nagyobb boszúságára kelle látnia, miképpen tartá-fel Giasinda az esni kezdő kedvest, 's karjaival aggodalmasan átkarolá, mi által mind ketten igen gyengéd és bizodalmas helyzetben látszattak. Pietro szeszélyes kétségbe esésében még egy salto mortale-t csinált, de magát megsérté. Kibicegegett most a' színhelyről, 's keményen becsapá maga után az ajtót.

„A' törpe Pietro ma valóban igen haragos — mond Giasinda mosolygva. — De miért is hagytunk neki annyi figurát hijába csinálni? csak nevesse az ember tréfáji felett, akkor ő a' legjámborabb bohó széles e' világon.“

„Azonban még is örült volna, ha engem leesni lát vala — mond reá a' gróf. — Ugy tetszett, mintha igen boszondott volna, hogy kegyed gátolta esésemet. Hiszi édes Giasindám, hogy szivesebben látja vala, ha nyakamat szegem, mint hogy így megszabadultam?“

Giasinda elpirult. — „Bizonyára nem kedves Falkenberg — viszonzá Giasinda. — Hiszen ő is örült velünk, 's álmélkodott azon megfoghatlan csudán, mellyet kegyed részvétele tett mind atyámra, mind művészetünkre nézve. — De talán jobb volna, ha távoznánk — folytatá látható nyugtalansággal — bizonyára nem illik, hogy itt magunk egyedül vagyunk, 's azon kívül is az ijedtség tagjaimba szállott, és nem állok igen biztosan a' kötelen.“

„Lehetséges-e Giasinda? — kiálta Fridrik örömtelve, 's megragadván kezét azt szenvedelemmel szorongatá. — Hiszen a' legveszélyesb helyzet se rettentheti-meg, 's érettem még is olly félénk lön! Hiszen ha valóban kitöröm vala nyakamat, senki se szánhatott volna!“ —

Fridrik Giasindát a' kötélről egészen a' létraig segíté, 's érzé, mint remegett a' leány keze az övében. Giasinda bátorságban állott a' létra legfelsőbb fokán 's a' billére támaszkodott, melly a' létra (lajtorja) mellett volt, mig az alatt magát a' gróf ön billéje segítségével leszállitá. Midőn most a' földön állott és szemeit a' lánykához felemelé, ki gyermeki szüz szemérmében minden mesterségét elfeledni látszatott, úgy rémlik előtte, mintha a' gyermek-Giasinda volna, midőn azt a' létrán előszer megpillantá. „Ó ismét

látlak, angyalom, látlak az égi létrán“ kiálta a' gróf örömtelven, 's kiterjesztett karokkal sietett feléje. „Jöjj, jöjj-le te örökre áldott, jöjj hadd vonjalak magamhoz a' földre, hogy azután boldogul mennyeidbe repüljek veled!“

„Az Istenért! — suttogá remegő hanggal Giasinda — a' gróf magáról 's viszonyinkról megfelelkezik — majd magam szállok-le.“

A' gróf szerényen egy pár lépéssel vissza-lépett; de a' már sokáig eltitkolt érzeményektől, mellyek most mindkettejek kebléből egyes erővel törének-ki, elragadva, a' leányka szédülni kezdte; a' gróf oda ugrott, őt rendkívüles gyönyörrel karjai közé csatolá, 's mit kimondani szavaik nem birtak, de már régen egy más kebléből 's szeméből olvastak, azt most az első szerelem csókja kijelenté.

„Bravi, bravi!“ hangzék e' pillanatban a' kis Pietro bohóc szava. Megijedve váltak amazok szét, és szemeiket a' padlázaton levő lyukra veték, honnét e' szerencsétlen bravokiáltás jőni látszatott. De ott nem csak a' törpe bohókást vevék észre, ki csörgő sapkáját félre kerítve majom-ábrázatával vigyorgva 's triumphálva hunyorgott szemeikbe, míg az alatt kezeit tapsolva csapkodtatá egymásba; hanem mellette egy más alakot is láttak, melly setét, rémes komolysága által reájok mint valameily kővé vált Medusafej hatott. Ez az öreg Ritter volt, kinek vonásain még soha illy szörnyű kinyomás, illy keserű, ember gyülölő fenekedés, 's mély tragikai bánat nem mutatkozik. Giasinda heves sirásra fakadt, 's lángoló arczát kezeibe rejtven az ajtón kisietett, és az iszonykodó grófot magára hagyá.

Zavarodtan 's leverve tért a' gróf is szobájába. A' mellékszoba falán halgatódzott, de ott kripta-csend uralkodott. Leveté most 's elhajítá alakruházatját, és mig szokott öltözetébe bujt, állodalma 's helyzete jutott eszébe és nyugodtabb leve. „Ő engem szeret — mondá magában — 's ha szeret, feleségem is lesz; mondjanak a' rokonok, mondjon az egész világ, mit akar, én a' szárnyak alól kinöttem, 's a' magam ura vagyok.“

Igy elszánva határozó lépést tenni, elhagyá szobáját 's Ritteréknél bekocogtat; de az ajtó be volt zárva, és senki

se nyitotta-ki. Ő mindig jobban jobban kopogatott, 's végtére olly dühösen, hogy a' ház eselédei össze tódultak.

„Valamennyin kimentek uram! — bizonyítá a' pinczés — de már a' dél ugy sincs messze, nem sokára majd itt lesznek.“ (Folytatás következik.)

II. JELES MONDÁS.

Nemzeti nyelv.

A' nemzet, melly nyelvét nem kedvelli, hanyatlik,
'S megvetvén szomorú sirját maga ássa magának.

A' nyelv élteti a' lelket, melly nemzeti létünk

Fentartván, méltóságunk ismerteti mászal.

— — A' nyelv el vagyon öszvecsatolva akármelley

Nemzetnek nagysága, dicső ragyogása, erője;

A' nélkül bár melly nemzet — nem nemzet előttem.

Horváth Elek.

Aphorismák Erdélyből. A' szenvedő sziv magánosan és elzáratva eszelősségre hajlandó; — megszokja a' bút, megszereti fájdalmait, 's örömmel élődik ön nyugalmanak költségén.

Ki magát gazdagságáért tisztelteti, kívánhatja, hogy azon hegyeket is, mellyeknek gyomraikban aranyok hevernek, tiszteljék. ifj. Thoroczka y László.

Sz iv ünk ká r t é k o n y s á g a. Nyughatatlan szivünkben lapang minden háborúink és nyughatatlanságink szikrája. Azon gyülölségek, mellyek csoportos inséget szülnék emberi nemünkre, szivünk rejtekében forrnak-fel előszer, ennek kívánsági az azokat élesztő titkos tanácsosok; ezek kizsztatnak boszúra; ezek nyomnak markunkba fegyvert; ezek izgatják karunkat; ezek mérgesitik csapásinkat.

Fejér.

III. K Ö L T É S Z E T.

Confucius mondása Schillerből.

A' végtelen idő folyása hármás. Se bánat, sem búbáj varázs-erővel
Későre jó hozzánk el a' jövő, Mozgásra nem hozandja, hogy ha áll.
Nyilgyorsasággal szárnyal a' jelen; Ha boldogul, 's bölcsen akarsz tehát
Örök csendben pihelve áll az el- Poréldt utján véget érni:
mult. A' késedelmezőt tanácsra fordítsd

Panasz 's békételenség szárnyakat Nem eszközeül tetteidnek,
Nem űz, ha késik lassu léptire, Ne válaszd a' futót barátodul,
Se félelem, se kétség nem hatalmas A' maradót ne ellenségedül.
Letartoztatni, a' mikor siet; Ángyán Mihály.

IV. VILÁGI TELEGRAF.

Udvarias felelet. Egy előkelő asszonyosság kérdezé Parisban: „Miért nem lehetnek az asszonyok deputatusok?“ Marchangy ur éppen olly udvarin mint elmésen viszouza: „mert egy asszony sem akar negyven esztendő s lenni.“

Szerencsétlen nyereség. Egy szegény asszony Ville-nauxe-ban az aube-i departementban 25,000 frankból álló summát nyert nem régiben örökségül; de örömeiben megtébolyodott 's magát — felakasztotta.

V. KÜLÖNFÉLE.

13-ik Lajos és Chatelet Marquis. Chatelet marquis az akademiának tagja csekély vétkeért 13-ik Lajos király parancsolatjára a Bastille nevezetű tömlőzbe téteték. Midőn a marquis szabadulását nyerte volna, ő is megjelent a többi nagyokkal az udvarnál. — A király tetteit magát, mintha őt nem venné észre, 's több alkalommal elfordítá róla szemét, mivel restelle olyan emberrel beszéde ereszkedni, kit ő majd csak mint ártatlant olly keményen büntetett. A marquis ezt észre vévén közelgetett St. Simon urhoz a király kedvelt tanácsnokához, és ezt azon szívességre kéré — mondaná a királynak: hogy ő neki szívéből megbocsát, csak annyi kegyelemmel legyen iránta a király, hogy őt szemlélésével szerencsésítse. — Ezen furcsa gondolatjával annyira meggyeré a király szeretetét, midőn St. Simon az üzenetet neki mondá, hogy azután nem csak többszer néznie reá, hanem titkos dolgaiban azonnal tanácsnokának fogadá, sőt egyéb királyi kegyelmeivel is érezteté iránta valódi hajlandóságát.

Csintalan vallomás. Az esztergomi érsekség uradalmához tartozó Gutta mezővárosnak parochiájában van egy kép, melly alatt deákul következő aláírás olvasható: „Valódi képe nagyon tisztelendő Hasech Antal urnak, hajdan guttai lelki pástornak az esztergomi egyházi megyében, ki 100 esztendeig élt ugyan azon parochián, 's meghalt 125-dik évében. Kérdeztetvén Leodik püspöktől, milly élet módjával tehetett szert olly hosszú életre? azt felelte, hogy mindenkor háromtól őrizkedett: asszonyoktól, ittasságtól, és haragtól.“

VI. NEVETTETŐ PILULA.

Irnoka után küldé a főtiszt hajdúját. Amaz, hogy hon létét elleplezze, kéri a hajdút, mondaná, hogy nem volna odahaza. A balgatag hajdú szebben akarván menteni az irnokot illy hirt monda a főtisztnek: „Tiszceli aláz'san a tens urat, 's azt izeni, hogy nincs otthon, Sándorfalvy S.

Tagrejtvény.

Első szótag.

Nappal éjjel talpon állók,
Talpon még se lehetek,
Mert o kin! mivel ha járok,
Mindig fejemen megyek.
Itt is ott is agyba csapnak,
Kőbe fába üznek, hajtnak.

Második szótag.

Kertben, erdőn, hegy 's mezőben
Szép remény a köntösem,
Kis gypágyon, rét ülében
Tagjaid pihentetem.
Csipj báránka! csipj belőlem,
Halva csak ló hízik tőlem.

Harmadik szótag.

Bánt ha társod finnyás orra,
Törj alája engemet;
Iztelek ha étked sorra,
Vesd belé csak részemet:
'S bár kicsin parányi testem,
Mind a' kettőt jóra festem.

Első és második szótag.

Flóra lánya kis körömben
Szép óráim éldelem
Tarka színű köntösömben,
Illatot hint kebelem.
Fű vagyot, de nem szegyenlem,
Mert nevemben is viselem.

Az egész.

Hév olaszhon szép egében
Nyílik rám az Erlelő;
Hol virágtalan díszében
Fejlik a' gyümölcsöző.
Fűszer-áros boltja téve
A' szakácsnak ételébe.

Muki.

Előbbi rejtvény: 1) Oroszlánytól. 2) Tábor.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

REGÉLŐ.

PESTEN Vasárnap December 22^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél-évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' lovagművészek. *(Folytatás.)*

A' gróf ismét szobájába ment. Nem sokára a' közös ebédre csenditének, és Falkenberg szokott helyén ült; de a' mellette álló négy szék csak üresen maradt, Ritterék nem jelentek-meg. Békételenül és aggódva hagyá ott az asztalt Fridrik, 's kalapja után nyulta a' nélkül, hogy maga tudná, mitevő lesz. Giasindát az idegen nagy városban felkeresni nevetséges gondolat, szobájában maradni lehetetlenség volt. Hirtelen meggondolá tehát magát, 's elhajítván kalapját írás-hoz fogott. Az öreg Ritternek irt, bepecsétlé levelét, 's átadá inasának azon meghagyással, hogy az ajtó előtt állván egy lépést se távozzék onnan, míg a' levelkét magának Ritternek át nem adta. Most ismét kalapját ragadá, 's a' városba rohant, mellyet még nem is látott, noha benne hat hétig lakott. Ugy tetszett neki, mintha valamely tündér-kastélyban lett volna, 's annak falain kívül az egész nagy világ ismeretlen maradt előtte. Hogy a' kábító gondolattól megmenekedjék, utszáról utszára ment a' nélkül, hogy utjára nézett volna. Setét lön, 's ő nem tudta, hol vagyon. „Az arany sasba!“ kiálta bérkocsisának, 's ez az arany sasba vágatott.

„Megjöttek Ritterék?“ kérdé szinte lélekzet nélkül a' készséges pinczést, ki mindegyik kezében egy egy gyertyával lépett elejébe, 's az iszonyodástól elmeredve kelle hallania, hogy ők Pietro által minden podgyászaikat elvitették, 's minthogy többé vissza nem jőnek, költség-számolást csináltak, 's amaz mindent ki is fizetett.

„De Istenem! hova lehettek hát?” kiálta szinte szédülve a gróf.

„Sokfélét hallani! — mond vállát vonítva a pinczés. — A dolog nem áll legjobban. Valamelly álnévről beszélnek, már az pedig itt nagyon tilos; de még politikai alkudozásokról is hallani. A rendőrök nyomra akadtak, a vadat üzőbe vevék, 's most a szegény familia nyakra főre sietett a várost odahagyni, még pedig szabad levelének látomáztatása nélkül. Ugy mondják, hogy a hamburgi kapun mentek-ki.”

„Posta lovakat! — kiálta Fridrik — ime, vegye szabadlevelemet, és látomáztassa. Fertály óra mulva kocsiban kell lennem. Te meg Jancsi szaladj 's pakolj!”

„Nehéz leszen gróf ur! a levelet illy későn látomáztatni; de mindent elfogok követni, hogy megkapjam. Szabad kérdeznem, milly tájra utasíttassam a levelet?”

„Hova akarod, az egész világra — ki a hamburgi kapun.”

„Tehát Hamburgba?”

„Igen, igen Hamburgba! hova akarod, csak hamar!”

A pinczés fejét csóválta, 's eltávozott. — Fél óra mulva azután Fridrik setét éjben a hamburgi kapu felé vágatott, 's hasonló vala egy hidegleléshez, ki phantasiájában elillanva posta-kocsit vön, hogy agyának képzeményeit a nagy világban felkeresse.

Két hónappal e történet után az altonai Mercur és hamburgi Correspondent (hirlapok) jelenték, hogy a gazdag gróf Falkenberg Fridrik meghalt, 's maga után igen nagy jószágot hagyott. Apja volt ez Fridrikünknek.

Sokáig nem hallottak valamit a fiatal Fridrikről barátjai 's rokonai; mig végre egy utazótól érték, hogy Hamburgban veszedelmes betegségben fekszik, melly huzamos volt, 's ahhoz apja halálának hallása is igen sokat tön. Végtére meggyógyulván hazájába indult, 's rokonaitól szívesen fogadtaték. De a huzamos forró hideglelés, mellyben Hamburgban olly sokáig feküdt, ugy látszott, egészen elfeledteté vele betegségének okát, 's barátjai se sejdithetének felőle semmit is. Igaz, hogy Giasinda 's az öreg Ritter felőli emlékezete nem halt-ki egészen kebléből; mert ezt feltenni hogy is lehetne: de azon emlék csak

elszaggatott volt, 's előtte mint valamely csuda-szép-ségű és még is borzasztó álomnak árnyék-képe huzódott-el ködfátyolában.

Fridrik utazásainak legnagyobb része felett napló könyvet vitt, melly ugyan csak töredékes 's futólag irt észrevételeket foglalt magában, de még is e' volt, mi által utazásainak legnagyobb részét elméjébe vissza hívhatta. Mihely tökéletesen helyre állott, és szokott élénksége 's derűltége vissza tért, sokszor előhozá naplóját, mulattatta barátjait a' sok vidor kalandokkal, mellyeken utazásában keresztül esett. — Leginkább talált kedvet benne Staal, egy bátor, merész huszártiszt, Fridriknek unoka bátyja; csak a' tudós, 's gondolkodó Hellmann, ki barátjának távolléte óta professor és több tudós társaságok tagja lett, kérdezőskedett mindig a' szilárdabb tapasztalás és az után, milly gyümölcsöt szerzett magának Fridrik a' sok egyetemekben, mellyeket meglátogatott.

„Hát vallyon Berlinben mit csináltál? hiszen tovább voltál ott egy hónapnál is — kérdé egykor Hellmann, 's kivevé kezéből az uti könyvet. — Lássuk mit jegyzettél-fel az ottani egyetemekről 's a' híres tanítókról.“

„Majd roszat mondok valamennyi egyetemidnek 's tudósaidnak — felele Fridrik; — ha akartam volna, bizony meg is nézhettem volna őket, 's most még is egy hajszálnyival se volnék tudósabb mint az előtt.“

Két esztendeje mult már, hogy Fridrik otthon volt. Éppen szent János napját előző este vala. E' napon hazájában nagy népinnep tartatik a' várostól több mint mértföldre fekvő szép tölgyesben, nem messze egy, a' korábbi időkben csudálatos, forrástól. Ezen erdőben, melly különben a' néptől királyi vadaskertnek is neveztetik, egy igen kellemes sikságon minden féle sátorok vannak felütve, más részről deszka bódék, mellyekben ritkaságokat 's mesterségeket lehetett látni. Az ut, melly a' fővárosból ide vezet, gyalogokkal, lovaglókcal és számtalan kocsikkal van ekkor ellepve. E' kocsik közt, mellyek sűrű porfellegekbe burkolva a' vadaskertnek tartának, egy kis, keskeny kaskoci (stajer-kosci) is találkozék, melly két kis paraszt lótól vonatva, 's fűrgencz, nyulánk paraszt-suhancztól hajtat-

va olly sebesen haladt-el, mintha pályát futna, 's valamennyi egyéb kocsikat maga után hagyván alig leheté látni a' ben ülőket; csak az ostor-durrogást, 's három erős férjfiak szavát lehetett kivenni, kik a' porfellegből egy vidám éneket danoltak.

Még nem volt vége az éneknek, 's már a' kis kocsi egy szép zöld helyen megállott a' vadas kertben. Könnyű szökéssel már egyik a' társaságból lent állott. Egy fiatal, sudár férjfiú lekapá szőke fejről a' szalmakalapot, 's a' port törle-le arczáról, mellyen egészség, 's pajkos életöröm mosolygott. A' szőke Titus fejű senki egyéb nem volt mint Fridrik, ki derült, 's erőltetlen valója, 's az illőségnek gyakori áthágása végett csak a' bohós Falkenbergnek nevezteték.

„Tele kapám számat porral — monda ő — 's ha olyan vagyok mint ti, legott felléphetnék valamelly nagy érdemű publikum előtt mint Pierrot, 's már nem kellene magamat belisztezni. — De ime vigan barátim! itt mindjárt valódi bohóczot láthatunk.“

Éppen trombita szó harsogott-le egyik legközelebbi bódéről, 's ez előtt magosabb deszkázaton egy bohócz állván közönséges fehér vászon öltözetében, és czukor süveg formájú kalapjában, a' publikumot bekiáltozá. „Vigan, vigan uraim — veté utánna — pontban hat órakor kezdjük.“

„Halljátok? — mond társaihoz Fridrik — kötéljárók, lovagnívészek! menjünk, nézzük-meg, ámbár sokat ugy sem érhet.“

„Ugyan azon szemfényvesztők ezek, kiket iskolai évünkben itt láttunk, ha nem csalódom“ viszonzá Hellmann a' kocsiból kilépvén, és zsebéből egy tiszta összetett kendőt vonván-ki, hogy vele magát leporozza; de fukarságból ismét zsebébe tevé a' nélkül, hogy szétbontotta volna. Hasonlóképpen teve kesztyűjivel, mellyeket gondosan ujjairól lehuzott, 's kezeivel iparkodott a' már kissé ágg divatú fekete frakk 's nadrágról a' port letisztítani.

Harmadik társokon ragyogó huszár-formaruha csillogott elő a' porfátyol alól. Arcza fiatalságot 's bátor vitézi tekintetet mutatott. Pödrött bajusza, 's kecske-szakála szinte katonát festének. Ez Staal kapitány volt.

„Mit mondasz Hellmann — kezdé most Fridrik — ugyan azon kötéljárók lenének ezek, azzal a' csuda-szépségű kis gyermekkel a' létrán, kiket még iskolai évinkben láttunk? Nem, az lehetetlen! Hiszen azokat nem hívták Brandtnak; hogy-is hívták őket?“

„Arra már bizony nem emlékezem — felele Hellmann — de az még igen is jut eszembe, hogy a' kis gyermekeken sokszor sajnálkoztam, 's azon te ugy elbámulál, hogy velek csaknem elmentél volna.“

„Tehát az első szerelmed Falkenberg! — monda Staal. No, no! a' szerelmet én is ismerem, 's azért nem kell csu-folódnom. Egész egyéb szigorú életünknek alig van olly tiszta, és szép érzeménye, mint az, mellyet illy gyermeki szerelmeskedésinkben tapasztalunk.“

A' gróf csudálatosakat érzett. A' lajtorján egykor állott csuda-szépségű gyermek emlékezete egész ifiúságának életével ismét tisztán lépett-fel lelke elejébe, 's úgy látszott, mintha e' kép amaz álmaival 's hideglelési phantasiájival össze olvadna, a' miknek berlini tartozkodását még mindig tartotta.

„Ugyan azon bohóc volt ez? — monda Fridrik mintegy álmodozva — ő, ki olly rettentő bravót kiáltott? — Nem, nem! hiszen én azt csak álmodtam. Félre most az álmokkal, ma vigan legyünk. — Hány óra lehet? — kérdé 's a' magáét sebesen kivoná. — Két fertály hatra; tehát még csak fél óra mulva; — mert oda elmegyünk mindnyájan. Addig ülünk - le valamellyik sátorba, jó lesz a' port egy pohár rhajnaival leöblögetni.“

Majd nem sokára egy kis asztalkánál üle a' három barát, 's előttek bor és sütemény állának. Ugy esett, hogy éppen egyedül voltak, 's vissza emlékeztek gyermek-koraikra.

„Emlékezel még ama reggelre Hellmann! — kérdé Fridrik — midőn te zsidó grammatikáddal vesződve szived ártatlanságában ott ülél, 's én neked ezt elfütyölém: „örülj az életnek.“

„Arra bizony kell emlékeznem — nevette Hellmann — hiszen a' conrector azon véleményben, hogy én fütyöltem, mint szélvész rohant reám. De emlékezem arról is, hogy te nekem a' megbotoztatásért elég kárpotlást adál.“

„Ugy! a' parókával! — viszonzza Fridrik — de hidd-el, hogy inkább ön mulatásomért, és kedvemért, mint ment-segedért tettem, hogy gyertyámmal, mellyet elejébe kellett tartanom, midőn a' stilust corrigálta, a' tornyos parókát meggyújtottam.“

„Az igaz; ehhez hasonló iskola alig volt — megjegyze Staal — mi gonoszabbak voltunk egy csoport zshivány külön-czöknél. Valóban meg nem foghatom, hogy azon iskolából csak egy becsületes ember is válhatott.“

„S midőn borozni valánk — szólla közbe Staal — és senki Hellmannon kívül köztünk józan nem volt; vagy midőn a' tanító elől elszökvén a' hársfák tetejéről alkudozánk vele a' korbács - csapások felett; vagy midőn hógolyóinkkal becsületes embereknek az iskola előtti utat járatlanná tettük, vagy vásár idejekor estve a' paraszt-lovak homlokaira foltokat vagy csillagokat festettünk, 's a' parasztok azután egymást jól elverték.“

De most a' bohóc ismét trombitáját harsogotatá. „Fizess Hellmann! — kiálta Fridrik, — én előre futok, 's biléteket szerzek, hogy jó helyet kaphassunk.“

Fridrik egy ugrással sátoron kívül volt, Staal és Hellmann darab ideig még ülve maradtak, részvétellel beszélgetének és nem aggodalom nélkül a' közös barátról, ki minden vidorsága mellett is utolsó utazása óta egészen megváltozott. Vidorsága és szilajkodásai nem mindig látszottak helyen lenni; úgy tetszett, mintha csak azok erőlködésből származtak volna, hogy ábrándozásait vele elfeledtessék, elhajtsák. Most újra harmadszor harsogott a' trombita, 's ők is besiettek a' néző színre, hogy barátjokat felkeressék. Ott ült ez nyugtalanul az első padon, 's a' szakadozott karpitot (Gardine) vizsgálá. Egy pár inas szaladozott fel-alá, 's a' készüléteket felrakák. Ruházatjok szegénységet árult-el, valamint a' rosz ékzetű színhely is arra mutatott. *(Folyt. köv.)*

II. JELES MONDÁS.

Gyáva 's Bölcs.

A' gyáva rettegve néz a' gyászhalimokra,
A' bölcs örömszomjjal tekint-le azokra,
'S jobb élet felé sohajt;
Midőn a' göröngyök tompa hangot szülve
Verdesik az urnát, szent hévbe merülve
Csak illy kikötőt ohajt.

Bárány.

Keservek. Arany rakásokra is hullanak könnyek záporai, és a borostyán koszorúk 's drága arany koronák alatt is fészket vernek a' megemésztő fájdalmak.

Czövek.

Élet-szabályok. Az erkölcsnek ott hallgatni nem szabad, hol például tétetik. — Kivánsz valakit egészen kiismerni, tanul-ki alattomban mindenek előtt: ismeri-e az Istent. — Ki az igazságot el nem szivelheti, maga igazságtalan. — Kerüld a' szenteskedőt, valamint a' csufolódót is: egyik olly csalárd és veszedelmes, mint a' másik.

C. Katalin.

Aphorismák arab nyelvből. Mikor farkasról beszélsz, tarts botot kezeden.

A' bölcs ember haragja jobb a' gyáva barátságánál.

Szendár.

III. K Ö L T É S Z E T.

Búcsu-vét ligetem től, ősszel.

Zengének-e már madaraid eleget, Bájnyúgalom ülne szemem fedelén,
Hogy csendesen állasz o néma liget? Mert jőne leányka gyakorta felém,
Eldalltad-e immár 'S dal kelne kis ajkán,
Est-'s hajnali dallod? Tán bús dal is, emlényt
'S melly gyenge kehelyt tár Ormomra szakasztván,
Nem leng-e virágod? 'S könnyezne korányként:
Nem suttog-e el Milly lágy szunyadat

Lombjaidon enyelgve az esti lebel? Birná ugyanekkor osztol poromat!

Haldoklasz o szép liget, ékeidet De hasztalan! elhunytom itt szememet
Sárgitva lerázza a' dér-lehelet; Nem jó hideg álom, a'melly betemet!
De méla nyugalmad Gyors szárnyon előlem
Kedves kebelemnek, Nagy messze röpül el,
Mert szenderülést ad 'S itt ébren epedüem,
Gond-dulta fejeme:ek, Kell tűz kebelemmel,
'S így szárnyra ha kel Mert innen elint

Képzelmem, örömteli tárgyat ölel. Zord végzetem, isszonyu kénye szeriat.

Lengj hüs lebel a' bokor ága felett Hüs gyenge szelek lakozása legyen
'S fedd sárga levéllel e' hó kebelet. Kedves ligetem! kies, ernyeiden!
Ah bár szemeimre Minden szelid estve
Itt ülne nagy álom, Bús fülmlepárnak
Hogy hült tetemimre Zengjen-le keserve;
Élérne halálom; 'S a' karsu leánynak
Ht jól tudom én Ez sugja meg azt:
Bájnyúgalom ülne szemem fedelén. Hogy rabja is így zokog égre panaszt.

Borkúti.

IV. VILÁGI TELEGRAF.

Asszonykérők. Midőn legközelebb a' lengyel menekvők (Flüchtlinge) utolsó csapatja porosz országból hajóra akart szállni északi Amerikába indulván, néhány leányok jelentették magokat a' Bischofsberg melletti külvárosból, hol mint tudva van a' Lengyelek kaszárnyázva voltak, hogy nekik is szabadna Amerikába a' Lengye-

lekkel elmenni, a' mi nekik meg is engedtetett, hanem azon feltétellel, hogy előbb azon férjfiakkal, kiket vőlegényeiknek vallottak, megesküdjének. Mind a' két rész szívesen reá állott erre, 's az esketés a' danzigi kápolnában véghez is ment.

Csónak-verseny. Az Angolyok megunták a' ló-verseny-zést! Minap Londonban csónak-verseny adatott; de a' pályázók egyedül csak asszonyok voltak. Evezővel a' kezökben keményen törekvének a' kitűzött díj nyertesei lenni, mi a' Themse partján álló nézőket 's hajósokat kedvesen mulattatá. Ezen dámáknak egyike rendkívüli izom-erőt (Muskelkraft) fejte-ki, midőn versenytársai előtt mintegy repülve érte-el a' czélt, 's a' nézők által szünnj nem akaró tapssal fogadtatott. Az asszonyságnak valódi athletai tekintete van, 's reménylik, hogy nem sokára ökölviadalra is fog kedve jönni.

V. KÜLÖNFÉLE.

Az északamerikai mértékletesség társasága mindig nagyobb befolyást nyer a' nyilvános életbe, sőt már az ország törvényhozó testére is kihatott. Albanyban a' vérosi tanács megparancsolá, hogy a' jövő évben már senkinek se szabad szeszes italokkal kereskednie. New-Yorkban a' rendőrség azon parancsolatot kapá, hogy mindenkit, ki az utszán ittason találtatik, befogjon, 's ha 5 dollár-büntetést nem fizethet, 5 napig fogva tartassék. — Svéd országban is befolyást talált ezen társaság. Sok sikertelen próbálatok után valahára véghez vihették, hogy Stockholmban egy ujságot alapítsanak e' czim alatt: „a' mértékletesség hírnöke,“ mellynek első lapjai már meg is jelentek; sőt a' társaság egyik gyűlésében a' korona-örökös is pártfogóul ajánlotta magát.

A' pénz megvesztegeti az embert! A' kiküldöttség tudósítása, melly a' liverpool-i major-választás megvizsgálására ült össze, ismét új tanuját adja annak, mennyit tesz a' pénz az emberek közt. Látni az említett tudósításból, hogy az 1827-iki major-választás alkalmával a' 6 schillingen kezdett megvesztegetés egészen 20 font sterlingre nevedett, 's az 1830-ki parlament-választásnál nem kevesebb mint 2,661 polgár vesztegetteték-meg pénzzel, 's hogy ezen megvesztegetett személyeknek egész mostanig szabad szavazásuk van, 's a' protocollumokba is be vannak iktatva. — Hát ez csak Britanniában történik? Ha egy bizonyos országban a' tisztujításoknál üzött vesztegetés pénzmenyiségét öszve számlálnók, milly iszonyú summa kerekednék belőle!

S z á m r e j t v é n y .

Egy paraszt 100 tallérral vásárra megy, 's e' pénzen tehenet, sertést, 's juhot akar venni, és pedig mind öszve 100 darabot. Ha egy telén 10, egy sertés 3, egy pár juh 1 talléron kel, hányat kell mindenikből vennie, hogy a' 100 darab kikerüljön?

L. K.

Előbbi rejtvény: Szegfűbors.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön December 26^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' lovagművészek. *(Folytatás.)*

Lehetetlen, hogy azok legyenek! — mond zsémbelődve a' gróf — hiszen ők gazdagok voltak, 's midőn akkor mutatóványaikra a' lovagszinbe léptünk, mindannyiszor pompa 's fény által lepítettünk-meg. Vagy talán később szegényedtek-el, — de hiszen nekik nagy hirök volt.“

Valahára egy tekintetlen, és szegényen öltözött férjfiú lépett elő, kit sem a' gróf sem egyike társainak nem ismert 's hijába törekedett néhány már elégszer látott, kártyával, órával, homokkal és darával csinált mesterségek által a' község kedvét megnyerni.

„Nyomorult tréfa! — monda Staal — jertek, menjünk.“

„Még is aligha nem csalódtam — vélekedék Hellmann — hiszen amazok szemfényvesztő játékokat nem adtak.“

„Nem, ezek nem lehetnek azok — mond a' gróf is csüggedten 's kicsinyszivűen, és a' belső karpitra ábrándozólag báméskodott. — De maradjunk még kevéssé, legalább a' lovaglásokat tekintsük-meg.“

Egy sovány ló hozaték-ki. A' szőnyeg mellől valamelly hosszú vékony alak lépett elő vitézi formaruhában; képe iszonyún ki volt száradva, mellynek a' reá függesztett fekete bajusz és szakál hijában igyekezett tekintetet adni. Csak bajjal léphete-fel a' lóra. Gyenge 's merevedt volt, a' legegyszerűbb mesterségek is nagy erőködésébe kerültek, 's láthatólag halálos veszedelemnek volt kitéve, mellyet néhány aggodalmas arczokról is lehetett olvasni, mellyek a' karpit mellől elő előtekintének.

Bohócz is megjelent; ez egy alacson sántító piczin ember volt, nagy ál-orrjal. A' szin közepén állott, 's az ostor pattogtatá, de hijába törekvék közönséges ugrásai 's ötletei által a' község kedvét megnyerni, 's öreg gyenge ura feletti ön aggodalmait elrejtteni. A' mint végtére a' lovagművész nyeregbe állván nyargalni akara, a' ló kijött a' takusból 's az öreg éppen főtetőre esett-el. Bohócz tetteté magát, mintha ennek ugy kellene lenni, 's bukfenczet vete, hogy urának időt adjon a' felkelésre; de az öreg életjel nélkül feküdt ott, a' bohócz pedig feledve szerepét jajgatva veté magát boldogtalan urára.

E' pillanatban egy fiatal szép leányka rohant elő fél mamezuki öltözetben repülő fekete fűrtökkel, 's hangos jajiáltással esett-le az öreg mellé. Csaknem szinte azon pillanatban állott mellette Fridrik gróf, 's álmélkodó és heves tekintettel méregeté a' lánykát. Midőn ez Fridriket meglátá, tompa sikoltás repült-ki ajkain, de az öreget még se hagyá-el, hanem együtt vivék-be hárman az elájult lovagművészt.

A' nézők közt nagy zaj támadott. Nagyobb része az öreg szánakozék; az asszonyok hangosan sajnálták, 's apró pénzőket, melly nálok volt, az ajtónál ülő asszonynak adák, ki csendesen ülve maradt, 's nem tudta mi történt körülötte. De a' községnek azon része, melly a' hátulsó padokon vala, 's a' legalsóbb néposztályt tevé, hangosan morgolódott, hogy pénzéért nem látott egyebet, mint egy nyomorult vén embert lováról leesni. Ujabb nézők tolakodának össze a' lármára 's majd valamennyi padok tömve levének. A' nagyobb rész, melly a' történetből semmit se látott, de kívül fizetett, lármázva 's kopogva kíváná, hogy kezdjék már egyszer el. Hellmann, és Staal, kik csak a' gróf után várakozának, hijába törekedtek őket lecsendesíteni elbeszélvén nekik, mi történt. „Fizettünk — mondák — 's előbb el nem megyünk, míg valamit nem láttunk.“ — Iszonyú láрма keletkezék.

Végtére csak ugyan elősántított bohócz, 's minden engedelem - kérés helyett egy salto - mortale szökést tön, 's megigéré, hogy legott elkezdik; a' községet alkalmasint

megnyugtató, midőn majd bukfenozet, majd cigány-kereket hányt, valahányszor valamely békétlen szó hallatszott.

Most egy jó természetű, fiatal férjfiú lépett elő az öreg vitéz ruházatjában; de képe ezerféle színekkel úgy be volt festve, hogy senki arcának főszínét ki nem veheté. Nagy könnyűséggel veté magát a' vágató lóra, 's a' legnehezebb súlyirányos mesterségeket legnagyobb ügyességgel és bátorsággal vitte véghez.

„Istenem! hiszen ez Fridrik!“ susogá Hellmann megijedve Staal kapitány füleibe.

„Az Istenért hallgass! — viszonzá ez suttogva — én őt mindjárt megismerém. Csak senki rá ne ismerjen; különben semmit se tesz. Őt féltetni nem lehet; csak a' ló ne hibázza lépteit.“

Most főtetővel állott a' nyeregbe, 's jól ment; utóljára pedig hangos taps, és örömszaj közben salto-mortale szökéssel ugrott-le a' lóról, 's köszönés nélkül kisetett.

Rövid időköz után, melly muzsikával töltetett-be, a' második karpit vonatott-fel. Azon fiatal leányka, kit előbb mameluki öltözetben láttunk, 's alkalmasint lóháton akará magát láttatni, most mint Kolumbina lépett-fel egyszerű, de csinos fehér ruhában. Ámbár kevéssé nyugtalan és zavartnak látszatott, még is a' bevezető szerep az ismeretes „Ó te szegény Ágoston“ muzsikához igen jól ment végbe bohócczal, ki fél fekete álarczban jelent-meg mint Arlechino. Ezután hosszú csoszogó léptekkel egy fehér alak a' közönséges Pierrot-ruhában, behajporozott arcczal lépe-fel; ez az ostoba, és bámész Pierrot szerepét rendkívüli szerencsével adta, 's midőn a' következő jelenetben Arlechinónak varázs-vesszejét a' földön lelé, 's általa tudta nélkül egy bűvöst vagy gonosz lelket idézett elő, mellyben a' közönség a' gyertyaoltót ismeré-meg, rémképe olly grotesk-nevetséges vala, hogy hujjongató tapsot nyert az egész községtől.

„Istenem! hiszen ez ismét Falkenberg — susogá Hellmann a' kapitánynak; — ezt ő már az iskolában is jól csinálta előttünk. Tán csak nem lett eszelős? — Mit fognak az emberek mondani!“

„Csak magunk hallgathassunk — sugá vissza Staal — a' világon senki se fog e' bohóskodásról gondolni is.“

Pierrot ismét rendbe szedé magát, 's kevély és felfuvalkodottá lön megfejthetlen hatalmán, mellyel a' gonosz lelket meggyőzé, ki az ő parancsolatjára Kolumbinát elragadta.

Végre Harlekin ismét visszakapá varázsvesszejét, 's Kolumbinát megmentette. Ezzel a' némáznak vége lön, 's Pierrot megcsalt örömének, 's abbeli félelmének, hogy a' sátán őt is elviszi, igen nevetséges kifejezésével zárta-be az előadást. A' karpit zajos taps, és helybe hagyás közt gördült-le, a' nézők pedig elszéledtek.

Hellmann és Staal jó félóraig maradtak a' deszkasátorban, hogy barátjokra várakoznának.

„No de most már könnyen megmoshatta magát 's felöltöztetett — monda végre Staal; — menjünk-be 's nézzük, mit csinál, hol marad.“

Hellmann ezt illetlennek találá; még egy fertályt váranak tehát, de Fridrik csak elmaradt. Nyugtalanul ment végtére Staal oda, 's a' karpitot félre huzá; de senkit se leheté látni, az egész színhely komor és üres volt.

A' rosszul összeegyeztetett deszkafalon által gyertyát véének észre tul a' deszka-gúnyhóban. Staal egy lótakarót látott, melly a' bemenetelt rejté; vissza huzá, de rémulve állott ő is Hellmann is mintegy földbe gyökerezve, 's nem mertek a' gyéren megvilágított lakba belépni, hol innepélyes halotti csend uralkodék, 's hol barátjokat egy nekik megfoghatlan állapotban láták a' szerencsétlen lovagművészek közt.

Egy férjfiú, kiben a' nyomorult szemfényvesztőt ismerék-meg, éppen akkor hagyá-el a' sátort valamelly gyógyszeres üveggel, 's a' városnak egyik derék orvosával. Valamelly táborasztal-formán két gyertya égett; ezek közt több poharak és medenczék állottak, mellyek alkalmasint érvágáshoz szolgáltak.

Az öreg lovagművész halálsápadtan, 's bekötött fejfel szalma-zsupon fekvék szakadozott lótakaróval betakarva. Lábaiánál egy dobon ült az öreg asszony, kit előbb az ajtó előtt láttak volt. Háttal fordulva ehhez két alak térdelt a' fekvő öreg előtt. A' szép Kolumbina 's Fridrik voltak ezek,

az utóbbi még mint Pierrot félig alakosan. Egyik sarokban pedig a' lánán bohóc ült álarcz nélkül ismeretes majomarczával a' szomorú csoportozatra bámulva, mi közben fejét kétségesen rázogató, 's egy-egy könnyet törült-kiszemeiből.

Végtére félbeszakasztá a' közönséges csendességet az öreg beteg: „Még is kiáltoznak odakin? — kérdé — még is kell ugrálotok, 's bohóskodnotok, hogy nekem nyugalmat szerezhesetek?“

„Nem! már vége van.“

„Falkenberg gróf! — folytató szavait az öreg 's a' grófra mereszté szemeit, — igen a' gróf él, a' gróf ur maga ez! én megismertem kegyedet, 's kegyed miattam magát gunynak tevé-ki! Kegyed nekem nyugalmat akart szerezni, de én a' bőgő, rettentő kaczagást ismét hallottam, melly annyiszor volt már kinom, de soha olly iszonyatosan nem csufolt, 's gunyolt az ki, mint ezen órában.“ —

„Midőn kegyedet Giasindával utóljára együtt látám — folytató rövid hallgatás után szavait — azt végeztem, hogy soha e' világon nem akarom a' grótot látni; csak hamar az után hittem, hogy ezen végzés az örök birónak is akaratja. Olvastam a' grótnak tökéletes nevét egyik ujságlevélben; a' lapot eltépém. 's hallgattam.“

„Az örök bíró másképp akará, — viszonzá Falkenberg. — Apámnak ugyan az volt neve, kit elveszték.“

„A' komoly halál kinos közbenjárónk vala — mond az öreg mindig töröttebb hangon. — De Giasinda vidorsága oda volt, 's keresetünk csökkent. — A' gróf ur hazájában hajdan igen kegyesen fogadtattunk. Giasinda kegyedet Péterváratt gondolta lenni. Ő még egyszer kívánta a' vidéket látni, hol kegyedet előszer mint gyermek látá; én a' gyermeki ábrának (Grille) engedtem, tudván hogy az ur régen meghalt. És ime! éppen itt, legnagyobb megaláztatásunkban kellett kegyednek minket találni!“ — Ekkor az öreg elfedé arczát kezeivel, 's hallgata. *(Végzet következik.)*

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

Tengelicz.

Utazási tőredék.

Az évkönyvekből némikép nevezetes Tolna határában több puszták vannak, különb különb nemes nemzetségek

birtokaik. Hazafiúi öröm szállja-meg a' kebelt, látván és tapasztalván, hogy a' hol ez előtt haszontalan ugarok, és csak vadaknak vagy haramiáknak szaporodására hasznos rengetegek voltak, ott most a' gazdálkodásnak nemesb és finomított mindennemű ágai divatoznak; 's az izletesen épült házak, nemesi kastélyok, a' jó rendbe szedett gyümölcs- és egyéb fákkal megrakott ültetvények, a' vidám tekintetű gulyák, virgoncz ménesek 's az igen megnemesített juhnyájak kellemes hatást tesznek a' hazafira szintugy, mint a' fogékony keblű természet-fijára, ki a' teremtés ékein édes örömmel tud csüggni. Azonban, milly hálátlan munka e' benyomást, mellyet valamelly szép vidék tesz egy fogékony kebelre, leirni akarni, fogja tudni, ki ezt valaha tenni akará. A' természet csak éreztetni akar, 's az ember őt hijába törekszik pennára venni; mert a' legügyesb kéz festményei is csak egyes vázlatok, 's legfeljebb is egyszerű alaprajzok fognak lenni; 's azt kiegészíteni, kifesteni végre is Kazinczy szerint:

„A' nagy Jupiter
 Uj, 's mindenkor uj
 Szép gyermekének
 Keble kedves gyermekének
 A' phantasiának

marad, hogy az ember elegendőképp felfoghassa, érezhesse, mit sem az író, sem a' festész nem adhatott.

A' mi már Tengeliczet illeti, nem fogja senki is szerfelettinek találni a' mondandót, ki e' regényes tájat ugy látta, mint látnia illett. A' legfestőlegeseb vidék, mellyet valaha láttam! a' legszebb panoráma, mellyet festő adhat! 's ehhez a' célirányos, a' brillant világosítás, mellyet a' derült égnek nyári boltozatáról mosolygó nagy lámpa nyújtott; 's milly felséges vala minden! Amott a' hamvas felhőként elhuzódó hegláncz; itt diszes majorok, bégető juhnyájakkal, fürge béresnékkel, és bunkós pásztorokkal; majd kellemes dombok és sikok, rétek és vetések; az erdők zölden és viritón mint hazánk fakadó reménye, vagy mint valamelly óriás legyezők, mellyek hives és frisitő levegőt legyintenek az utas arczaira; 's mind ezek közt helyel helyel egy falusi birtok házcsoportjai a' hosszú istállókkal, pajtákkal mint meg annyi vándor csoportoknak tetszének,

mellyek a' szép vidékben andalogván elragadtatva megálltak a' természet kecsein gyönyörködők. Hidje-el kisasszonykám! hogy Tengelicz nekem szint olly kedves, mint a' gonosz kedvű Heine-nek kellemes „Ilse völgye“ 's vele együtt érzem, milly véghetetlenül boldog az érzés, midőn a' valódi világ keblünk világával egybeolvad, 's zöld fák, gondolatok, madárdal és emlékezet édes arabeskekbe fonódnak egybe. *(Végzet következik.)*

III. JELES MONDÁS.

Nagyszívűség.

A' nagyszív csak nagyot tehet,
Ha érzési közt felmehet
Az örökös hűségre;
Már itt a' földi indulat
Csalfa ingere nem mulat,
'S csak egy lépés az égre.

Szatthmáry.

Gondolat-töredékek. Az erkölcs és igazság hasonlítanak abban egymáshoz, hogy ki azokkal bir, nem sokat szól rólok.

A' hálaadatosságra nézve olly közönséges a' feledkezés, mint a' reménynél az emlékezet: há egyszer jót ivott a' szomjas, hátat fordít a' forrásnak.

Udvary.

Boldog, ki lelkének erősödésére a' fenékkövet megveti, 's magában olly forrásra talál, mellyből tanács szükében biztosan merithet.

iffj. Thoroczka y László.

IV. K Ö L T É S Z E T.

A' Csapodár.

Vigan lejtve —
Danolgatva
A' szabadba siettem,
'S ott merengve —
Andalogva
Egy hárs alá ledültem;
Magam voltam,
'S azt gondoltam
Be jó hogy nem szeretek:
Igy sem egyért,
Sem másikért
Fohászt most nem ereszték.
Szerte néztem
Merre láttam
'S szemembe egy lány ötlött;
Magszerettem
'S ohajtottam
„Bár csak jöjné!“ — 's felém jött.

„Arnyék van itt,
Maradjál itt.“
Szóllék; — 's hozzám ült a' szüz
„Szeress kérlek,
Mert szeretlek.“
'S égett értem mint a' tűz.
De a' hamis
Csalni tudott;
Jól rá szedett ő engem:
Mert másnak is
Szótfogadott,
Nem — miut véltem, — csak nekem.
Jött egy vitéz
'S hozzá intéz
Illy szót: „angyal szeretlek.“
'S mint a' madár
A' csapodár
Hozzá repült, 's elmentek.

Pum János.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Gyász-hír az írók számára. Mély gyászt ölthetnek az írók, kivált ha van mit ölteniök magokra. A' litteraturának egy hatalmas pártfogóját Heber urat Londonban azon szerencsétlenség érte— hogy meghalt, 's így többé könyveket nem vehet, mellyeknek összeszerzésében minden ország és időbeli könyvgyűjtőket felül haladott buzgóságával. Könyvtárát olly számosak mondják lenni, hogy azoknak árverésére egy egész esztendő kellene.

Szerencsétlenségek. A' creuze-i departementban összeült katona-ujoncokat (rekrutákat) vizsgáló kiküldöttséget egymás után furcsa és ritka szerencsétlenségek érték. A' generalon tébolyodási jelek mutatkoztak; az intendant, ki őt erőszakoskodásoktól vissza akará tartoztatni, megsebesített; az előlőt foglalatosságnak közepette a' hideg lelte-ki; a' helyettes, kit helyébe akarának rendelni, ut közben kocsija felfordulván, lábát törte; a' verbungkapitányt a' szél ütötte-meg, 's élet és halál közt tengődik. Csak egyedül az orvos maradt egészségben.

VI. KÜLÖNFÉLE.

Furcsa lovaglás. Egyik new-yorki hírlap beszéli, hogy minapában egy felnyergelt 's kantározott paripa az ohio-i ország uton álló vendég fogadó környékén ide 's' tova bolyongott. Kis ideig tartott kutatás után megtalálták a' lovagot tökéletes ittasságában egy kőfalon ülve nyargaló mozgásban, mellyen dühösen feszelt, 's azt ostorával, sarkantyújával szüntelen nógatva egyre káromkodott, hogy a' vélt ló mozdulni nem akarna helyéből. Midőn azután magához tért 's hibáját átlátá, a' nézők nagy multságára leszállt kő-lováról a' furcsa lovaglóló.

A' franczia udvar gyász-öltözete. Az 1834-ki Almanach royal, melly éppen most jelent-meg Parisban, többi közt a' franczia udvar gyász-öltözetét is közli. E' szerint a' gyász első napjaiban a' király viola színű köntöst, czipót, hárishnyát és kalapot visel, 's a' köntös egész az állig, a' köntös ujjai pedig a' kéz fejéig begomboltatnak. A' köpönyegeket uszókája (Schleppe) a' szerint hosszabb, vagy rövidebb, mint a' személynek rangja kívánja. A' királynál 5, hercegeknél 2 lábnyi, ministereknél legfeljebb is 3—4 ujnyi hosszú.

Csere-rejtvény.

(Hat betű; mellyeknek egyikét a' szerző hosszúnak veszi, noha az többnyire röviden mondatik.)

1. 2. 3. A' költészt hevíti,
Kedvet ad mindennek
2. 3. Arczod ékesíti
4. 5. Ezt ad ételednek.
4. 2. 3. Szép, ha házak ebben állnak.
4. 5. 6. 2. 3. Fűgg kémény és füst között.
6. 2. 1. 5. Védje volt Eger várának,
Sok Törökkel ütközött.
2. 3. 4. 5. Asszonyok kezében
Diszöket neveli.
6. 2. 1. A' csata hevében
A' hőst feltüzeli;
Vagy: játék gyermeknek.
1. 2. 3. 4. 5. Héjas éték neme
1. 2. 3. 4. 5. 6. Egy tágas megyének
Szép honunkban neve.

Nagy Ignácz.

Előbbi rejtvény: 5 telenet, 1 sertést, és 47 pár juhot.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utcaja 612.

R E G É L Ó.

PESTEN Vasárnap December 29^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön: Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' lo v a g m ű v é s z e k. (Végzet.)

„Térjen magához Ritter ur! — esenge megindulva Falkenberg. — Csak legyen ismét egészséges, 's töltse-be kívánságomat, akkor minden bajnak vége lesz. Ó mi okért távozott-el tőlem azon pillanatban, midőn éltemet és egész szerencsémeket kezeibe akartam letenni. Igen közel voltam a' sirhoz; elvesztém az eszméletet, azon egyetlen egy időpontját életemnek, mellyről mondhatom, hogy egyedül csak abban éltem. De most vissza tért az eszmélet; életem könyvében ama fontos lap, melly kitörülve 's elszakasztva volt, ismét egész lett, és újra bevagyon írva. Tegye tisztelt atyám! tegye Giasinda kezét az enyimbe, 's tegyen valamennyünket szerencsésekké. Én magam ura vagyok. Csak egyedül Istennek tartozom életemről számot adni, 's Giasindával a' legszerencsésb, 's leggazdagabb ember leszek e' világon!“

„„Szabad lesz Falkenberg grófnak egy kalandozó komédiásnért elvenni?“ — monda az öreg keserűn. — „Tehát becsületesnek utolsó maradéka a' sirnál vétessék-el tőlem? — tehát olly kerítőnek, csábitónak rágalmaztassam, ki ide jött kegyedet veszedelmes, és méltatlan törbe ejteni? Tehát leányom azon nyomorult teremtmények közé szám!altassék, kik . . . . .“

„Atyám, Atyám! mit mondasz? — félbe szakasztá reá borulva Giasinda. — Nem lehetek, nem akarok az övé lenni; tudom, hogy lehetetlen. De láttam a' vidéket, hol ő született, hol szemem őt, még mint gyermeket pillantá-meg előszer; őt magát is láttam, és tudom, hogy — —. Itt meg-

akadt. — Nem is akarok tovább gondolkodni arról, mit nekem akkor ama rettenetes órában mondál. Csak mond-ki az esküt, utánnad mondom én, ha megszakad is szivem.“

„Isten őrizz! — kiálta Falkenberg felugorva 's Giasindát karjaiba zárva. — Giasinda! micsoda esküt? — Én többé e' világon el nem hagylok. Ha atyád itt maradni nem akar, utánnatok megyek egész a' világ végére. Bátor és szabad lovagművész leszek mint ő; 's akkor sem állapot, sem helyzet nem tesznek köztünk különbséget. Még sincs boldogabb élet, mint a' művészi élet, 's veled, Giasindám! kedv és öröm közt a' földről ég felé fogok tánczolni!“

„Jól van gyermekek! tehát legyen meg! — viszonya az öreg mindig lassúbb szóval. — Utolsó pillantásom közelget, 's ha már meg vagyok halva, nem akarok elválasztólag közöttökbe lépni. E' világon úgy is csak játék és szemfényvesztés, mi az embereket egyesíti, vagy elválasztja. De mivel látom, kedves fiam! hogy balgaságodban (Thorheit) szilárd, és rendületlen vagy: tehát még is meg akarom legalább a' világ szemében azt enyhíteni; neked, 's leányomnak egy titkot fogok felfedezni, mellyről csak azon öreg asszony van tudósítva. — Az elefant-csontos ládikát asszony!“ kiálta legnagyobb erőködéssel, melly csaknem minden erejébe került, mi alatt merően reá tekintve, 's egy kis aranykulcsot, mellyet kis tokban mindig mellén hordozott, tarfa szeméi elejébe.

Ugy látszott mintha szavait az asszony meg nem értette volna; de mihelyt a' kulcsocskát megpillantá, inte fejével, 's a' ládához sietett. Sebesen jött onnét vissza egy elefant-csontos ládikával, és szenvedő vonásain futó örömmek kifejezése festődék.

„Francesco, Francesco! — monda rebegő hangon, mellynek lassú szemrehányása ömlengő szerelemmel vegyült össze — szabad tehát ismét e' régi kedves nevet emlitenem? Tehát még is láthatlak még egyszer úgy, mint utóljára előttem által, 's e' ládikát, szerelmednek és nevednek sirját, átnyujtottad. Húsz hosszú éveken által nem valál Francesco. Csak légy az még egy pillantatig, 's hinni akarom, hogy szeretél. Csak egy tekintetet a' régi Francescotól, 's hinni aka-

rom, hogy a' szerencsétlen hűsz esztendő csak álom volt, 's hogy te örökre Francesco vagy."

„Jóságos Isten! irgalmazz nékem! — mond hevesen az öreg, 's kiterjesztett karokkal félig felemelé magát. — Agnese, Agnese! te vagy az, kinek én szerencsétlenségemet szemére hánytam? te ki a' könyörülő Istentől vakságot és siketséget kértél, hogy a' megváltozott férjet soha ne lásd, ne halld? Kérésed csak félig teljesült; nem hallottad, milly szörnyeteg voltam; de minden nap olvastad vonásimból, és te — még is szeretted. Ó! megbocsáthatsz, mond, megbocsáthatsz-e nékem?"

A' szerencsétlen asszony egy szót sem értett, de férje szemeiből olvasta a' mondottakat, 's hangos örömsikoltással heves könyzápor közt borult urának nyakába.

„Nem, nem! az még se volt álom! — liheg é az öreg, feleségét szívéhez nyomván, míg az alatt szemeit az égre veté. — Az irgalmas Istennek legyen hála! a' szerelem sokáig-sokáig szenderegnet — de meg soha se hal. A' herczeg komédiássá lehet, 's még is boldogul halhat-meg. Isten áldjon Agnese, Isten áldjon-meg titeket is gyermekim! — az én országom már nem e' világé."

E' szavakkal vissza dült, mélyen sohajta, 's meghalt.

Halványon és lélektelen feküdt ott az öreg Ritter. Giasinda sirt, 's kezeit kúcsolta. Falkenberg őt vigasztalni, 's megnyugtanni törekedett. A' kis Pietro még mindig a' lánán ült, könyökeit térdére nyugasztván 's fejét két tenyerébe rejtván hangosan zokogott. De az öreg asszony csendesen nyomogatá-be a' haldoklónak nagy beesett szemeit, és száraz ajkait gyengéden csókolá.

Staal és Hellmann az utolsó jelenettel lépének a' sátorba. Belső részvéttel elegyedtek a' szomorgók közé, noha egyik se foghatá-meg a' grófnak e' szerencsétlennelkel bizodalmas összeköttetését.

A' megholtak végohajtása fejében most az elefantcsontos ládika felnyittaték, 's Hellmann egy öreg, szüette pergament huzott elő nagy viasz pecséttel, 's több papirosokkal együtt. Hellmann fenszóval olvasá az okleveleket, 's álmélkodva érték belőlek az öreg Ritternek magos születését és uri származását. Valódi neve Francesco Allori volt,

meltóságára nézve florenczi herczeg, 's régi fejedelmi törzsből származék.

„Ha ez úgy van — mond a' kis Pietro helyéből felugorván — nem illik, hogy itt üljek, 's érette mint valamely közönséges házi atyáért sirjak. Boldogult uramnak legalább fényes vége volt, 's én tudom kötelességemet. Ezzel a' lábában darab ideig keresgélte, 's végtére egy nagy fekete posztót vont-ki, mellybe selyemmel herczegi czimer volt bevarva.

„Nézzék-ki az oklevelekből, ha nem a' valódi-e ez? — mond a' körülállóknak. — Egy repülő sas, veres mezőben, egy létra; ó igen! a' létrát fogain kellett hordoznia, 's a' sas ő maga volt; de most a' világ még is lássa, hogy előkelő emberek vagyunk — folytatá rátartólag — 's a' czimerbe burkolva magát a' holt tetem mellett rátartósan lépegetett. — Én többé bohóc nem vagyok most már hajdúvá lettem, 's boldogult uram és herczegem pompa ágyánál őrt állok.“

Mig ez a' nélkül, hogy reá valaki figyelmeztet volna, szeszélyének így szabadon engede, 's magát a' herczegiség és komédiás közti szomorú ellentét (Gegensatz) felett lelketlen gunyban öntené-ki, még is néha néha egy könyűt törült-ki szemeiből, 's a' bohóczsüveget mélyebben húzá szemeire. Végtére a' czimert urára boritá, 's valahány darabka gyertyát talált, mind meggyújtá, hogy a' nyomorult sátoznak herczegi palotai tekintetet adna.

Három nappal az öreg lovagművész halála után halotti kíséret húzódott keresztül a' vadaskerten. A' koporsót parasztok vivék, de arra még is Francesco Allori herczegi cimere volt boritva.

Falkenberg gróf, 's ennek barátjai kísérik azt, úgy a' kis Pietro is, és több számos bábjátékosok (Marionetten-Schauspieler), művészek, és komédiások a' deszkasátorokból, kik szerencséjeknek tulajdoníták, hogy illy nagy rangú művésztársokat kísérhetik sirjába. A' falu czinteremében, hol a' temetés végbe ment, feketébe öltözött két asszony-alak állott a' sir szélén, 's a' koporsóra virágokat hintének.

Az asszony szomorgása csendes, és szelid volt; Giasinda igen megindult. Falkenberg gróf őket a' koporsótól el-

vezetvén fedett kocsijába helyezé, 's a' városba egy csendes familia körébe vitte, hol addig tartzkodának, mig Giasindának első heves fájdalma lecsillapodék. A' gróf őt minden nap látta, és szerencsés szerelmök csak hamar közhirülések. A' szüette pergamen valamennyire kimenté a' gróf választását a' nagy világ előtt.

Szinte hercegi pompával ülték Giasinda és Falkenberg menyegzőjeket. Az anya leányához költözött; de már fél esztendő mulva kin feküdt ő is ura mellett a' falu temetőjében. A' kis Pietro ezután is hozzájuk tartozott, 's egész késő vénségéig a' vig személyt játszá Falkenberg házánál.

Midőn későbbben Giasinda mint szerencsés anya kis gyermekével karján fel alá szökdösek 's éneklé:

Felséges vakmerés

Czélod felé ne késs!

akkor a' gróf örömmel emlékezett a' boldog napokra, melyeket az arany sasban töltött, 's a' kis Pietro egy salto-mortalét ugrott.

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

T e n g e l i c z (*Végzet.*)

De miként irjam-le magát az alispánnak szép curiáját? Olly sajátságos itt minden, 's olly igazán pusztai! A' major, a' béresek és szolgák lakásai, a' szüntelen kettyegő száraz malom, az útfélen ide 's tova bolyongó baromfiak, melyeknek a' feltürközött béresné kukoriczát hajigált kötényéből, egy pár daczos komondor, 's több e' félek valódi Walter Scotti képet idéztek lelkembe; de midőn a' csinos izletű földszintes urasági lakot, a' suhogó fákat, a' kellemes kertet, a' dombon álló kápolnát pillantám-meg: „Illyen volt — kiálték elragadtatva — illyen volt Tibur, illyen Maecenas lakja!“ 's elrecitáltam, mert clarissimus professorom úgy fejembe verte, hogy — — de inkább elmondom, mit recitáltam-el, t. i: „Beatus ille, qui procul negotiis.“

Ha kisasszonykám valaha Tengeliczre jőne, bátran beszóllhat az alispánhoz; mert ott is tudnak ám (pedig jól) francziául, 's németül: de azért a' kedves hazai, a' magyar nyelv nincs levette trónjából, 's az alispán válogatott könyvtárában, mellynek nem tudom nagyságát vagy a' tudományok csaknem minden ágaiból válogatottságát

dicsérjem inkább, mondom ebben számtalan magyar könyveket is fog találni, mint p. o. a' Hitelt, Világot, Vörösmartyt és Endrét, Horvát Istvánt és — — ennek nincs párja még. Ha kiasszonykám képeket szeret, olyakat is fog találni, egyet különösen, melly olly édes hatást tesz az emberre! — De ítéljen a' kisasszony maga: — a' kép egy familiai scena! hol a' boldog atya egy terebélyes fa alatt egyszerű vadászköntösben állva az atyai és férji érzésnek szent örömeibe egészen elmerülve édesen tekint-le a' tövében előtte ülő szép anyára, ki gyermekével nyájaskodik.... 's ez Csapó Dániel! 's az alispanné és szerelmök egyetlen záloga, egy angyalka leány-alakban! Miket érez az ember illy helyen, azokat leírni annyi volna, mint az írás mester-ségét megszégyeníteni.

Nem különben kedves hatást tesz az emberre a' kellemes angolykert is; kisasszonykám kedvvel mulatandja szép szemeit a' változatos területen; 's ha szive olly fogékony, mint e' ragyogó bogár - szemek igazolják, megfogja vallani, hogy e' diszes virágcsoportok, e' zölden nevető fák, e' keringő utak, kőpadok, 's e' kellemes tó a' kert közepén kedves hatásúak, és szépek, olly szépek — mint a' kisasszony maga, vagy az, kinek ott mint királynéjoknak szolgálnak, a' mivelte és emberszerető háziasszony, kinek nyájas leereszkedő kegye örök tavaszt varázsol övéjire.

Tisztellek gyönyörű kastély e' bíbor eresztel,

E' tündér kertet, 's e' kicsi templomot itt.

Tégedet egy rózsás hajnalba' mosolygva teremtet

Istennéd, 's nevető harmat-öszönbe takart;

'S monda: „Vidék te virulj!“ és íme virulsz is azóta;

Harmati fris diszben hajnali kellem övez:

Künn lármáza' pór; de lakában csendes az ősz ur,

„Gondokkal virad ő, a' haza gondjaival.“

'S im mosolygva tekint a' bájkép rája faláról,

Melly a' boldog férjt festi 's a' édes anyát.

Ottan ül a' fa alatt a' szép anya, gyermeke keblén,

'S keble felett a' férj csendes örömbé vegyül.

Garay.

III. JELES MONDÁS.

A' szerencse.

Sima talpon jár, kel, fordul	Ki szívének reményeit
A' szerencse mellettünk;	Puha karján altatja
Majd ölel: majd ellenünk dúl	Veszélyes cselvetéseit
'S felleget gyűjt felettünk.	Sokszor, míg él, jajgatja.

Német.

Asszonyi rendeltetés. Maga a' teremő kietlennek tartva alkotványát teremté az asszonyt, hogy mennyet tenyésszen a' földön. Ó a' világ szépe, az élet szivel 's az nem élt, ki nem vön részt annak édes szerelmében.

Kisfaludy Kár.

IV. VILÁGI TELEGRAF.

Ablak-adó. Franciaországban a' házbirtokosok ablakaiktól is adót fizetnek. Valence-ban a' Saint Jaques külvárosban lakó egyik házbirtokos, hogy magát ezen adótól felmentse, házának valamennyi ablakait kővel berakatta.

Lélekérenség. Vogesen (Wasgau; francia és helvét országnak bércz-határjai) között ismét nagy károkat tett egy dühös farkas. Minekutánna néhány napig keményen üldöztetnék, egyszeriben egy helyen kitör, hol legkevesebbé sejtetett, 's egy 13-14 esztendősi ifiúnak rohant. A' fiú eleinte egy előtte álló fára akart menekedni; de a' rohanó állat már igen közel járt; azért lemondván tervéről a' reá rohanót bizton bevárja, noha néha néha egy-egy segítségért kiáltást bocsátott a' vidékbe. Ez alatt a' farkas hozzá ért, 's midőn neki ugrott, a' bátor gyermek oda nyujtja balját, melyet a' mint sebtében lehet, körül burkolt zsebkendőjével. A' farkas ezt megragadá; de éppen ezt kívánta hősiünk, 's jobbával, melyet derék kővel fegyverkezett-fel, úgy agyba csapja a' dühös állatot, hogy ez iszonyút orditva prédáját elereszté 's tovább futott. De a' lelkes ifiú ezzel sem elégedett-meg, hanem fegyverét utánna dobván szerencsésen úgy megtalálta az állat lábát, hogy az most tetemesen sántítani kezdett. Ezen helyzetben a' farkast utól érék a' segedelem-kiáltásra össze szaladt lakosok, 's megölték. Az ifiú az alatt egészen össze marczongolt bal kézzel távozott a' csatahelyről.

V. KÜLÖNFÉLE.

Téli gondolatok. Egy illy borongó téli nap, egy tiszta nyári naphoz hasonlítva olyan, mint a' házasság a' szerelemmel szemközt állítva; 's egy téli táj egy nyári tájjal szemközt állítva, éppen olly ellentiség (Contrast), mint a' feleség az imádotttal öszve hasonlítva. — Magában ugyan mindenik ugyan azon személy 's ugyan azon táj; csak hogy a' nyári táj 's az imádott mosolyogva tekintenek reánk; — az ég 's a' szemek olly nyájasan 's tisztán nyilnak-fel előttünk! — mi mindenütt virágot 's vi-

dámságot látunk, — 's az imádottnak szelid szózatja és a' nyár fülemüléinek hangjai csupa szerelem-dalok füleinkben. — De alig jó beszeg! a' fehér háló-főkötő 's az első hónap fehér leple a' menyasszony fejére 's a' tájra, — minő üres lesz egyszerre mind a' kettő! — mindenike azonnal siránkozó hosszú képet mutat felénk, — a' borult ég 's a' borongó szemek durczásan néznek reánk, — az arcok rózsáji elhervadoztak, 's a' sok színektől tarkázott virányt komoly, egyforma 's unalmas hófehérség borítja-el. — No de, a' férjüdnak nem csak az élet nyarában lehet gyönyörködnie, — neki háza sodnia is kell, és így telet is kell érnie. Illyenkor igaz ugyan, szegény! legjobban tesz, ha bagósüvegét füleire mélyen le —, 's téli mamuszkáját lábaira jól magosan fel-huzza, hogy a' házi verebet álmából fel ne ébressze, 's ha az felébredve, sokat találna fülebe danolni, azt semmikép se hallhassa. — Azonban uraim! az annyira magasztalt nyárnak is meg van a' maga kellemetlen oldala, az t. i. hogy sok Szépeknek arczaín a' szeplőket előtűnteti. Egyébiránt — mint láthatjuk — a' Szépnemnek bizonyos téli szeplőji is meg szoktak jóni. Illyen téli szeplők: a' bál-vágy, a' táncz-vágy, visite-vágy 's több illyenek. 'S e' téli szeplők anyival türehtlenebbek is, mivel a' nyáriaknál még csak ugyan magok a' Szépek mosogatják gyenge arczbőreiket, — de már a' télielknél magának a' szegény férjnek kell felesége szeplőjiért is a' maga becsületes képét mosatni engedni!

S z e k r é n y e s y.

Londoni vásárlás-mód. Az idegennek, ki London utzájában sétálni megy, nem ritkán furcsának tetszhetik a' vásárlás módja, mellyel Londonnak főuraságai élni szoktak. Az asszonyságok kocsijokat egészen a' bolt ajtaja elejébe állittatják; innét beküldik az inast, hogy ezt és azt kérdezze. Most megjelen a' kereskedő egészen feketébe 's csinosan öltözve, akár havazzon, akár eső essék, mindegy! szép vevőjének szeszélyét kikérdezní. Ez most virágokat, csipkéket, szőnyeget, 's általában valami újat kíván látni; a' kalmár mindent komoly alázattal megmutat. Most az utszán alkusznak, vagy a' Lady — nem ér reá, 's otthon akarja látni a' tárgyakat. E' szerint a' londoni kereskedő portékájit a' város legmesszebb fertályáiba szét küldözi, 's nem egyszer történik, hogy egy schilling árút sem ad-el. De az eladás még nem legnagyobb nehézség: a' legnagyobb gond — a' pénzhez juthatás. Minden ismeretes, előbbkelő uraságok szabad contót találnak minden ismeretes jobb londoni boltban. De sokszor évek mulnak a' nélkül, hogy az egyik rész a' fizetésről gondoljon, a' másik pedig emlekeztetni bátorzkodnék.

VI. NEVETTETŐ PILULA.

D. városában N. senator elküldé cigány-szolgáját egy garasára kassai barnótért (tobák). A' cigány hat nap mulva jött-meg, 's patvarkodó urának átnyujtván a' barnótot így sohajtozék izzadt homlokát törülgetve: „Haj tens uram, nem macska-ugrás ám ide Kassa városa.“

Nagy Ignácz.

Visszás rejtvény.

Elöl hátulról olvasva hangzom mindig egyképen,
Mondjuk kedves nyári gyümölcs felől kivált Hevesben.
Neve voltam Bécsben nem rég elhunyt jeles honfinak.
Vagyok most is régi 's ujjá szülött nemzet 's országnak.

Előbbi rejtvény: Borsód (Borsod.)

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

